

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTEN

ÅRS REDO VISNING 2012

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Länsstyrelsen
Västerbotten

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2012

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Umeå den 19 februari 2013

.....
Magdalena Andersson
Landshövding Länsstyrelsen Västerbotten

Innehåll

Landshövdingen har ordet	2
Organisation	3
Länsstyrelseinstruktion 2 §	4
Länsstyrelseinstruktion 3-6 §§	12
<i>Trafikföreskrifter</i>	<i>12</i>
<i>Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor</i>	<i>13</i>
<i>Lantbruk och landsbygd</i>	<i>18</i>
<i>Fiske</i>	<i>29</i>
<i>Regional tillväxt</i>	<i>35</i>
<i>Infrastrukturplanering</i>	<i>53</i>
<i>Energi och klimat</i>	<i>55</i>
<i>Hållbar samhällsplanering och boende</i>	<i>67</i>
<i>Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd</i>	<i>73</i>
<i>Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar</i>	<i>96</i>
<i>Kulturmiljö</i>	<i>101</i>
<i>Folkhälsa</i>	<i>107</i>
<i>Jämställdhet</i>	<i>112</i>
<i>Integration</i>	<i>118</i>
<i>Övrig verksamhet</i>	<i>125</i>
<i>Organisationsstyrning</i>	<i>133</i>
Personaluppgifter	134
Året i siffror	137
Finansiell redovisning	153

Landshövdingen har ordet

Verksamhet

Länsstyrelsen är regeringens företrädare i Västerbotten. Den viktigaste uppgiften för myndigheten är att arbeta för att riksdagens och regeringens beslut får genomslag i länet. Under år 2012 har Länsstyrelsen haft en god måluppfyllelse och merparten av de planerade åtgärderna har genomförts.

Under hösten har länsledningen prioriterat dialogen med länets kommuner. Processen har varit inriktad på att utveckla sampelet mellan länets 15 kommuner och Länsstyrelsen. Samtliga kommuner i länet har besökts av landshövdingen. En modell för en fortsatt dialog har tagits fram och ambitionen är att ytterligare stärka Länsstyrelsens roll som samordnare av regionala intressen i Västerbotten.

Stark framtidstro

Västerbotten präglas av en stark framtidstro bland annat till följd av en kraftfull expansion inom gruv- och skogsnäringen. Länsstyrelsen har under året kraftsamlat för länets utveckling genom gränsöverskridande samverkan mellan myndigheter och organisationer, bland annat inom ramen för ett dialogforum kallat Landshövdingen samtalar. Flera stora utmaningar har också präglat år 2012. Enligt Migrationsverkets senaste prognoser förväntas inströmningen av asylsökande ensamkommande barn öka kommande år. Länsstyrelsen har en väldigt viktig roll i arbetet med att erbjuda nya medborgare en framtid i vårt län.

Brukarundersökning

Länsstyrelsernas gemensamma brukarundersökning från 2012 visar att flera av våra verksamheter rankas i topp bland våra brukare, till exempel verksamhetsområdet detaljplan med ett nöjdindex som är 18 enheter högre än genomsnittet för samtliga 21 länsstyrelser. Det är viktigt att vi fortsätter arbeta på samma sätt, samtidigt som vi lyfter fram goda exempel och visar att vi är en av landets effektivaste länsstyrelser.

Tillsammans med Mark- och miljödomstolen fick Länsstyrelsen under 2012 ett regeringsuppdrag att utveckla tillståndsprocessen. Hela processen ska förenklas och bli snabbare men det får inte ske på bekostnad av kvalitén eller miljökraven. Som ett led i vårt arbete med ständiga förbättringar måste Länsstyrelsen bli bättre på att överföra den kunskap vi får från detta verksamhetsområde till övriga verksamheter inom myndigheten.

Medarbetare

För att ytterligare stärka organisationen kommer samtliga medarbetare under 2013 att genomgå en internutbildning i innebörden av barnkonventionen, samt också en internutbildning kopplat till våra miljömål. Inom ramen för myndighetens jämställdhetsarbete kommer medarbetarna också att utbildas inom området jämställdhetsintegrering.

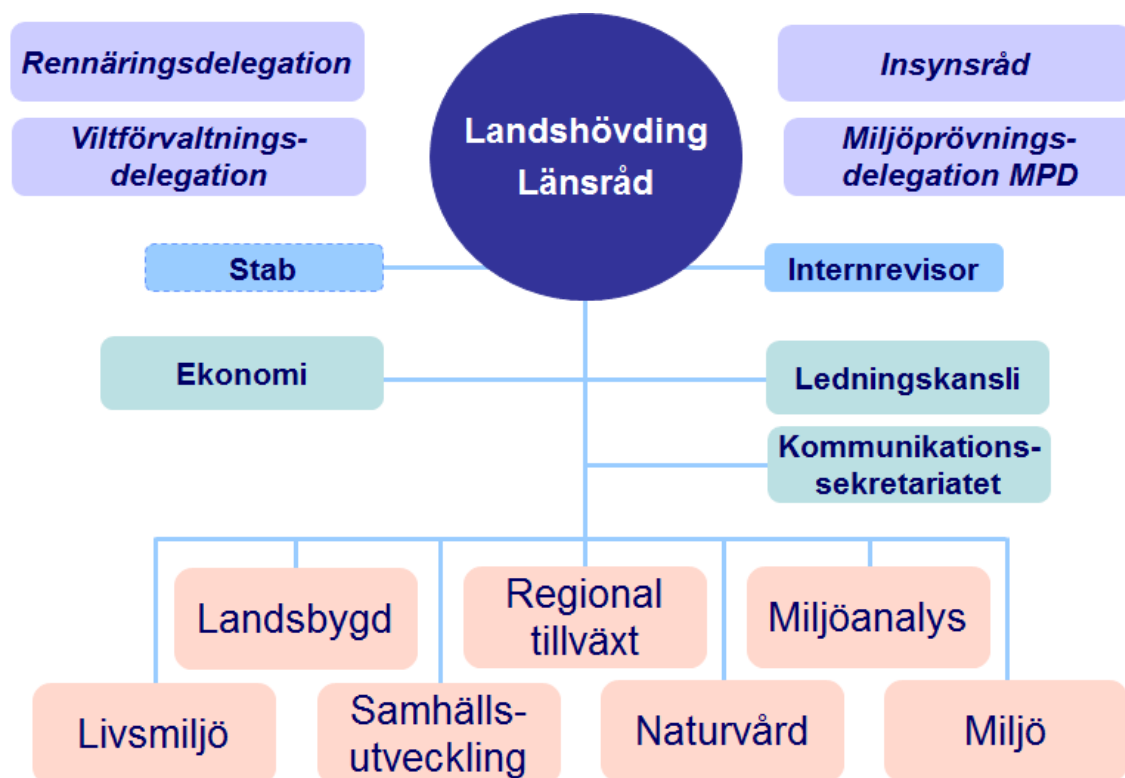
Stärkt tillsyn

Under 2013 inför Länsstyrelsen tillsynsveckor – en av flera planerade åtgärder som kommer att föra med sig att fler får upp ögonen för bredden i vår verksamhet och samhällsnyttan av våra gemensamma insatser.

Tre fokusområden

För att öka fokus i vårt utvecklingsarbete behöver vi kraftsamla. Länsstyrelsen har därför valt att peka ut tre fokusområden inför verksamhetsåret 2013; Service i handläggningen, skötsel och förvaltning, och arbetet med tillsyn. Dessa tre ger oss en tydlig målbild av hur vi tillsammans ska vidareutveckla Länsstyrelsen till en modern engagerad myndighet med högt förtroende i samhället.

Organisation

Länstyrelsen är en enrådighetsmyndighet med ett insynsråd. Det betyder att landshövdingen är direkt ansvarig inför regeringen och insynsrådet ska uppfylla kravet på demokratisk insyn och medborgerligt inflytande. Insynsrådet har begränsat ansvar och ingen rätt att fatta beslut i Länstyrelsens namn utan ska vara ett stöd för landshövdingen och verksamheten.

Länstyrelsen är uppdelad i sju enheter som var för sig och tillsammans sköter olika delar av verksamheten. Ledningen har till sitt förfogande stödfunktionerna ledningskansli, kommunikationssekretariat samt ekonomi. Syftet med den platta organisationen är att öka effektiviteten och stärka varumärket Länstyrelsen.

Länsstyrelseinstruktion 2 §

Vid redovisning av länsstyrelsernas uppgifter som avses i 2 § första - tredje styckena förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion ska myndigheten inte tillämpa 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats vad gäller volym och kostnader. (Enligt Regleringsbrev 2012)

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

1. Länsstyrelsen ska redovisa sina insatser och sin bedömning av uppnådda resultat för sin uppgift att verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Det är första året som Länsstyrelsen presenterar och analyserar indikatorer inom fem olika områden i årsredovisningen. Länsstyrelsen ska diskutera och analysera förändringar av indikatorvärden och relatera dessa till Länsstyrelsens insatser och resultat. Det övergripande syftet är att visa hur de nationella målen får genomslag i länet samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Avsikten är att presentera en tidsserie med data över en treårs period men för vissa indikatorer har det endast varit möjligt att redovisa en serie på två år i denna årsredovisning. I Länsstyrelsens årsredovisning för 2013 kommer det att presenteras en treårig tidserie för samtliga indikatorer.

Areella näringar, landsbygd och livsmedel utgiftsområde 23

Sysselsättning	2012	2011	2010
Antal kvinnor sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till totalt antal kvinnor sysselsatta i länet (avser dagbefolkning) (%).		6 %	6 %
Antal män sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till totalt antal män sysselsatta i länet (avser dagbefolkning) (%).		14 %	14 %
Antal sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till totalt antal sysselsatta i länet (avser dagbefolkning) (%).		10 %	10 %
Nyföretagande	2012	2011	2010
Antal nystartade företag av kvinnor utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till nyföretagande i länet (%).		15,2 %	13,5 %
Antal nystartade företag av män utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till nyföretagande i länet (%).		31,3 %	27,1 %
Antal nystartade företag utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till nyföretagande i länet (%).		46,6 %	40,7 %

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Sysselsättningen på landsbygden utgör 10 procent av hela sysselsättningen i länet och följer i stort utvecklingen som helhet i länet. Männens sysselsättning i länet är i mer än dubbelt så stor utsträckning förlagd till landsbygden jämfört med kvinnornas. Nyföretagandet har ökat på landsbygden jämfört med i länet som helhet, och den procentuella ökningen i nyföretagande bland kvinnor har varit nästan lika stort som bland män.

Indikatorerna för sysselsättning och nyföretagande pekar på en positiv utveckling för landsbygden, men ger inte underlag för en bedömning om företagande och sysselsättning på landsbygden ökat eller minskat.

En viss osäkerhet vad gäller redovisade indikatorer måste dock beaktas vid bedömningen av resultatet som rör nyföretagande då det är tveksamt om detta beskriver nyföretagandet på bästa sätt.

Länsstyrelsens verksamhet har varit en del av de insatser som skapat förutsättningarna för en positiv utveckling av sysselsättning och nyföretagande

De olika stödmöjligheter som Länsstyrelsen kan erbjuda via Landsbygdsprogrammet är betydelsefulla verktyg och också en del i det gemensamma arbetet för att uppfylla målen i den regionala utvecklingsstrategin (RUP) i Västerbotten. I samverkan med övriga program och aktiviteter på den regionala nivån kan landsbygdsprogrammet bidra med insatser som har direkt koppling till landsbygdens särskilda förutsättningar och behov.

För att stimulera utvecklingen av konkurrenskraftiga företag och möta förändringar i omvärlden har 88 företag beviljats startstöd och stöd till investeringar och kompetensutveckling.

Startstöd samt kompetensutveckling har varit viktiga insatser för att underlätta generationsväxlingar, öka kompetensen och påskynda strukturförändringar.

Projekten som genomförs under programperioden för landsbygdsprogrammet och som mer är av förutsättningsskapande karaktär, utgör även de ett stöd i företagens utveckling. Genom nätverksträffar, olika former för samverkan, möjligheter till rådgivning och företagsfrämjande aktiviteter blir projektens verksamhet betydelsefulla i sammanhanget. Projektet *Grön Framtidsgård* som drivs gemensamt av LRF i Norrbotten och Västerbotten är ett bra exempel på projekt som vänder sig till företagen inom de gröna näringarna. Särskilt fokus läggs på turism, grön omsorg, entreprenad, förnybar energi samt livsmedel där företagen ser en stor utvecklingspotential inom produktion och förädling. Under 2010 gjordes 136 företagsbesök att jämföras med 73 företagsbesök år 2011. Projektets totala omslutning uppgår till 11,5 milj kr för etapp II, 2011-2013.

Genom projektet *Gröna Navet* erbjuds företagen i regionen ett omfattande kursutbud. I *Gröna Navet* ingår ett 15-tal intressenter och syftet är utbildningssamordning och att skapa ett kompetenscentrum för de gröna näringarna. Under 2011 genomfördes 207 kurser med totalt 1511 deltagare. Utöver den verksamhet som bedrivs av *Gröna navet* har Länsstyrelsens utbildningsprojekt *"Egenkul"* genomfört bland annat kurser, seminarier och fältvandringar riktade till lantbrukare och boende på landsbygden.

Strukturförändringar i jordbruket leder till färre men större företag i takt med att äldre jordbrukare med små företag och anläggningar i behov av underhåll väljer att lägga ned istället för att överlåta till nya brukare. Förändringen leder till färre sysselsatta i större och mera rationella företag. Trots detta har landsbygden behållit sin andel av den totala sysselsättningen i länet enligt redovisade indikatorer.

Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik utgiftsområde 18

Detaljplaner	2012	2011	2010
Antal överprövade detaljplaner		1	0
Antal upphävd detaljplaner		1	0
Strandskyddsdispenser	2012	2011	2010
Antal strandskyddsdispenser som länsstyrelsen har överprövat		17	13
Antal strandskyddsdispenser som länsstyrelsen har upphävt		6	8

Källa: Boverket,

2010: Uppföljning av strandskyddsbeslut 2010. Naturvårdsverket ärendenr NV-00711-11, tabell 5

2011: Uppföljning av strandskyddsbeslut 2011. Naturvårdsverket ärendenr NV-00289-12, tabell 4

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Länsstyrelsen har enligt PBL 11:10 § tillsyn över kommunala beslut. Det innebär att Länsstyrelsen senast tre veckor efter det att kommunen beslutat att anta en detaljplan eller områdesbestämmelser ska besluta om den ska överpröva kommunens beslut eller inte.

Under 2011 beslutade Länsstyrelsen att överpröva och upphäva en detaljplan där planen ansågs innebära påtaglig skada av riksintresse kulturmiljö i Umeå centrum. Länsstyrelsens beslut överklagades av Umeå kommun och regeringen avgjorde ärendet hösten 2012. Regeringen fastslog Länsstyrelsens beslut.

Utfallet indikerar att Länsstyrelsens synpunkter under samråd och i granskningsyttrande har effekt på kommunernas efterlevnad av PBL. Länsstyrelsen har enligt MB 19:3 b § skyldighet att pröva en kommuns beslut att ge dispens från strandskyddet. Skillnaden i utfall mellan 2011 och 2010 är alltför liten för att basera några slutsatser på. Utfallet visar att beslutet att överpröva en dispens inte med automatik innebär beslut om upphävande utan att varje ärende provas individuellt.

Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20

Biologisk mångfald	2012	2011	2010
Markåtkomst produktiv skog, antal hektar	20 846	598	6 314
Förekomst av rovdjur i länet	2012	2011	2010
Antal vargrevir med föryngringar		0	0
Vattenmiljö	2012	2011	2010
Antal ytvattenförekomster som uppnår hög eller god ekologisk status i förhållande till totala antalet i länet (%).	65 %	65 %	65 %
Antal grundvattenförekomster som uppnår god kvantitativ status i förhållande till totala antalet i länet (%).	100 %	100 %	100 %
Antal grundvattenförekomster som uppnår god kemisk status i förhållande till totala antalet i länet (%).	100 %	100 %	100 %
Mark	2012	2011	2010
Antal sanerade objekt i förhållande till inventerade objekt i riskklass 1 (%).		11 %	25 %
Förnybar energi	2012	2011	2010
Installerad effekt MW (megawatt) i vindkraftverk.		303,1	170,1
Producerad el, antal MWh (megawattimmar) som kommer från vindkraft.		549 239	267 625

Källa: Naturvårdsverket,

2010: Ulv i Skandinavien, statusrapport för vintern 2010-2011. Hogskolen i Hedmark Oppdragsrapport nr 1-2011

2011: Varg i Skandinavien och Finland, slutrapport från inventering av varg vintern 2011-2012. Högskolan i Hedmark Uppdragsrapport nr 6-2012

VISS-databasen, Havs- och vattenmyndigheten, EBH-databasen

Vindkraftsstatistik 2011 (Statens Energimyndighet ES 2012.02)

Kommentar kring ovanstående indikatorer**Biologisk mångfald**

Inom ramen för ESAB-projektet byter ca 100 000 ha produktiv skog i hela landet ägare från Sveaskog till skogsbolagen i utbyte mot reservatsobjekt på bolagsmark. I Västerbotten återfinns 19 791 ha av den areal som ska fungera som bytesmark. Skillnaden mellan 2012 och tidigare års resultat beror främst av denna överföring av Sveaskogsmarker.

Förekomst av rovdjur i länet

Det finns förekomst av varg i Västerbotten med det finns inga vargrevir.

Vattenmiljö

Utvecklingen av ekologisk status i länets ytvattenförekomster är oförändrad, liksom även för kemisk och kvantitativ status för grundvatten. Indikatorerna som baseras på underlaget från Vatteninformationssystemet VISS visar oförändrad status, eftersom uppdateringarna inte sker årligen.

Effektiva åtgärder för bättre vattenkvalitet

Länsstyrelsen initierar och genomför åtgärder i vatten med utgångspunkt från framförallt nationella och regionala miljömål, åtgärdsprogram för vattenkvalitet och hotade arter samt planer för fiskevård, kalkning och biologisk återställning. Länsstyrelsen arbetar för att insatser och resurser ska samordnas så att vattenarbetet bedrivs kostnadseffektivt, målinriktat och leder till bästa miljönytta, vilket skapar förutsättningar för att antalet vattenförekomster som inte uppnår god ekologisk, kemisk och kvantitativ (gäller för grundvatten) status ska minska. Insatser och resultat från flera av dessa åtgärder som kalkning, restaurering av vatten, skydd, tillsyn, rådgivning med mera beskrivs närmare under särskilda uppdrag eller under allmänt miljö och naturvård.

Mark

Under 2011 har arbetet med att inventera förorenade områden pågått. Fokus har särskilt varit nedlagda gruvor och detta har resulterat i att antalet inventerade områden med riskklass 1 har ökat. Eftersom antalet inventerade objekt har ökat från 2010 till 2011, medför det att antal sanerade objekt i förhållande till inventerade objekt minskar. En utförligare beskrivning av arbetet med förorenade områden finns i redovisningen under sakområdet Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd och avsnitt prestationer (volym och kostnader) och andra väsentliga resultat.

Förnybar energi

Intresset för att bygga vindkraft är stort i Västerbotten vilket tydligt återspeglas av indikatorerna. Siffrorna som Länsstyrelsen kommentarerna under avsnitt prestationer (volym och kostnader) och andra väsentliga resultat under sakområde "Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd" visar också att ökningen förväntas fortsätta.

Jämställdhet utgiftsområde 13

Nystartade företag	2012	2011	2010
Antal nystartade företag av kvinnor i förhållande till totalt antal nystartade företag i länet (%)		33,5 %	32,8 %
Antal nystartade företag av män i förhållande till totalt antal nystartade företag i länet (%)		66,5 %	67,2 %
Mäns våld mot kvinnor	2012	2011	2010
Anmälda misshandelsbrott inomhus mot kvinnor 18 år eller äldre, där förövaren är bekant eller obekant med offret.	184	169	189
Antal per 100 000 av medelfolkmängden 18 år eller äldre			

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS), Brottsförebyggande rådet

Kommentar kring ovanstående indikatorer*Nystartade företag*

Indikatorn visar på en hög ojämställdhet när det gäller företagande där endast en tredjedel av de nya företagen startas av kvinnor. Mellan åren 2010-2011 har indikatorvärdet endast förändrats med 0,7 procent. Indikatorn mäter endast ökat företagande i sin helhet och ger därmed en missvisande bild eftersom kvinnors respektive mäns representation kopplat till bransch eller näringsgren är väldigt könssegregerad. Länsstyrelsen arbetar för att bryta könsstereotypa val och det sker främst genom kunskapshöjande insatser som till exempel utbildningar, regional statistik och införlivande av jämställdhetspolitiken.

Länsstyrelsen samverkar med Region Västerbotten som har det regionala utvecklingsansvaret och därmed också merparten av medel för projekt kopplade till nyföretagande och entreprenörskap.

Länsstyrelsen arbetar för att införliva jämställdhetspolitiken och utifrån de regionala förutsättningarna utgå ifrån kvinnors och mäns livsvillkor i regionen.

Den ökning som har skett visar att attitydförändringar och brytande av könsbundna val tar tid. Länsstyrelsen arbetar i all utåtriktad verksamhet med att reducera antalet könsbundna val för att bredda representationen i näringslivet, kompetensförsörjningen och rekryteringsbasen. Ökningen med 0,7 procent är ett uttryck för att arbete med jämställd tillväxt bör vara ett fortsatt prioriterat område för Länsstyrelsen, regionala aktörer, kommuner, näringslivet samt finansieringskällor för att komma tillrätta med denna obalans i företagandet. Uppdraget med regionala handlingsplaner för jämställd tillväxt kommer förhoppningsvis att leda till att öka kvinnors respektive mäns representation i branscher där det finns en traditionell könsuppdelning

Mäns våld mot kvinnor

Länsstyrelsen bedriver ett aktivt arbete mot mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsen initierar insatser som stimulerar samverkan mellan berörda verksamheter, samt erbjuder bas- och spetskompetensutbildningar för att höja kompetensnivån hos politiker, chefer och medarbetare inom olika verksamheter i länet. Genom ökad kompetens skapas förutsättningar för samsyn gällande problematiken samt en förståelse för skydd- och stödbehov hos den utsatta gruppen. Flera kommuner i Västerbotten har insatser som riktar sig till våldsutsatta och till våldsutövare samt arbetar förebyggande. Vidare har Rikspolisstyrelsen genomfört en informationskampanj ”Kom till oss” som avser brott i nära relationer. Kampanjen har bland annat synts på flera platser i det offentliga rummet och syftar till att öka anmälningsbenägenhet gällande brott i nära relation. Trots ett utbrett arbete mot våld i nära relation är det svårt att uttala sig om effekter genom att titta på antal anmälda brott. Att dra slutsatser från brottsstatistiken kan lätt bli missvisande eftersom brott mot person sällan anmäls till polisen, särskilt inte misshandel i nära relation och än mindre sexualbrott.

Enligt ovanstående statistik från BRÅ varierar antal anmälda brott inom målgruppen över åren 2010 – 2012 i Västerbottens län. När det gäller antal anmälda brott i nära relation mot kvinna sett över hela landet så visar siffrorna på en ökning under de senaste 25 åren. BRÅ har gjort en uppskattning att mörkertalen för dessa brott är mycket stort, vilket innebär att det är svårt att mäta förekomst och framgång i arbetet mot mäns våld mot kvinnor med hjälp av statistik över antal anmälda brott.

Integration utgiftsområde 13

Nyanlända flyktingar eller andra skyddsbehövande	2012	2011	2010
Antal kommuner som tecknat överenskommelser om flyktingmottagande i förhållande till antal kommuner inom länet (%).	100 %	100 %	100 %
Antal platser per 10 000 invånare i länet	34,2	29,0	25,5
Ensamkommande flyktningbarn	2012	2011	2010
Antal platser per 10 000 invånare i länet	11,0	9,0	7,7

Källa: Migrationsverket, Befolkningsstatistik från SCB

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Västerbotten ligger per capita högst i landet vad gäller överenskommelser med kommuner om mottagande av såväl nyanlända som ensamkommande barn. Ökningstakten har de senaste åren varit jämn. Noggrannare analyser visar att framförallt länets inlandskommuner har ett mycket högt mottagande per capita. Viktiga utmaningar under 2013 och framåt är att få särskilt Umeå kommun, men även omkringliggande femkranskommuner, att öka sitt mottagande. En sådan utveckling ligger väl i fas med integrationspolitikens arbetslinje.

Överenskommelserna är ett direkt resultat av Länsstyrelsens arbete. Samtidigt är förutsättningarna över landet att träffa överenskommelser olika. Till viktiga faktorer hör politiska värderingar, hur stor mottagandet varit bakåt i tiden, omfattningen av spontanbosättning (EBO), tillgång på bostäder och det geografiska läget

De viktigaste insatserna Länsstyrelsen vidtagit för att öka möjligheterna att träffa överenskommelser är främst två: (1) sätta in flyktingmottagandet i ett kommunalpolitiskt naturligt sammanhang, framförallt genom att peka på den demografiska utvecklingen i landets avfolkningsbygder samt, (2) bygga stödjande strukturer till flyktingmottagandet, i form av nätverk, konferensverksamhet, möjlighet till konsultationer och olika samverkansareor.

Den under 2012 snabbt ökade inströmningen av asylsökande har lett till en ökande konkurrens om bostäder. Det har försatt både kommunerna och Länsstyrelsen i mer krävande omständigheter. Kommunerna har svårare att överblicka situationen och har blivit försiktigare. Länsstyrelsen har ställts inför växande krav på fler överläggningar, grundligare analyser och ännu bättre stödjande strukturer.

Övrig kommentar till nationella mål

Länsstyrelsen Västerbotten är angelägen om att i olika sammanhang informera om, följa upp och föra dialog om hur de nationella målen ska få genomslag i länet inom våra samtliga sakområden. Det sker med andra statliga myndigheter, kommuner, Region Västerbotten, företrädare för näringslivet, intresseorganisationer och enskilda företag.

Ytterligare redovisningar om hur Länsstyrelsen verkat för att nationella mål fått genomslag i länet återfinns under respektive sakområde.

Länsstyrelsen ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Landshövdingen och länsrådet i Västerbotten samråder med kommunerna, det kommunala samverkansorganet Region Västerbotten, landstinget och med statliga myndigheter i och utanför länet. De frågor som behandlas vid samråden är de som påverkar eller har betydelse för myndigheternas och kommunernas verksamhet samt länets utveckling.

Länsstyrelsens enhetschefer rapporterar till landshövding och länsråd om de samråd i verksamhets- och utvecklingsfrågor som de har genomfört inom sina sakområden.

Samråd och samarbete med andra länsstyrelser sker i enlighet med den generella överenskommelse som upprättats mellan landets landshövdingar och i övrigt enligt de särskilda direktiv som utfärdas. Länsrådet utser Länsstyrelsens representanter i de olika samverkansgrupperna.

Ytterligare redovisningar om hur Länsstyrelsen under året initierat och vidareutvecklat samarbeten i länet återfinns under respektive sakområde.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.

Västerbotten står inför stora utmaningar och för att belysa dessa har Länsstyrelsen tagit initiativ till en serie samtal på länsresidenset i Umeå. Vi kallar dem Landshövdingen samtalar. De är en arena som tänjer gränser, utmanar strukturer och uppmuntrar till kraftsamling för länets utveckling.

Syftet med samtalen är att kraftsamla för länets utveckling genom gränsöverskridande samverkan mellan myndigheter och organisationer. Ett utifrånperspektiv på länets utvecklingsfrågor har varit en viktig del i samtalen. I och med att det alltid deltar en eller två statsråd samt både nationella och internationella experter så har den ambitionsnivån uppnåtts. Framför allt regeringens syn på länets utmaningar har varit en viktig del i samtalen.

Fem samtal har genomförts varav två detta år. Det fjärde samtalet om regeringens vision Skogsriket genomfördes under januari där landsbygdsministern deltog tillsammans med rektor för Umeå universitet och en av regeringens skogsriketambassadörer. Temat var förändring, förädling och förnyelse i Västerbotten och ett 70-tal nyckelaktörer var inbjudna.

En referensgrupp tillsattes för att arbeta med att regionalisera regeringens vision och arbete avrapporterades till landshövdingen under Skogsriketkonferensen i Lycksele 30 oktober i form av en regional färdplan. Konferensen genomfördes i samverkan mellan Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen.

Det femte samtalet om Smart specialisering genomfördes i april med både näringsminister Annie Lööf och EU kommissionären Hahn. Temat var hur Västerbottens starka kluster ska kunna börja superklustra med varandra. EU kommissionen stödjer Länsstyrelsens initiativ om klusterallianser för det passar in i deras fokusområde nästa programperiod 2014 – 2020 om att regionerna ska bli bättre på det de redan är bra på, det vill säga smart specialisering.

En processgrupp tillsattes efter samtalet med specifika direktiv från landshövdingen, bl a hur man kan åstadkomma kreativa gränsöverskridande kopplingar och hur det ska skapa en attraktiv och innovativ region. Processgruppen består av ledarna för Skogstekniska klustret, Georange (gruvkluster), ProcessIT och det Virtuella klustret under bildande för kreativa näringar i länet.

För att skapa bredare förankring i regionen och ett starkare regionalt ledarskap för arbetet med klusterallianser så har Länsstyrelsen tagit initiativ till en högnivågrupp bestående av rektor för Umeå universitet, kommunalråden från Umeå, Skellefteå och Lycksele kommuner samt ordförande i Region Västerbotten.

Länsstyrelsen ska vidare ansvara för de tillsynsuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den. Förordning (2008:1346).

Länsstyrelsen har ansvarat för de tillsynsuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt myndigheten. Det övergripande syftet är att se till att demokratiskt fattade beslut genomförs. Tillsyn har under året bedrivits bland annat i form av tillsynsbesök, utbildnings och informationsinsatser.

Med utgångspunkt från internrevisionens granskningsrapport under 2011 har Länsstyrelsen under året genomfört en fördjupad kartläggning av tillsynsverksamheten. Kartläggningen har skett i form av intervjuer med medarbetare/chefer på samtliga enheter med utgångspunkt från ett frågeformulär.

Syftet med kartläggningen har varit att belysa vilka typer av aktiviteter som hänförs till begreppet tillsyn, vilka kunder vi ser i vår tillsynsverksamhet, hur vi arbetar med planering av tillsynen, vilket stöd som finns och vilken kompetens som behövs för tillsynsarbetet.

Ambitionen är att skapa en gemensam terminologi och tankemodell för de grundläggande faserna i tillsynsarbetet. De preliminära resultaten av kartläggningen visar på behov av ett förtydligande av terminologin på området och en avgränsning av vilka områden som vi i första hand bör inrikta oss på när det gäller struktur, utveckling och samordning av vårt tillsynsarbete.

Länsstyrelsen beslutade i december att för verksamhetsåret 2013 införa en gemensam tillsynsvecka. Våra två syften med veckan är att uppmärksamma och stärka tillsynsarbetet samt att uppmärksamma vårt tillsynsarbete externt med planerade kommunikationsinsatser.

Ytterligare redovisningar rörande faktiska tillsynsinsatser under 2012 återfinns under respektive sakområde.

Länsstyrelseinstruktion 3-6 §§

Länsstyrelserna ska i sina årsredovisningar redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion och vad som anges i regleringsbrev. Viss verksamhetsstatistik ska redovisas enligt regleringsbrevets bilaga 1. (Enligt regleringsbrevet 2012)

Vad gäller fördelningen av verksamhetens totala intäkter och kostnader i resultatredovisningen enligt 3 kap. 2 § jämfört med 3 kap. 1 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas, vilket innebär ett undantag från kravet att redovisa intäkter, i en för länsstyrelserna enhetlig struktur och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län. (Enligt regleringsbrevet 2012)

Trafikföreskrifter

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,12	0,13	0,12
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,53	0,73	0,89
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,32 %	0,41 %	0,48 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	527	682	748
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,27 %	0,33 %	0,36 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	176	211	438
Antal beslutade ärenden	190	196	446
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 25*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Sakområdet trafikföreskrifter rör bland annat ärenden om trafikföreskrifter, sjötrafikföreskrifter, tävling på väg, överklagande av kommuns beslut om parkeringstillstånd för funktionshindrade m.m. Ärenden avseende lokala trafikföreskrifter utgör merparten av ärendemängden.

Vid jämförelser av sakområdets prestationer (volymer och kostnader) i tabellen ovan är det marginella förändringar mellan åren 2011 – 2012. Tidsserien visar en förändring av ärendevolymen sedan 2010 då samtliga trafikföreskrifter som skulle fortsätta att gälla förnyades. Ärendevolymen har därefter legat på i stort sett samma nivå.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	4,25	3,89	2,89
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	5,02	5,45	7,32
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	4,52 %	4,45 %	4,84 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	9 162	8 705	9 660
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	4,64 %	4,18 %	4,64 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	1 517	1 578	2 143
Antal beslutade ärenden	1 505	1 647	2 139
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	0
Bidragutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	0	0	0
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 282, Djurskydd ⁵⁾	-	70	

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 28*

⁵⁾ Nöjdindex brukarundersökning för verksamhet 282 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2011.

Genomsnitt för samtliga länsstyrelser var nöjdindex 77. Ingen brukarundersökning genomförd för detta område 2012.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskravet. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna

Vid jämförelser av sakområdets prestationer (volymer och kostnader) i tabellen ovan är det marginella förändringar mellan åren 2011 – 2012.

Under 2012 har arbetet med revision av kommunernas livsmedelskontroll fortsatt. Sex revisioner har utförts, vilket omfattar sju av länets femton kommuner. Två av de kontrollerade kommunerna har en gemensam miljönämnd. Länsstyrelsen anser att detta arbete är mycket viktigt. I sex av de under 2012 reviderade kommunerna har arbetet utvecklats positivt i fråga om planering och utförande av livsmedelskontrollen. Detta har verifierats genom att Länsstyrelsen i samband med respektive revision följt upp och jämfört resultat från tidigare revisioner med de i år utförda. Länsstyrelsen anser att en god dialog mellan lokala och regionala myndigheter är mycket viktig och likaså samarbete mellan kommunerna. Två länsträffar har arrangerats för länets livsmedelsinspektörer, Länsstyrelsen och Livsmedelsverket under 2012. Träffarna har haft totalt 45 deltagare, och har behandlat aktuella ämnen som t ex PIK- projekt, förändringar i praxis och lagstiftning m.m.

Under året har även beredskapsövningen Smittsam anordnats i Skellefteå i samarbete mellan länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten och Livsmedelverket. Deltog gjorde, förutom länsveterinärer och krisberedskapshandläggare från länsstyrelserna, kommunala inspektörer och beredskapssamordnare från båda länen, landstingen i Västerbotten och Norrbotten, samt aktörer från storköksbranschen. Fokus för övningen var smitta i livsmedel, aktörers roller och hur samarbetet mellan aktörer bör ske.

Många frågeställningar ventilerades och diskussionerna bäddar för ett gott framtida samarbete. Länsstyrelsen har även deltagit i beredskapsövningen Enar – Stor stad, som behandlade ett scenario med nödvattenbehov. Deltog i övningen gjorde kommun och kommunala bolag, Länsstyrelsen (veterinär och beredskapshandläggare), Livsmedelverket, smittskyddsläkare m fl.

Rollfördelning och ansvarsområden är exempel på viktiga frågeställningar utöver själva scenariot. Ur Länsstyrelsens perspektiv har beredskapsövningarna varit mycket lärorika och givande, både vad gäller Länsstyrelsens geografiska ansvar och ämnesområdet som helhet.

Normalkontroll av primärproduktion av livsmedel har skett vid tvärvillkorskontroll och med utgångspunkt från riskklassificering i enlighet med Livsmedelsverkets framtagna riskklassificeringsmodell. Totalt 30 normalkontroller har utförts, varav 27 som tvärvillkorskontroll. Normalkontrollen ska enligt Livsmedelsverkets anvisningar vara minst 1 procent av de i länet verksamma objekten. Länsstyrelsen Västerbotten uppfyller detta krav, då vi approximerar att det i länet finns ca 2500 primärproducenter. I tillägg till detta har alla inkomna anmälningar (9 st) kontrollerats. Konstaterade brister har verksamhetsutövarna självmant tagit på sig att åtgärda, eller så har Länsstyrelsen förelagt om åtgärder. Länsstyrelsen Västerbotten har under året även deltagit i ett nationellt projekt för framtagande av system och handläggarstöd för registrering och handläggning gällande primärproduktion av livsmedel.

Kontroll av primärproduktion foder har huvudsakligen skett vid tvärvillkorskontroller (26 av 27 normalkontroller). Dock har foderprover för analys avseende förekomst av animaliska biprodukter tagits på 17 gårdar. Analyssvaren väntas under våren 2013. Kontroll av transport av animaliska biprodukter har företagits gällande länets kadavertransportör inom lantbrukssektorn. Under kommande år kommer förändringar i strukturen för insamling av animaliska biprodukter i länet att ske, varför Länsstyrelsen bevakar utvecklingen.

Djurskyddskontrollen fokuserar även fortsättningsvis på normalkontroll. Under året har 606 stycken kontroller företagits, vilket är ca 3 procent mer än föregående år. Av dessa utgörs 26 av tvärvillkorskontroller, 264 av extra offentliga kontroller och 288 av normalkontroller. Resten består av kontroller i samband med tillståndsprövning. Detta resulterar i ca 62 procent normalkontroller av totalt antal utförda djurskyddskontroller, vilket innebär att Länsstyrelsen överträffar det nationella målet om mer än hälften normalkontroll. Andelen obefogade kontroller efter anmälan ligger på ungefär samma nivåer som tidigare, d v s hälften av de kontroller vi utför efter anmälan visar sig vara obefogade.

Samverkan med andra aktörer är viktigt. Veterinärer och djurskyddshandläggare har under året anordnat och deltagit i träffar för erfarenhets- och informationsutbyte med åklagarmyndigheten och polisen, med LRF och Norrmejerier, Djurskyddet Sverige samt Svenska kennelklubben och deras kennelkonsulenter. Djurskyddshandläggare har även deltagit vid konferenser gällande våld i nära relationer. Inbjudna till konferensen var kommunala socialtjänster, polis, kvinnojourer m fl. Kontakter med invandrarföreningar har tagits för att påbörja ett samarbete med personer med utländsk härkomst som har eller vill ha djur. Detta för att sprida information om de nationella regelverken inom verksamhetsområdet. Länsstyrelsen uppfattar att nätverkande, erfarenhets- och informationsutbyte tas väl emot hos samtliga ovan nämnda organisationer.

5. Länsstyrelserna ska bistå Jordbruksverket i arbetet med att kvalitetssäkra uppgifterna i djurskyddskontrollregistret.

Länsstyrelsen har inlett arbetet med registervård av Djurskyddskontrollregistret, och redan under 2010 haft personal anställd genom Arbetsförmedlingens projekt Lyftet, för grundläggande justeringar efter övertagande från kommunerna. Löpande har handläggarna själva fyllt på uppgifter för att hålla registret uppdaterat. En handläggare från Västerbotten deltar i Jordbruksverkets nationella projekt STorK som arbetar med framtagandet av riskklassificeringsmodell för djurskyddet. Detta projekt är starkt länkat till regiservårdsarbetet, eftersom en bra riskklassificering bygger på att uppgifterna i registret är korrekta.

Jordbruksverket har lämnat besked om att de listor som behövs för att utföra registervården inte kommer att levereras till länsstyrelserna förrän under januari 2014. Jordbruksverket har inte levererat de i föreskrift utlovade uppgifterna från Sametinget gällande renskötare, så på den punkten finns brister i registret. När uppgifterna finns tillgängliga kommer kontrollarbetet gällande ren underlättas.

Länsstyrelseinstruktion 4§

2. tillsyn över veterinärers verksamhet samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Tillsyn av djurhälsopersonal har skett genom besök vid sju av länets 17 kliniker, varvid 9 av länets 37 verksamma veterinärer kontrollerats. Endast ett fåtal brister har uppmärksammats, t ex städbarheten i slitna lokaler, läkemedelsförvaring och kadaverförvaring i något fall. Samtidigt har även 5 andra personer inom djurens hälso- och sjukvård kontrollerats. Vad beträffar kontroll av läkemedel på gård har fokus lagts på de besättningar som har villkorad läkemedelsanvändning till gris, nöt och får. 9 av totalt 14 villkoranden gällande dessa djurslag har kontrollerats. Brister har noterats gällande en veterinärs administrativa ansvar gällande villkorandet, samt att personal utan utbildning i en besättning har behandlat djur. Under året har det inkommit 20 anmälningar om villkorad läkemedelsanvändning gällande ren, att jämföra med de fåtaliga som inkom föregående år. Detta är en stor ökning jämfört med tidigare år, och beror troligtvis på att veterinärerna blivit mer noggranna med att rapportera dessa ärenden till Länsstyrelsen. Rapporteringen är viktig för att Länsstyrelsen ska få överblick över läkemedelsanvändningen, samt för att kunna göra riskbaserat kontrolluttag på gårds/djurägarnivå. En samverkansträff med temat ansvarsfull antibiotikaanvändning för länets veterinärer med stordjurspraktik har arrangerats. Uppslutningen var mycket god, med 75 procent av länets stordjurspraktiker närvarande. Länsstyrelsen har även deltagit i träff med Länsstyrelsen Norrbotten och ansvariga veterinärer i båda länen samt smittskyddsläkare gällande generell antibiotikaanvändning. Denna träff har resulterat i uppstart av regionala STRAMA-grupper (samverkar mot antibiotikaresistens) i båda länen. Under året har även planering inför en kommande utbildningsinsats gällande vårdhygien och antibiotikaresistens påbörjats tillsammans med Västernorrland, Jämtland och Norrbotten.

Under årets inledning drabbades länets största ridanläggning av kvarka, vilket skapade stor oro bland hästägarna, men spridningen var begränsad. Information lämnades till media, och många frågor från allmänheten besvarades. På sällskapsdjurssidan har länet drabbats av både salmonella, hepatitis contagiosa canis (HCC) och den multiresistenta bakterien methicillinresistent staphylococcus pseudointermedius (MRSP). Det har dock endast berört en hund per diagnos. Länsstyrelsen anser dock att detta är ett mycket angeläget ämnesområde, för att undvika smittspridning.

Länsstyrelsen har deltagit i workshop med Jordbruksverket och övriga länsstyrelser gällande epizootiberedskapsplanering. Detta ligger väl i tiden, eftersom Länsstyrelsen Västerbotten har en ny krisberedskapsplan. Arbete har inletts med att anpassa den befintliga epizootiplanen till den nya krisberedskapsplanen.

Tabell 1.1 Verksamma veterinärer och djurskyddsinspektörer			
Länsfakta	2012-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Antalet verksamma veterinärer i länet	37	37	37
varav män	9	11	10
varav kvinnor	28	26	27
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhälsopersonal	14	2	
Antal inspektörer inom djurskyddskontroll, åa	7,4	9	10
varav män	3	3	3
varav kvinnor	4,4	6	7
Antal inspektörer inom kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen, åa	0,090	3	37
varav män	0,025	2	11
varav kvinnor	0,065	1	26
Antalet under året meddelade djurförbud	8	7	4
Antalet under året beslutade omhändertaganden av djur	6	11	17
Antalet genomförda djurskyddskontroller	606	569	528
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter.	1	1	0
Antal kontroller av hästpass	51	38	

Källa: Nedan redovisas definition och framtagande av uppgifterna till tabellen.

1. Antalet verksamma veterinärer i länet. Vet@bas. Dessa siffror tas ut från Jordbruksverkets register visar antal veterinärer som är bosatta i länet den 31 december. Siffrorna belyser därmed inte hur många som är kliniskt verksamma i länet. Länsstyrelserna saknar idag eget register över tillsynsobjekt.
2. Antal personer som varit föremål för tillsyn av djurhälsopersonal. Platina. Diarieförs under VÄS-kod 284, och kan vara antingen anmälningsärenden eller tillsynsärenden.
3. Antal handläggare inom djurskyddskontroll respektive kontroll av primärproduktion av livsmedel. Agresso. Antal årsarbetskrafter: Även tid som läggs på övergripande arbetsuppgifter, kompetensutveckling m.m. bör inkluderas. Däremot inte tid som lagts på andra arbetsfält, t.ex. krisberedskap eller miljöskydd. Tid som läggs på tvärvillkorskontroll redovisas på annan kod och bör inte heller räknas in.
4. Antalet omhändertaganden. Platina
5. Antal djurförbud. Platina
6. Antal genomförda djurskyddskontroller. DSK. Antal kontrolluppdrag. Rapport DSK_KUP011
7. Platina. Kontroll av ABP finns även inbakat i kontroll av djurhälsopersonalen avseende hantering av kadaver på veterinärklinikerna, vilket inte gör avtryck här.
8. Antal kontroller av hästpass. DSK. Rapport DSK_KUP008, dvs antalet kontrollerade djurhållare. Antalet kontrollerade pass är högre, eftersom en djurhållare kan ha många hästar.

Kommentar tabell 1.1

Länsstyrelsen vill poängtera att *"Antal inspektörer inom kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen, åa"* handlar om olika enheter på siffrorna genom åren.

- 2010 räknades antalet kommunala inspektörer inom hela livsmedelskontrollen, inklusive kommunerna.
- 2011 antalet regionala handläggare inom primärproduktion av livsmedel på Länsstyrelsen,
- 2012 efterfrågas årsarbetskrafter primärproduktionshandläggare (foder och livsmedel) på Länsstyrelsen.

Handläggningstiden (median) för förprovningar är endast 23 dagar från inkommen ansökan, vilket kan förklaras med god planering och samordning med annan verksamhet, som t ex besiktningar gällande investeringsstöd och djurskyddskontroller. Antalet omhändertaganden har sjunkit från 11 till 6, medan antalet beslutade djurförbud stigit från 7 till 8. Länsstyrelsen har deltagit i det nationella djurtransportprojektet, dels med deltagare i projektgruppen och dels i fält. Länsstyrelsen har även aktivt riktat oss till en av länets travbanor för att klargöra vad som gäller för tillstånd, förprovning, transporter samt hästpass. Detta projekt visade att tillstånd saknades i en del fall, vilket gett upphov till nya tillståndsprövningar i något fall.

Svårigheter har identifierats vad gäller icke betalda fordringar gällande avgifter för extra offentlig kontroll. En del av djurhållarna saknar utmätningsbara tillgångar. De uteblivna betalningarna kan komma att utgöra en ekonomisk belastning för Länsstyrelsen Västerbotten p.g.a. ackumulering år från år. Detta problem är på intet sätt unikt för Västerbotten, utan alla länsstyrelser kan påverkas om än i olika omfattning.

Hästpasskontrollerna fortsätter. Under året har 51 djurhållare kontrollerats. De flesta djurhållare har sett till att deras hästar har försetts med pass, men i elva fall saknade åtminstone en häst i besättningen pass. Dock har Länsstyrelsen i sex fall förelagt djurhållare att skaffa pass till sina hästar.

Lantbruk och landsbygd

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	6,19	7,00	6,95
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	10,68	9,71	8,40
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	8,23 %	7,97 %	7,29 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	15 571	15 475	14 021
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	7,89 %	7,43 %	6,73 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	8 180	9 797	7 759
Antal beslutade ärenden	8 366	9 876	7 732
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	11	2	27
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	8	4
Varav Jordbrukarstöd, VÄS 601*			
Antal behandlade SAM-ansökningar (st)	2 275	2 351	2 408
Antalet utbetalningar (st)	5 530	5 854	5 969
Direkta verksamhetskostnader vht 601* (tkr)	4 635	5 112	4 896
Direkta kostnader per SAM-ansökning (kr/st)	2 037	2 174	2 033
Direkta kostnader per utbetalningsärende (kr/st)	838	873	820
Varav Landsbygdsstöd, VÄS 602*			
Summa antal beslutade ansökningar om företagsstöd och ansökningar om utbetalning av företagsstöd (st)	155	211	202
Direkta verksamhetskostnader vht 6020 (tkr)	623	695	631
Direkta kostnader per beslutad ansökan om företagsstöd och ansökan om utbetalning av företagsstöd (kr/st)	4 019	3 294	3 124
Summa antal beslutade ansökningar om projektstöd och ansökningar om utbetalning av projektstöd (st)	141	147	154
Direkta verksamhetskostnader vht 6021 (tkr)	929	958	745
Direkta kostnader per beslutad ansökan om projektstöd och ansökan om utbetalning av projektstöd (kr/st)	6 589	6 517	4 838
Summa antal beslutade ansökningar om miljöinvesteringar och ansökan om utbetalning av stöd till miljöinvesteringar (st)	60	56	75
Direkta verksamhetskostnader vht 6022 (tkr)	163	165	199
Direkta kostnader per beviljad ansökan om miljöinvesteringar och ansökan om utbetalning av stöd till miljöinvesteringar (kr/st)	2 717	2 946	2 653
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 6020, Landsbygdsutveckling – företagsstöd ⁵⁾	71		
Andel nöjda brukare (%) verksamhet 601, stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar. ⁶⁾			77

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 60*

⁵⁾ Nöjdindex för verksamhet 6020 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 69

⁶⁾ Länsstyrelsens resultat av brukarundersökningen 2010 redovisas som resultat i "Nöjdhet totalt sett".

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna

År 2011 ökade antalet ärenden med ca 2 000, på grund av att flertalet jordbrukare det året sökte förlängning av femåriga åtaganden om miljöersättningar, men har nu återgått till en normal nivå. Antalet inkomna SAM-ansökningar visar en sjunkande trend som följer det minskande antalet jordbruksföretagare i länet. Antalet beslut om företagsstöd har minskat på grund av att den tillgängliga budgeten varit mycket liten under året. Hantering av utbetalning av tidigare beslut har fortgått.

Väsentliga insatser

Länsstyrelsens vision *Tillsammans gör vi det hållbara möjligt* är ett stöd i det regionala utvecklingsarbetet i Västerbotten och sammanfattas i fem strategier.

- Starkt näringsliv och företagande
- Tillgänglighet, trygghet och service för alla
- Miljömålen i fokus
- Kunden i centrum
- Effektiv resursanvändning

Med strategierna som utgångspunkt tillsammans med landsbygdsprogrammets prioriteringar och verktyg skapas förutsättningar för att nå nationella mål, regionala miljö kvalitetsmål, främja företagande och sysselsättning och bidra till en levande landsbygd.

Landsbygdsprogrammet i Västerbotten genomförs i enlighet med Länsstyrelsens vision och strategier, de regionala styrdokumenterna (Regionalt tillväxtprogram RTP, Regionalt utvecklingsprogram, RUP) och de mål som formulerades som riktmärken för utvecklingen av Västerbottens landsbygd vid ingången av programperioden. Anpassningar till förändringar i omvärlden har skett över programperioden och de senaste åren har prioriteringarna varit de ”nya utmaningarna” med bl a satsning på Matlandet, energi, klimat, omstrukturering av mjölksektorn och utbyggnad av bredband.

Energi och Klimat

Länsstyrelsen har gjort insatser för att minska jordbrukets klimatpåverkan genom att i bred samverkan ta fram en klimat- och energistrategi för länet, genom utvecklingsprojekt samt kompetensutveckling för företagare. Under året har en rad aktiviteter genomförts med koppling till området energi och klimat. Länsstyrelsen har hållit en biogaskurs samt genomfört ett studiebesök vid länets första gårdsanläggning i Vindeln i syfte att stimulera intresset hos jordbrukare med förutsättningar att bygga biogasanläggningar. Vidare har Länsstyrelsen deltagit i ett biogasseminarium med Klaragas i Vännäs och på avslutningen av energiprojektet Gröna Piloter (LRF) på Baggböle Herrgård. Genom projektstöd från landsbygdsprogrammet har den externa aktören Gröna Navet anordnat 3 kurser i Sparsam körning för traktor. Gröna piloter har medverkat vid bildandet av ett nätverk inom biogas och energieffektivisering. Vidare har LRF Konsult, Hushållningssällskapet och Bodsjö Grönt beviljats projektstöd till energi och klimatrådgivning på gårdsnivå genom den s.k. klimatkollen.

Utveckling av turism

Utveckling av turismen i länet är ett prioriterat område i RTP, det Regionala tillväxtprogrammet i Västerbotten och landsbygdsprogrammets olika stödformer bidrar här till måluppfyllelse. En tjänstemannasamverkan har etablerats sedan några år tillbaka mellan Länsstyrelsen och Region Västerbotten (Västerbottensturism) när det gäller utvecklingsinsatser inom besöksnäringen i länet.

Tjänstemannagruppen som består av samordnare/beslutsfattare och utredare/handläggare, har träffats 8 gånger under 2012 för att diskutera aktuella frågor, utvecklingstendenser och behov. En fråga har varit vilka förutsättningar som gäller för de olika stödtyperna och hur dessa tillsammans kan bidra till en positiv utveckling av besöksnäringen i länet. Syftet med träffarna är att genom informations-, kunskaps- och erfarenhetsutbyte skapa en gemensam uppfattning av turistnäringens potential, problem och behov av insatser. Detta skapar förutsättningar för ett bättre underlag inför respektive organisations beslut om prioriteringar och också välmotiverade beslut i enskilda företags- eller projektstödsärenden.

För att konkretisera och strukturera arbetet har tjänstemannagruppen valt att titta närmare på en destination i länet som pilotfall. En sammanställning i rapportform håller på att tas fram över vilka företags- och projektstöd som utgått inom aktuellt geografiskt område och hur utvecklingstendenserna och behoven ser ut. Avsikten är också att genomlysna övriga destinationer i länet.

Regionalt partnerskap för landsbygdsprogrammet

Det regionala partnerskapet är en viktig samarbetspart i genomförandet av Landsbygdsprogrammet. Med partnerskapet som forum skapas kontaktytor och samarbete mellan de aktörer som på olika sätt arbetar med landsbygdsutveckling. Det regionala partnerskapet för landsbygdsprogrammets genomförande i Västerbotten har haft två träffar under året, studiebesök den 1 juni och ett möte den 14 december. Stående punkter på dagordningen vid träffarna är att stämma av läget i landsbygdsprogrammet och förankra förändringar som i år handlade om omfördelning i budgeten mellan åtgärder. Fokus för studiebesöken var intressanta landsbygdsföretagare och bl a besöktes Glassbonden, årets landsbygdsföretagare och Ullbaggevinnare 2011. Tema för träffen i december var skogen och Skogsstyrelsen medverkade aktivt med information om bl a satsningen på Skogsriket. Avsikten var att öppna upp för samverkan och skapa synergier mellan övriga satsningar i landsbygdsprogrammet som bl a matlandet och upplevelseturism.

Matlandet i Västerbotten

Länsstyrelsen har under året arbetat med att förverkliga visionen "Matlandet Sverige". En nätverksgrupp för "Matlandet" har träffats 3 gånger under 2012 med representanter från bl a LRF, Coompanion, Gröna Navet, Hushållningssällskapet, Region Västerbotten (Västerbottensurism) samt projektledarna för länets Matlandet-projekt samt Västerbottens matambassadör.

"Matlandsgruppen" planerar och tar initiativ till olika aktiviteter och evenemang som:

- "*Goda Västerbotten*", folder med en karta över Västerbotten, har reviderats och distribuerats i upplaga om 10 000 ex till bl a kommunernas turistinformation, besöksmål och campingplatser. I foldern, som finns på svenska och engelska, visas ett axplock av länets gårdsbutiker, caféer och restauranger. Den erbjuder också förslag på matturistiska rutter i länet.
- *En gastronomisk tävling i mathantverk* genomfördes i samband med mateventet "Älska M", ett evenemang 20-22 september i centrala Umeå. Totalt deltog 10 lokala mathantverkare och vinnande bidrag blev älgsovas från Tärna Vilt, en produkt som ska representera länet nationellt. Syftet med "Älska M" är bl.a. att öka statusen för lokala råvaror för användning i restaurangköket. "Älska M" fick också en fortsättning i Skellefteå i samband med Matfesten den 31 augusti genom en kocktävling med lokala råvaror där kockar från ortens krogar medverkade. *Matfesten* är ett av de projekt som bedrivs i Västerbotten genom "Matlandet".
- Ett livsmedelsseminarium - *Hur utvecklar vi matturismen länet?* hölls den 21 sep kring frågor som rörde matsvinn, lokalproducerad mat, matturism mm.

Lokala matproducenter och entreprenörer deltog i panelen där också EU-parlamentariker Corazza Bildt ingick. Deltagarantalet uppgick till ca 50.

- Mjolkproduktionen är basen för jordbruket i norra Sverige och viktig för miljö, näringsliv och boende på landsbygden. Mjolkprojektet *Mera mjölk i tankarna* ska stimulera utvecklingen och säkra tillgången på mjölkråvara. Målsättningen är en oförändrad invägning av mjölk till 2014 och en ökning med 10 procent till år 2020.

Länsstyrelsen har tagit en aktiv roll i länet för att förverkliga visionen om Västerbotten som ett framstående matlän. Länsstyrelsen bedömer att intresset och viljan från berörda aktörer att medverka är stort, samtidigt som arbetet sker inom befintliga ramar som är begränsade.

Bredband

Intresset för att bygga bredband är mycket stort i länet. För närvarande har Länsstyrelsen 19 inneliggande ansökningar om stöd, totalt 53 milj kr. Länsstyrelsen och företrädare för Region Västerbotten samverkar vid prioritering av projektansökningarna som rör bredband och en träff hölls den 23 jan. Den budget som tilldelades Västerbotten, 12,95 milj kr för 2012, reserverades för två projekt, Fjällräddningen Prio 1 i Vilhelmina och Fjällräddningen Prio 1 Dorotea. Medfinansiering söktes från PTS i februari och projekten beviljades medel först i november vilket har påverkat handläggningstiden väsentligt.

De två ansökningar som prioriterades under 2012 har god överensstämmelse med landsbygdsprogrammets serviceåtgärd och är i linje med de prioriteringar som fastställts i länets Regionala utvecklingsprogram RUP 2007-2013. De urvalskriterier som prioriteringen utgick ifrån är kommunernas tillgång till bredband och där skillnaderna är stora mellan kust och inland. En ytterligare grund för prioriteringen är regionala strategier där turismutveckling i fjällområdena är av särskilt intresse. Även kommunernas egen prioriteringsordning samt kostnaden för satsningen relaterat till hur många hushåll/företag som får del av utbyggnaden, har påverkat bedömningen.

Biologisk mångfald i betesmarker

Länsstyrelsen har gjort en särskild satsning på kompetensutveckling av jordbrukare som har miljöersättning för särskilt värdefulla betesmarker och slåtterängar. Flertalet av de djurhållare som bedömts angelägna att besöka har fått rådgivning på plats. Övriga har kontaktats genom brevinformation eller telefonrådgivning. 52 rådgivningar har genomförts på plats hos jordbrukare.

9. Länsstyrelserna ska på ett kostnadseffektivt och för företagen enkelt sätt samt med minimerad risk för sanktioner genomföra uppgifterna som åligger dem ifråga om direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsåtgärder enligt förordningarna (2004:760) om EG:s direktstöd för jordbrukare m.m. och (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. Länsstyrelserna ska, tillsammans med Jordbruksverket, säkerställa att direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsutveckling i så hög utsträckning som möjligt betalas ut så tidigt som regelverket tillåter samt säkerställa att handläggningstider för beslut och utbetalning av stöd minskar samtidigt som risken för finansiell korrigeringsåtgärd förebyggs och minimeras. Länsstyrelserna ska dessutom särskilt arbeta med återkrav och under 2012 hantera de återkrav som är en följd av kommissionens ställningstagande om sanktion för stöddåren 2005–2008.

Länsstyrelsen har under året haft fokus på att direktstöd till jordbruket, samt miljöersättningar och kompensationsbidrag inom landsbygdsprogrammet i så hög utsträckning som möjligt ska betalas ut under året. Arbetsrutiner, processer och tidplaner har anpassats efter vad som kommit fram i Jordbruksverkets och länsstyrelsernas gemensamma tidplanering SUSS, Styr- och Uppföljningssystem för SAM, för utveckling av processen för jordbruksstöden och löpande rapportering av handläggnings- och kontrolläge.

Effektivisering och likriktning

För att effektivisera administrationen och förenkla för företagarna har Länsstyrelsen gjort en kraftfull satsning på ökad användning av elektronisk ansökan och ändringar i ansökningar på elektronisk väg. Under 2011 lämnade 75 procent av jordbrukarna in ansökan via internet. År 2012 nådde Länsstyrelsen fullt ut målen för internetanvändning genom att 99 procent av de stödsökande lämnade ansökan via SAM Internet.

Övergången till ansökan via en portal på internet ger stora fördelar för den sökande och för Länsstyrelsen genom att det medför färre fel i ansökningarna. Programmet har spärrar mot felaktiga registreringar.

Övergången till internetansökan har uppnåtts genom omfattande utbildning och support. Samtliga jordbrukare som 2011 ansökte på papper fick ett personligt brev med information om SAM internet och inbjudan till utbildning eller support för ansökan. Information har även lämnats genom vår tidning Norrbruk. 34 kurser har hållits på 14 orter i länet. Utbildning har lämnats till 210 personer som i många fall varit ytterst ovana dator- och internetanvändare. Kurserna har kompletterats med öppet hus på Länsstyrelsen och mycket omfattande telefonrådgivning. Tillsammans med övriga länsstyrelser har vi tillhandahållit telefonsupport kvällar och helger och gett information via datachatt.

Det har också tagits fram ett länsspecifikt material inför SAM-ansökan i tidningen Norrbruk som ges ut gemensamt med Länsstyrelsen Norrbotten. Publikationen har distribuerats per post och finns även på Länsstyrelsens webbplats.

Länsstyrelsen har medverkat i arbetet att utveckla handläggarstödet för SAM-ansökan. Handläggarstödet ligger integrerat i Jordbruksverkets handläggningssystem, och ger gemensamma riktlinjer för alla länsstyrelser hur hanteringen ska ske.

För att öka effektivitet och likabehandling sker ett samarbete inom samordningsregionen med Norrbotten, men även med övriga två norrlandslän. De fyra nordligaste länen har ordnat en tvådagars konferens för handläggare och håller månatliga telefonmöten med stödsamordnare för erfarenhetsutbyte, problemlösning och lika hantering.

Länsstyrelsen har under 2012 utfört fältkontroller av jordbruksstöden med hjälp av fjärranalys som levereras av Metria. Detta har kunnat introduceras genom nya EU- regler för hur områden för fjärranalys kan läggas ut, och medför stora samordningsvinster i kontrollarbetet.

Återkrav

Länsstyrelsen har särskilt prioriterat arbetet med de återkrav som är en följd av kommissionens ställningstagande om sanktion för stödåren 2005–2008, och slutfört allt arbete med återkrav av gårdsstöd för dessa år, dock med undantag av ett ärende. Motsvarande gårdsstödsåterkrav för åren 2009- 2011 har även de utförts under året, med undantag av fyra ärenden.

Utbetalningar

Våra prioriteringar har medfört att över 99,7 procent av ansökningarna om gårdsstöd har kunnat betalas ut redan vid den första utbetalningen av gårdsstöd 3 december. Endast 7 jordbrukare har behövt vänta på utbetalningarna. När det gäller miljöersättningar och kompensationsbidrag har 99,6 procent av ansökningarna kunnat betalas ut före årsskiftet.

10. Länsstyrelserna ska följa Jordbruksverkets styrning över stödprocessen avseende administrationen av jordbruks- och landsbygdsstöd. Länsstyrelserna ska löpande rapportera handläggnings- och kontrolläge till Jordbruksverket enligt av verket fastställd rapportplan, samt bistå Jordbruksverket i att under stödåret uppnå en bättre uppföljning av handläggnings- och kontrolläge av ovan nämnda stöd.

Länsstyrelsen har anpassat arbetet med handläggning och kontroll för att följa den gemensamma SUSS-tidplanen som Jordbruksverket fastställt. Länsstyrelsen har löpande rapporterat det aktuella handläggnings- och kontrolläget i det gemensamma IT-systemet. Tidplanen har varit till god hjälp för planering och uppföljning av arbetet. Vid flertalet tidpunkter har vi nått delmålen och för de viktigaste mätpunkterna, som avser andel utbetalning av gårdsstöd samt utbetalning av förskott och slutbetalning av miljöersättningar och kompensationsbidrag, har alla mål uppnåtts. En mätpunkt som blev försenad var antalet utförda arealkontroller i augusti. Bakgrunden till detta var att vi i år effektiviserat kontrollarbetet genom att använda fjärranalys.

Metrias leverans av detta material sker i början av augusti, vilket medfört att större delen av kontrollerna utförts efter mitten av augusti. Kontrollarbetet kunde därefter slutföras i god tid. Länsstyrelsen har medverkat i att utveckla uppföljningen av handläggnings- och kontrolläge genom arbete i chefsgruppen för samverkan mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna. Länsstyrelsen har även löpande lämnat synpunkter vid de återkommande uppföljningstillfällena under året.

11. Länsstyrelserna ska under 2012, tillsammans med Jordbruksverket, genomföra en processgenomgång av stödprocessen för landsbygdsutvecklingsstöd. I denna ska erfarenheter från andra medlemsländer tas tillvara.

Länsstyrelserna har under 2012 arbetat tillsammans med Jordbruksverket i projektet SUSS-LB, projektet för genomgång och effektivisering av stödprocessen för landsbygdsutvecklingsstöd. Länsstyrelsen Västerbotten har löpande lämnat synpunkter till representanterna i detta arbete genom mail och vid möten med landsbygdsdirektörerna och Jordbruksverket. Länsstyrelsen deltar även i beslutsgruppen för SUSS-LB som har till uppgift följa upp och medverka till åtgärder för att nå målen för handläggningstider.

12. Länsstyrelserna ska verka för ett effektivt regionalt genomförande av Landsbygdsprogrammet för Sverige åren 2007–2013 i syfte att uppnå de i programmet angivna målen i enlighet med förordningen (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. I detta ingår att enligt Jordbruksverkets riktlinjer rapportera om programmets genomförande, resultat och effekter. Länsstyrelserna ska även vara regeringen och centrala myndigheter behjälpliga i förberedelserna för ett nytt landsbygdsprogram för perioden 2014–2020.

Effektivt genomförande av landsbygdsprogrammet

I allt arbete med genomförandet av landsbygdsprogrammet är länets regionala genomförande-strategi, med mål och intentioner, styrande som underlag vid beslut om stöd och ersättningar.

Organisation

Länsstyrelsen har en väl utvecklad arbetsorganisation och god kompetens för att genomföra landsbygdsprogrammet. Gemensamma ansträngningar för att förbättra rutiner, ha en flexibel bemanning, nyttja tillgänglig kompetens och ett aktivt samarbete både internt och externt har varit avgörande för ett effektivt genomförande och gott resultat.

Handläggare från enheterna Landsbygd och Regional tillväxt samverkar om genomförandet av landsbygdsprogrammet.

En bredd i kompetens och ansvarsområden skapar starka förutsättningar för arbetet med att uppnå landsbygdsprogrammets mål. Samma personal handlägger även regionala företagsstöd, projektstöd och andra regionala program, vilket borgar för en god samordning mellan Länsstyrelsens olika verktyg och program för regional tillväxt.

Länsstyrelsen arbetar tillsammans med personal från enheterna för miljö, samhällsplanering och naturvård i samband med beredning av enskilda ansökningar och i principiella frågor. I frågor om stöd till bredband har vi engagerat vår kommunikationsdirektör och handläggare med kompetens inom IT-området och externt sker samverkan med Region Västerbotten i denna fråga. När det gäller frågor som rör integration och jämställdhet försöker Länsstyrelsen så långt det är möjligt att ha ett aktivt förhållningssätt vare sig det handlar om projektsatsningar eller att ta del av det arbete som sker internt och externt vad gäller integration av utrikesfödda.

Länsstyrelsen har också ett bra samarbete med externa aktörer som arbetar med landsbygdsfrågor, bl.a. LRF, Länsbyggerådet, Skogsstyrelsen, Hushållningssällskapet samt Region Västerbotten. Dessa aktörer deltar också i det regionala partnerskapet för landsbygdsprogrammets genomförande och är ett viktigt stöd i diskussioner om prioriteringar och förändringar i strategin. Länsstyrelsen Västerbotten har också ett nära och aktivt samarbete med Länsstyrelsen Norrbotten i gemensamma frågor, projektdiskussioner och ärendehandläggning. Flera projekt bedrivs också gemensamt i de bägge länen och där har det handläggande länet det administrativa ansvaret.

Genomförandeläge

Genomförandet av landsbygdsprogrammet i Västerbotten ligger väl i fas med målen för genomförandestrategin och programmets åtgärder och intentioner genomförs planenligt. Intresset för programmet har varit stort även under 2012 och särskilt genomslag har visionen för att förverkliga Matlandet fått och möjligheten att få stöd till bredband.

Västerbotten har in-tecknat ca 83 procent av den totala budgeten i beslut inom axel 1, 3 och 4 då ett år återstår av programperioden. (Undantaget miljöersättningar i axel 2.) För närvarande är 46 procent totalt utbetalt av budgeten för programperioden vilket betyder att fokus under 2013 och 2014 kommer att vara granskning av rekvisitioner och utbetalningar. Länsstyrelsen kommer att göra en översyn av behovet av förstärkning med personal för granskning av projekt och Leader.

Axel 1

Målsättningen i axel 1 har varit att ha en linjär förbrukning av budgeten då det är önskvärt att kunna fatta beslut om stöd, framförallt till investeringar, under hela programperioden. För att möta det stora intresset för investeringar i bl.a. mjölkproduktion in-tecknades dock moderniseringsåtgärden (åtg 121) till närmare 100 procent under året.

Genom omfördelningar från förädlingsstödet har det varit möjligt att öka budgeten i moderniseringsåtgärden, något som trots detta inte varit tillräckligt för att möta den investeringsvilja som funnits bland länets lantbrukare. I dag är 87 procent av budgeten in-tecknad i axel 1. När det gäller utbetalda stöd i axel 1 uppgår detta till 62 procent av den totala budgeten.

Axel 3

Intresset för landsbygdsprogrammets stödmöjligheter är fortfarande stort även om vi kan se en viss avmattning som sannolikt beror på att intressenterna har kunskap om att programperioden börjar närma sig slutet och så även pengarna. Av programbudgeten är 75 procent in-tecknad vad gäller axel 3 och när det gäller utbetalningarna uppgår de till 36 procent av den totala budgeten, dock redovisas inte utbetalade förskott här eftersom detta inte framgår av det sifferunderlag som tas fram från Dawa, Jordbruksverkets statistikprogram

En av de åtgärder som det varit stort intresse för är turismåtgärden (åtg 313) och satsningar kopplade till besöksnäring och turismutveckling. Ett flertal projekt i fjällområdena har beviljats medel och framförallt sker satsningarna i Hemavan-Tärnaby och södra Lappland. Även möjligheterna i åtgärden mikroföretag att driva projekt (åtg 312) har intresserat många aktörer och i denna finns också det största antalet projekt beviljade.

När det gäller kompetensutvecklingsåtgärden (åtg 331) har efterfrågan varit stor på insatser som t.ex. kurser i offentlig upphandling, hästskötsel och utbildning av aktörer inom livsmedelsområdet.

Intresset för att bygga bredband är mycket stort i länet och den budget som tilldelats Västerbotten, totalt 12,95 milj kr för 2012, in-tecknades i början av året, se vidare under rubriken "Väsentliga insatser".

Samtliga åtgärder har hög nyttjandegrad och någon åtgärd är helt in-tecknad. Återföringar sker efterhand om än sparsamt, vilket också är kopplat till handläggningen av rekvisitioner. För återstående programperiod kommer det vara nödvändigt att prioritera hårt mellan de nya ansökningarna. Avsikten är också att ett litet utrymme ska lämnas för ansökningar som avser t ex förstudier inför nästa programperiod.

Inga särskilda insatser kommer att göras under den resterande programperioden för att informera om projektstödet. Prioriteten kommer att vara slutbesiktningar och utbetalningar.

Axel 4, Leader

I Västerbotten finns tre Leader-områden. Intresset i länet för Leader-verksamheten är stort och under året har programmen till ca 87 procent in-tecknat länets budget. När det gäller utbetalda stöd i Leader uppgår detta till ca 14 procent av den totala budgeten med reservation för utbetalda förskott som inte redovisas.

Samtliga Leaderområden arbetar aktivt med att genomföra respektive program. Länsstyrelsen har löpande, ofta dagliga, kontakter med verksamhetsledarna för Leader-programmen för att ge råd och stöd i olika frågor som rör rutiner och allmän ärendehantering. Rådgivning erbjuds också i frågor om handläggning i IT-systemet.

En tvådagars konferens samt tre endagarsutbildningar för samtliga handläggare på Leaderkontoren genomfördes under året. Syftet med träffarna har generellt handlat om att höja kvaliteten på Leaders handläggning gällande ansökningar om stöd och Leaders kontroll av ansökan om utbetalning samt erfarenhetsutbyte och dialog. Vid ett av utbetalningstillfällena deltog Jordbruksverket för att informera om det grundläggande regelverket, de revisioner som genomförts och resultaten av dessa. En utbildningsdag hade syftet att informera om det fröbättringsarbetet utifrån Lean-filosofin som påbörjats inom Länsstyrelsen och hur detta kommer att påverka arbetet även på Leaderkontoren.

Resultat och effekter

Länsstyrelsen rapporterar årligen till Jordbruksverket om vilka resultat och effekter som uppnås vid genomförandet av landsbygdsprogrammet.

Länsstyrelserna och nytt landsbygdsprogram

Länsstyrelsen har deltagit i den arbetsgrupp som ansvarar för delprojekt 3, Konkurrenskraft i Jordbruksverkets projekt Tulpan, vilket handlar om framtagande av ett tekniskt underlag till nytt landsbygdsprogram för perioden 2014 – 2020. Länsstyrelsen har också lämnat synpunkter på den remiss som avser det tekniska underlaget för landsbygdsprogrammet och i remissarbetet samverkat med övriga länsstyrelser.

Genom deltagande i chefsgruppen för samarbete mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna har vi löpande kunnat ge synpunkter på arbetet med nya landsbygdsprogrammet.

13. Länsstyrelserna anvisas medel från landsbygdsprogrammet via anslag 1.21 och 1.22 inom utgiftsområde 23 vilket regleras via Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2012. Under 2012 ska länsstyrelserna särskilt arbeta för att minskahandläggningstiderna inom axel 1,3 och 4 samt delar av axel 2 (avseende Utvald miljö). Länsstyrelserna ska redovisa följande:

– handläggningstiderna för ansökningar om beslut om stöd och ansökningar om utbetalningar samt hur länsstyrelsen arbetar för att minska handläggningstiderna,

– vilka åtgärder som har låg anslutning i länet, översiktligt analysera orsakerna till detta samt redovisa vilka insatser länsstyrelsen vidtagit under 2012 för att öka anslutningen till dessa åtgärder för att besluten och utbetalningarna kopplade till programmet ska vara i fas och att de relevanta resultatmål och omfattningsmål som finns fastställda i programmet är uppnådda vid utgången av 2011.

Handläggningstider

Beskrivning	Ärendeslag	Mål 2012 antal dagar	Utfall 2012 målupp- fyllelse %	Utfall 2011 målupp- fyllelse %
Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Ansökan om företagsstöd landsbygdsutveckling	120 ¹⁾	65	37
Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Utbetalning av företagsstöd landsbygdsutveckling	90 ¹⁾	77	87
Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Ansökan om projektstöd exkl. miljöinvesteringar	120 ¹⁾	50	48
Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Utbetalning av projektstöd exkl. miljöinvesteringar	90 ¹⁾	42	61

¹⁾ För ärenden inom stöd till landsbygdsutveckling gäller mål som överenskommits mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna. Målet är att minst 90 % av ärendena ska avgöras inom uppsatt tid.

Länsstyrelsen har arbetat för att minska handläggningstiderna. En kraftig förbättring har uppnåtts beträffande ansökan om företagsstöd även om målet inte uppnåtts. Ansökningarna om projektstöd är relativt fåtaliga, 14 stycken, varför särskilda problem i utredningen av ett fåtal ärenden kan påverka måluppfyllelsen starkt. Länsstyrelsens målsättning är att utbetalningar av företagsstöd ska prioriteras högst. Här är också måluppfyllelsen högst, även om mer återstår att göra. Utbetalningar av projektstöd har försämrats, vilket hänger samman med att resurser under en period fått överföras till hantering av Leader, enligt nedan. Ökade krav vad gäller efterlevnad av förordningar, regelverk och detaljerade handlingsrutiner tillsammans med olika revisionsbesök, stickprovskontroller och stoppade utbetalningsbeslut har medfört ökat arbetsbeting och osäkerhet bland handläggarna. Trots ökade resurser inom området har det merarbete som revisionerna och de ökade kraven medfört, påverkat handläggningstiderna väsentligt.

Leader

Under året har Länsstyrelsen särskilt fått ägna uppmärksamhet åt Leader-administrationen. Detta som en konsekvens av den revision av ett Leaderprogram som genomfördes av Ekonomistyrningsverket, vilket också resulterade i ett utbetalningsstopp för samtliga Leaderprogram i Västerbotten. För att komma till rätta med de brister som uppdagades vid revisionen har en åtgärdsplan upprättats. I enlighet med åtgärdsplanen görs handläggningen om i

samtliga beviljade stöd inom Leader för att säkerställa att beredning och handläggning av stödet följer Jordbruksverkets regelverk och handläggarstöd.

Särskilda insatser för att minska handläggningstiderna

Länsstyrelsen arbetar aktivt med att minska handläggningstiderna framförallt avseende ansökan om utbetalningarna av projektstöden i axel 3 och ansökan om stöd och utbetalning av Leader. Antalet inlämnade ansökningar följs regelbundet upp dels för att kunna prioritera mellan ärenden dels för att säkerställa att handläggningstiderna inte blir för långa.

Ökade resurser

För att möta ökningen av inkommande ärenden och de skärpta kraven från Jordbruksverket vad gäller beredning och handläggning har Länsstyrelsen förstärkt med ytterligare personalresurser för hantering av ansökningar inom projektstöd och Leader.

Lean

Ett förbättringsarbete, utifrån Lean-filosofin, av handläggningsprocessen avseende arbetet med Leader har påbörjats. En kartläggning av arbetsflödena har utförts för att identifiera brister samt möjligheter att effektivisera arbetet. Målet är att minska tidsspill och korta handläggningstiderna. Att införa förbättringsarbete utifrån Lean-filosofin är en långsiktig process och måste kontinuerligt följas upp och alla berörda göras delaktiga. En viktig faktor är att utbilda personalen inom området.

Länsstyrelsen har genomfört en seminariedag generellt om Lean-filosofin för samtlig personal inom området Regional tillväxt med exempel från olika verksamheter, myndigheter och företag. Ytterligare två utbildningstillfällen som handlat om ständiga förbättringar har genomförts för den enhet där landsbygdsåtgärderna handläggs.

Information för mer kompletta och korrekta ansökningar

Länsstyrelsen har haft en omfattande telefonrådgivning till företag och organisationer om reglerna för ansökan om stöd och utbetalning. Länsstyrelsen har haft en träff med de konsulter som upprättar huvuddelen av alla affärsplaner och ansökningar om företagsstöd. Träffarna har haft stor betydelse för att effektivisera ansöknings- och beredningsprocessen och för informations- och erfarenhetsutbytet.

Projektskola för projektledare i samarbete med Leaderkontoren

För att öka antalet kompletta rekvisitioner från Leader till Länsstyrelsen har 4 utbildningstillfällen hållits i länet för projektägare/ledare. Utbildningsinsatserna har avsett ansökan om utbetalning.

Ständiga förbättringar i ett gemensamt lärande i arbetsgruppen

Arbetsgrupperna som handlägger företagsstöd resp projektstöd har möten varannan vecka där förbättringar i arbetssättet diskuteras. Samtliga handläggare och beslutsfattare har också regelbundna möten för avstämning hur programmet genomförs och för information och gemensam planering där även arbetsrutiner behandlas.

Benchmarking med Norrbotten

Länsstyrelsen Västerbotten har deltagit i en benchmarkingaktivitet tillsammans med Länsstyrelsen Norrbotten i syfte att lära av varandra, men även löpande telefonkontakter mellan länen för att lösa problem i handläggningen inom samverkansregionen.

Åtgärder med låg anslutning och insatser

I Västerbotten är kunskapen god om vilka möjligheter till stöd som landsbygdsprogrammet erbjuder, och nyttjandegraden är följaktligen hög för programmet. För närvarande finns inte några åtgärder med låg anslutning då det varit möjligt att omfördela i budgeten till åtgärder med högre söktryck. Länsstyrelsen gör i dagsläget inte några särskilt riktade insatser för att få in ytterligare

ansökningar. Dock fortgår informationsinsatser om landsbygdsprogrammets möjligheter till stöd som tidigare.

Inspirationsdag

Länsstyrelsen arrangerar en årlig inspirationsdag riktad till aktörer som arbetar med kompetensutveckling inom landsbygdsprogrammet i både Norrbotten och Västerbotten. Syftet var att inspirera och informera om programmet samt kommunicera nya utmaningar och horisontella mål. Workshops anordnades för att konkretisera idéer för kompetensutveckling. Antal deltagare i inspirationsdagen uppgick till 30 personer.

Tidningen Norrbruk

Information om programmet sker också via Länsstyrelsens tidning för landsbygdsprogrammet, Norrbruk, som skickas till alla jordbrukare och ett stort antal organisationer med anknytning till landsbygd i Västerbotten och Norrbotten. Tidningen ges ut med ett specialnummer om stöden och fyra nummer med information om näringslivs- och landsbygdsutveckling, miljömål och utbildningsverksamheten.

Webb

Omfattande information om landsbygdsprogrammet finns publicerad på Länsstyrelsens webbplats där det presenteras i ett sammanhang med övriga stöd och regionala program. Det ger besökaren en helhetsbild av möjligheterna att få stöd till investeringar och utvecklingsprojekt på landsbygden. På webbplatsen finns också länkar till Jordbruksverket för mer information om stöden och ansökningsblanketter för nedladdning.

Särskild webbingång för företagare

Länsstyrelsen har skapat en särskild ingång på webbplatsens första sida, "För företag och företagsamma", för att underlätta för företagare att enkelt nå Länsstyrelsens information till företagare.

Övrigt

Länsstyrelsen uppmuntrar också projektägare att söka stöd till länsöverskridande projekt i de fall detta leder till bättre genomslag med högre effektivitet och kvalitet. Projekten administreras i de fallen endast av en av de inblandade länsstyrelserna, vilket gör det enklare för både projektägare och berörda myndigheter.

Länsstyrelseinstruktion 4§

3. tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken. Förordning (2008:1346)

Som handläggargestöd har ett ärendehanteringssystem utvecklats där uppkomna dödsbon med innehav av lantbruksenheter registreras. Uppgifterna jämförs med förändringar i lagfartsbandet. Ca två år efter registrering skickas en påminnelse ut till då kvarvarande dödsbon. Påminnelsen leder ofta till förfrågningar etc om hur dödsboet ska gå tillväga för att avveckla innehavet. Allmän rådgivning lämnas, för mera handfast hjälp hänvisas till banker och andra rådgivare. Om fastighetsinnehavet kvarstår i dödsboets ägo efter fyraårsfristens utgång skickas föreläggande om avveckling, normalt med en sexmånaders-period för åtgärd. Har efter den fristens utgång fortfarande inget hänt föreläggs dödsboet att vid vite företa avveckling av fastighetsinnehavet. Så snart genomförd avveckling konstaterats sker notering av detta i registret, dödsboet omfattas därefter inte av några ytterligare åtgärder. I registret finns för närvarande 294 bouppteckningar med ej avvecklade fastighetsinnehav. Under 2012 har: 127 stycken avvecklats, 26 stycken har fått påminnelser, enkla förelägganden har skickats ut i 14 ärenden och i 23 ärenden har vitesförelägganden gått ut.

Fiske

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,12	2,86	3,17
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,37	0,40	0,45
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,22 %	1,55 %	1,72 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 659	3 314	3 729
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,35 %	1,59 %	1,79 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	490	513	578
Antal beslutade ärenden	510	524	568
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	1	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	3 115	3 856	3 357

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 62*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.
--

Kommentarer till prestationer

Tyngdpunkten av sakområdets ärendehantering handlar om återkommande ärenden som kan hanteras relativt snabbt som exempelvis fiskutplanteringar, olika former av tillstånd och förordnanden. Den del av sakområdets arbete som berör fiskeförvaltningen på statens mark ovan odlingsgränsen ingår inte i ovanstående tabell. Detta beror på att det i verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS) rapporteras på separat kod under sakområde 61 Rennäring. Under 2012 uppgick omfattningen av denna verksamhet till 0,72 tjänst. Minskningen av årsarbetskrafter mellan år 2011 – 2012 med ca 0,5 åa beror på att denna resurs istället deltagit i framskrivning av en projektansökan inom LIFE-programmet som inte tidredovisas inom detta sakområde, utan inom sakområdet *Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd*.

Viktiga aktiviteter, insatser och resultat

Lax

Västerbotten är det län i Sverige som har flest vattendrag med naturreproducerande laxbestånd. Länsstyrelsen har under lång tid, med hög prioritet arbetat med åtgärder för att stärka bestånden genom bl.a. direkta fiskevårdsåtgärder, förvaltning av fisket i vattendragen och genom att skapa en nationellt och internationellt förändrad syn på förvaltning av Östersjöaxen. Årligen följer Länsstyrelsen utvecklingen i naturlaxvattendragen genom att bl.a. utföra elfiskeundersökningar och räkning av uppvandrande fisk där detta är möjligt.

I november 2011 fattade Havs- och vattenmyndigheten (HaV) ett historiskt beslut genom att i praktiken förbjuda allt svenskt yrkesmässigt laxfiske på blandade laxbestånd ute i havet fr.o.m. fiskesäsongen 2013. För säsongen 2012 delades den svenska kvoten upp så att 40 procent av fångsten avsattes för havsfisket och 60 procent för det kustnära fisket med fasta redskap. Dessutom sänktes den totala kvoten för laxfisket i hela Östersjön med drygt 50 procent. Sammantaget innebar detta att laxfiskekvoten för första gången blev så liten att den blev begränsande för det svenska fisket. Detta innebar att ett flertal förändringar måste göras i regelverket för att anpassa det till de nya förutsättningarna. Dessutom finns nationellt en strävan att öka det procentuella uttaget av lax som är av odlat ursprung, vilket leder till att en större andel lax från naturreproducerande bestånd tillåts återvända till sina hemälvar.

Under våren och försommaren har Länsstyrelsen arbetat intensivt med förslag till regelförändringar tillsammans med i första hand Havs- och vattenmyndigheten och Länsstyrelsen i Norrbotten. Efter fiskesäsongen har arbetet startat upp på nytt genom utvärdering av årets laxfiske och diskussion om vilka förändringar som bör göras inför fiskesäsongen 2013. Länsstyrelsen arbetade fram ett diskussionsunderlag inför ett möte med HaV, SLU och norrlandslänsstyrelserna i slutet av året. I detta underlag har Länsstyrelsen gjort en summering av det yrkesmässiga laxfisket i Västerbotten 2012 och lämnat ett diskussionsförslag till upplägg för fiskets bedrivande under 2013. Förslaget har även diskuterats med Västerbottens yrkesfiskare.

Årets säsong medförde en senareläggning av laxfiskestarten och infiskningen av hela kustkvoten gick på lite drygt 2 veckor. De stora dagliga fångsterna medförde att fisket inte hann stoppas i tid, utan medförde en överfiskning av kvoten. Den stora mängden lax på marknaden under en mycket kort tid medförde också att priserna blev låga. Den snabba infiskningen medförde att den del av kvoten som var avsedd för enbart odlad lax i terminalfiskeområden blev mindre än avsett, då den ”blandade” (tillåtet att fiska både vild och odlad lax) fiskekvoten överfiskades. Man kan skilja på vild och odlad lax genom att alla odlade laxar är märkta genom att fettfenan är bortklippt.

Fångsten av odlad fisk uppgick till drygt 1000 laxar vilket motsvarar ca 25 procent av totalfångsten i Västerbotten. Målsättningen var minst 33 procent. Möjligheten att få dispens för att få fiska med fasta redskap efter andra arter än lax och öring innan laxfiske blev tillåtet togs bort. För yrkesfiskarna blev konsekvenserna stora ur flera perspektiv, då exempelvis sikfiske med fasta redskap förbjöds innan laxfisket blev tillåtet. För vissa fiskare är detta viktigt och de fick nu lägga betydligt större ansträngningar på att fiska sik med nät under vår/försommar och det minskade också möjligheterna att hinna med att fiska strömming, som till stor del sker under samma tid.

Sammanfattningsvis kan årets sportfiske efter lax bedömas som mycket god i de flesta av vattendragen. Dock ska detta ses mot bakgrund av tidigare års fiske och inte mot eventuell potential. I de älvar där det finns möjligheter till räkning av antalet uppvandrande fisk kan noteras att uppvandringen varit mycket god. I exempelvis fisktrappan i Stornorrfors Umeälven/Vindelälven, har uppvandringen aldrig varit så god sedan tillkomsten av fisktrappan. I Byskeälven ligger uppgången i paritet med de år det högsta antalet uppvandrande laxar räknats. Med något undantag så uppvisar elfiskeundersökningarna goda tätheter i perspektiv av de tidigare år undersökningarna ägt rum. Detta är också positivt mot att laxuppgången 2011 bedömdes som svag i många vattendrag.

Yrkesmässigt kustfiske

Länsstyrelsen arbetar för att utveckla det småskaliga kustfisket så att lönsamhet kan uppnås och fisket bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt.

Under november 2011 gav Världsnaturfonden (WWF) rött ljus för sik i sin konsumentguide med utgångspunkt från en - enligt vår bedömning bristfällig - analys. ”Rött ljus” innebär en rekommendation till konsumenterna att inte köpa sik och flera grossister har som policybeslut att inte handla med rödljus-märkt fisk. Länsstyrelsen reagerade starkt på detta då vi just höll på att avsluta projekt INTERSIK (www.intersik.se) och hade genomfört noggranna analyser av tillståndet för sik i Bottenviken. Effekten av WWF:s ”rött ljus” blev ett stort inkomstbortfall för många av Västerbottens yrkesfiskare under 2012. Det har följaktligen också drabbat konsumenterna som inte kunnat köpa närfångad sik. Länsstyrelsen diskuterade under våren rödmärkningen med WWF, men tog då också kontakt med MSC, Marine Stewardship Council, (www.msc.org/?set_language=sv) för att diskutera förutsättningarna för en miljömärkning/certifiering av sikfiske. Förutsättningarna för en certifiering bedömdes som relativt goda och Länsstyrelsen tog kontakt med Västerbottens Kustfiskareförbund för att diskutera frågan. Resultatet blev att vi tillsammans lämnade in en ansökan till FOG-området, Fiskeområdesgrupp, för Vindelälven om medel till en förhandsgranskning.

Medel till en förhandsgranskning för MSC-certifiering beviljades och arbetet med att ta fram underlagsmaterial bedrevs under sista delen av 2012. Under senhösten 2012 gick Länsstyrelsen även ut med en upphandlingsförfrågan till 5 stycken av MSC godkända granskare.

Vattenbruk

Länsstyrelsen ser ur flera aspekter positivt på utveckling av vattenbruksnäringen i framförallt de stora regleringsmagasinen i Västerbottens inland. Under det senaste året har arbetet framförallt handlat om:

- stimulans till nödvändiga investeringar,
- deltagande i arbetet med att ta fram en nationell vattenbruksstrategi,
- samråd enligt miljöbalken med odlare om nya etableringar i länet,
- yttranden där Länsstyrelsen påpekat att tillsynsavgifterna för vattenbruksanläggningarna är orimligt höga.

Produktionen i vattenbruket har fortsatt utvecklats positivt och i de två största bolagen har antalet anställda mer än fördubblats från 2009, en ökning från 24 till 61 anställda. Dessa arbetstillfällen är mycket viktiga då de framförallt är lokaliserade till glesbygd. Enligt tillgänglig statistik avseende odlingsåret 2011 är Västerbotten ett av de tre län som producerar mest matfisk i landet och i särklass det län som producerar mest röding. Investeringarna som gjorts i bl.a. produktionshöjande åtgärder, innebär att större delen av den tillståndsgivna odlingsvolymen kommer att kunna nyttjas. Tyvärr drabbades ett av de största företagen (Umlax) av ett omfattande sabotage vid en av deras odlingsanläggningar, alla kassar skars sönder och fisk för flera miljoner kronor försvann. Detta kommer även att inverka negativt på kommande års produktion då en mycket stor andel av fisken var långt ifrån mogen för slakt.

Fiskeförvaltning på statens mark ovan odlingsgränsen

Förvaltning och fiskeupplåtelser på statens vatten ovan odlingsgränsen är en komplicerad uppgift som bedrivs med begränsade resurser. Utgångspunkten är de ekologiska förutsättningarna i vattensystemen och en strävan är att upplåtelseerna ska ge förutsättningar för en gynnsam utveckling av fiskturismen, samtidigt som ordsbors och samers behov tillgodoses.

För att skapa ett bättre förvaltningsunderlag har fångststatistik samlats in från alla som har fisketillstånd att fiska med nät och krok på statens vatten ovan odlingsgränsen. Statistiken för 2011 är inlagd i databas och rutiner är skapade för insamling av kommande års fiskeinsatser. Fiskeinformation i form av en fiskekatalog tas årligen fram både i en tryckt och i en digital version. Under 2012 trycktes fjällfiskekatalogen i 9000 exemplar. Katalogen är mycket efterfrågad och viktig för marknadsföringen av fisket och för informations-spridningen om regler och upplåtna fiskevatten. Ett webbaserat försäljnings- och förvaltningssystem för sportfisket har skapats under året och startas vid årsskiftet.

Fisketillsyn

Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med att utveckla den fisketillsyn som bedrivs i kustområdet. Tydlig, uppdaterad och lättillgänglig information till allmänheten är viktigt därför har Länsstyrelsen arbetat vidare med informationsmaterial både på Länsstyrelsens webbplats och nytryckt informationsbroschyr med fiskeregler för kusten med de aktuella förändringarna som trädde i kraft under 2012. Informationsmaterial om de fiskebestämmelser som finns för kusten har inneburit att allmänheten lättare kunnat få del av gällande regler. Allmänhetens telefonsamtalstid med frågor om regler har också kunnat kortas ner, då vi kunnat hänvisa till Länsstyrelsens webbplats eller till den framtagna regelbroschyren. Samarbetet med kustbevakningen utvecklas fortlöpande, framför allt vad gäller informationsutbyte. Detta har medfört en förenkling och effektivisering av Kustbevakningens arbete. Kustbevakningen har löpande rapporterat till Länsstyrelsen om resultaten av den tillsyn som de gjort.

Länsstyrelsen har även förordnat tillsyningsmän för kusttillsyn och genom det statliga fiskevårdsbidraget avsatt medel för bevakning både för kust och en samordnad bevakning i Vindelälven.

Särskilda fartygstillstånd

De svenska tilläggsföreskrifterna till EUs kontrollförfordning trädde i kraft under våren 2011, och detta innebär att det blev förbjudet för fritidsfiskare att sälja fisk som är fångad i havet utan särskilt fartygstillstånd.

Länsstyrelsen upprättade under 2011 en databas över de personer som beviljades särskilt fartygstillstånd. Databasen har uppdaterats löpande under året och 5 fiskare har under 2012 uppfyllt kraven för att beviljats tillstånd av Havs- och Vattenmyndigheten. Totalt är det nu 8 fiskare som innehar särskilt fartygstillstånd. Denna kategori fiskare har tidigare inte behövt lämna statistik över sitt fiske men nu måste de lämna samma sorts uppgifter som de licensierade yrkesfiskarna. Statistiken över deras fiske kommer utgöra en viktig komponent då Länsstyrelsen sammanställer det yrkesmässiga fiskets fångster och detta ger förutsättningar till ett mer heltäckande underlag avseende fångststatistik. Under året har denna kategori fiskare registrerat 5 stycken fiskefartyg.

Fiskevårdsåtgärder

Arbetet med att förbättra möjligheterna för fiskvandring förbi Stornorrfors kraftverk i Umeälven har fortsatt under året, liksom de omfattande restaureringarna av flottleder som genomförs i Vindelälvens, Sävaråns och Hörnåns vattensystem. Under året har Länsstyrelsen lämnat bidrag till ett tiotal fiskevårdsprojekt med en sammanlagd summa på 982 tkr. En tyngdpunkt har legat på biologisk återställning i mellanstora och större vattendrag, samt fisketillsyn.

Den samlade oppvandrings- och utvandringsproblematiken för framför allt lax och havsöring förbi Stornorrfors kraftstation, Umeälven, har utmynnat i ett stort projekt med deltagande från bl.a. Länsstyrelsen, Vattenfall, Fiskeriverket, SLU, Umeå kommun och kommunerna efter Vindelälven samt fiskförvaltare efter Vindelälven. Projektet arbetar även med frågor som handlar om fiske- och fisketurismutveckling. På grund av den stora omfattningen har verksamheterna delats upp i flera mindre delprojekt. Länsstyrelsen har deltagit både i en övergripande styrgrupp och i flera arbetsgrupper. Genom EU:s fiskefond har medel beviljats till biotopåtgärder som väsentligt kan underlätta oppvandringen i den gamla älvfåran (torrfåran i Umeälven). Den gamla fåran fungerar numera som vandringsväg från sammanflödet mellan turbinutlopp och den gamla fåran och upptill fiskvägen vid regleringsdammen i Norrfors.

I anslutning till fiskvägen vid Norrfors regleringsdamm installerades en smoltavledare för ett par år sedan, vars syfte var att leda smolten (utvandrande lax- och havsöringungar) genom fiskvägen och vidare ut i havet, istället för att passera turbiner och tunnel i Stornorrfors kraftverk. Från det att smoltavledaren installerats har flera problem uppstått genom åren, men som under hand åtgärdats. Tyvärr havererade anordningen återigen tidigt under vandringsäsongen 2012 och kom inte mer i drift under året.

Åtgärderna med att underlätta oppvandringen i Umeälvens ”torrfåra” startades upp under november 2011 och färdigställdes under våren 2012. Effekterna av åtgärderna har inte vetenskapligt utvärderats under året, men uppfattningen är att de fyllt sitt syfte. En vetenskaplig utvärdering planeras för säsongen 2013.

Kräftpest

För första gången någonsin konstaterades under 2011 kräftpest i länet. Det drabbade vattendraget var Umeälven och området från regleringsdammen vid Norrfors till havet förklarades av Länsstyrelsen som kräftpestsmittat.

Att försöka hitta en spridningskälla och hindra en vidare spridning av kräftpesten i länet är högt prioriterat. En kräfta som en privatperson hittade, och frös in, vid Vännfors under sensommaren 2011 skickades av Länsstyrelsen för analys under våren 2012. Analysen visade att kräftan var kräftpestsmittad.

Länsstyrelsen har under året koncentrerat sig på att genom provfiske undersöka beståndssituationen för flodkräfta i Umeälven ovan regleringsdammen i Norrfors upp till Vännäsområdet och i Vindelälven till Vännforsen. För att undersöka förekomst av kräftpest i området har provfisket kompletterats med utsättning av friska kräftor i burar, för senare analys om de infekterats av kräftpestsvampsporer.

Ovan Vännforsen fångades några enstaka flodkräftor, men i övrigt fångades inga kräftor. Enligt boende i området har området tidigare varit rikt på kräftor och undersökningen visar att beståndet minskat drastiskt och man kan starkt misstänka att det varit ett stort kräftpestutbrott under föregående år. Detta antagande styrks av det faktum att den kräfta från området som analyserades under våren 2012 hade kräftpest. Analyserna från de kräftor som sattes i burar under året visade inte på smitta av kräftpest. Slutsatsen som kan dras är att det var ett stort utbrott i området under 2011 som i stort sett slog ut beståndet och som även infekterade kräftorna nedanför regleringsdammen i Norrfors. Undersökningarna kommer att fortgå under kommande verksamhetsår med fokus på att försöka finna en smittkälla.

16. Länsstyrelserna ska verka för ett effektivt regionalt genomförande av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige åren 2007–2013 i syfte att uppnå målen enligt förordningen (EG) 1198/2006. Länsstyrelserna ska även vara regeringen och centrala myndigheter behjälpliga i förberedelserna för ett nytt program 2014–2020. Länsstyrelserna ska fortsatt redovisa hur de främjat och bidragit till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige perioden 2007–2013.

Inom Europeiska Fiskerifonden EFF har 18 ansökningar beviljats med totalt 9 874 tkr i stöd för investeringar och projekt i länet. Nationell offentlig finansiering ingår med 2 708 tkr från Jordbruksverket och 375 tkr från SLU.

Företagens investeringar avsåg, i huvudsak som föregående år, expansion av vattenbruk och lokaler för beredning och saluföring. Fortsatta insatser har gjorts i projektet ”Från kust till Fjäll”, avseende insatser inom fiskeområdet Vindelälven och Umeälvens nedre del, samt ett pilotprojekt i SLU:s regi. Projektet handlar om att skapa förutsättningar för laxungar på sin utvandring till havet att vandra ut via fiskvägen vid regleringsdammen i Norrfors, istället för att vandra ut genom turbiner och tunnel i Stornorrfors kraftstation.

Länsstyrelsen har själva, och i samarbete med de andra länen, under året engagerat sig i arbetet med förberedelserna till framtagande av ett nytt operativt program för fiskerinäringen. Arbetet har i huvudsak bestått i att ge synpunkter på förslagen som arbetats fram i den grupp som nationellt tillsatts och arbetat med frågan. I detta arbete har Länsstyrelsen särskilt försökt att lyfta fram de frågor som ur vårt perspektiv är viktiga förutsättningar till en för länet positiv utveckling av näringen under nästa programperiod.

17. Länsstyrelserna ska redovisa hur de bidragit till arbetet med omprövning av vattendomar.

Länsstyrelsen har inte under året direkt arbetat med några omprövningar av vattendomar, utan koncentrerat resurserna för denna typ av arbetsuppgifter till tillståndsärenden och tillsyn. Dessutom har arbetet med att vidareutveckla samordningen av myndighetsutövning inom vattenområdet fortsatt både inom Länsstyrelsen och med externa aktörer.

Detta arbete är viktigt och en förutsättning för att kunna arbeta strategiskt och effektivt, bl.a. med omprövning av vattenverksamhet och tillsyns- och tillståndsprövning av vattendomar. Som en del i arbetet med att arbeta mer operativt med omprövningar har Länsstyrelsen under året tagit fram ett register över vattenkraftverk och regleringsmagasin i länet. Vattendomarna för kraftverken och magasinerna har skannats in så de är lättillgängliga digitalt som en viktig komplettering till registret.

Under året har Länsstyrelsen yttrat sig över en ansökan gällande förstärkningsarbeten av dammen vid Dabbsjö kraftverk, Dorotea kommun och över en ansökan gällande förstärkningsarbeten av Ransardammen, Vilhelmina kommun. Länsstyrelsen deltog även vid slutförhandlingen av målet, då dammen ligger på statens mark ovan odlingsgränsen och den nedströms liggande strömsträckan är ett av våra mest värdefulla vatten som upplåts som ett s.k. kvoterat vatten.

Frågan om Vojmsjöns reglering är fortfarande aktuell och Länsstyrelsen försöker finna en lösning som innebär delvis förändrade tappningsrutiner, vilka kan ge bättre förutsättningar för bl.a. fisk och fiske.

Tabell 1.2			
Länsfakta inom fiskeområdet	2012	2011	2010
Antal fiskevårdsområden ¹	172	172	174
Antal yrkesfiskelicenser ²	26	25	25
Antal fartygstillstånd ²	48	50	47
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram ¹	7	11	12

Källa: 1)Länsstyrelsens egna databaser

2) Register från Havs- och Vattenmyndigheten.

Kommentarer Tabell 1.2

Åtta av fartygstillstånden avser fiskare som har erhållit särskilt fartygstillstånd.

Regional tillväxt

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	8,56	9,59	10,28
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	8,83	10,88	11,09
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	8,49 %	9,76 %	10,14 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	26 500	28 524	29 013
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	13,43 %	13,69 %	13,92 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	470	477	588
Antal beslutade ärenden	447	507	591
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	12	31	13
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	100 067	106 099	112 021

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 30*. Siffrorna för åren 2010 och 2011 har justerats med anledning av att Länsstyrelsen tidigare inte redovisat bidragsutbetalningar avseende Interreg-programmen till statliga myndigheter..

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.
--

I beloppet bidragsutbetalningar ingår även bidrag till statliga myndigheter avseende Botnia-Atlantica och Norra Periferin, där utbetalningarna går via resultaträkningen, medan övriga utbetalningar går via balansräkningen och redovisas därför inte i denna tabell. De totala bidragsutbetalningarna för dessa program finns däremot i tabell 3.2. I beloppet i tabellen ovan ingår även utdelningar i konkurser som för 2012 uppgick till 413 tkr, för 2011 100 tkr och 2010 99 tkr.

Insatser och resultat gällande Regionala tillväxtåtgärder

Med regionala tillväxtåtgärder avses insatser inom områdena innovation och förnyelse, kompetensförsörjning, tillgänglighet, entreprenörskap och förenklingar med kunden i fokus. Långsiktigt främjar insatserna näringslivets utveckling och tillväxten i länet och därmed förutsättningarna för att bo och verka i länets olika delar.

De regionalpolitiska stöden till företag och projekt är en kraftfull verktygslåda i tillväxtarbetet. Tyngdpunkten av insatserna inom sakområdet ligger på områdena besöksnäring, skog och trä, energi och klimat, tjänstesektorn, kvinnors företagande och service. Landsbygdsprogrammets verksamheter samverkar på ett verkningsfullt sätt med sakområdet Regional tillväxt. Se vidare redovisning under sakområdet *Lantbruk och landsbygd* under uppdrag 12 och 13. Det gränsöverskridande samarbetet främjas via förvaltning av de territoriella programmen, Botnia-Atlantica och Norra periferin samt Barentssamarbetet. Verktygslådan har kompletterats med insatser i ett antal strategiska projekt, se redovisning av projektinsatser under uppdrag 24.

Genom ökad samordning av stödtyper som hanteras av Länsstyrelsen har fokus kunnat läggas på nyttiggörande för kunden och myndighetens möjliggörande funktion. I kraft av en ökad översikt har Länsstyrelsen lotsat företag och organisationer till rätt stöd och vi har också utvecklat vår samverkan med kommunernas näringslivsorgan och deras service mot näringslivet i kommunen.

Innovation och förnyelse samt entreprenörskap

Länsstyrelsen bidrar till att nå målen om smart tillväxt genom stöd till att omvandla innovativa idéer till nya produkter, tjänster och arbetstillfällen. Fokuseringen på smart tillväxt stärker länets entreprenörskap bidrar till ökad dynamik, stärkt konkurrenskraft och vidareutveckling av ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.

Insatser under året har exempelvis varit en intern utbildningsdag för handläggare kring innovationsbegreppet, annonsering och informationsträffar för företag i inlandet om möjligheterna till innovationsfinansiering, översyn av policydokument och informationsmaterial. Under året har en resursförstärkning gjorts för analys och utvärdering av det regionala tillväxtarbetet. Syftet är att öka lärandet för att kundanpassa och utveckla verksamheten.

För att koordinera resurser för rådgivning och finansiering kring innovationer har Länsstyrelsen etablerat ett regionalt innovationsråd. Rådet har som mål att främja utveckling av idéer som vi bedömer har potential att kommersialiseras och på sikt skapa tillväxt. Innovationsrådet består av representanter från Länsstyrelsen, Almi Företagspartner Nord AB, Uminova Innovation AB, Innovation Västerbotten AB och Innovationsbron AB. Rådet träffas årligen.

Dialogmöten och regional klusterallians

För att belysa länets utmaningar har Länsstyrelsen tagit initiativ till en serie samtal under rubriken *Landshövdingen samtalar*. Syftet med samtalen är att genom samverkan mellan myndigheter och organisationer kraftsamla för länets utveckling. Ett utifrånperspektiv på länets utvecklingsfrågor har varit en viktig del i samtalen, vilket uppnåtts med deltagande av statsråd samt nationella och internationella experter. Totalt har fem samtal genomförts, varav två under 2012, se redovisning av uppdrag 20.

För att skapa bredare förankring för arbetet med klusterallianser, har Länsstyrelsen tagit initiativ till en högnivågrupp och en processgrupp med uppgift att skapa en attraktiv och innovativ region, se redovisning av uppdrag 20.

Regionala företagsstöd

De regionala företagsstöden är ett viktigt verktyg i innovations- och förnyelsearbetet i länet. Inriktningen har varit att främja en hållbar tillväxt i länets företag med fokus på innovationsutveckling, ökad konkurrenskraft, nyföretagande, långsiktig lönsamhet och varaktiga sysselsättningstillfällen för båda könen.

En ökad osäkerhet om finansläget och konjunkturutvecklingen har under andra halvåret medfört en avvaktande hållning och varsel hos företagen som märks på en långsammare investeringstakt och lägre rekvisering av beviljade pengar. Länsstyrelsen har genomfört särskilda kontaktinsatser för att förmå företagen att fullfölja sina investeringsplaner inom beslutad tidsram.

Företagens investeringar beräknas medföra ca 345 nya sysselsättningstillfällen, varav 29 procent för kvinnor. Dessutom beräknas många arbetstillfällen kunna bevaras. Totalt har 54 milj kr beviljats till 175 företag för tillväxtskapande investeringar om sammanlagt 158 milj kr. Regionalt investeringsstöd har beviljats med 8 milj kr, regionalt bidrag till företagsutveckling med 37 milj kr och 8,5 milj kr som Innovationsfinansiering. Andelen nyetablerade företag är 24 procent. Kvinnligt företagande utgör 21 procent av företagsstöden.

56 procent av stödet har tillfallit företag i kustområdet och 44 procent till inlandsföretag. Av totalt beviljat företagsstöd har 52 procent använts för maskininvesteringar, 30 procent för byggnadsinvesteringar, 18 procent för mjuka satsningar som marknadsföring, produktutveckling och utbildning. Mest stöd, 11,6 milj kr, har gått till verkstadsbranschen följt av 9,7 milj kr till turismbranschen och 7,6 milj kr till företagstjänstbranschen.

Företagsstöd till forskning och utveckling samt innovation har lämnats till 36 företag med 8,5 milj kr. Utvecklingsprojekten har främst bedrivits inom branscherna företagstjänster och IT.

Stöd till kommersiell service har lämnats till åtta företag med totalt 1,8 milj kr för investeringar och till sju företag om totalt 1,4 milj kr som servicebidrag. 12 kommuner har beviljats hemsändningsbidrag med totalt 1,7 milj kr. Flertalet serviceställen återfinns inom glesbygdsområdet. Under året har ett antal butiksöverlåtelser skett och i minst en av dessa bedöms stödet till kommersiell service haft avgörande betydelse för att förhindra nedläggning.

Länsstyrelsen beaktar konkurrensaspekterna i det regionala tillväxtarbetet genom:

- En samlad bedömning av huruvida sökt stöd, särskilt på en lokal marknad, kan komma att snedvrider konkurrensen görs. Med utgångspunkt i företagets beskrivning av sin marknad, redogörelse för konkurrenssituationen, yttrande från den kommun där verksamheten ska bedrivas och övriga uppgifter som inhämtas under ärendets handläggning, säkerställs konkurrensaspekten.
- Att det finns inarbetade rutiner för att stöden sker i enlighet med EU:s statsstödsregler.
- Dialog med andra stödgivande myndigheter och organisationer samt kommunernas näringslivsansvariga.
- Dialog med aktörerna i det regionala innovationsrådet.

Landsbygdsprogrammet

Länsstyrelsen bidrar till samordning av insatserna för landsbygdsutveckling och entreprenörskap. En verkningsfull samverkan finns mellan finansiering från Landsbygdsprogrammet och regionalt projekt- och företagsstöd samt det regionala serviceprogrammet. Detta märks tydligt inom vissa prioriterade områden som bl.a. Matlandet, Skogsriket, turism och olika typer av service. Genom en samordnad hantering av regionala företagsstöd och företagsstöd inom Landsbygdsprogrammet underlättar vi vår externa information om stöd och en situationsanpassad och möjliggörande hantering som gynnar företagen i alla branscher/branschkombinationer. Läs mer om landsbygdsprogrammet under uppdrag 12 och 13 inom sakområde Lantbruk och landsbygd.

Arbetet med landsbygdsprogrammet har visat sig vara mera omfattande under slutet av programperioden 2007-2013 än vad Länsstyrelsen räknat med. Ansökningar om utbetalning har anhopats till slutet av perioden, för t ex Leader återstår 86 % av medlen att betala ut. En kraftig resursförstärkning krävs under 2013 och 2014 för att hantera ärendemängden.

Efter en rad revisioner har kraven på noggrannhet i hanteringen medfört en mera tidskrävande handläggning. ESV noterade år 2011 brister i den administrativa kontrollen vid ett Leaderkontor, vilket resulterade i att Jordbruksverket, januari 2012, stoppade utbetalningar inom Leader i Västerbotten. För att återskapa förtroendet har Länsstyrelsen arbetat fram en handlingsplan som bland annat innebär en återhandläggning av ca 200 ärenden. Mer personalresurser har tillförts, beredningsprocessen har kartlagts, nya rutiner har införts, utbildningar av projektdeltagare har genomförts och Länsstyrelsen har intensifierat dialogen med Leaderkontoren.

Regionala projektmedel

Den regionala projektverksamheten har under året uppgått till 21 procent av Länsstyrelsens beslutsvolym. Beslut har främst beviljats till medfinansiering av pågående fleråriga projekt p.g.a. minskade resurser. Av de 43 beviljade projekten är endast 3 nystartade.

Av beviljade medel är

- 40,4 procent medfinansiering till territoriella samarbetsprogram,
- 24 procent till landsbygdsprogrammet,
- 9,5 procent till mål 2 Övre Norrland och
- 26,1 procent till övriga regionala projekt

Hållbarhetsdimensionen

Länsstyrelsen stödjer på olika sätt utvecklingen av miljövänlig och effektiv teknik samt förnybar energi. Detta sker genom flera samverkansprojekt inom miljöområdet och med direkta satsningar för att motivera företagen att vid investeringar genomföra energieffektiviseringar. Länsstyrelsens engagemang inom träbyggnadsbranschen fortsätter med ytterligare utvecklingsinsatser för att uppnå ett energieffektivt, resurssnålt och kretsloppsanpassat byggande i trä.

Den energikartläggning hos ett urval av stödsökande företag som påbörjades i slutet av 2010 har avslutats och en uppföljning hos företagen har färdigställts under 2012. Upphandlad konsult har besökt 11 företag som sökt regionala företagsstöd för att kartlägga och ge viss rådgivning kring energianvändning och effektivisering. Effekterna av en besparing har ställts i relation till företagets omsättning och nettoresultat. Syftet har varit att få företagen att minska sin energianvändning och stimulera till konkreta åtgärder.

De vanligaste åtgärdsförslagen är översyn av ventilationen, isoleringsåtgärder, översyn av drifttider, utbyte av gamla elmotorer, utbildning av personalen i sparsam körning, införande av energiledningssystem, delkonvertering till solvärme och konvertering från olja eller elvärme till biobränsle. Resultatet av energikartläggningsprojektet är bl a ökad insikt hos kartlagda företag, planerade eller genomförda effektiviseringsåtgärder, ökad kunskap hos Länsstyrelsens handläggare och beslutsfattare och ett antal goda exempel att uppvisa. Länsstyrelsen har redogjort för projektet till bl a kommunernas näringslivsutvecklare.

Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud

Behovet av kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud har både ett långsiktigt och ett kortsiktigt perspektiv. I ett långsiktigt perspektiv medför den demografiska utvecklingen i stora delar av landet att fler personer lämnar arbetsmarknaden än de som träder in. Det kortare perspektivet tar sin utgångspunkt i dagens situation på arbetsmarknaden där lågkonjunkturens effekter bidragit till minskad sysselsättning och ökad arbetslöshet. Länsstyrelsen deltar i arbete med den regionala kompetensplattformen. Länets vision är att näringslivet, både det privata och offentliga, ska kunna rekrytera efterfrågad kompetens för fortsatt utveckling och tillväxt. Kompetensplattformen ska tillhandahålla underlag om den kompetens som efterfrågas.

Tillgänglighet

Ett väl fungerande transportsystem och ett utvecklat informationssamhälle är grundläggande förutsättningar för att uppnå hållbar tillväxt i alla delar av länet. En utbyggd järnväg bidrar till en regionförstoring, ger förbättrade pendlingsmöjligheter samt ekonomiska och miljövänliga transporter för näringslivet. Trots genomförda infrastrukturinvesteringar har järnvägen stora kapacitetsbrister och norr om Umeå är stambanan det enda alternativet för järnvägstransporter. Länsstyrelsen är engagerad i projekt kring Norrbottenabanan och Botniska korridoren.

Tillgänglighet avser också tillgång till grundläggande service för kvinnor, män och företag. En utgångspunkt för det framtida arbetet är att bredda nuvarande insatser i syfte att öka samordningen, såväl mellan olika offentliga servicegivare som mellan kommersiell och offentlig service där det är ändamålsenligt. Se redovisning av uppdrag 32.

En stark användning av IT och Internet bidrar till utvecklingen av ett hållbart samhälle. En förutsättning för att möta utmaningarna är att det finns tillgång till bredband med hög överföringshastighet. För att stimulera bredbandsutbyggnaden och användningen av IT finansieras projekt för utveckling av länets IT-infrastruktur samt projekt för att öka användningen och bidra till utveckling av nya IT-tjänster som affärsidéer.

Strategiskt gränsöverskridande samarbete

För att säkerställa en hållbar tillväxt ska det regionala tillväxtarbetet sättas in i ett större geografiskt sammanhang där ett aktivt förhållningssätt till omvärlden är nödvändig. Genom ändamålsenliga gränsöverskridande samarbeten uppnås en större kritisk massa och kompletterande kompetenser inom viktiga utvecklingsområden, vilket leder till ett förbättrat näringslivsklimat och hållbar regional tillväxt.

Territoriellt samarbete

Genom att lösa gränsrelaterade vardagsproblem och underlätta en ökad integration, bidrar EU:s territoriella samarbetsprogram till att föra EU närmare medborgarna. Länsstyrelsen förvaltar och är utbetalande myndighet för två territoriella samarbetsprogram:

- Botnia-Atlantica - gränsregionalt samarbetsprogram.
- Norra Periferin - transnationellt samarbetsprogram.

De insatser som genomförs bidrar till att länets näringsliv får ökad konkurrenskraft och attraktivitet. Programmen bidrar även till genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen. Årets projektbeslut innebär att Norra Periferin fördelat 99 procent av programbudgeten och Botnia-Atlantica fördelat 95 procent av sin programbudget. Norra Periferin har betalat ut 5,13 M Euro i EU-medel till projekt under 2012 och Botnia-Atlantica har betalat ut 4,91 M Euro. Detta innebär att båda programmen har klarat fastställda utbetalningsmål, N+2, med god marginal..

Länsstyrelsen deltar aktivt som projektpartner i 4 projekt och har medfinansierat samarbetsprojekt i programmen med 6 239 tkr under 2012.

Inom Norra Periferin bedrivs ett flertal projekt med Västerbottniska aktörer. Huvudsaklig inriktning på dessa projekt är bland annat utveckling av förnybara energikällor, regional ekonomisk tillväxt samt anpassning till klimatförändringarna. I stort sett alla projekt inom Botnia-Atlantica har projektpartners från Västerbotten. Ett flertal projekt pågår med tema inom näringsliv, kompetens och miljö.

Creator

Länsstyrelsen är Lead Partner i miniprogrammet CREATOR (Creative regional policies addressing economic development opportunities related to the ageing societies.). CREATOR ingår i INTERREG 4c ramprogram med 6 andra regioner i Europa. Syftet är att utforska de utmaningar som en åldrande befolkning medför, samt att proaktivt uppmärksamma särskilda ekonomiska utvecklingsmöjligheter som kommer av en äldre befolkning. Alla projektmedel är beslutade och det är 7 projekt som pågår med mer än 70 partners i 7 regioner. Projektet omsluter 50 milj kr varav Länsstyrelsens medfinansiering uppgår till 800 tkr.

CREATORs utvärdering utförd tidig våren 2012, visade på både brister och styrkor i miniprogrammet. Utvärderingen resulterade i 20 konkreta rekommendationer för det fortsatta arbetet. Vissa brister påpekades i ledarskapet av programmet, särskilt i början av programtiden då projektledare byttes fler gånger, projektekonom saknades tidvis och kommunikatör slutade, varefter uppdraget lades ut på extern tjänst, vilket försenade planerade kommunikationsaktiviteter. Kritik fick den delen av mini-programmet som handlar om erfarenhetsutbyte på den regionala nivån, där aktiviteter varit få.

Utvärderingen var trots allt nyttig och under året har Länsstyrelsen arbetat hårt med att komma till rätta med de brister som identifierades.

20. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur samverkan mellan länsstyrelserna och statliga myndigheter sker inom det regionala tillväxtarbetet samt hur denna samverkan utvecklats.

Samverkan mellan Länsstyrelsen och statliga myndigheter sker på olika sätt och inom flera olika verksamheter. Deltagandet tar former av finansiering, medverkan i projekt och samverkan kring utvecklingsstrategier och annan samverkan. Formandet och genomförandet av Västerbottens läns utvecklingsstrategi samlar ett brett deltagande av de statliga myndigheterna. Länsstyrelsens möjlighet att samarbeta är dock nära knutet till anslaget regional tillväxt och när anslaget till Länsstyrelsen har minskat förändras samarbetsmöjligheterna.

Förekommande aktörer som universiteten, andra länsstyrelser, Energimyndigheten, Tillväxtverket och organisationer i andra länder påvisar ett tvärspektoriellt arbetssätt som en helhetssyn i utvecklingsarbetet. Under året har en stor andel av projektfinansieringen gått till samarbetsprojekt med svenska och finska statliga myndigheter inom ramen för Interreg.

Länsstyrelsen har en överenskommelse med Tillväxtverket, Länsstyrelsen Norrbotten och Regionförbundet Västerbotten för att få en effektiv och säker granskning av projektrekvisitioner som medfinansieras av regionala fonden.

Inom ramen för regeringens vision Skogsriket har Länsstyrelsen träffat Skogsstyrelsen och diskuterat samverkan kring företagsstöd. Hittills har Länsstyrelsen yttrat sig över en handfull företagsstödsansökningar som inkommit till Skogsstyrelsen, några inom träbranschen och några inom turistbranschen.

Länsstyrelsen har på uppmaning från regionala företag tagit initiativ till ett regionalt nätverk med syfte att utveckla och tillvarata den regionala kompetensen inom verksamhetsutveckling och lean. Länsstyrelsen samarbetar med Umeå universitet för att koordinera uppstarten av det regionala utvecklings- och förbättringsnätverket "O-FEL".

En del av Länsstyrelsens samverkan med statliga myndigheter har skett via samtalserien *Landshövdingen samtalar*. Ett tema har varit regeringens vision om *Skogsriket*, vilket fick en fortsättning med en regional färdplan som presenterades under Skogsriketkonferensen i Lycksele 30 oktober. Konferensen genomfördes i samverkan mellan Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen. Ett annat tema handlade om *Smart specialisering*. Dialogmötet genomfördes i april med deltagande av både näringsminister Annie Lööf och EU-kommissionären Hahn.

Fortsättningen på samtalet om *smart specialisering* blev utvecklat samarbete mellan länets starka klustergrupperingar med målsättningen att förenas i en regional klusterallians ("Superkluster"). En processgrupp tillsattes med direktiv om att åstadkomma kreativa gränsöverskridande kopplingar och hur det ska skapa en attraktiv och innovativ region. Ingående aktörer i alliansen är universitet, företag och myndigheter i det Skogstekniska klustret (skog och trä), Georange (gruvkluster), Process IT innovation (processautomation), IGIS (geografiska informationssystem) och det Virtuella klustret (IKT) som är under bildande för de kreativa näringarna i länet. För att skapa bredare förankring för arbetet med klusteralliansen har Länsstyrelsen tagit initiativ till en högnivågrupp bestående av rektor för Umeå universitet, kommunalråden från Umeå, Skellefteå och Lycksele kommuner och vice ordförande i Region Västerbotten.

24. Länsstyrelserna ska redovisa varför aktuella prioriteringar gjorts vid beslut om medel inom ramen för ändamålen inom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

Länsstyrelsens generella prioriteringar utgår ifrån den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013, från riktlinjer i nationella förordningar samt från respektive strukturfondsprogram. Länsstyrelsen har vid fördelningen av det regionala tillväxtanslaget prioriterat stöd till företag. Prioriteringarna ska leda till innovationsutveckling, tillväxt, konkurrenskraft, sysselsättning och nyföretagande.

Tabell över fördelat beslutsutrymme för anslaget 1.1 Regionala tillväxtåtgärder

Ändamål	Mkr
Företagsstöd (ändamålen 1, 2, 4 och 5)	66
Stöd till kommersiell service (ändamål 3)	4
Regional projektverksamhet (ändamål 6)	15
TOTALT beslutsutrymme	85

Länsstyrelsens fördelning på ändamål har utgått ifrån:

- Behovet av företagsstöd för att trygga långsiktiga kapitalförsörjningsmöjligheter för företag och därmed främja hållbara och tillväxtskapande investeringar i länets näringsliv (ändamål 1, 2 och 5).
- Beräknad finansiering av länets regionala serviceprogram (ändamål 3 och 6).
- Beräknad medfinansiering av projekt inom Botnia-Atlantica och Landsbygdsprogrammet (ändamål 6) samt övriga prioriterade projekt.

Prioriteringar för regionala företagsstöd

A. Investeringsstöden Regionalt investeringsstöd och Regionalt bidrag till företagsutveckling

Utifrån tillgänglig beslutsram 2012 prioriterades stöd till investeringar:

- där stödet har en avgörande betydelse för att investeringen ska komma till stånd,
- i samband med nya företagsetableringar,
- i företag med stor betydelse för samhället, orten eller kommunen,
- som leder till positiva sysselsättningseffekter,
- som stödjer nationella och regionala satsningar som t ex Matlandet, Skogsriket, klusterutveckling, kreativa näringar och miljödriven affärsutveckling,
- inom turism- och besöksnäringen som baseras på en helhetssyn och ansluter till länets destinationsutvecklingsstrategier. Investeringar för nya och utvecklade aktiviteter som möjliggör säsongförlängning ,
- stöd ska särskilt prioriteras till företag som investerar i inlandet .

B. Stöd till forskning och utveckling samt innovation får lämnas om stödmottagaren därigenom ökar sina insatser inom forskning, utveckling och innovation. Särskild vikt ska läggas vid hur resultatet kan nyttiggöras. Under 2012 prioriterades:

- satsningar i nystartade små- och medelstora teknik- eller kunskapsbaserade företag med stora behov av inledande riskvillig innovationsfinansiering,
- insatser för nya tjänster och produkter som bedöms få företagsekonomisk lönsamhet och bedöms ha förutsättningar att leda till direkta sysselsättningseffekter i länet,
- satsningar inom kreativa näringar.

C. Stöd till kommersiell service kan lämnas för att främja kommersiell service och ska bidra till att uppfylla målet för den regionala tillväxtpolitiken. Prioriteringarna under 2012:

- Insatser inom kommersiell service i enlighet med länets regionala serviceprogram.
- Stärka dagligvarubutiker och drivmedelsanläggningar som har strategisk betydelse utifrån geografiska och befolkningsmässiga förhållanden.

Prioriteringar för projektstöd

Större delen av medlen för projektverksamhet har skett inom den regionala tillväxtpolitiken. Ca 56 procent (8,6 Mkr) har använts för att utveckla ett innovativt och dynamiskt näringsliv.

2012 års viktigaste prioriteringar och insatser var att:

- Satsa på gränsöverskridande samarbeten (EU:s territoriella samarbetsprogram)
- Insatser för ett hållbart nyttjande av landsbygdens resurser för att främja boende och företagande bl.a. via medfinansiering av landsbygdsprogrammet
- Satsa på insatser relaterade till mål och intentioner i länets regionala serviceprogram
- Utveckla Matlandet, Skogsriket och Kreativa näringar
- Satsa på skog och trä
- Satsa på energi, klimat och miljö (RB uppdrag 40)
- Utveckla turism- och besöksnäringen

Några exempel på projekt som erhållit finansiering:

Projektet *Ökat nyttjande av skoglig biomassa* drivs av Skogsforskningsinstitutet METLA i Finland inom programmet Botnia-Atlantica. Länsstyrelsen har haft en representant i styrgruppen. Projektet är ett samarbete mellan Nordland i Norge, Västernorrland, Västerbotten och mellersta Österbotten i Finland. Projektets övergripande mål är att lokalt möta målsättningen om förnyelsebar energianvändning och bli ett föredöme för andra regioner genom den högsta bioenergianvändningen inom EU. Projektperioden är 2009-2012 och omslutning totalt 31 158 tkr, varav Länsstyrelsens medfinansiering uppgår till 5 578 tkr under projektperioden.

Projektet *Trästad* startade under 2010 och avslutades 31 december 2012. Projektet är ett samarbete mellan aktörer i 4 regioner (Sydväst, Sydöst, Mitt och Nord) med Länsstyrelsen som projektägare. Projektet har tagit fram nya metoder, tekniker och system för hela processen kring träbyggande kopplat till stadsförnyelse och skapande av attraktiva stadsdelar. Målet att öka och utveckla ett hållbart industriellt och klimatanpassat träbyggande har delvis infriats. Träbyggandet i Sverige är på frammarsch. Träbyggnadsindustrin har en god orderingång och det moderna industriella träbyggandet har medial uppmärksamhet. Regeringen har valt att lyfta fram det moderna industriella träbyggandet på en nordisk ministerkonferens i Växjö april 2013. *Trästads* delprojekt Nord som bl. a. finansieras med medel från regionala fonden, Mål 2 Övre Norrland, är ett samarbete mellan länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten, Region Västerbotten, Luleå tekniska universitet samt kommuner i Norrbotten och Västerbotten. Projektets omslutning är 12,3 milj varav Länsstyrelsens medfinansiering uppgår till 750 tkr under projektperioden. Den totala budgeten för projektet i sin helhet är drygt 38 milj kr.

Länsstyrelsen är projektägare till *Skog, Klimat och Miljö* som startade 2012 och pågår till 2014. Målet med projektet är att trygga framtida tillgång på biomassa genom att hushålla med resurserna och samtidigt öka kretsloppstänkandet mellan samhälle och skogsbruk. Projektet testar ny teknik och nya arbetssätt samt samlar kompetens från både näringsliv och offentlig sektor. Bland annat undersöks skogstillväxt, skötselåtgärder samt climateffekter. Resultatet kommer att visas upp i ett visningsområde i närheten av Umeå. Aktiviteterna i projektet kan komma att skapa förutsättningar för nya arbetstillfällen, utveckling- och nybildning av företag. Länsstyrelsen Västerbotten är projektägare och samarbete sker med Umeå Kommun, Sveaskog AB och Norra Skogsägarna. Projektet finansieras med medel från regionala fonden, Mål 2 Övre Norrland. Den totala budgeten för projektet uppgår till 18,6 milj kr varav Länsstyrelsens medfinansiering uppgår till 4,2 milj kr.

Flertalet projekt som bidrar till att utveckla turismen i länet finansieras av landsbygdsprogrammet och medfinansieras av Länsstyrelsen. Här kan nämnas bl a *Bike Hemavan*, *Vandringsturism i Vindelfjällen* och *Bokning online*.

30. Berörda länsstyrelser ska redovisa exempel på och kommentera inom vilka områden samverkan sker mellan länsstyrelsen och det organ som ansvarar för det regionala tillväxtarbetet i länet samt hur denna samverkan utvecklats.

Länsstyrelsen deltar i framtagandet av ny Regional utvecklingsstrategi (RUS 2014-2020). Ett arbete som leds av Region Västerbotten. Region Västerbotten ingår i partnerskapet för det Regionala serviceprogrammet och i det regionala partnerskapet för genomförandet av Landsbygdsprogrammet.

Länsstyrelsen samverkar med Region Västerbotten inom bland annat följande områden;

- turismutveckling,
- arrangemanget Västerbotten på Grand,
- framtagandet av mineralstrategi,
- framtagande av en regional digital agenda,
- stöd till utbyggnaden av bredband i länet,
- dialog om prioritering av projektansökningar,
- framtagandet av en regional handlingsplan för jämställd tillväxt (läs mer under uppdrag 29).
- Barentsamarbetet, grundläggande betaltjänster, strukturfondspartnerskapet (samverkan med Länsstyrelsen Norrbotten).
- Vissa gemensamma kompetensutvecklingsinsatser, t ex i handläggarsystemet NYPS

Området Regionala tillväxtåtgärder har under de senaste åren varit under stark förändring. Etableringen av regionförbundet Region Västerbotten har inneburit en successiv överflyttning av arbetsuppgifter, representation och ansvar från Länsstyrelsen till Region Västerbotten. Förändringen har varit arbetsintensiv i form av kommunikation, samråd och samverkan. Rollfördelning och uppdelning av uppgifter har varit otydlig, vilket skapat osäkerhet och ibland suboptimerande processer.

Programadministrationen för Botnia-Atlantica har fört dialog med Region Västerbotten kring framtida programgeografi för kommande Interreg A-program så att länet har en samlad syn kring detta. Länsstyrelsen har också informerat om den analys kring lämpliga teman som har beställts inom programmet så att Region Västerbotten ska vara medveten om det förberedelsearbete som utförs om de tillväxtansvariga får uppdraget att ta fram kommande program.

Samverkan sker mellan Länsstyrelsen som förvaltande myndighet i de territoriella programmen och Region Västerbotten. Region Västerbotten är regional kontaktpunkt för Norra Periferiprogrammet (NPP), har styrkommittéledamöter i styrkommittén samt är medfinansiär för ett flertal projekt inom Botnia-Atlantica. Länsstyrelsen deltar också i Regional Advisory Group för NPP för prioritering av projekt samt i förberedelsearbetet inför nästa programperiod.

Länsstyrelsen har regelbunden samverkan och erfarenhetsutbyte med Region Västerbotten inom turismutveckling. På agendan finns aktuella satsningar och förutsättningarna för stöd i form av företags- eller projektfinansiering. Syftet är att uppnå en bättre samsyn och samordning av insatserna.

Inom några områden sker samverkan med Länsstyrelsen Norrbotten som ansvarar för det regionala tillväxtarbetet i sitt län. Samverkan har skett under en längre period och har under tidigare perioder varit intensivare än för närvarande.

Inom gemensamma samverkansområden är dialogen rak och utvecklande. Samverkan sker i arbete med det regionala strukturfondspartnerskapet, mineralstrategin, grundläggande betaltjänster, Barentsamarbetet med flera områden.

31. Berörda länsstyrelser ska bistå det organ som ansvarar för det regionala tillväxtarbetet i länet i dess uppdrag att, i enlighet med Tillväxtverkets riktlinjer, utarbeta och genomföra en handlingsplan för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet under perioden 2012–2014.

Länsstyrelsen samverkar med Region Västerbotten i framtagandet av den regionala handlingsplanen för jämställd tillväxt när det gäller att identifiera aktiviteter kopplade till den kommande regionala utvecklingsstrategin för länet. Sakområdet jämställdhet har bistått bland annat med en nulägesanalys kring livsvillkoren för kvinnor och män i regionen och kopplat detta till de åtta prioriterade områdena i utvecklingsarbetet. Vid en genomgång presenterades könsuppdelad statistik samt vilka demografiska utmaningar som länet står inför när det gäller kompetensförsörjning och jämställdhetsfrågor. Nulägesanalysen gav en överblick kring de regionala projekt och arbeten som finns kopplade till jämställdhet och ta lärdom av dessa.

Länsstyrelsen fungerar som ett kunskapsstöd och diskussionspart till kommande handlingsplan och arbetet utgår ifrån att Länsstyrelsen och Region Västerbotten tillsammans ska förankra och utveckla det regionala jämställdhetsarbetet. Målet är att integrera handlingsplanen med den regionala utvecklingsstrategin. Länsstyrelsen kommer vara en aktör i flertalet av aktiviteterna tillsammans med Region Västerbotten och andra regionala och kommunala företrädare.

Länsstyrelsen blev inbjuden att berätta om vårt jämställdhetsprojekt Innovative North, vid workshop den 2 oktober, som Tillväxtverket och Reglab anordnade. Projektet har tydliga kopplingar till jämställd tillväxt.

Detta arbete beskrivs mer under 5§ Länsstyrelseinstruktionen punkt 2 inom sakområdet jämställdhet. I samband med handlingsplanen kommer även sakkunnig i januari 2013 att genomföra en workshop på regionförbundet i syfte att påbörja jämställdhetsintegreringen av deras projektmedelsprocess

För de regionala företagsstöden har arbetet med jämställdhetsintegrering pågått under flera år. Arbetet har skett i samarbete mellan Regionala tillväxtenheten, särskilt sakkunnig i jämställdhet och Tillväxtverket. Länsstyrelsen samlar årligen kommunernas näringslivssekreterare och affärsrådgivare för kvinnor till informationsträffar.

Under året har en kundundersökning genomförts bland företag som sökt regionala företagsstöd. Resultatet ska utvärderas bl a utifrån genusperspektiv och kommer ligga till grund för kommande informationsstrategi att nå ut till fler företag som drivs av kvinnor. Arbetet fortsätter på Länsstyrelsen och på den nationella nivån.

Länsstyrelsen är representerad i den referensgrupp som Tillväxtverket utsett för arbetet med en jämställd resursfördelning. Inom Länsstyrelsen har vi bildat en arbetsgrupp som ska fullfölja arbetet med en plan för jämställdhetsintegreringen inom de regionala företagsstöden och företagsstöden inom landsbygdsprogrammet. Planen ska innehålla mål, metod, förväntat resultat, uppföljning, tidplan och resursfördelning.

32. För sin uppgift att verka för en god tillgång till kommersiell service för medborgare och företag ska berörda länsstyrelser redovisa och kommentera vilka insatser som genomförts, resultaten av dessa och vilka aktörer som deltagit samt på vilket sätt insatserna förhåller sig till övriga insatser för hållbar regional tillväxt i länet.

Redovisningarna ska relatera till mål och intentioner i länets regionala serviceprogram.

Stöd till kommersiell service har använts för att försörjningen av dagligvaror och drivmedel i länets gles- och landsbygd ska upprätthållas. Genomförda insatser har grundats på förordningen om kommersiell service samt Regionalt Service program för Västerbottens län och utgått från inlämnade varuförsörjningsplaner från respektive kommun. En revidering av programmet gjordes i början av året med uppgifter från samtliga kommuner och inspel från Region Västerbotten.

Under året har Länsstyrelsen bl a finansierat projekt kring lokala servicelösningar och mentorsinsatser i butiker. Tillgången till grundläggande betaltjänster har kartlagts med externt tilldelade medel. Arbetet fortsätter med åtgärdsinriktade insatser. Stöd till kommersiell service har lämnats till åtta företag med totalt 1,8 milj kr för investeringar och till sju företag om totalt 1,4 milj kr som servicebidrag. 12 kommuner har beviljats hemsändningsbidrag med totalt 1,7 milj kr. Flertalet serviceställen återfinns inom glesbygdsområdet. Under året har ett antal butiksöverlåtelse skett och i minst en av dessa bedöms stödet till kommersiell service haft avgörande betydelse för att förhindra nedläggning.

Det övergripande målet med det regionala serviceprogrammet är att "Västerbottens läns boende och företag ska ha god tillgänglighet till kommersiell och offentlig service utifrån realistiska förutsättningar och inom rimliga avstånd". Insatser som har finansierats bidrar till att uppfylla det övergripande målet.

Under åren 2010 – 2011 startades flera projekt upp som har löpt på under året. Ett av dessa är Projektet Mentorsverksamhet i Västerbotten som nu bedrivs i 8 av länets 15 kommuner. För att stärka butikernas förutsättningar har flera butiker fått hjälp med att upprätta handlingsplaner och till butiker med nya ägare har mentorn hjälpt till med överlåtelse. Kontinuerlig dialog sker med handläggare av kommersiellt stöd på Länsstyrelsen men avrapportering i möte med deltagande kommuner har även genomförts under hösten.

Nya projekt som startat upp under året:

- Lokala servicelösningar Storumans kommun – Storumans kommunföretag AB. Projektet finansieras från de extra medel som tilldelats av regeringen för stöd till insatser inom kommersiell service i gles- och landsbygder. Syftet med projektet är att få kunskap om vilken service som behövs för att folk ska vilja bo i våra byar, för att de företag som finns ska drivas vidare och nya företag startas.
- Kartläggning av hur grundläggande betaltjänster är tillgodosedda – KTC (kompetenscenter för tillgänglighet). Djupintervjuer med personer över 80 år och personer med funktionsnedsättning på landsbygden. Projektet avslutades också under året och resultatet har använts i den årliga rapporten Bevakning av grundläggande betaltjänster.
- Nya lokala serviceaktörer i glesbygd – Region Västerbotten. Projektet ska försöka använda kommunernas "dagligverksamheter" som en ny aktör inom serviceområdet. Man ska arbeta processinriktat med dagligverksamheterna och erbjuda lösningar på de behov som framkommit i förstudien.

Projektet Gafsele Servicecenter har slutrapporterats under året. Det finns inte längre någon butik i byn men i projektet har man skapat en social mötesplats i bygdegården med café, internethörna, information till medborgare och turister m.m.

Slutrapporterats under året har även projektet Hållbara sociala servicepunkter – Skellefteå kommun. I projektet ville man utreda behoven av service för boende på landsbygden och sociala Servicepunkter startades upp på 5 orter. Alla orterna har samarbetat över gränserna mellan privat, ideell och offentliga och band har knutits mellan de fem grupperna. De har skapat servicepunkter som kan nyttjas av alla och som kan växla innehåll. Bland annat har det på en ort startat en förening och en ”byaplan” har gjorts, på en annan ort har man startat en kioskbutik, café och träffpunkt.

Uppdraget att bevaka att det finns grundläggande tjänster som motsvarar samhällets behov (Länsstyrelseinstruktionen §§ 64 och 65) har genomförts och inrapporterats till samordnande Länsstyrelse i Dalarna. Under genomförandet har Länsstyrelsen intervjuat kommuner, företagorganisationer och lanthandlare i länet. Länsstyrelsen har med extra medel för finansiering av serviceprogrammet medfinansierat projektet ”Kartläggning av hur grundläggande betaltjänster i Västerbottens län är tillgodosedda” där djupintervjuer med äldre och funktionsnedsatta gjorts och resultatet har använts i rapporten. Länsstyrelsen har också deltagit i flera betaltjänstkonferenser med andra länsstyrelser men även regionmöten där förutom andra län även Post- och telestyrelsen och Tillväxtverket medverkat. Kommunernas näringslivsansvariga har under året också informerats om uppdraget.

37. Länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län ska redovisa dels egna insatser för att stärka Barentssamarbetet, dels de insatser som länsstyrelserna gjort för att stödja andra aktörers deltagande i Barentssamarbetet. Länsstyrelsen i Norrbottens län ska särskilt redovisa sitt ordförandeskap i Barentsrådets Regionråd och Regionkommitté. Kostnader och finansiering för verksamheten ska särredovisas med en uppdelning på insatsernas huvudsakliga inriktning, större projekt och seminarier. Verksamheten finansieras inom det under utgiftsområde 5 uppförda anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen.

Länsstyrelsens insatser

Länsstyrelsen representerar Västerbotten i Barents Regionråd och Barents Regionkommitté. Barents regionråd har sammanträtt vid två tillfällen och regionkommittén vid tre under året. Barentssamarbetet för Västerbottens del innebär även ett aktivt utbyte med vårt vänlän Karelen i Ryssland.

Länsstyrelsen Västerbotten samarbetar med Länsstyrelsen Norrbotten i deras arbete med det regionala ordförandeskapet. Detta innebär gemensamma planeringsmöten med bland annat arbete med ett nytt Terms of Reference för Barentssamarbetet samt framtagandet av en Barents handlingsplan.

Länsstyrelsens och andras aktörers deltagande i Barentssamarbetet

Regionrådet och Regionkommittén har arbetsgrupper till sitt förfogande. Länsstyrelsen ansvarar för att Västerbotten har medlemmar i de olika arbetsgrupperna. I dessa grupper sitter personer som har sakkunskaper och härrör ofta från andra myndigheter, organisationer och kommuner i länet. På detta sätt breddas intresset och kunskaperna om Barentssamarbetet i länet. Länsstyrelsen har regelbundna kontakter med representanterna i arbetsgrupperna för att diskutera det arbete som sker och vid behov kunna prioritera frågor till behandling i Regionrådet och Regionkommittén. Länsstyrelsen finansierar deltagandet för dessa personer vid arbetsgruppernas regelbundna möten.

Stöd till bilaterala och multilaterala projekt har stor betydelse för kulturellt och mellanfolkligt samarbete. Stödet är i många fall helt avgörande för västerbottniska aktörers deltagande i Barentssamarbetet. Kultur-, näringslivs- och ungdomsfrågor är särskilt prioriterade områden.

Nedan följer några exempel på större projekt:

- Ögonblicksteatern beviljas 72,8 tkr för Queering Sapmi projektet, ett demokratiprojekt om samiska individer som bryter mot sexualitets- och genusnormer inom den samiska minoritetsgruppen. Samfinansiering med en lång rad finansiärer.
- 5 ungdomar från länet beviljas 28 tkr för resekostnader till Barents Youth Conference.
- Dansväxthuset i Skellefteå beviljas 80 tkr för att bjuda in dansensembeln Druzhba från Arkhangelsk till Skellefteå.
- Föreningen Vänortsbarn beviljas 100 tkr för projektet Fortbildning och kunskapsförmedling till personal och föräldrar vid dagcentret Rodnik, Petrozavodsk.
- Luleå tekniska universitet beviljas 30 tkr för arbetet med Barents historiebok och Barents encyklopedi. Samfinansiering med Länsstyrelsen Norrbotten.
- Avec Consulting AB beviljas 100 tkr för att finansera ryska besök i Västerbotten för att träffa svenska företag som arbetar med energieffektivisering.
- Umeå kulturförening Humlan beviljas 50 tkr för att bjuda in två band till musikfestivalen Täfteåfestivalen.
- Handelskammaren Västerbotten beviljas 61 tkr för projektet Kvinnligt entreprenörskap i öst och väst, ett projekt för att stärka kvinnligt företagande i Karelen genom utbyte med svenska motsvarigheter.

Länsstyrelsen ser att de aktiviteter vi bidrar till ofta leder till ett fortsatt utbyte och att det finns ett stort intresse både i Sverige och i våra grannländer av att lära sig mer av vårt närområde i Barentsregionen. Merparten av det arbete som sker utförs av eldsjälar med begränsade resurser och det är viktigt att ta till vara dessa initiativ för ett långsiktigt och levande samarbete. Länsstyrelsen prioriterar ideella föreningars utbyte med Ryssland då dessa ofta har små ekonomiska resurser samt svårt att hitta andra finansieringsmöjligheter för internationellt utbyte. Efterfrågan av stöd är större än vad Länsstyrelsen kan tillgodose med nuvarande budgetramar.

Rysslandsutbytet

Västerbottens län och den Ryska republiken Karelen har sedan 1994 ett aktivt vänlänssamarbete. Samarbetet omfattar bland annat näringslivsutveckling, sociala frågor och kultur. Båda regionerna är även medlemmar i Barentssamarbetet. Sedan 1998 är SKBIC, Swedish Karelian Business and Information Centre, etablerat i Petrozavodsk. Kontorets uppgift är bl.a. att samordna aktiviteter mellan Västerbottens län och Karelska republiken. SKBIC utgör en viktig kontaktpunkt i Ryssland för aktörer och företag från länet. Kontoret finansieras av Länsstyrelsen Västerbotten, Region Västerbotten och Umeå kommun.

Som en följd av det tidigare svenska ordförandeskapet i Barents miljöarbetsgrupp och dess prioritering "working towards creating an eco-efficient economy" har Länsstyrelsen arbetat med att bryta ned prioriteringen till regional och lokal nivå. Målsättningen är att skapa hållbara samhällen, "eco-efficient communities", framför allt med avseende på avfall, avlopp och värme. Under året har utbytet med Ryssland intensifierats i och med Eco Efficient Communities-projektet. Karelen står inför den stora uppgiften att modernisera sin kommunala infrastruktur. I Västerbotten finns ett stort kunnande inom områdena energieffektivisering och avfalls- och avloppshantering. Projektet syftar till att med hjälp av svenska teknik- och systemlösningar i Karelen bygga modellanläggningar som sedan ska kunna spridas till andra delar av den Ryska Federationen. Projektet finansieras främst av NEFCO med en styrgrupp ledd av Länsstyrelsen och Ministeriet för ekonomisk utveckling i Karelen.

Kostnader och finansiering för Barentssamarbetet

Arbetet har av Länsstyrelsen delats in i fyra huvudsakliga områden.

Tabell - Redovisning av anslag 5:11.

Barents Regionråd/-kommitté och BRYC	104 180
Barents arbetsgrupper	22 800
Övrigt Barents samarbete	197 948
Stöd till projekt i Barentsregionen	689 547
SKBIC och övrigt Rysslandsutbyte	349 664
Totalt	1 364 139

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Tabell 3.1: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2007-2013

Strukturfondsadministration (tkr)	Anslag (5:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
Totala kostnader och årsarbetskrafter för strukturadministration	3 735	8 539	7,59
Varav Förvaltande myndighet	2 654	8 395	5,42
Varav Attesterande myndighet	50	144	0,28
Varav Kontroller i territoriella program	1 031	0	1,89

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell 3.1

Uppgifterna gäller de territoriella programmen Botnia-Atlantica och Norra periferin. Länsstyrelsen redovisar mindre årsarbetskrafter under 2012 jämfört med 2011 beroende på hög personalomsättning. Den högre personalomsättningen under 2012 beror till hög grad på osäkerheten inför framtida programperiod avseende programgeografin och hur organiseringen slutligen fastslås gällande Botnia-Atlanticaprogrammet.

Tabell 3.2: Länsfakta inom EU-stöd			
Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2012	2011	2010
Bidrag, vilka Länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	106 850 ¹⁾	101 552	41 997
varav Artikel 33 (inom mål 1-området)		0	0
Bidrag, vilka Länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut		0	0
Bidrag, vilka Länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	332 648 ²⁾	345 106	335 949
Landsbygdsprogrammet	210 143	218 342	207 066
varav Leader	9 049	4 240	3 640
varav miljöersättningar	77 325	80 240	80 302
varav kompensationsbidrag (LFA)	64 953	67 602	68 402
varav företagsstöd	29 327	35 369	28 620
varav projektstöd	22 258	19 879	23 093
varav miljöinvesteringar	4 038	7 409	4 478
Gårdsstöd	119 621	123 614	125 277

Källa: ¹⁾ Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

²⁾ Jordbruksverkets datasystem

Kommentarer Tabell 3.2

Verksamheten i Leaderområdena kom igång mycket sent i programperioden, men nu ökar ansökningarna om utbetalning. Beloppet för gårdsstöd har minskat till följd av att kronkursen stärkts och gårdsstödet är knutet till euron.

Länsstyrelseinstruktion 5§

7. i sin verksamhet verka för att förenkla för företag

Länsstyrelsens webbplats har utformats för att företag enkelt ska hitta eftersökt information. Som ett led i detta har det skapats en företagsingång med rubriken "För företag och företagssamma". På sidan samlas länkar till den information som finns utspridd på hela webbplatsen och kompletterat med vissa externa länkar som är relevanta för företag.

Länsstyrelsen har genomfört träffar med kommunernas näringslivssekreterare och affärsrådgivare för kvinnor samt anordnat en särskild utbildnings-/informationsdag för nyanställda näringslivssekreterare. Det ger Länsstyrelsen goda möjligheter att via kommunernas näringslivskontor nå ut med information till företag om olika typer av företagsstöd och för hjälp med ansökningsprocessen.

Stödhanteringen inom regional tillväxt utvecklas kontinuerligt. Flertalet typer av företagsstöd hanteras inom samma arbetsgrupp, vilket möjliggör god service till företagen oavsett vilken bransch/branschkombinationer de verkar inom. Med kunden i fokus gör vi en kontinuerlig översyn av den webbaserade informationen, blanketter och anvisningar. Vi tar fram nya mallar, utvecklar policydokument, ökar nyttjandet av ärendehanteringssystemet NYPS för webbansökningar, omvärldsbevakar, bygger och bevarar nätverk, kompetensutvecklar oss via utbildningar anordnade av centrala verk eller av oss själva. Ett exempel på särskilda åtgärder under året är en intern utbildningsdag kring innovationsbegreppet. Vi ser också stora fördelar för företagen med att Länsstyrelsen ingår i de regionala partnerskapen för Tillväxtverkets program för produktutveckling i små företag respektive Internationaliseringscheckar.

Från och med den 1 juni 2012 har miljöprövningen av B-verksamheter koncentrerats till 12 av landets länsstyrelser, däribland Länsstyrelsen Västerbotten. Med anledning av detta har ett relativt omfattande arbetet pågått under året för att åstadkomma en kvalificerad och mer effektiv miljöprövning. Ett antal gemensamma rutiner och mallar har utarbetats för att likforma och underlätta prövningsarbetet över landet. (Läs mer under uppdrag 48 inom sakområde *Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd*).

Länsstyrelsen Västerbotten har som en av huvudparterna deltagit i Innovationsrådets projekt att utveckla och använda metoder, mätningar och samverkansformer för att främja en mer effektiv miljöprövning. Resultatet har publicerats i Innovationsrådets rapport "Ökad effektivitet i miljötillståndsprocessen". Inom projektet och med uppföljning efter projektets slut har Länsstyrelsen upprättat styrdiagram för handläggningstider, mätt onödig efterfrågan, genomfört en seminariedag med täktbolag, tillsynsmyndigheter/remissinstanser och Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt. Vidare har en enkätundersökning genomförts för att undersöka vad som är viktigt för de täktbolag som ansökt om tillstånd i länet och hur de upplever att det fungerar i dag. (Läs mer under uppdrag 48 inom sakområde *Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd*).

Länsstyrelsen främjar samverkan mellan små och medelstora företag bl.a. genom utvecklingen av innovationssystem och kluster. Via *dialogmöten och nätverk* har Länsstyrelsen bidragit till att samordna klusterarbetet i länet till att superkluster i form av en regional klusterallians.

Den 19 april genomfördes ett *Landshövdingen samtalar* med näringsminister och centrala verk tillsammans med inspel från kommissionär Hahn om att superklustra i Västerbotten. En arbetsgrupp tillsattes som har anordnat en workshop den 15 november med berörda kommuner och gruv-, skog- och kreativa näringarna.

Inom alla verksamhetsområden sker kontinuerlig uppföljning av handläggningstider. Kundenkäter har genomförts inom ett antal verksamhetsområden och resultaten tas tillvara i det fortsatta förbättringsarbetet. Ett system med mottagningsbekräftelse har tagits i bruk under året.

Arbetet med lean-administration har intensifierats under året och förbättringsinsatser genomförs gradvis. I Västerbotten finns flera företag som arbetar med inriktning på lean production. Komatsu, Volvo, Norrmejerier, SCA Obbola och Indexator är några exempel. Förbättringsarbete och utveckling med lean-filosofin kräver att organisationer tar hjälp av varandra för att klara kompetensen på sikt. Ett sätt att hantera detta är att bilda ett kompetensnätverk. Länsstyrelsen har på uppmaning från företagen tagit initiativ till ett regionalt nätverk med syfte att utveckla och tillvarata den regionala kompetensen inom verksamhetsutveckling och lean. En första workshop hölls den 19 september med intresserade lean-ledare och verksamhetsutvecklare. Vik. Landshövdingen invigde nätverket invigdes i samband med konferensen 0-fel den 12 oktober. Länsstyrelsen samarbetar med Umeå universitet för att koordinera uppstarten av nätverket.

Länsstyrelsens interna arbetsgrupp för att förenkla för företagen planerar att under 2013 utöka den årliga informationsträffen med kommunernas näringslivsansvariga med information kring miljötillståndprocessen och andra sakfrågor som påverkar företagens vardag. Vidare diskuteras för närvarande en intern utbildning för länsstyrelsehandläggare inom olika verksamhetsområden för att öka förståelsen för företagandet och dess villkor.

Inom lantbruksområdet har kunder utbildats för ökat IT-användande. Inom kulturmiljöområdet har vi sett över webbinformationen för arkeologiprocessen och ett strategidokument har utarbetats.

Ökande e-ansökningar för jordbrukare

Länsstyrelsen har under 2012 gjort en omfattande satsning på att underlätta för jordbrukarna att övergå till elektronisk ansökan om jordbruksstöd. Resultatet blev över förväntat, närmare 100 procent av ansökningarna kom in via internet, endast 5 stycken av 2275 ansökningar lämnades in på pappersblankett.

Övergången till ansökan via en portal på internet, SAM internet, ger stora fördelar för den sökande och för den administrerande myndigheten genom att det medför väsentligt färre fel i ansökningarna. Programmet har spärrar mot felaktiga registreringar vilket gör att jordbrukaren har bättre förutsättningar för ett korrekt ansökningsförfarande. Tidigare års arbete med rättningar och kompletteringar av ansökningarna har minskat kraftigt. Även ändringar som jordbrukaren kan behöva göra på grund av att odlingen ändrats under året kan göras via internet.

Övergången till e-ansökningar har uppnåtts genom omfattande insatser för utbildning och support. Samtliga jordbrukare som ansökt på papper 2011 fick personligt brev med information om SAM internet och inbjudan till utbildning eller support för ansökan. Information har även lämnats genom vår tidning Norrbruk. 34 kurser har hållits på 14 orter i länet. Utbildning har lämnats till 210 personer som i många fall varit ytterst ovana dator- och internetanvändare. Kurserna har kompletterats med öppet hus på Länsstyrelsen och mycket omfattande telefonrådgivning. Tillsammans med övriga länsstyrelser har vi gett telefonsupport kvällar och helger och gett information via datachatt.

Länsstyrelseinstruktion 6§

3. Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län är förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom målet europeiskt territoriellt samarbete inom EU:s strukturfonder enligt rådets förordning (EG) nr 1083/2006 av den 11 juli 2006 om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av förordning (EG) nr 1260/1999 och enligt förordningen (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder

Territoriellt samarbete – Norraperiferiprogrammet (NPP)

Förvaltande myndighet för NPP har ingått i en referensgrupp utsedd av Näringsdepartementet där Länsstyrelsen har gett återkoppling och feedback på förordningsförslag inför förhandlingarna i Rådets arbetsgrupper angående nästa programperiod

Förvaltande myndighet för Norra Periferin har genomfört flera rutinförändringar som syftar till att snabba upp handläggningen och förenkla för stödmottagare och nationella kontrollanter i programområdet. Förändringarna syftar även till att förebygga fel och att ytterligare säkerställa att information på programmets websida uppdateras direkt i samband med beslutade förändringar i projekten.

Förberedelserna inför nästa programperiod och Norra Periferi program 2014-2020 har startat under 2012. I samband med detta har en extern utvärdering av Norra Periferin 2007-2013 genomförts som bland annat syftat till att positionera programmet inför nästa programperiod och föreslå tänkbara tematiska mål. Under hösten har även Ex-Ante utvärdering av Norra Periferin 2014-2020 upphandlats, vilken kommer att löpa parallellt med den planlagda programskrivningen. Förvaltande myndighet har, tillsammans med programsekretariatet, tagit fram material och förslag inför, samt ansvarat för distribueringen av detta material till de programplaneringsmöten som ägt rum under året. Förvaltande myndighet har även deltagit som föredragande på dessa programplaneringsmöten tillsammans med sekretariatet och utsedda representanter från de i programmet ingående länderna.

Territoriellt samarbete - Botnia-Atlanticaprogrammet (BA)

Som ett led i Länsstyrelsens förbättringsarbete har en processkartläggning genomförts avseende utbetalning av EU-medel i Botnia-Atlanticaprogrammet. Förvaltande myndighet beslutar om utbetalning av EU-medel till projekt som rekviderar medel från programmet. En komplett rekvisition innehåller lägesrapport, ansökan om utbetalning och intyg från nationell kontroll i respektive medlemsstat. Handläggningstiderna har ökat 2009- 2011 i takt med att ärendeflödet ökat och på grund av försenade intyg från nationell kontroll.

Följande brister har identifierats i utbetalningsprocessen:

- Försenad nationell kontroll som gör att inlämnad rekvisition inte gäller alla parter i projektet:
- Långa väntetider vid kompletteringsrundor.
- Lång väntan på bekräftad utbetalning av nationell finansiering.
- Komplicerad beredningsprocess (FM och AM) med onödiga väntetider.
- Tekniska brister i handläggarsystemet, Nyps (Tillväxtverket är systemägare)

Under 2012 har följande förbättringar prövats och genomförts:

- Tidig återkoppling med mottagbarhetskontroll för att få snabbare respons på komplettering och intyg om medfinansiering.
- Tidigarelagd parallell hantering av lägesrapportering i syfte att eliminera flaskhalsar och tidig signal om hantering av förändring.
- Flytta funktionen effektuera från AM till FM.

- Tekniska- och administrativa förenklingar i Nyps.
- Testinförande av utbetalningsvecka, första veckan efter rekvisition.

Under 2012 har en tredjedel av programperiodens utbetalningar hanterats (64 utbetalningar av totalt 195 för hela programperioden). Trots ökat ärendeflöde har medelhandläggningstiden minskat med 13 dagar. Medelhandläggningstiden för hela perioden är 95 dagar.

4. Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län är ansvariga för kontroller enligt artikel 16 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1080/2006 av den 5 juli 2006 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och om upphävande av förordning (EG) nr 1783/1999 och enligt förordningen om förvaltning av EU:s strukturfonder

Granskningsarbetet under året och hittills under programperioden kan sammanfattas enligt följande.

NATIONELL KONTROLL

	2012			Ackumulerat 2007 - 2012		
	Utfärdade intyg <i>antal</i>	Godkänd kostnad <i>euro x 1000</i>	På plats besök <i>antal</i>	Utfärdade intyg <i>antal</i>	Godkänd kostnad <i>euro x 1000</i>	På plats besök <i>antal</i>
Interreg program						
Botnia-Atlantica	112	5 948	2	335	16 798	8
Norra Periferin	52	3 430	6	209	10 202	9
Totalt	162	9 378	8	542	27 000	17

Verksamheten avser kontroller av inkomna redovisningar från projekt inom Botnia-Atlantica och Norra Periferin samt kontroller i form av på-platsbesök enligt EG 1828/2006 artikel 13. Tillgänglig resurs motsvarar ca 1,9 åa.

Förutom kontrollverksamheten har kontrollanterna medverkat i olika projektledarutbildningar och deltagit i utbyte och utbildningar (ERFA) tillsammans med andra nationella kontrollanter (FLC). Det Lean-projekt som genomfördes under 2011 har följts upp under året. Vissa kompletteringar till rutinföreskrifter har beslutats.

5. Länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län har uppgifter i fråga om Barentssamarbetet

Länsstyrelsen redovisar dessa uppgifter under uppdrag nr 31.

Infrastrukturplanering

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,41	0,83	0,87
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,25	0,37	0,25
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,32 %	0,58 %	0,53 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 272	2 087	2 168
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,64 %	1,00 %	1,04 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	52	51	59
Antal beslutade ärenden	41	53	63
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	34	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 34*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Vid jämförelser av sakområdets prestationer (volymer och kostnader) i tabellen ovan är det marginella förändringar mellan åren 2011 – 2012. Noterbart är att årsarbetskraften minskat p.g.a. tjänstledighet under del av året. Länsstyrelsen har lämnat bidrag med 34 tkr till bredbandssatsning där PTS var finansjär.

Länsstyrelsen handlägger ärenden om den fysiska väg- och järnvägsplaneringen, d.v.s. förstudier, järnvägs- och vägutredningar, arbetsplaner och godkännande av miljökonsekvensbeskrivningar. Norrbottenprojektet väntar på beslut om medel till genomförande. Umeåprojektets arbetsplaner för Västra länken håller på att slutföras. Skellefteåprojektet ligger i utredningsskedet. Länsstyrelsen är engagerad i några för länet centrala infrastrukturprojekt som arbetar för lösningar som har stor inverkan på regionen och redovisas nedan.

IT Infrastruktur

Västerbotten har en väl utbyggd IT-infrastruktur i stora delar av länet och ligger i topp i Sverige när det gäller IT tillgång, se PTS Statistikportalen (www.statistik.pts.se/bredband/index.html). Länsstyrelsen arbetar i nära samarbete med Region Västerbotten för att följa utvecklingen i länet. Länsstyrelsen träffar regelbundet Post och Telestyrelsen och andra myndigheter genom gruppen Länssamverkan Bredband, för att diskutera bredbandsfrågor.

Under året har regeringen beviljat ytterligare medel för bredbandsutbyggnad i landet. I Västerbotten är efterfrågan stor vilket inneburit ett högt söktryck. De medel som tilldelades länet tog slut omedelbart och Länsstyrelsen har därefter arbetat för att få ytterligare medel. Regeringen har nu beslutat om detta och Länsstyrelsen kommer att få ytterligare medel för bredbandsutbyggnad från januari 2013. Samtliga projekt som beviljats under året har funnits i glest befolkade områden i inlandet och i synnerhet våra fjälldalgångar.

UFNI projektet

Länsstyrelsen är projektägare för projektet som handlar om att utveckla flyget i Norra Norrlands inland. Projektet avslutades under 2012 och har resulterat i att det idag finns en bättre flygtrafikförsörjning till Västerbottens inland än tidigare och det finns idag också fler avgångar och en bättre dialog mellan flygplatserna, Trafikverket och operatören. Samtidigt så finns det mer att göra och UFNI gruppen planerar ett nytt projekt med start 2013 som kommer att fokusera på hur upphandlingen ytterligare kan förbättras för att bättre ta tillvara det behov flyg som finns i Västerbottens inland.

Botniska korridoren

Botniska korridoren är ett projekt som handlar om att visa hur kustjärnvägen i Norrland tillsammans med godsstråket genom Bergslagen är en ekonomisk pulsåder som förser Sverige och EU med strategiska råvaror. Korridoren har utpekats av EU kommissionen som en av ett fåtal korridorer i Europa som ska ingå in TEN-T Core Network vilket innebär möjlighet till EU-finansiering för den nödvändiga utbyggnaden av stråket med bland annat Norrbotniabanan. Botniska korridoren har under året träffat en rad beslutsfattare på både nationell och internationell nivå för att påvisa korridorens betydelse och få igång nödvändiga investeringar.

Projekt Norrbotniabanan

Projektet arbetar för att förverkliga Norrbotniabanan och har under året arbetat intensivt med att informera politiker och andra beslutsfattare om vad en satsning på en kustjärnväg norr om Umeå innebär. Arbetet sker i nära samarbete med Botniska korridoren-projektet.

Betaltjänster

Länsstyrelsens arbete med Grundläggande Betaltjänster återfinns under Kommersiell Service eftersom arbetet med dessa frågor ses som en del av det Regionala Serviceprogrammet (se uppdrag 32 inom sakområde *Regional Tillväxt*).

Energi och klimat

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män 1)	0,61	1,02	1,35
Årsarbetskrafter kvinnor 1)	2,30	2,47	0,86
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,42 %	1,66 %	1,05 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	3 547	17 948	12 339
Andel av totala verksamhetskostnader (%) 2)	1,80 %	8,61 %	5,92 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	5	8	7
Antal beslutade ärenden	7	3	7
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragutbetalningar (tkr) 3, 4)	131	0	0

1) 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

2) Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

3) Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

4) Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 42*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna. Under denna rubrik ska även redogöras för det fortsatta arbetet med uppdrag 45, Förordning om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare (2011:931) i RB2011.

Antalet årsarbetskrafter för sakområde har minskat med cirka en halv årsarbetskraft, beroende på att ett projekt – *Bioenergigårdar i ett nytt landskap* – har avslutats under 2012. Av samma anledning har verksamhetskostnaderna sjunkit mellan 2011 – 2012.

Fokus på arbetet under 2012 har varit att färdigställa den regional Klimat- och energistrategin samt att finna former för en effektiv intern och extern samverkan.

Länsstyrelsen har under 2012 deltagit i Energimyndighetens forum för erfarenhetsåterföring, och följer den planering som Energimyndigheten föreslagit. Under 2012 har kompletterande uppgifter samlats in från länets kommuner.

40. Länsstyrelserna ska redovisa:

- Insatser som genomförts för att strategiskt samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan,
- insatser för att utveckla och genomföra regionala åtgärdsplaner för det klimat- och energistrategiska arbetet i samverkan med berörda lokala och regionala aktörer i syfte att identifiera, planera och genomföra regionala insatser och åtgärder för att uppnå minskad klimatpåverkan, ökad andel förnybar energi och ökad energihushållning,
- insatser för att stödja näringslivets och kommunernas klimat- och energiarbete,
- insatser för att verka för en ökad andel förnybar energi, särskilt avseende insatser för att uppnå planmässiga förutsättningar inom planeringsramen för vindkraft, samt
- insatser för att bidra till och stödja Naturvårdsverkets arbete med Färdplan 2050.

Insatser som genomförts för att strategiskt samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan

Länsstyrelsens externa arena för arbetet med klimat-, energi- och miljöfrågor visas nedan:

Klimatrådet Västerbotten är ett rådgivande organ till Landshövdingen, som också är ordförande. Rådet består av en rad företrädare för kommuner, landsting, regionen, näringsliv, statliga myndigheter, universitet och organisationer.

Förutom Klimatrådet Västerbotten finns också ett externt beredningssekretariat på tjänstemannanivå. I beredningssekretariatet för klimat och energi ingår: Region Västerbotten, Lantbrukarnas riksförbund, Trafikverket, Umeå universitet, Västerbottens läns landsting, samt Norrbottens Energikontor. Det regionala utvecklingsrådet som Länsstyrelsen medverkar i, är en annan grupp för samverkan och förankring av klimatarbetet i Västerbotten. Den externa organisationen ger möjlighet till ett mer omfattande och gemensamt grepp om klimat- energi- och miljöfrågorna i länet. Det ger förutsättningar för att frågorna ska få spridning och förankring brett i länet.

Prioriterat arbete för Klimatrådet och beredningssekretariatet har under året varit att lämna synpunkter på klimat- och energistrategin som beslutades i februari 2012, delta i arbetet med Färdplan 2050 (dialogmöten och synpunkter på sammanställning innan utskick till Naturvårdsverket), samt arbetet med handlingsplanen i form av dialogmöten och kommunikation via mail och telefonkontakt. Det pågår också granskning av synergieffekter, samarbetsmöjligheter och målkonflikter mellan medlemmarna och deras organisationers eget arbete med klimat-, energi- och miljöfrågor.

Länsstyrelsen arbetar tvärssektoriellt med klimat- och energifrågorna och genom interna arbetsgrupper och workshops integreras klimat- och energifrågorna i Länsstyrelsens alla sakområden. Länsstyrelsen har även ett internt Klimatråd med enhetschefer från samtliga sakområden för att klimat- och energiarbetet ska förankras internt på bästa sätt.

Insatser under 2012

De viktigaste insatserna under året har varit:

- Energisamverkan Norr – projekt
- Regionala utvecklingsstrategin
- SEE-Västerbottens hållbarhetsvecka
- Nätverket för hållbart byggande i kallt klimat
- Trästad 2012
- Konferenser om projektfinansiering
- Klimat och kön – projekt

Energisamverkan norr – projekt

Tillsammans med Energimyndigheten har de fyra nordligaste länen samverkat inom projektet Energisamverkan Norr. Projektet initierades av de fyra länsstyrelserna och syftade till att öka samverkan mellan länen i klimat- och energifrågan. Energisamverkan Norrs viktigaste samverkansområden har varit: konferensen Energivision Norr, Europaforums handlingsplan för energi, klimat och miljö i norra Sverige, hållbara inköp samt energiomställningen i små och medelstora företag i norra Sverige. Konferensen Energivision Norr syftar till att bli en strategisk mötesplats för gemensamma utåtriktade aktiviteter inom klimat- och energiområdet, som förenar de nordligaste länen. Mötet avses bli årligen återkommande och värdskapet ska rotera mellan de deltagande länen. Den första konferensen Energivision Norr ägde rum i Örnsköldsvik i april där alla fyra nordliga län var delaktiga. Konferensen riktade sig till ungdomar, politiker och beslutsfattare inom stat, kommun, landsting, näringsliv och akademi. Projektet Energisamverkan Norr avslutades i juni 2012, men en fortsatt samverkan mellan länen har inletts och en ny projektansökan har inlämnats till Energimyndigheten.

Regionala utvecklingsstrategin

I Västerbottens län är Region Västerbotten ansvarig för framtagandet av den regionala utvecklingsstrategin. Arbetet med att ta fram en ny utvecklingsstrategi påbörjades under hösten och åtta olika arbetsgrupper har bildats. I gruppen som hanterar klimat, energi och miljöfrågor finns Länsstyrelsen representerad. Detta har varit viktigt för att förankra klimat och energiarbetet samt bidra till att det finns en samstämmighet över arbetet med klimat- energifrågorna i länet. Samarbetet mellan Länsstyrelsen och Region Västerbotten fungerar bra vilket ger synergieffekter i respektive organisations arbete. Detta ger också en större tyngd för klimat och energiarbetet i länet.

SEE-Västerbottens hållbarhetsvecka

Länsstyrelsen var även i år medarrangör till SEE – Västerbottens hållbarhetsvecka, med visionen att Västerbotten ska vara det hållbaraste länet 2020. Tillsammans med Umeå Universitet, Umeå kommun, Region Västerbotten och SIDA anordnades under SEE-veckan en stor konferens, Hard Rain: Whole Earth. Konferensen handlade om rättvis och hållbar global utveckling där det belystes hur globala klimatförändringarna påverkar oss och kan hanteras på regional och lokal nivå men också vad alla aktörer kan göra för att begränsa klimatförändringarna. Konferensen var välbesökt med över 600 deltagare som representerade myndigheter, näringsliv, kommuner, skolor, universitet, nationella och internationella organisationer.

Nätverket för hållbart byggande i kallt klimat

Länsstyrelsen deltar i nätverket för hållbart byggande och förvaltande i kallt klimat. Arbetet går stadigt framåt och det byggs och renoveras utifrån ett energieffektivt och klimatsmart tänkande. De senaste projekten är Ålidhem hållbara stadsdelen och en ny stadsdel på Sandåkern, båda i Umeå. Hållbart byggande är en viktig del i klimat- och energistrategin och nätverket ger många aktörer en möjlighet att träffas för att sprida information och hitta samverkansmöjligheter.

Trästad 2012

Länsstyrelsen är projektägare för Trästad 2012, en satsning med fokus på energieffektivt, resurssnålt och kretsloppsanpassat byggande. Syftet är att utveckla svensk kompetens och teknik, och på sikt skapa en europeisk och global marknad för modern industriell träbyggnadsteknik. Projektet är landsomfattande där företag och olika byggprojekt samarbetar med flera universitet, forskningsinstitut, fyra länsstyrelser, fyra regionförbund och 18 kommuner. Projektet deltog vid Almedalsveckan och genomförde sin årliga Trästadriksdag och nationella anslutningskonferens i Malmö. Dessa två aktiviteter utfördes i nära samarbete med Sveriges Träbyggnadskansli. Det moderna industriella klimat- och resurseffektiva träbyggandet har med projektets resultat fått ett stort genomslag under 2012.

Konferenser om projektfinansiering

Tillsammans med Region Västerbotten och Västerbottens Läns Landsting har Länsstyrelsen under 2012 anordnat två konferenser (januari och oktober) som handlat om projekt och projektfinansiering inom klimat-, energi-, och miljöområdet. Syftet har varit att ta ytterligare ett steg mot ett förbättrat strategiskt regionalt samarbete mellan olika aktörer när det gäller hållbara utvecklingsfrågor i länet. På konferensen i januari diskuterades bland annat konkreta projektidéer till framtida samverkansprojekt som väckts under 2011 års klimat-, energi-, och miljöarbete. På konferensen i oktober följdes januarikonferensen upp genom att fokusera på finansieringsmöjligheter för projektidéer inom området. Konferenserna riktade sig till både kommuner, näringsliv, föreningar och andra organisationer. Förhoppningsvis kan några av projekten påbörjas under 2013.

Klimat och kön – projekt

Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet i projektet klimat och kön som analyserat klimat- och energifrågor ur ett jämställdhetsperspektiv. Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med att klimat- och energiarbetet ska belysas ur ett jämställdhetsperspektiv. Punktinsatser har genomförts och under konferensen Energivision Norr genomförde Länsstyrelsen ett seminarium om klimat och energi ur ett jämställdhetsperspektiv.

Övrigt

Länsstyrelsen är aktiv i projekt inom kommunikationsområdet som arbetar för att utveckla järnvägsnätet och stärka samarbetet mellan trafikslagen, även över läns- och landsgränser. Syftet är effektivare och miljövänligare transporter. Exempel på projekt och samarbetsorgan är Norrbottenabanan, Botniska korridoren, Godstransportrådet, Barents Freeway och Barents Euro-Arctic Pan-European Transport Area (BEATA).

I Länsstyrelsens egen verksamhet eftersträvar vi att uppvisa goda exempel inom klimat och energiområdet i olika demonstrationsprojekt. Exempelvis används solceller i fjällstugor och för elektrifiering av elstängsel i reservaten vid Umeälvens delta, Brånsjön och Bjuröklubb.

Insatser för att utveckla och genomföra regionala åtgärdsplaner för det klimat- och energistrategiska arbetet i samverkan med berörda lokala och regionala aktörer i syfte att identifiera, planera och genomföra regionala insatser och åtgärder för att uppnå minskad klimatpåverkan, ökad andel förnybar energi och ökad energihushållning,

Strategi och handlingsplan med åtgärder

Klimat- och energistrategin skickades på remiss i början av december 2011. Strategin skickades till kommuner, näringsliv, universitet, myndigheter och organisationer i länet. För att ge så många aktörer som möjligt bästa förutsättningar att delta i arbetet kunde de antingen lämna svar skriftligt eller delta på en remissworkshop som hölls i Umeå i januari. Strategin beslutades av Landshövdingen i slutet på februari 2012. Därefter påbörjades arbetet med att ta fram en handlingsplan med åtgärder till strategin.

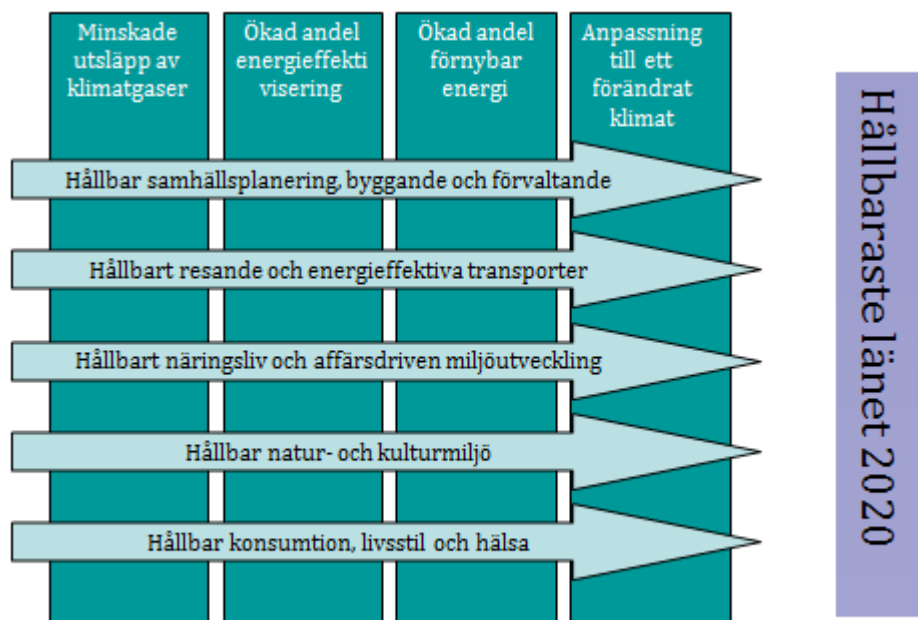
Under februari och mars hölls sex dialogmöten med anledning av Färdplansuppdraget. Åtgärdsförslagen som arbetades fram i Färdplansdialogerna har integrerats i arbetet med handlingsplanen.

I maj skickade Länsstyrelsen en inbjudan till länets kommuner om möjligheten att söka projektmedel för att stärka arbetet inom klimat och energi. Syftet var att förankra strategin och möjliggöra att åtgärder kopplade till strategin och handlingsplanen påbörjades av kommunerna. Kriterierna för att beviljas medel var: grad av överrensstämmelse med klimat- och energistrategin, tydligt definierade aktiviteter och målgrupper samt samverkan med andra aktörer i genomförandet. Projektmedlen kunde sökas i två omgångar och åtta ansökningar har beviljats stöd för totalt 464 tkr. Projekten har uppmärksammats i lokala och nationella medier.

Följande projekt beviljades:

- *I Lycksele reser vi kollektivt (Lycksele)*
- *Driftutbildning (Vilhelmina)*
- *Laddstruktur elbilar (Umeå)*
- *Energikartläggning flygplatser (Lycksele, Storuman, Vilhelmina)*
- *Miljöanpassa Skellefteå Airport (Skellefteå)*
- *Klimatanpassning i Lycksele kommun (Lycksele)*
- *Klimatsmart i Vännäs (Vännäs)*
- *Förstudie samåkningsystem kommun och landsting (Storuman)*

I juni genomförde Länsstyrelsen två workshops i Umeå och Lycksele där deltagarna diskuterade åtgärdsförslag samt formen för handlingsplanen. I september genomfördes dialogmöten där diskuterades två av de fem strategiska områden som strategin pekat ut, "Hållbar samhällsplanering, byggande och förvaltande" samt "Hållbart resande och energieffektiva transporter".

Bilden illustrerar hur de fem strategiska områdena är kopplade till minskade utsläpp av klimatgaser, energieffektivisering, förnybar energi och anpassning till ett förändrat klimat. Åtgärder inom samtliga områden ska bidra till att vi når de nationella målen och visionen om ett klimatsmart Västerbotten.

I oktober hölls ett möte med Cleantech Norr (en regional plattform för alla aktörer verksamma inom cleantech-sektorn) med anledning av det strategiska området "Hållbart näringsliv och

affärsdriven miljöutveckling”. Länsstyrelsens roll var att skapa en arena för aktörer som är aktiva inom området.

För de två resterande områden ”Hållbar natur- och kulturmiljö” och ”Hållbar konsumtion livsstil och hälsa” planerar Länsstyrelsen workshops för i början av 2013. Då kommer också handlingsplanen att skickas ut på remiss. Länsstyrelsen har även påbörjat en rapport om goda exempel inom respektive strategiskt område.

Samverkan för hållbar utveckling och vidare arbete med handlingsplanen

Miljömålsarbetet – ”Samverkan för hållbar utveckling” handlade om att ta fram ett åtgärdsprogram för att uppnå och revidera miljömålen. Detta har skett i nära samarbete med klimat- och energistrategiarbetet, Färdplansuppdraget och arbetet med handlingsplanen. I åtgärdsprogrammet finns cirka 100 åtgärder som leder till minskad klimatpåverkan. Åtgärder kan sorteras fram via ”Hållbara Västerbotten” som är en webbportal där organisationer kan lämna ett löfte för ett hållbart län. Även detta arbete har införlivats i arbetet med handlingsplanen och åtgärder har gett ett underlag för fortsatt arbete med handlingsplanen. Ett hundratal aktörer har varit delaktiga i klimat- och energistrategiarbetet, Färdplansuppdraget, åtgärdsplanen för miljömålen och arbetet med handlingsplanen.

Genom en tydlig samverkan mellan pågående processer skapas en tyngd i klimat- och energifrågorna som ger goda förutsättningar för förankring och spridning i länet. Att genomföra åtgärder och aktiviteter tillsammans skapas en stor arena och en tydlighet som ger förtroende i frågorna.

Insatser för att stödja näringslivets och kommunernas klimat- och energiarbete

Energieffektiviseringsstödet

I Länsstyrelsens samordningsuppdrag mot kommuner och landsting inom energieffektiviseringsstödet har ett samarbete med Nenet (Norrbottnens Energikontor) utvecklats via ett samverkansavtal. Tillsammans är vi ett regionalt stöd för landstinget och länets kommuner i deras strategiarbete och handlingsplaner för energieffektivisering. Alla länets kommuner och landstinget har idag godkända strategier och handlingsplaner. Länsstyrelsen ger information, enskild rådgivning och arrangerar nätverksträffar där programmet utgår från deltagarnas önskemål. Länsstyrelsen har varit rådgivande vid projektansökningar och fungerat som resurs vid frågor. Under 2012 har Länsstyrelsen även erbjudit två utbildningstillfällen om transporter och energiledningsarbete. Målgruppen för utbildningarna var tjänstemän och chefer inom kommuner och kommunala bolag som arbetar eller ska påbörja arbetet med energiledning. Utbildningarna genomfördes i samverkan med Länsstyrelsen Norrbotten.

Projekt företagsstöd

Den energikartläggning hos ett urval av stödsökande företag som Länsstyrelsen påbörjade i slutet av 2010 har avslutats och en uppföljning hos företagen har genomförts under 2012. En konsult har besökt 11 företag som sökt regionala företagsstöd för att kartlägga och ge viss rådgivning kring energianvändning och effektivisering. Effekterna av en besparing har ställts i relation till företagets omsättning och nettoresultat. Syftet har varit att få företagen att minska sin energianvändning och stimulera till konkreta åtgärder.

De vanligaste åtgärdsförslagen är översyn av ventilationen, isoleringsåtgärder, översyn av drifttider, utbyte av gamla elmotorer, utbildning av personalen i sparsam körning, införande av energiledningssystem, delkonvertering till solvärme och konvertering från olja eller elvärme till biobränsle. Resultatet av energikartläggningsprojektet är ökad insikt hos kartlagda företag, planerade eller genomförda effektiviseringsåtgärder, ökad kunskap hos Länsstyrelsens handläggare och beslutsfattare och ett antal goda exempel att uppvisa.

Upphandling

I november tillhandahöll Länsstyrelsen en dagsaktivitet om upphandling där regeringens expertorgan inom miljöanpassad och hållbar upphandling, Miljöstyrningsrådet, deltog. Fokus var att informera om hur den offentliga sektorn kan visa vägen mot en bättre miljö och ett mer energieffektivt samhälle genom att bl.a. ställa rätt sorts krav på leverantörer. Målgruppen var de personer som arbetar med upphandling på olika nivåer, d.v.s. politiker, verksamhetschefer, upphandlare, miljösamordnare men även leverantörer och producenter. Seminarier som fanns tillgängliga under dagen var hållbara transporter, livsmedel, hållbart byggande samt energieffektiva produkter och livskostnadsanalys.

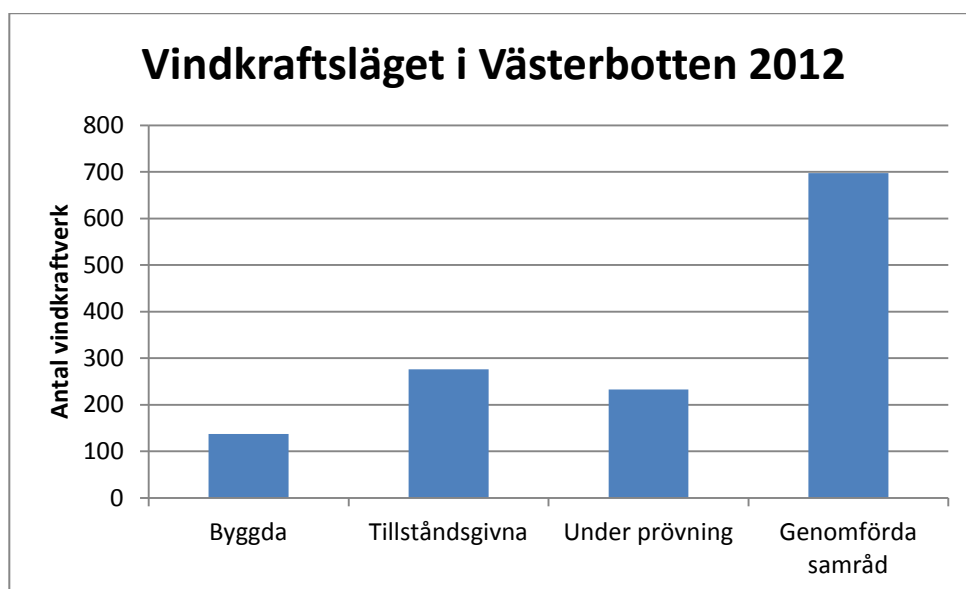
Övrigt

Klimat- och energiaspekten är en viktig del i vår ordinarie verksamhet. Länsstyrelsen medverkar och stöttar kommunerna vid framtagandet/revidering av översiktsplaner, genom att förse kommunerna med planeringsunderlag, deltagande på samrådsmöten och yttranden vid utställning. Energifrågor är t.ex. viktiga vid prövning av miljöfarlig verksamhet där energianvändning och möjliga energibesparande åtgärder förekommer.

Insatser för en ökad andel förnybar energi, särskilt avseende insatser för att uppnå planmässiga förutsättningar inom planeringsramen för vindkraft

Vindkraft

Vindkraftsparkerna är prioriterade när det gäller omställning till hållbar energiproduktion. Numera finns tillstånd för ca 300 vindkraftverk i länet. Det finns dessutom ansökningar hos Länsstyrelsen eller pågående samråd för omkring 40 ytterligare vindkraftsparker som kan komma att motsvara ca 1000 vindkraftsverk. Projektet Vindbruk som är avslutat fungerar fortfarande som ett planeringsunderlag. Det finns vindbruksplaner i fjorton av länets femton kommuner. Det pågår ett arbete med att ta fram en vindbruksplan i den femtonde kommunen.

Källa: Länsstyrelsens ärendehanteringssystem

Projektet - Skog, klimat och miljö

Projektet *Skog, Klimat och Miljö* startade 2012 och pågår till 2014. Målet med projektet är att trygga framtida tillgång på biomassa genom att hushålla med resurserna och samtidigt öka kretsloppstänkandet mellan samhälle och skogsbruk. Projektet testar ny teknik och nya arbetssätt samt samlar kompetens från både näringsliv och offentlig sektor. Bland annat undersöks skogstillväxt, skötselåtgärder samt klimateffekter. Resultatet kommer att visas upp i ett visningsområde i närheten av Umeå. Aktiviteterna i projektet kan komma att skapa förutsättningar för nya arbetstillfällen, utveckling och nybildning av företag.

Lantbruk

Under året har en rad aktiviteter genomförts med koppling till området energi och klimat. Länsstyrelsen har hållit en biogaskurs samt genomfört ett studiebesök vid länets första gårdsanläggning i Vindeln i syfte att stimulera intresset hos jordbrukare med förutsättningar att bygga biogasanläggningar. Vidare har Länsstyrelsen deltagit i ett biogasseminarium med Klaragas i Vännäs och på avslutningen av energiprojektet Gröna Piloter (LRF) på Baggböle Herrgård. Genom projektstöd från landsbygdsprogrammet har den externa aktören Gröna Navet anordnat tre kurser i Sparsam körning för traktor. Gröna piloter har medverkat vid bildandet av ett nätverk inom biogas och energieffektivisering. Vidare har LRF Konsult, Hushållningssällskapet och Bodsjö Grönt beviljats projektstöd till energi och klimatrådgivning på gårdsnivå genom den s.k. klimatkollen.

Insatser för att bidra till och stödja Naturvårdsverkets arbete med Färdplan 2050

Regeringen har gett uppdrag till Naturvårdsverket att i samråd med Energimyndigheten och en rad centrala myndigheter inklusive länsstyrelserna att lämna ett underlag för en svensk färdplan för att uppnå visionen om att Sverige inte ska ha utsläpp av växthusgaser år 2050. Länsstyrelsen fick i uppdrag att genomföra dialoger om hur den regionala nivån kan bidra till att klimatvisionen uppnås till 2050 på ett kostnadseffektivt sätt.

Dialogerna i Västerbottens län har genomförts utifrån de sektorsgrupper som definierats i uppdraget, se nedan:

- Transporter.
- Industrin.
- Energitillförsel.
- Bostäder och service.
- Jord- och skogsbruk.

Landshövdingen har bjudit in till dialogmötena för respektive område och mötena genomfördes under en halvdag. Det har också genomförts ett separat dialogmöte där samtliga kommuner bjudits in för att tillsammans diskutera samtliga sektorer. Förutom dessa dialogmöten har Färdplansuppdraget diskuteras i redan befintliga klimat- och energigrupper både internt och externt. Synpunkterna skickades ut till deltagande aktörer för revidering innan uppdraget slutrapporterades till Naturvårdsverket i april.

Färdplansuppdraget har skapat nya arenor och mötesplatser för aktörer i länet. På dialogmötena träffades en del organisationer för första gången. Exempelvis under transportdialogerna då företrädare för Umeå hamn, Sveriges Åkeriföretag Norr och Trafikverket medverkade. Färdplansdialogerna skapade synergieffekter då de bidrar till arbetet med handlingsplanen för "Klimat- och energistrategin".

41. Länsstyrelserna ska redovisa insatser och användningen av medel från anslag 1:10 Klimatanpassning inom utgiftsområde 20 med anledning av uppdraget att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet.

Organisation för klimat-, energi-, klimatanpassnings- och miljöfrågor

Länsstyrelsen har tillsammans med en rad aktörer bildat en extern organisation för klimat-, energi- och miljöfrågor (klimatanpassning inkluderat): Klimatrådet Västerbotten. Förutom Klimatrådet Västerbotten finns också en extern beredande grupp på tjänstemannanivå. Den externa organisationen ger möjlighet till ett mer omfattande och gemensamma grepp om klimat-, energi- och miljöfrågorna i länet. Det ger goda förutsättningar för att frågorna ska få spridning och förankring brett i länet.

Länsstyrelsen arbetar tvärssektoriellt och genom interna arbetsgrupper och workshops integreras klimat- och energifrågorna i Länsstyrelsens alla sakområden. Detta sker genom ett internt Klimatråd med enhetschefer från alla sakområden för att klimat- och energiarbetet ska förankras internt på bästa sätt. Det finns också en arbetsgrupp med representanter från samtliga sakområden. (Se mer information om organisationen under uppdrag 40)

Arbete utifrån länets förutsättningar

Många av länets kommuner saknar resurser för att på bästa sätt själva kunna arbeta med klimatanpassning varpå Länsstyrelsens roll blir desto viktigare. Därför är det också av stor vikt att Länsstyrelsen använder kommunernas tid på bästa möjliga sätt. De flesta insatserna under året har därför handlat om att hjälpa kommuner och andra aktörer med hur man kan integrera klimatanpassning i ordinarie verksamhet. Det finns i varje kommun en kontaktperson för klimatanpassningsfrågor vilket är mycket positivt för arbetet. Klimatanpassningsarbetet har också på ett smidigt sätt integrerats med övrigt klimat- och energiarbete och vid kommunträffar har vi informerat om Länsstyrelsens båda uppdrag inom området. Det har exempelvis skett vid dialogmöten angående Färdplan 2050 och vid möten angående handlingsplanen för klimat- och energistrategin. Detta har gett en bra helhetsbild och varit uppskattat. På liknande sätt har Länsstyrelsen informerat andra aktörer inom näringslivet, Region Västerbotten, universitet, statliga myndigheter och andra organisationer.

Insatser

- Planeringsunderlag: Klimat- och sårbarhetsanalys & klimatanpassning i fysisk planering.
- Vattenförsörjningsplan.
- Hard Rain: Whole Earth.
- Samverkan med berörda myndigheter.
- Inspirationsdagar: säker dricksvattenförsörjning.
- Låna en geolog.
- Konferens om projektfinansiering.
- Projekt skog klimat och miljö.
- Energivision Norr.

Planeringsunderlag: Klimat- och sårbarhetsanalys & klimatanpassning i fysisk planering

Länsstyrelsen har sedan vi fick klimatanpassningsuppdraget genomfört riktade insatser och åtgärder för att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet utifrån kommunerna och andra aktörers behov. Ett viktigt underlag i klimatanpassningsarbetet är den regionala klimat- och sårbarhetsanalysen som togs fram 2011 tillsammans med SMHI och SGI. Ett annat viktigt underlag är länsstyrelsernas gemensamma rapport "Klimatanpassning i den fysiska planeringen" som publicerades i januari 2012. Klimatanpassningsarbetet har under året byggt vidare på framtaget material genom att integrera det i ordinarie verksamhet såväl på Länsstyrelsen som i kommunernas och andra aktörers ordinarie verksamhet. På detta sätt har vi kunnat fokusera på att vägleda och stödja kommunerna och andra aktörer med hur man rent praktiskt kan arbeta med klimatanpassning i sin kommun eller organisation. Länsstyrelsen medverkar och stöttar också kommunerna vid framtagandet/revidering av översiktsplaner. Detta genom att förse kommunerna med planeringsunderlag, deltagande på samrådsmöten och yttranden vid utställning. Även andra aktörer har haft användning av framtaget material, exempelvis Umeå universitet.

Vattenförsörjningsplan

Ett exempel på hur klimatanpassningsperspektivet och klimat- och sårbarhetsanalysen (KSA) arbetats in och använts på ett mycket praktiskt och pedagogiskt sätt, är i arbetet med den regionala vattenförsörjningsplanen. Arbetet påbörjades under våren och under hösten har Länsstyrelsen haft möte med länets samtliga kommuner. Länsstyrelsen har genom GIS-informationen i KSA:n kunnat visa hur översvämningsriskerna skulle kunna öka i ett förändrat klimat och på så sätt kunnat visa på sårbarheten i kommunernas dricksvattentäkter. Det har varit värdefullt för alla deltagare att visuellt kunna se hur man praktiskt kan arbeta med KSA:n. Det har också lett till ett ökat intresse bland kommunerna som hört av sig för att i större utsträckning ta del av GIS-informationen.

Hard Rain: Whole Earth

Arbetet med att integrera klimatanpassning i ordinarie verksamhet på Länsstyrelsen och i kommunerna har varit prioriterat under året. Men det har också varit viktigt att lyfta frågan och sprida kunskap till andra aktörer som näringsliv, universitet, skolor, Region Västerbotten och andra organisationer. Tillsammans med Umeå Universitet, Umeå kommun, Region Västerbotten och SIDA anordnades under SEE-veckan i september en konferens "Hard Rain: Whole Earth". Konferensen handlade om rättvis och hållbar global utveckling där det belystes hur globala klimatförändringarna påverkar oss och kan hanteras på regional och lokal nivå. Konferensen var välbesökt med över 600 deltagare och stor spridning på deltagarna som representerade myndigheter, näringsliv, kommuner, skolor, universitet, nationella och internationella organisationer.

Samverkan med berörda myndigheter

Under året har Länsstyrelsen haft en bred samverkan med såväl olika regionala aktörer, som med olika nationella myndigheter.

Länsstyrelsen har varit pådrivande i arbetet med att utveckla det nationella samarbetet mellan de olika länsstyrelsernas klimatanpassningssamordnare och har under året varit ordförande inom det nationella klimatanpassningsnätverket. I april ordnade Länsstyrelsen tillsammans med SMHI och SGI ett klimatanpassningsseminarium som riktade sig till samtliga länsstyrelser och andra nationella myndigheter som arbetar med klimatanpassning. Länsstyrelsen var värd för seminariet som hölls i Umeå. Länsstyrelsen hade även den samordnande rollen inför, under och efter klimatanpassningssamordnarnas nätverksmöte som hölls i november i Stockholm. Vår- och höstmötet har bidragit till en mycket god kontakt med miljödepartementet och andra nationella myndigheter som gett ett mervärde i samverkan mellan länsstyrelserna och nationella myndigheter. I september deltog Länsstyrelsen på Miljöaktuellt konferens "Klimatanpassning Sverige 2012". Länsstyrelsen presenterade samtliga läns klimatanpassningsarbete och på konferensen deltog över 200 aktörer från olika myndigheter, näringsliv, forskning, kommuner, forskning, landsting och regeringen

Inspirationsdagar: Säker dricksvattenförsörjning

I mars hölls ett två dagars seminarium för politiker och tjänstemän som arbetar med risk och sårbarhet inom dricksvattenförsörjningen, med antingen produktion av dricksvatten, säkerhets- och beredskapsfrågor eller tillsyn. Under två dagar fick deltagarna ta del av aktuell information om hot och risker inom dricksvattenområdet, erfarenheter från inträffade händelser samt hjälp med att påbörja eller utveckla risk- och sårbarhetsanalys (RSA) för kommunens dricksvattenförsörjning. Syftet var att stödja kommunerna i framtagande eller revidering av sina risk- och sårbarhetsanalyser. Klimatanpassning var en del i arbetet och kommunerna informerades om vikten av klimatanpassning samt hur de praktiskt kan arbeta med hjälp av bland annat den regionala klimat- och sårbarhetsanalys. Klimat- och sårbarhetsanalysen är tänkt att fungera som ett stöd i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Länsstyrelsen följer nu upp arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser utifrån klimatanpassningsperspektivet och minst en kommun lyfter detta i sin RSA. Inför 2013 planeras arbetet ytterligare med klimatperspektivet i Länsstyrelsens och kommunernas RSA.

Låna en geolog

I november anordnade Länsstyrelsen tillsammans med SGU en utbildningsdag för Länsstyrelsens personal. Under dagen demonstrerades SGU:s data, kartgenerator och kartvisare och vilken geologisk data som finns tillgänglig för Länsstyrelsen. Syftet med dagen var att öka Länsstyrelsens kunskap att förstå och tolka och därmed bättre kunna använda geologisk information och data.

Konferens om projektfinansiering

Tillsammans med Region Västerbotten och Västerbottens Läns Landsting har Länsstyrelsen under 2012 anordnat två konferenser som handlade om projekt och projektfinansiering inom klimat-, energi-, och miljöområdet. Syftet har varit att ta ytterligare ett steg mot ett förbättrat strategiskt regionalt samarbete mellan olika aktörer när det gäller hållbara utvecklingsfrågor i länet. På första konferensen diskuterades bland annat konkreta projektidéer till framtida samverkansprojekt som väckts under 2011 års klimat-, energi-, och miljöarbete. Vid den senare konferensen genomfördes uppföljning av den föregående konferensens innehåll genom att fokusera på finansieringsmöjligheter för projektidéer inom området. Båda konferenserna riktade sig till både kommuner, näringsliv, föreningar och andra organisationer. Förhoppningsvis kan några av projekten påbörjas under 2013.

Projekt skog klimat och miljö

Projektet *Skog, Klimat och Miljö* startade 2012 och pågår till 2014. Målet med projektet är att trygga framtida tillgång på biomassa genom att hushålla med resurserna och samtidigt öka kretsloppstänkandet mellan samhälle och skogsbruk. Projektet testar ny teknik och nya arbetssätt samt samlar kompetens från både näringsliv och offentlig sektor.

Bland annat undersöks skogstillväxt, skötselåtgärder samt climateffekter. Resultatet kommer att visas upp i ett visningsområde i närheten av Umeå. Aktiviteterna i projektet kan komma att skapa förutsättningar för nya arbetstillfällen, utveckling- och nybildning av företag.

Energisamverkan norr – Energivision Norr

Tillsammans med Energimyndigheten har de fyra nordligaste länen samverkat inom projektet Energisamverkan Norr. Projektet initierades av de fyra länsstyrelserna och syftade till att öka samverkan mellan länen i klimat- och energifrågan. Energisamverkan Norrs viktigaste samverkansområden har varit; konferensen Energivision Norr, Europaforums handlingsplan för energi, klimat och miljö i norra Sverige, Hållbara inköp samt energiomställningen i små och medelstora företag i norra Sverige. Konferensen Energivision Norr syftar till att bli en strategisk mötesplats för gemensamma utåtriktade aktiviteter inom energi- och klimatområdet, som förenar de nordligaste länen. Mötet avses bli årligen återkommande och värdskapet ska rotera mellan de deltagande länen. Den första konferensen Energivision Norr ägde rum i Örnsköldsvik i april där alla fyra nordliga län var delaktiga. Konferensen riktade sig till ungdomar, politiker och beslutsfattare inom stat, kommun, landsting, näringsliv och akademi.

Övrigt

I maj skickade Länsstyrelsen en inbjudan till länets kommuner om möjligheten att söka projektmedel för att stärka arbetet inom klimat, energi och klimatanpassning. Åtta projekt beviljades medel varav ett klimatanpassningsprojekt "Klimatanpassa Lycksele". Projektets slutkonferens hålls tillsammans med Länsstyrelsen våren 2013.

Medelsanvändning

Tabell över Länsstyrelsens medelsanvändning avseende klimatanpassning. Perioden är mellan 2009-2012 och beloppen redovisas i tkr.

Medelsanvändning Klimatanpassning	2009	2010	2011	2012	Totalt 2009-2012
Summa Intäkter av bidrag	-1 191	-1 156	-1 168	-1 171	-4 686
Löner inkl OH	320	526	983	731	2 560
Konsulttjänster och utbildning	260	52	593	145	1 050
Övrigt	20	12	83	73	188
Summa kostnader	600	590	1 659	949	3 798
Kvarstående bidrag	-591	-566	491	-222	-888

Hållbar samhällsplanering och boende

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	3,76	4,25	5,29
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	5,08	6,59	6,26
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	4,31 %	5,17 %	5,49 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	13 463	12 479	12 302
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	6,82 %	5,99 %	5,90 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	583	592	769
Antal beslutade ärenden	575	610	804
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	1
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	8 420	1 836	125
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 402, Detaljplaner ⁵⁾	80		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4032, Överklagande av beslut om lovärenden och förhandsbesked ⁶⁾	45		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamheterna 40* och 41*

⁵⁾ Nöjdindex för verksamhet 402 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 62.

⁶⁾ Nöjdindex för verksamhet 4032 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 34

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.
--

Vid jämförelse av sakområdets prestationer (volymer och kostnader), är det endast marginella förändringar. Minskningen av årsarbetskrafter beror främst på vakanta tjänster under året. Ökningen av bidragsutbetalningar beror på att betalat ut bidrag till deltagande aktörer i projektet *Trästad 2012*.

Länsstyrelsen har under året deltagit i en länsstyrelsegemensam brukarundersökning. Verksamheterna ”detaljplaner” och ”överklagande av beslut om lovärenden och förhandsbesked” ingick i undersökningen.

Nöjdindex för ”detaljplaner” visar att Västerbottens resultat på 80, är det högsta betyget bland alla deltagande länsstyrelser.

De tre påståenden där Länsstyrelsen uppvisar högst betyg i jämförelse med snittet för samtliga länsstyrelser är:

- Nöjd med handläggningstiden.
- Motiverar tydligt beslut/yttranden.
- Totalt sett nöjd.

De tre påståenden som uppvisar de största förbättringarna för Länsstyrelsens arbete inom detaljplaner är:

- Samordnar mellankommunala frågor.
- Motiverar tydligt beslut/yttranden.
- Kontakt via telefon: Lätt att nå rätt person.

Utöver nöjdindex ingick även i brukarundersökningen att länets kommuner fick ta ställning till 18 påståenden och betygsätta dessa mellan 1-5 där 5 innebar ”stämmer mycket bra”. Av dessa 18 påståenden fick Länsstyrelsen högsta betyg (4-5) i 7 påståenden. Näst ”bästa” län hade 3 påståenden med högsta betyg. Utöver dessa 7 hade Länsstyrelsen Västerbotten ytterligare 5 påståenden som hade högre betyg än vad någon annan länsstyrelse fick.

Nöjdindex för ”överklagande av beslut om lovärenden och förhandsbesked” visar att Västerbottens resultat på 45, är det högsta betyget bland deltagande länsstyrelser.

De tre påståenden där Länsstyrelsen Västerbottens uppvisar högst betyg i jämförelse med snittet för samtliga länsstyrelser är:

- Nöjd med handläggningstiden.
- Motiverar tydligt beslut/yttranden.
- Hög kompetens.

De två påståenden med lägre betyg i förhållande till genomsnittet är:

- Besökt webbplats: Lätt att hitta.
- Kontakt via telefon: Lätt att nå rätt person.

Samhällsplanering - vårt uppdrag

Länsstyrelsens roll enligt Plan- och bygglagen är att i planeringsprocesser ge råd om hanteringen av allmänna och enskildas intressen. Länsstyrelsen ska företräda och samordna samtliga statliga intressen, vilket oftast sker i samråds- och granskningsyttranden över inkomna planärenden från kommunerna.

Länsstyrelsen ska särskilt bevaka att

- riksintressen tillgodoses,
- att kommunerna samverkar på ett lämpligt sätt,
- att miljökvalitetsnorm följs,
- att strandskydd inte upphävs i strid mot gällande bestämmelser,
- samt att bebyggelsen blir lämplig med hänsyn till människors hälsa och säkerhet.

Många avvägningar mellan olika mål och intressen måste göras. Ibland mycket svåra bedömningar om påverkan på kulturmiljöer av riksintresse eller om buller och luftmiljö i samband med exploateringar i tätort eller hydrologiska och geotekniska riskfrågor vid byggande i brant fjällterräng. I samråden ska vi också verka för att statliga, horisontella mål som barnperspektiv, tillgänglighet, jämställdhet med flera beaktas.

Enligt Miljöbalken ska Länsstyrelsen ställa samman och tillhandahålla planeringsunderlag som finns hos statliga myndigheter till kommuner, andra myndigheter och den som är skyldig att upprätta miljökonsekvensbeskrivning för beslut om mark- och vattenanvändning. Dessa efterfrågar inte sällan geo-refererat material i form av GIS-data. Länsstyrelsen har också uppsikt inom länet över hushållningen med mark- och vattenområden.

Tillståndet i länet

Förutsättningarna för en god samhällsplanering i länet har inte förändrats under året i någon större utsträckning. Västerbotten har många yttora, befolkningsfattiga kommuner med mycket små ekonomiska resurser. Följderna av generationsskiftet och resursbristen märks tydligt. Vid pensioneringar har kommunerna ofta svårt att nyrekrytera samhällsplanerare och byggnadsinspektörer. På många håll saknas certifierade kvalitetsansvariga. Endast två av länets 15 kommuner har heltidsanställda stadsarkitekter och flertalet kommuner har planeringsorganisationer med otillräcklig kapacitet, varför den fysiska planeringen ofta bedrivs med konsult hjälp.

De viktigaste prioriteringarna och insatserna under året:

- Rådgivning till kommunerna bland annat genom regelbundna kontakter. Vårt mål är att besöka cirka hälften av länets kommuner en gång under verksamhetsåret, de större kommunerna Umeå och Skellefteå oftare, ungefär varannan månad.
- Ärendehantering – hålla remisstider.
- PBL fortsatt kompetenssatsning kring tillämpning av nya PBL.
- Bearbetning av planeringsunderlag och utveckling av webbplatsen, bl. a. bättre underlag för strandskyddet.
- Aktiv medverkan i det nationella arbetet med att utveckla länsstyrelsernas tillsynsvägledning.
- Arbete med strandskydd - Strandskyddshandledning till kommunerna samt arbete med de utvidgade strandskydden.
- Information och beslut om statligt stöd till bostäder.

Insatser och genomförande

Länsstyrelsens rådgivning i detaljplane- och översiktsplaneärenden efterfrågas av kommunerna. Rådgivning har framför allt skett i samband med ordinarie ärendehantering men också via telefon, e-post och genom kommunbesök.

Många detaljplaner behandlar områden med stora konflikter som riksintresse för kulturmiljövård, trafikbuller, miljökvalitetsnormer eller svåra hydrologiska och geotekniska bedömningar. Den detaljplan som Länsstyrelsen tidigare upphävt på grund av riksintresset för kulturmiljö har under hösten prövats av regeringen, varvid Länsstyrelsens beslut inte ändrades.

Situationen med bristande kunskap eller erfarenhet inom detaljplanering ute i länet kvarstår, vilket bidrar till att kvaliteten på granskade detaljplaner inte alltid är tillfredsställande. Det finns brister i användningen av planbestämmelser och formaliahantering. En viss förbättring kan skönjas vad gäller förekomst av geotekniska underlag. De resurssvaga kommunerna har svårigheter att beställa och ta ut kostnader för dessa och andra utredningar som exempelvis arkeologiska utredningar, vilka kan behövas vid byggande.

Länsstyrelsen har genomfört ett seminarium med kompetensutveckling för nya Plan- och bygglagstiftningen med inriktning på byggnadsnämndernas hantering av bygglov, genomförandeprocess och tillsyn. I seminariet deltog politiker och tjänstemän från länets alla 15 kommuner.

Framtagande av tematiska översiktsplaner för landsbygdsutveckling i strandnära områden (LIS) pågår i länet. Umeåregionens (kommunerna Nordmaling, Umeå, Vännäs, Vindeln, Bjurholm och Robertsfors) plan har ställts ut, och framtagande av LIS-planer pågår även i Norsjö, Malå och Sorsele kommuner. Lycksele kommunfullmäktige antog sin LIS-plan i december 2011. Det bidrag som regeringen beslutat om för LIS-planering kommer i de flesta fall för sent för att dessa kommuner ska ha en rejäl nytta av det.

Även arbete med kommuntäckande översiktsplaner pågår i länet. Bjurholm, länets minsta kommun med ca 2500 invånare har under året antagit en ny översiktsplan med egna personella resurser. Vindeln och Åsele, som också har översiktsplaner från början av 1990-talet och är befolkningsmässigt små har påbörjat omarbetning av sina.

Som kustlänsstyrelse har ett arbete påbörjats med att bygga upp kompetens och rutiner för att på ett bra sätt kunna bistå Havs- och vattenmyndigheten i deras kommande arbete med att ta fram en havsplan för Bottniska viken. Möten har också genomförts med det regionala planeringsteamet.

Länsstyrelsen har varit sammankallande i arbetsgrupp 6, Tillsynsvägledning bygg i FORUM för hållbart samhällsbyggande, som är länsstyrelsernas gemensamma nätverk för utvecklingsfrågor inom samhällsplanering. Arbetsgruppen har drivit utvecklingsarbetet om länsstyrelsernas tillsynsvägledning för byggnadsnämnderna i deras tillsynsarbete. Arbetet har skett i samråd med Boverket och efter samråd med SKL. Länsstyrelsen har även medverkat i arbetet med uppdrag 44a i RB 2012 med att ta fram gemensamma arbetsformer för tillsynsvägledning och med länsstyrelsernas kompetensutveckling kring tillsynsvägledning.

Tillgängliga planeringsunderlag

När det gäller arbetet med att samordna och tillhandahålla planeringsunderlag har ett internt tvärsektorieellt nätverk har bildats, bestående av ca 30 handläggare från sju enheter. Nätverket främsta syfte är att vara en kanal för att bättre tillgängliggöra allt planeringsunderlag som finns vid Länsstyrelsen. I arbetet med planeringsunderlag har fokus lagts på att sprida material för havsplanering, yt- och grundvattenplanering, klimatanpassning, vindbruk och LIS-planering. Detta har företrädesvis skett via Länsstyrelsens webbplats. För att bättre tillgängliggöra statligt planeringsunderlag, även för Länsstyrelsens handläggare, arrangerade sakområdet ett seminarium där SGU fick berätta om sitt underlag, 37 handläggare deltog.

Länets samtliga riksintressen finns nu också presenterade på webben. Ett särskilt efterfrågat kunskapsunderlag har varit foldern ” Vill du påverka utbyggnaden av vindkraften?” Denna illustrerar och ger information om tillståndsprocessen för en stor vindkraftanläggning på land. Utbyggnaden av vindkraft i länet är omfattande vilket har inneburit att den av oss framtagna strategin för ”Vindbruk och känsliga naturmiljöer” har efterfrågats.

Länsstyrelsen deltar i arbetsgrupp i ett nationellt projekt för framtagandet av en webbaserad katalogtjänst för planeringsunderlag (WKP-projektet).

Enkät om byggnadsnämndernas tillsynsarbete

Vi har producerat en länsstyrelsegemensam enkät till landets alla kommuner om byggnadsnämndernas tillsynsarbete och sammanställt och analyserat enkätresultatet från Västerbotten som besvarades av samtliga kommuner.

Enkätsvaren visar på den stora variationen bland länets kommuner avseende byggnadsnämndernas ärendevolym och bemanning med ett inflöde av bygglovsärenden som varierade mellan 50 och 1121 ärenden. En bedömd total arbetstid för ärenden knutna till byggnadsnämndernas förvaltningsområde ligger mellan 0,1 och 18 årsarbeten och antal berörda tjänstemän i byggnadsnämndens förvaltning ligger mellan 1,5 och ett tjugotal.

Detta ska ställas i relation till variationen av folkmängden i kommunerna från den minsta med 2 431 invånare till den största med 116 465 vid årsskiftet 2011/2012. Förändringarna i plan- och bygglagstiftningen har inte föranlett ändrad bemanning eller ändrade arbetsrutiner i cirka hälften av kommunerna. Byggnadsnämnderna har varierande tillgång på arkitektkompetens och byggnadstekniskt utbildad personal och saknar i allmänhet personal med juridisk eller antikvarisk utbildning. Endast fyra av femton kommuner anger att behovet av certifierade kontrollansvariga kommer att uppfyllas 1 januari 2013 och endast två kommuner uppger att man fyller lagstiftningens krav på arbetsplatsbesök. Få förelägganden och nästan inga sanktionsavgifter har beslutats. Beträffande behovet av tillsynsvägledning anges behov inom hela tillsynsområdet och på vilket sätt vägledningen ska delges förordas kurser, rådgivning på direkta frågor och information på Länsstyrelsens webbplats.

Enkätsvaren indikerar ett lågt samhällsbyggande i merparten av länets kommuner, vilket kan utläsas av den ärendevolym och kapacitet som anges. I merparten av kommunerna får även kapaciteten för byggnadsnämndernas tillsynsarbete, trots det begränsade samhällsbyggandet, anses för liten.

Åtta kommuner anger att antalet lovärenden understiger hundra och fyra kommuner anger att den totala årsarbetstiden för till byggnadsnämnden knuten personal, understiger ett årsarbete. Med så liten byggnadsverksamhet i kommunerna föreligger en uppenbar risk att de av regering och riksdag beslutade övergripande målen om Hållbar utveckling och Utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft inte har praktiska möjligheter att uppnås.

Boende - Bostadsmarknaden i Västerbotten

Länsstyrelsen har fortsatt med att vidareutveckla arbetet med Bostadsmarknadsanalysen (BMA). Analysen produceras sedan tre år tillbaka i samverkan med Umeå Universitet. Analysen är en del i Länsstyrelsens arbete med att stödja länets kommuner med bostadsförsörjningsfrågor. Två studenter vid Mastersprogrammet för utrednings- och analysarbete gör årligen länets Bostadsmarknadsanalys som examensarbete. Studenterna följer med på vårens kommunbesök då bostadsmarknadsenkäten (BME) kvalitetssäkras. Enkäten kvalitetssäkras via dialoger som även ger underlag till analysen. I år har frågor som berör hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden särskilt prioriterats i och med länsstyrelsernas nya regeringsuppdrag om hemlöshet.

De viktigaste resultaten som framkom av BME och BMA är att det sedan några år tillbaka är brist på lägenheter i länets 15 kommunala centralorter, trots att det i 12 av dessa finns ett överskott på bostäder sett till hela kommunen. Främst saknas mindre lägenheter i markplan. Det uppstår låsningar på bostadsmarknaden i dessa kommuner. Äldre människor bor kvar längre i sina småhus varpå kommunerna tvingas bekosta dyra bostadsanpassningsåtgärder. Detta medför att det även råder brist på småhus för familjer med små barn. Lösningen på problemen är att nyproducera bostäder men detta är svårt då banker inte beviljar lån till nyproduktion i länets mindre kommuner (främst inlandskommuner). Detta medför att nyproduktionen till större delen måste finansieras av eget kapital. Produktionen av nya bostäder blir därför låg.

Övriga resultat

Länsstyrelsen har

- upprättat en treårig plan för tillsynsvägledning,
- under året lämnat synpunkter till flera remisser från Boverket och regeringskansliet, som berör samhällsplanering och boende,
- tagit fram planeringsunderlaget Bedömningsgrunder för stränders naturvärden,
- inventerat områden som är berörda av det nu gällande utvidgade strandskyddet. Analys inför nya beslut pågår,
- ingått i både arbets- och styrgrupp med Trafikverket, Swedavia, Region Västerbotten och Umeå kommun som bildats för precisering av riksintresset Umeå flygplats,
- deltagit i arbetet med en regional vattenförsörjningsplan,
- upphävt förordnandena om förhandsbesked och lov enligt PBL 12kap 4§ ÄPBL, numera 11kap12§PBL p.g.a nya mer öppna riksintressen för det militära försvaret,
- medverkat i SeaGis-projektet. Ett projekt i samverkan med andra svenska och finska myndigheter. I projektet, som är delfinansierat av EU-programmet Botnia-Atlantica, utvecklas stöd för ekobaserad planering av havsmiljön med hjälp av geografiska informationssystem,
- färdigställt kartläggningen av processerna rörande handläggning av strandskyddsdispenser och LIS-planer samt genomfört förbättringsarbete för att positivt påverka handläggningsarbetet,
- 2012 arbetat med projektet Trygg stad, Stadsplanering ur ett jämställdhetsperspektiv.

Tabell 4.1			
Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2012	2011	2010
Boverket: Engångsbidrag	2 708	24 777	34 634
Boverket: Periodiska bidrag totalt	612	4 866	12 459
Totalt	3 320	29 643	47 093
<i>varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>7</i>

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen

Kommentarer Tabell 4.1

Bidragsutbetalningarnas storlek minskas konstant från år till år. Detta beror på att en del engångs- och periodiska stöd har upphört att gälla som Konvertering från direktverkande elvärme, Bidrag till solvärme och "räntebidragssubventioner".

Tabell 4.3

Beslut om stöd (antal första beslut)	2012	2011	2010
Reguljära stöd			
Radonbidrag egnahem	17	34	40
Tillfälliga stöd			
Konvertering från direktverkande elvärme	0	7	163
Bidrag till solvärme	0	70	79
Investeringsstöd äldreboende	2	3	2
Övriga beslut			
Beslut om omprövning	3	8	5
Beslut om avslag/avskrivning	5	12	18
Beslut om återkallande	3	263	16
Beslut om utbetalning	44	181	374
Beslut om omprövning efter utbetalning	0	1	7

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen

Kommentarer Tabell 4.3

Bidragsutbetalningarnas storlek minskas konstant från år till år. Detta beror på att en del engångsstöd har upphört att gälla som "Konvertering från direktverkande elvärme" och "Bidrag till solvärme".

Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd
--

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	51,77	54,49	52,36
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	36,46	31,15	31,34
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	43,06 %	40,84 %	39,72 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	92 108	89 427	91 702
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	46,69 %	42,91%	44,00%
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	3 045	2 999	3 167
Antal beslutade ärenden	2 927	3 060	3 132
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	96	85	87
Bidragutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	90 052	30 264	28 343
Varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet, VÄS 555*			
Beslutade tillsynsärenden, VÄS 555* (st) ⁶⁾	385	492	400
Totala verksamhetskostnader inkl OH vht 555*, (tkr)	2 453	2 804	3 152
Kostnad per tillsynsärende, (kr/st) ⁶⁾	6 371	5 699	7 881
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 521, Tillstånd och dispenser avseende naturskydd ⁵⁾	63		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 551, Prövning av miljöfarlig verksamhet ⁷⁾	58		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 5*

⁵⁾ Nöjdindex för verksamhet 521 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 64

⁶⁾ Beslutade tillsynsärenden redovisas i år på VÄS 555*, och tidigare år på 55*. Siffrorna för 2010 och 2011 har justerats med anledning av detta.

⁷⁾ Nöjdindex för verksamhet 551 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för deltagande 4 länsstyrelser är 58

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.
--

Vid jämförelse av sakområdets tabell om prestationer (Volymer och Kostnader) är det marginella förändringar mellan åren. Det som är noterbart, är att bidragutbetalningarna har ökat kraftigt. Detta beror på att arbetet med att åtgärda förorenade områden varit mycket aktivt under året. Mer om detta redogörs för under rubriken förorenade områden i beskrivningen av väsentliga insatser nedan.

Miljömål

Länsstyrelsen strävar efter att i sin verksamhet verka för att miljömålen ska uppnås till 2020. Särskilt prioriterat har arbetet med att ta fram åtgärdsprogram för att uppnå miljömålen varit. *Miljömålen i fokus - Åtgärdsprogram för hållbar utveckling*. Revideringen av miljömålen har påbörjats och fokus kommer att vara på hur vi ska lösa de stora miljöproblemen i länet. Arbetet bedrivs i samverkan med länets aktörer. Länsstyrelsens arbete finns utförligare beskrivet under uppdrag 46.

Miljöövervakning och uppföljning i utveckling

Arbetet med att utveckla det regionala miljöövervakningsprogrammet har fortsatt under 2012. Länsstyrelsen har bl.a. ansvarat för och deltagit i utvecklingsprojekt inom områdena grundvatten, kustfågel och luftövervakning.

Inom programmet grundvatten har ett övervakningsprogram för kontrollerande övervakning enligt vattendirektivets krav lanserats under 2012. Ett provtagningsschema har fastställts där alla stationer ska provtas minst en gång under en sexårsperiod. Fyra av de 28 ingående stationerna har provtagits under 2012. Inom utvecklingsprojektet Luftövervakning har en rapport publicerats som beskriver en modell för luftkvalitetsbedömning, som togs fram 2011.

Under 2012 färdigställdes en rapport från ett utvecklingsprojekt inom miljöövervakningen som syftade till att utreda hur Länsstyrelsen bättre kan utnyttja data från den regionala miljöövervakningen till uppföljning av miljömålen. Särskilda fokusområden i rapporten var fjäll, kust, hälsa, miljögifter, luft och biologisk mångfald. Ytterligare åtta rapporter har publicerats under året med data från den regionala miljöövervakningen. En informationsbroschyr har tagits fram för övervakning av fjällbjörkmätare.

Fenologi, ett nytt delprogram inom regional miljöövervakning som bygger på frivilliga insatser, har startats upp under 2012. Programmet har en egen sida på länsstyrelsewebben där intresserade kan ansluta sig till programmet.

Länsstyrelsen har också fortsatt att utveckla uppföljningen av de skyddade områdena. En översiktlig plan för detta slutfördes under hösten 2012 och arbetet enligt planen har påbörjats.

Under året har det gjorts satsningar för att kommunicera delprogram inom den regionala miljöövervakningen till allmänheten, bland annat för kvicksilver och cesium i konsumtionsfisk samt det nya delprogrammet fenologi. Båda dessa delprogram har uppmärksammats och beskrivits i media under året.

Restaurering av vattenmiljöer

Under året har Länsstyrelsen arbetat med att både skapa förutsättningar för och genomfört restaureringsarbeten i våra vattenmiljöer. Vårt arbete med åtgärder i vatten samordnas internt i en arbetsgrupp med representation från flera verksamhetsområden. Åtgärder i vattendrag kräver omfattande förberedelser.

Detta innefattar bland annat fältinventeringar, samverkan med berörda aktörer samt miljöprovning.

- Kalkning av försurade sjöar och vattendrag har genomförts som planerat. I ett längre perspektiv har behovet av kalk minskat kontinuerligt sedan mitten av 1990-talet, vilket beror på målinriktat kvalitetsarbete och minskad försurning. 2012 innebar ett trendbrott i och med att kalkförbrukningen ökade med ungefär 25 procent. Orsaken var höga vattenflöden under året som resulterade i hög kalkförbrukning i länets kalkdoserare. Totalt utbetalades 15,2 miljoner kr i statsbidrag till kalkning. Trots svåra förhållanden, med tidvis höga flöden, har kalkningarna fungerat bra. I ett fåtal vattendrag (ca 10 procent) underskreds det vattenkemiska målet.
- Under 2012 har 2,3 miljoner kr använts till biologisk återställning i kalkade vatten. Huvudinriktningen har varit restaurering av flottningspåverkade vattendrag. Återställning med grävmaskin har genomförts i Sävarån, Gravån, Hörnån och Holmsjöbäcken. Dessutom har manuell restaurering av lekbottnar skett i några mindre vattendrag.
- Utöver de restaureringar som skett inom kalkningsverksamheten har återställning skett i Dainabäcken, ett Natura 2000-vattendrag i Vilhelmina kommun. En ansökan för återställning av Kvarnbäcken i Sorsele kommun har tagits fram inför planerade åtgärder under sommaren 2013.
- Inom arbetet som bedrivs i samverkansgruppen "vägtrummegruppen" har en gemensam folder tagits fram för att likrikta åtgärder av vandringshindrande vägövergångar. I gruppen ingår förutom Länsstyrelsen Västerbotten även Länsstyrelsen Norrbotten, Skogsstyrelsen Region Nord och Trafikverket Region Norr.

- Det femåriga Lifeprojektet ReMiBar som påbörjades 2011 har tydligt övergått i en operativ fas under 2012. Inte mindre än 23 vandringshinder vägtrummor i Sävaråns avrinningsområde ersattes med så kallade valvbågar som möjliggör vandring för de vattenlevande organismerna. En uppföljning av åtgärderna är genomförd. En upphandling som ligger till grund för att ta fram underlag för ansökan och MKB för de dammar som berörs i projektet har också genomförts. Uppdragstagaren ska slutredovisa underlaget under våren 2013.
- "Förbättrad hänsyn till vattenmiljöer i skogslandskapet – landsbygdsprogrammet". Under våren 2012 lämnade Länsstyrelsen in en ansökan till Skogsstyrelsen om att driva ett kompetensutvecklingsprojekt. Syftet med projektet är att genom informations- och rådgivningsinsatser förbättra kunskapen kring hänsyn mot vattenmiljöer hos skogsägare och yrkesverksamma i skogsbruket.
- Under året har Länsstyrelsen Västerbotten tillsammans med Länsstyrelsen Norrbotten, arbetat fram ett första utkast till projektansökan till EU-programmet LIFE+ om biologisk återställning av Lögdeälven och Råneälven.

Vattenförvaltning

Påverkansanalys och statusklassning

Under 2012 har Länsstyrelsen inlett arbetet med påverkansanalys och statusklassning inför nästa förvaltningsplan och åtgärdsprogram, främst via uppdrag inom det sk dataförsörjningsprojektet. Revideringen av yt- och grundvattenförekomster har slutförts under 2012.

Under året har följande inventeringar genomförts i syfte att förbättra underlaget för statusbedömning och kommande åtgärdsarbete:

- Under 2012 har påbörjade åtgärdsinventeringar i Öreälvens avrinningsområde fortsatt. Sammanlagt har 5 större vattendrag kartlagts i systemet. Digitala återställningsplaner för dessa vattendrag har också tagits fram under vintern. Motsvarande arbete har också skett i ytterligare 2 vattendrag, Tuggenbäcken i Lycksele kommun samt Fjällån i Dorotea kommun.
- Under sommaren påbörjades också inventeringar av vägtrummor inom Rickleåns avrinningsområde i syfte att kartlägga vandringshinder. Sammanlagt har 91 trummor inventerats.
- Vidare har under året 153 dammplatser dokumenterats i hela länet i syfte att bedöma om de utgör vandringshinder.
- Inom Bottenvikens vattendistrikt har flodpärlmussla kartlagts på förekomst och status i 14 vattendrag.
- Provtagning av kiselalger har genomförts i 13 vattendrag i recipienter till gruvverksamhet.
- Vattenkemisk provtagning har gjorts i 7 sjöar i mineraliserade områden och i 7 misstänkt övergödda sjöar.
- Projektet *Kulturmiljöer i vatten* har slutförts under året. Projektet arbetade med att skapa ett regionalt kunskapsunderlag som möjliggör urval av vattendrag med höga kulturhistoriska värden.
- Under 2012 har en större kartläggning slutförts av viktiga lekområden för varmvattenarter av fisk. Totalt har 187 potentiella leklokaler för abborre och gädda inventerats längs länets kust.

Integrerat och samordnat vattenarbete

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att förankra och samordna Vattenmyndighetens åtgärdsprogram och tillämpningen av miljökvalitetsnormer för vatten.

Detta har inneburit en intern samverkan i enhetsövergripande arbetsgrupper (med deltagande från verksamheterna vattenförvaltning, kalkning, restaurering, naturskydd, fiske, kulturmiljö, samhällsplanering, prövning och tillsyn av vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet, efterbehandling av förorenade områden, klimat och energi, krisberedskap och lantbruk).

En regional vattenförsörjningsplan har tagits fram. Planen hanterar dricksvattenresurser för både grundvatten och ytvatten och i arbetet har kommunerna deltagit.

Arbetet med att förankra och samordna Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram har även inneburit en aktiv dialog och en omfattande extern samverkan med vattenråd och lokala samverkansgrupper:

- I Bottenvikens vattendistrikt är tretton vattenråd verksamma, av dessa arbetar Länsstyrelsen Västerbotten särskilt med sex vattenråd.
- Under 2012 har de sex vattenrådets styrgrupper och nätverk hållit totalt 18 styrgrupps- och årsmöten som involverat mer än 200 personer.
- Vattenråden har, med medverkan från Länsstyrelsen och Vattenmyndigheten, anordnat sex exkursioner där 158 personer deltagit.
- Sex stycken seminarium/workshops där ca 170 personer deltagit har anordnats i samarbete mellan Länsstyrelsen, Vattenmyndigheten och Vattenråden.
- Övriga samverkansgrupper har under året ordnat åtta möten.
- Vattenrådsdagarna som i år anordnades i Piteå samlade ett hundratal deltagare från både Norr- och Västerbotten.
- Totalt har det under året anordnats 41 möten och exkursioner med ca 750 deltagare.

I Bottenvikens vattendistrikt är problem med markanvändning i sura sulfatjordar listat som ett prioriterat miljöproblem. Länsstyrelsen har därför under 2012 arbetat med frågan inom ramen för projektet *FLISIK* (För livskraftiga småvatten i Kvarken), ett projekt med finansiering från Botnia-Atlanticprogrammet och med ELY-centralen i Södra Österbotten som projektägare. Projektet har som syfte att i samverkan ta fram regionala modeller för vattenvård och hänsynstagande i småvatten där målgruppen är markägare, myndigheter och intresseorganisationer. Ett åtgärdsprogram för ett pilotområde, Högforsån, har tagits fram och två examensarbeten har slutförts. Tillsammans med Länsstyrelsen Norrbotten arbetar vi med att ta fram en strategi för arbetet med att minska negativa effekter av markanvändning i områden med sura sulfatjordar

Prövning

Miljöprövningsdelegationen beslutade under 2012 i 38 tillståndsärenden och ca 25 andra ärenden. Detta är något färre ärenden än under ett normalår. Omprövning enligt miljöbalken av verksamheter med tillstånd enligt miljöskyddslagen pågår för närvarande vid nio verksamheter i länet varav flertalet förväntas kunna avslutas under 2013. Arbetet behöver fortgå för att återstående verksamheter i länet med tillstånd enligt miljöskyddslagen ska komma igång med omprövning successivt. Man kan inte förvänta sig att alla de återstående verksamheterna frivilligt startar en omprövningsprocess, så att tillstånden kan anpassas till miljöbalkens krav. Den nya IED-lagstiftningen kommer att påverka prioriteringen av i vilken ordning de miljöfarliga verksamheterna bör omprövas. IED-lagstiftningen kommer också att innebära nya arbetsuppgifter för miljöprövningsdelegationen. Den osäkerhet som länge fanns om vilka miljöprövningsdelegationer som skulle vara kvar påverkade i viss mån arbetet negativt i Västerbottens län under slutet av år 2011 och under år 2012.

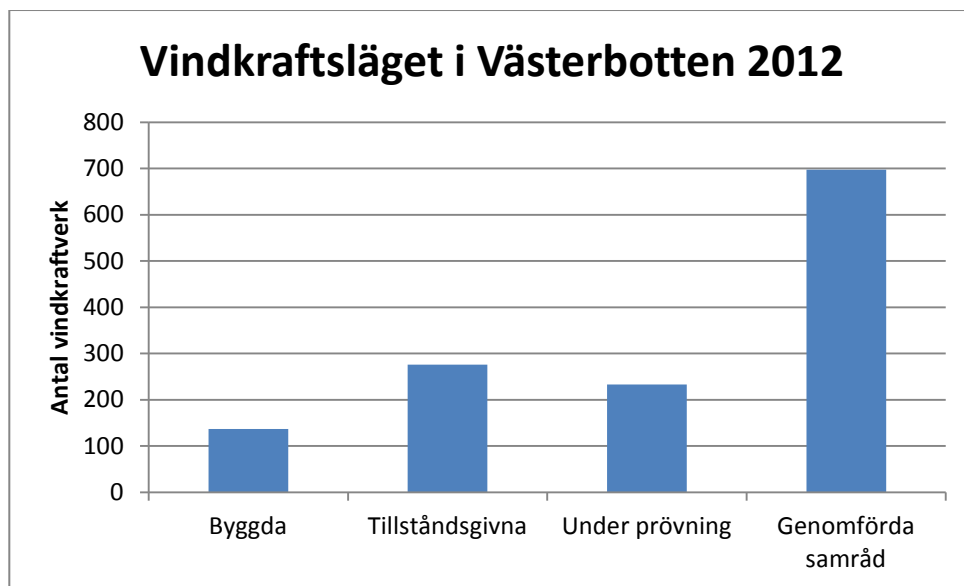
Prövning vid miljöprövningsdelegationen antal ärenden

	2012	2011	2010
Totalt antal beslut	63	86	85
varav			
Tillstånd	38	57	60
täktverksamhet	34	42	52
vindkraft	2	5	2
övrig miljöfarlig verksamhet	2	10	6
Återkallelse	3	5	6
Villkorsändring	4	6	10
Prövotidsbeslut	11	13	5
Beslut om ekonomisk säkerhet	5	3	2
Övrigt	2	2	2

Källa: Länsstyrelsens ärendehanteringssystem

Antalet beslutade täkter 2012 var 39 stycken. I december 2012 fanns 235 öppna kommersiella täkter varav endast fyra täkter finns inom vattenskyddsområden och fyra ligger inom högsta naturvärdesklass vilket stämmer väl med miljömålen ”grundvatten av god kvalitet” och ”god bebyggd miljö”. Antalet överklagade täktbeslut har successivt minskat från 15 ärenden 2010 till 5 ärenden under såväl 2011 som 2012.

Intresset för att bygga vindkraft i Västerbotten är fortfarande mycket stort vilket tydligt framgår av grafen över byggda vindkraftverk, tillståndsgivna vindkraftverk samt vindkraftverksärenden som kommit in till Länsstyrelsen för prövning respektive är i samrådsfas.

Källa: Länsstyrelsens ärendehanteringssystem

Omprövningen av Sevesoanläggningen Svartlidengruvan har avslutats under hösten 2012 medan omprövningen av Rönnskärsverken med tillhörande djupförvar samt Bolidens anrikningsverk fortfarande pågår. Huvudförhandlingen i Mark- och miljödomstolen för Rönnskärsverken är planerat till februari 2013, prövningen har pågått sedan hösten 2009. Rönnskärsverkens djupförvar för kvicksilverhaltigt och annat farligt avfall blir troligen det första djupa bergförvaret i landet av detta slag. Prövningen vid miljöprövningsdelegationen av Sevesoanläggningen Wipro Infrastructure & Engineering AB i Skellefteå pågår.

Förutom arbetet med prövningarna av Rönnskärsverken, Svartlidengruvan och Bolidens anrikningsverk har ytterligare ett antal ärenden i Mark- och miljödomstolen pågått under året, bland annat ett flertal provotidsfrågor. Länsstyrelsen prioriterar prövningarna i domstolen och avsätter relativt mycket tid på detta eftersom det oftast handlar om stora komplexa anläggningar med stor miljöpåverkan, till exempel gruvor.

Mark och vatten

Verksamhet	Registrerade ärenden 2011	Avslutade ärenden 2011	%	Registrerade ärenden 2012	Avslutade ärenden 2012	%
Tillsynsvägledning						
vindkraft	4	6	150	7	7	100
vattenverksamhet	10	9	90	24	26	108
täkter	7	7	100	16	17	106
Vattenverksamhet ¹⁾	217	228	105	226	252	112
varav tillståndsärenden	37	41	111	52	62	119
varav egeninitierad tillsyn	6	16	267	16	7	44
Energitorv (4 ärenden 2010)	14	13	93	10	6	60

1) exklusive markavvattning

Källa: Länsstyrelsens ärendehanteringssystem

Mark

Naturvårdstillsynen är till stor del händelsestyrd och prioriteringarna påverkas därmed i hög grad av inkomna ärenden.

När det gäller trender inom ärendegrupper återspeglas tydligt det stora intresset för vindkraftsetableringar med en kraftig ökning av inkomna ärenden. Även ärenden om ledningskoncessioner för anslutning av vindkraftsparker till elnätet fortsätter att öka.

Tillsynen av vindkraftsanläggningar har dock minskat, mycket beroende på att det för tillfället inte pågår så mycket anläggningsarbete som kräver tillsyn.

När det gäller infrastruktur i form av väg- och järnvägsärenden så har ärendevolymen mer än halverats sedan fjolåret, bidragande orsaker till halveringen är troligtvis att huvuddelen av ringleden runt Umeå är klar samt att Norrbottenbanans framtid är oviss.

Intresset för energitorvproduktion har ökat de senaste åren. Ansökningar om bearbetningskoncession har ökat från 4 inkomna ärenden 2010 till 10 ärenden 2012. Det beror dels på ett klart ökat intresse att bryta torv i länet med flera kommande tillståndsprövningar men också att vissa bolag med befintliga verksamheter försöker se över de villkor som de har i beslutet och kommit in med ändringsbegäran.

Tillsynsärenden inom markavvattning har ökat kraftigt under året, med flera åtalsanmälningar som följd. En stor del av ärendena har initierats av skogsstyrelsen som uppmärksammat Länsstyrelsen på ej tillståndsgivna markavvattningar.

Övriga väsentliga insatser under året är arbetet inför artskyddskampanjen "Öppet öga" där informationsfoldrar tagits fram och lämnats ut till allmänheten.

Vatten

Totala antalet ärenden inom vattenverksamhet har ökat något jämfört med 2011. Det beror främst på den ökade mängden tillståndsansökningar. Ärendebalansen visar att fler ärenden har beslutats än vad det har kommit in under 2012, vilket beror på att vi har kunnat avsluta äldre ärenden som inte hanterats tidigare. Arbetsbelastningen är dock fortfarande hög, så även om Länsstyrelsen har avslutat fler ärenden i år finns det kvar ärenden som inte är möjliga att hantera inom en rimlig handläggningstid.

Under 2012 har Länsstyrelsen erhållit extra resurser för att kunna utöva extra tillsyn på kraftverk, dammar och vattenreglering enligt uppdrag 57 i Regleringsbrevet. Arbetet har medfört ett ökat antal egeninitierade ärenden jämfört med tidigare år. (Resultatet av uppdrag 57 redovisas 1 februari.) Under 2011 upprättades 8 stycken egeninitierade ärenden och det har sällan varit fler under tidigare år. Under 2012 har vi däremot upprättat 17 stycken.

En av Länsstyrelsens handläggare inom arbetsområdet sitter även med som expert i pågående nationell utredning om vattenverksamhet.

Täkt

Totalt finns 235 tillståndsgivna täkter i länet varav Länsstyrelsen har tillsynen över 111 stycken. 50 täkter besöktes under året minst en gång i samband med slutbesiktning, operativ tillsyn eller vid fältkursationer med kommun och ballastföretag. Tillsynen ledde till 3 åtalsanmälningar för misstänkta miljöbrott, vilket är en minskning från 12 åtalsanmälningar 2011. Utöver ovanstående tillståndsgivna täkter finns ca 478 husbehovstäckter i värdefull natur och vattenskyddsområden, där Länsstyrelsen har tillsyn i 13 av 15 kommuner.

Under året har samverkansträffar genomförts, dels med handläggare på övriga länsstyrelser och SGU, dels med de tre största ballastföretagen samt även med kommuner och tre medelstora ballastföretag. Samverkansträffar innebär att viktiga ämnen underhålls och leder till bättre samordning, vilket underlättar för verksamhetsutövarna särskilt större bolag som är verksamma i flera län.

Tillsyn miljöfarlig verksamhet

Miljömålen ligger till grund för prioritering och påverkar strategin för tillsyn och tillsynsvägledning till kommunerna i länet. För de miljöfarliga verksamheter där Länsstyrelsen i Västerbotten har tillsynsansvaret används en prioriteringsmodell som ett verktyg för att bedöma tillsynsbehovet utifrån miljö- och hälsorisker. Prioriteringen innebär att större resurser läggs på de verksamheter med högst risker vilket ger stor miljönytta och bidrar till miljömålsuppfyllelse. Under året har 53 tillsynsbesök genomförts vilket är i nivå med förra året då antalet var 54. Faktiska tillsynsbesök är emellertid bara en del av det totala arbetet och under året har sammanlagt 746 ärenden hanterats av tillsynsgruppen.

En regional träff anordnades tillsammans med Norrbotten inför uppstarten av ett nationellt projekt (piercing och tatuerare). Åtta av länets kommuner var representerade. Projektet genomfördes för att höja kunskapen hos miljöinspektörer och verka för säker piercing och tatuering.

Resultatet av den nationella miljöhälsoenkäten som genomfördes 2011, där några av länets kommuner var med, redovisades och resultatet kommer att sammanställas med början 2012 och vara klart 2013. Länsstyrelsen Västerbotten valde att tillsammans med kommunerna göra en förtätning med ca 1 500 enkäter. I länet finns ett antal överlåtelsebeslut som innebär att kommunerna själva svarar för tillsynen av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter. Samtliga överlåtelsebeslut i länet har reviderats 2011 och uppföljning av hur delegationen efterlevs av kommunerna sker varje år.

Förorenade områden

I länet finns ca 2 500 förorenade områden främst i älvdalarna, i kustområdena samt i malmrika områden. På Västerbottens lista över länets mest prioriterade förorenade områden är ungefär hälften gruvor med riskklass 1 eller 2 (mycket stor/stor risk). Den regionala inventeringen och riskklassningen av förorenade områden har under 2012 fokuserat på översynen av nedlagda gruvor.

Även tillsynsinsatser har under 2012 dominerats av insatser inom branschen gruvor. Mer om viktiga åtgärder för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingsframgångar av Länsstyrelsens redovisning av uppdrag nummer 48.

Under 2012 har arbetet med statligt finansierade efterbehandlingsobjekt varit mycket aktivt. Västerbotten har haft 3 akuta objekt i åtgärdsram (Holmsund f d impregneringsanläggning, Scharins f d industriområde samt Härvelträsket) och 6 objekt i utredningsram (Galkro, Rutselgruvan, Kolkajen, Kol- och aceton, Norrbyskär och Järnbruket). Länsstyrelsen ser med oro på det minskade anslaget för förorenade områden och anser att även frammatningen av nya, prioriterade objekt för åtgärder blir lidande när anslaget är begränsat. En framtida risk är att efterbehandlingsarbetet stannar av, vilket är mycket synd mot bakgrund av miljömålet Giftfri miljö och senaste årens arbete med att bland annat få med kommunerna som huvudmän för statligt finansierade objekt.

Viltförvaltningsarbetet fortsätter växa

Länsstyrelsens arbete med viltförvaltning innefattar vilt som rovdjur, klövvilt, fåglar och säl. I förvaltningen ingår arbete med inventeringar, jakt, viltskador, etc.

På Länsstyrelsen finns sedan 2010 Viltförvaltningsdelegationer som besluts- och rådgivande organ.

- Viltförvaltningsdelegationen har under året haft fyra möten där fokus legat på att utbilda ledamöterna i de verksamhetsfrågor de ska arbeta med.
- Beslut har tagits i delegationerna om inriktning på licensjakt på björn och lodjur, jakttid och tilldelning på älg.
- Ett arbete med en övergripande länsplan för älgförvaltningen har påbörjats

Under hela året har stor fokus legat på den nya älgförvaltningen som trädde i kraft 1 januari 2012. Mycket av årets arbete har varit att förbereda och delta i arbetet med att ställa om till en ny älgförvaltning.

Större insatser har varit:

- Informationsturné runt om i länet för att informera om ny älgförvaltning
- Omfattande registreringsarbete, avregistreringar av små jaktområden, omregistrering av jaktområden till den nya typen av licensområde samt bildande av älgskötselområden.
- Ett flertal informationsutskick dels kopplat till regeländringar kring älgjakten men även gällande den nya rapporteringsportalen älgdata.se
- Arbete med de 5 älgförvaltningsområdena, utbildning och samordning men särskilt arbetat med att ta fram älgförvaltningsplaner.
- Deltagande i en förvaltningskonferens som naturvårdsverket anordnade där bland annat frågor kring den nya älgförvaltningen behandlades.
- Länsstyrelserna från hela landet har på sin årliga jaktkonferens avhandlat många viktiga punkter främst kring det nya regelverket och hur det skall implementeras.
- Beslutat om älgjakt på 9384 vuxna älgar och 9483 kalvar till länets jaktområden.
- Länsstyrelsen har initierat och deltar i ett projekt i syfte att undersöka bildande av ett älgskötselområde på en samebys (Vilhelmina norra) marker ovan odlingsgränsen. Denna åtgärd är helt i linje med den nya älgförvaltningen och kan om den lyckas implementeras i hela fjällkedjan.

- Genomfört åtgärder för personer som drabbats av problem med vilt (främst betesskador från älg, bäverdämmen, skador från kronhjort men även tranor och gäss i odlingar). Problemen har hanterats genom skydds jakt på ett fåtal djur men även genom en hel del diskussioner med lokala jägare.
- Yttrande till NV om hur många sälar som bör skjutas, för att möjliggöra ett kustfiske och lindra problemen för yrkesfiskarna. Förvaltningsutrymmet för Länsstyrelsen är begränsat och Länsstyrelsen har påtalat de brister som finns och vilka förbättringar som måste komma till stånd.

Samverkan med andra myndigheter avseende tillsyn och bevakning av skyddad natur och hotade arter.

De senaste åren har en målsättning från Länsstyrelsen varit att öka den operativa samverkan och samordningen med polisen, kustbevakningen och tullen med syfte att förbättra tillsynsarbetet av skyddad natur och hotade arter. Samarbetet fungerar i dagsläget bra och förutom årliga utvärderings- och planeringmöten sker regelbunden operativ samverkan med framförallt polisen. Tillsammans med polisen genomförs även gemensamma tillsyns- och bevakningsinsatser omfattande terrängkörning, artskydd, jakt och fiske.

Viktiga insatser under 2012:

- Samordnat med Länsstyrelsen i Jämtland och polisen svarat för tillsyn av tillfälligt områdesskydd i Stekenjokkområdet.
- Deltagit med alla naturbevakare i CITES-/artsskyddsseminarium anordnat av Länsstyrelsen. På seminariet deltog även polisen, kustbevakningen och åklagarmyndigheten.
- Deltagit i CITES-/artsskyddsmöte med polis och kustbevakning med syfte att utvärdera och samordna det gemensamma arbetet.
- Ett flertal tillsynsinsatser gällande framförallt terrängkörning och småviltjakt har genomförts och/eller samordnats tillsammans med polisen
- Startat upp ett internt LEAN-arbete med syfte att förbättra processen rörande anmälningar kopplat till tillsyn och bevakning av skyddad natur och hotade arter samt jakt, fiske och terrängkörning på statens mark ovan odlingsgränsen.

Tillsyn av skyddad natur

Sedan 2009 har Länsstyrelsen påbörjat en systematisk uppföljning av tillsynen enligt miljöbalken av skyddad natur. Uppföljningen har visat sig mycket viktig och har medfört bättre tillsyn i form av ökat antal rapporterade tillsynsbesök och färre objekt som inte besöks enligt målsättningen. En stor brist är dock att det saknas ett nationellt stödsystem för att rapportera och följa upp tillsynen. Ett nationellt system kopplat till Skötsel DOS skulle vara värdefullt och kunna innebära effektivare och bättre planering och uppföljning av tillsynen.

46. Länsstyrelserna ska utveckla och genomföra regionala åtgärdsprogram i bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. Arbetet med åtgärdsprogrammen ska översiktligt redovisas. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa viktigare insatser inom de miljöpolitiskt prioriterade områdena: klimat, havsmiljö (i berörda län), biologisk mångfald samt giftfri miljö.

Hållbaraste länet 2020

Under 2012 skickades – *Med miljömålen i sikte – åtgärdsprogram för hållbar utveckling* – Västerbottens läns åtgärdsprogram för att nå miljömålen på remiss och beslutades den 5 juni 2012. Åtgärdsprogrammet finns via webbportalen - *Hållbara Västerbotten*, (www.hallbaravasterbotten.se) där organisationer kan lämna ett löfte att genomföra innan 2015.

Webbplatsen lanserades den 11 december och det finns redan 9 aktörer involverade bl.a. Norra Skogsägarana, Lycksele kommun och Swedavia. Webbplatsen har tagits fram med hjälp av miljömålsmedel och resurser från Länsstyrelsen Västerbotten samt Länsstyrelsen Jämtland, Landstinget i Västerbotten och Region Västerbotten. Alla länsstyrelser kommer att kunna använda sig av projektwebben och utforma den efter sin uppföljning av miljömålsåtgärder. Där har särskilt Örebro, Jönköping och Länsstyrelsen Skåne anmält intresse.

Länsstyrelsen har under 2012 fortsatt med processen *Samverkan för hållbar utveckling 2010-2013*, med syfte att ta fram nya miljömål för länet och åtgärder för att nå dem. Förankringen har skett både internt och externt med Länsstyrelsens insynsråd, Region Västerbotten, Landstinget, Skogsstyrelsen och kommunerna samt de statliga myndigheter som finns i länet.

Målet är att Västerbotten ska bli det Hållbaraste länet till 2020. Miljökvalitetsmålen har bedömts och rapporterats in till miljömålportalen (www.miljomal.se). Det är bara tre mål som kommer att uppnås till 2020:

- Frisk luft.
- Skyddande ozonskikt.
- Storslagen fjällmiljö.

Tre mål är nära att nås:

- Grundvatten av god kvalitet.
- Säker strålmiljö.
- Ingen övergödning.

Västerbotten har goda förutsättningar att nå dessa tre mål, men det kommer att krävas mycket arbete för att nå dem till 2020.

Tio miljömål kommer inte att uppnås till 2020:

- Begränsad klimatpåverkan.
- Bara naturlig försurning.
- Giftfri miljö.
- Myllrande våtmarker.
- Levande skogar.
- Levande sjöar och vattendrag.
- Hav i balans samt levande kust och skärgård.
- Ett rikt odlingslandskap.
- God bebyggd miljö.
- Ett rikt växt och djurliv.

Länsstyrelsen samverkar med länets aktörer. Ett exempel på detta är ett antal workshops och konferenser som genomförts under året:

- Den 18:e januari 2012 arrangerades konferensen - *Framtidens projekt och samverkan för en hållbar utveckling i Västerbotten*. Konferensen genomfördes med Länsstyrelsen, Region Västerbotten och Landstinget som diskuterade vilka samarbetsprojekt behövs för hållbar utveckling i länet. Ca 100 personer från hela länet deltog.
- Den 5:e juni lanserades rapporten – *Hur mår miljön?* I rapporten påvisas hur miljön mår i Västerbotten och vilka åtgärder Länsstyrelsen arbetar med för att nå miljömålen.
- Den 11 oktober 2012 hölls konferensen – *Finansiering av hållbara projekt i Lycksele*. I konferensen deltog ett 50-tal aktörer och seminariet påvisade vilka projektmedel som finns tillgängliga att söka för intresserade.
- Den 19:e september under SEE-veckan höll Länsstyrelsen en uppstartskonferens för kommunernas miljömålsansvariga inför revidering av de regionala miljömålen 2013.

Det genomförs 6 miljö-, klimat och energimöten per år med deltagare från berörda verksamhetsområden på Länsstyrelsen och ett nära samarbete finns med Länsstyrelsens handläggare inom klimat- och energifrågor, klimatanpassning samt med Skogsstyrelsen som har det regionala ansvaret för Levande Skogar.

Länsstyrelsen deltar aktivt i RUS (www.rus.lst.se) som svarar för länsstyrelsegemensamma uppgifter och samordning mellan olika berörda parter i miljömålssystemet, inklusive nationella myndigheter och kommuner.

För fjärde året i rad har SEE - Västerbottens hållbarhetsvecka genomförts, med visionen att *2020 ska Västerbotten vara det hållbaraste länet*. SEE har i år utvecklats till att finnas på fler platser i länet och med ett globalt perspektiv.

SEE är en mötesplats som handlar om den samhällsomställning som behövs för att nå hållbar utveckling. SEE är en mötesplats för alla som jobbar med att försöka bli mer hållbar ur ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv. Vi gör det för alla, både killar och tjejer, i Västerbotten. I år, med hjälp av SIDA och den globala kommunen, så har temat varit Globala Västerbotten. Detta har gett oss mer möjligheter att bjuda in fler och ha mer kostnadsfria aktiviteter och med en större mångfald. Förutom styrgruppens aktörer, Länsstyrelsen, Umeå och Skellefteå kommun, Västerbottens landsting, Region Västerbotten, Umeå C, Nolia AB, Umeå universitet och Be Green Umeå så har, mer än 50 aktörer bidragit med över 100 aktiviteter.

Exempel på aktiviteter under SEE-veckan 2012: I årets program fanns det programpunkter från hela länet, till exempel höll Riksbyggen sin Klimatskola i både Lycksele, Vilhelmina, Skellefteå och Umeå. Några andra spännande aktiviteter var: chokladprovning med Jenny Berg som tillverkar rättvis choklad, Hard Rain/ Whole Earth? – konferensen på temat global hållbarhet med fotografen Mark Edwards, modevisning med rättvisa och/eller ekologiska kläder, elfordonsevent i Skellefteå, Älska M (matkoncept med flera aktiviteter), kyrkornas hållbarhetsdag, modevisning. Antalet medverkande personer i år var riktigt stort – närmare 15 000 personer.

Viktigare insatser inom de miljöpolitiskt prioriterade områdena: klimat, havsmiljö (i berörda län), biologisk mångfald samt giftfri miljö,

Klimat

Klimatrådet Västerbotten

Under 2011 bildades en extern organisation för klimat-, energi- och miljöfrågor: Klimatrådet Västerbotten som gäller även för 2012. Klimatrådet Västerbotten är ett rådgivande organ till Landshövdingen, som också är ordförande. Rådet består av en rad företrädare för kommuner, landsting, regionen, näringsliv, statliga myndigheter, universitet och organisationer. Under året har Klimatrådet träffats en gång. Klimatrådets medlemmar har även varit aktiva i arbetet med Färdplan 2050 och i arbetsgrupper inom arbetet med handlingsplanen. Löpande kontakt sker också via mail och telefon och Klimatrådet har utgjort en viktig resurs i arbetet med klimat-, energi- och miljöfrågor.

Klimatsmart Västerbotten- vår strategi.

Klimat- och energistrategin skickades på remiss i början av december 2011. Strategin skickades till kommuner, näringsliv, universitet, myndigheter och organisationer i länet. För att ge så många aktörer som möjligt bästa förutsättningar att delta i arbetet kunde de antingen lämna svar skriftligt eller delta på en remissworkshop som hölls i Umeå den 25 januari. Strategin beslutades av Landshövdingen den 29 februari. Därefter påbörjades arbetet med att ta fram en handlingsplan med åtgärder för strategin. Under februari och mars hölls 6 dialogmöten med anledning av

färdplansuppdraget och Länsstyrelsen har tagit med relevanta åtgärdsförslag, som framkom vid färdplansdialogerna, vidare till arbetet med handlingsplanen.

Arbetet – ”*Samverkan för hållbar utveckling*” som handlade om att ta fram en åtgärdsplan för att uppnå och revidera miljömålen har skett i nära samarbete med strategiarbetet, Färdplansuppdraget och arbetet med handlingsplanen. Av åtgärdsprogrammets 240 åtgärder finns cirka 100 som leder till minskad klimatpåverkan. Allt från energieffektiviseringsåtgärder och minskande transporter till närproducerad och ekologisk mathantering. Åtgärderna kan sorteras fram via Hållbara Västerbotten (www.hallbaravasterbotten.se). Väldigt många aktörer har varit delaktiga i strategiarbetet, Färdplansuppdraget, åtgärdsplanen för miljömålen och arbetet med handlingsplanen och därför har det varit viktigt för oss att förmedla en täckande helhetsbild till deltagande aktörer.

Nätverket för hållbart byggande i kallt klimat

Länsstyrelsen deltar även i nätverket för hållbart byggande och förvaltande i kallt klimat. Arbetet går stadigt framåt och det byggs och renoveras utifrån ett energieffektivt och klimatsmart tänkande. De senaste projekten i raden är Ålidhem hållbara stadsdelen och en ny stadsdel på Sandåkern, båda i Umeå. Hållbart byggande är en viktig del i klimat- och energistrategin och nätverket ger många aktörer en möjlighet att träffas för att sprida information och hitta samverkansmöjligheter. Länsstyrelsen har under året medverkat på nätverkets möten.

SEE-veckan och konferensen Hard Rain: Whole Earth

Länsstyrelsen var även i år medarrangör till SEE – Västerbottens hållbarhetsvecka, med visionen att Västerbotten ska vara det hållbaraste länet 2020.

Arbetet med att integrera klimatanpassning i ordinarie verksamhet på Länsstyrelsen och i arbetet med kommunerna har varit viktigt under året. Men det har också varit viktigt att sprida kunskap till andra aktörer som näringsliv, universitet, skolor, Region Västerbotten och andra organisationer. Tillsammans med Umeå Universitet, Umeå kommun, Region Västerbotten och SIDA anordnades under SEE-veckan i september en konferens ”*Hard Rain: Whole Earth*”. Konferensen handlade om rättvis och hållbar global utveckling där det belystes hur globala klimatförändringarna påverkar oss och kan hanteras på regional och lokal nivå. Konferensen var välbesökt med över 600 deltagare och stor spridning på deltagarna som representerade myndigheter, näringsliv, kommuner, skolor, universitet, nationella och internationella organisationer.

Havsmiljö

Arbetet med att långsiktigt skydda värdefulla havsmiljöer har fortsatt under året och ett större marint naturreservat, Örefjärden-Snöanskärgården, har bildats. Den formellt skyddade havsarealen i länet uppgår nu till närmare 8 procent. Ett område längs kusten har sanerats under året och fördjupad utredning pågår i ytterligare ett område. En studie kring olika källor för dioxiner längs Bottniska viken har också utförts.

I syfte att förbättra kunskapen om havsmiljön och skapa heltäckande kartor över värdefulla naturtyper har Länsstyrelsen genomfört och deltagit i flera nationella och internationella projekt. Inom SUPERB, ett finsk-svenskt samarbetsprojekt (www.ultra-superb.eu), har vi utarbetat ett förslag till system för naturvärdesbedömning som ska kunna nyttjas i planering och förvaltning av havsmiljön. Samtidigt har Länsstyrelsen tagit fram fältdata och påbörjat en utvärdering vid Holmöarna där slutmålet är heltäckande naturvärdeskartor. Under 2012 har en större kartläggning slutförts av viktiga lekområden för varmvattenarter av fisk. Totalt har 187 potentiella leklokaler för abborre och gädda inventerats längs länets kust. Detaljerade studier av fiskyngelförekomster har samtidigt genomförts i tre större skärgårdsområden för att identifiera viktiga uppväxtområden.

Kartläggningarna bekräftar att grunda sötvattenspåverkade miljöer med rik växtlighet är viktiga lek- och uppväxtområden och samtidigt har specifika lekplatser verifierats. För att förbättra kunskapen om utbredningen av Natura 2000-naturtyperna rev och sandbankar har Länsstyrelsen genomfört fältarbete runt Holmöarna och Snöanskärgården.

För att åstadkomma ett hållbart nyttjande av havsmiljön behövs bra planeringsunderlag. Länsstyrelsen har under året fortsatt att samla in geografiskt underlag i det pågående samarbetsprojektet SeaGIS (www.seagis.org). Alla underlag kommer att göras tillgängliga på en kunskapsplattform på webben.

Länsstyrelsen har även fortsatt att arbeta aktivt med att utveckla nya kostnadseffektiva metoder för kartläggning av havsmiljön och fokuserar på LIDAR och undervattensvideo.

Inom SUPERB har Länsstyrelsen samlat in fältdata för att testa och utveckla batymetrisk laserscanning (LIDAR) för kartering av grunda havsmiljöer. Länsstyrelsen har även arrangerat en internationell workshop på temat. För att utveckla undervattensvideo som en kostnadseffektiv uppföljningsmetod har vi även deltagit i ett nationellt samarbete.

Biologisk mångfald

Under 2012 har restaureringsarbeten genomförts i länets vattenmiljöer och hänsyn har tagits till värdefulla kulturmiljöer. Restaurering av flottledsrensade vattendrag, undanröjande av vandringshinder och manuell restaurering av lekbottnar skapar förutsättningar för att öka och bevara den biologiska mångfalden samt att skapa lekområden för lax och öring som är viktiga för ekosystemet och är en ekosystemtjänst. Åtgärderna bidrar till att nå miljö kvalitetsmålet; Levande sjöar och vattendrag. Återställningsarbeten har fortsatt i Sävarån, Hörmån, Holmsjöbäcken och Dainabäcken.

Giftfri miljö

Ett mycket viktigt arbete för att på sikt uppnå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö sker i samband med många tillståndsprövningar av miljöfarlig verksamhet. Det gäller vid provningar av såväl A- som B-verksamheter som släpper ut metaller eller organiska miljöfarliga ämnen till luft och vatten.

Ett exempel på detta är den provning vid Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt som nu pågår av Rönnskärsverken i Skelleftehamn med tillhörande planerade djupa bergförvar för kvicksilverhaltigt avfall. Verksamheten är, trots att man arbetat under lång tid för att minska sin påverkan på miljön, en betydelsefull källa till de samlade utsläppen i landet av tungmetaller, arsenik, svaveldioxid och dioxiner. Länsstyrelsen verkar därför i domstolen för att verksamheten med användning av bästa möjliga teknik ytterligare ska begränsa sina utsläpp, ta hand om sina farliga avfall på bästa sätt samt undersöka och åtgärda de förorenade områden som verksamheten har föranlett.

Projektet Kemikaliekartläggning NORD har under 2012 genomförts tillsammans med representanter från länsstyrelserna i Norrbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län. Uppgifter gällande verksamhetens kemikalieanvändning har begärts in och en slutrapport från kartläggningen av kemikalieanvändning med fokus på vattendirektivsämnen i Norrlands kustland, blev klar under året. Förhoppningen är att projektet ska bidra till att nå regionala miljömål för en giftfri miljö samt att kunna skydda och förbättra vattenmiljön i länet.

Kartläggningen visade att de verksamheter som deltog i undersökningen hanterar stora mängder av utpekade ämnen som inte får förekomma i vattenmiljön i betydande mängder. Det är därför viktigt att fortsätta arbeta med att sprida information om kemikalier och utöva tillsyn av kemiska produkter/ämnen hos verksamheter.

Under projektet genomfördes åtgärder för att minska användningen av farliga ämnen t e x genom att verksamheten ställde krav vid upphandling, förbättrade informationen i kemikaliedatabaser och fick en ökad kunskap om kemikalielagstiftningen. Arbetet kommer att fortsätta inom ramen för tillsynen.

Under 2012 har arbetet med förorenade områden fokuserat på riskklassning av nedlagda gruvor och tillsynsinsatser med fokus på gruvbranschen. Även arbetet med statligt finansierade objekt har varit mycket aktivt och resulterat i utredningar och åtgärder vid ett tiotal objekt inom olika branscher. Mer om viktiga åtgärder för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingsframgångar av Länsstyrelsens redovisning av uppdrag nummer 47.

Projekt

Ett omfattande tillsynsprojekt om efterbehandling av sulfidmalmsgruvor har genomförts under 2012. Målet har varit att ta ett samlat grepp om länets miljöstörande gruvområden för att utvärdera och analysera hur kraven på efterbehandlingsåtgärder kan och bör ställas. Projektet har också syftat till att utifrån tidigare erfarenheter och ställda krav dra slutsatser kring formulering av åtgärds mål relaterade till metalltransporten i yt- och grundvatten samt belastningen på närliggande recipienter. Det har också gjorts en tillbakablick och utvärdering av Länsstyrelsens tillsyn samt en granskning av hur åtgärdskraven kan ses över i förhållande till Naturvårdsverkets vägledning om att välja efterbehandlingsåtgärd. Idag finns det nio gruvor i drift i Västerbotten samt ett sjuttital gruvverksamheter som brutits och lagts ner under 1900-talet.

47. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingsframgångar av förorenade områden.

Länsstyrelsen Västerbotten har under året arbetat aktivt för att öka andelen privatfinansierade åtgärder i syfte att uppnå en Giftfri miljö och minska det framtida behovet av statlig finansiering. För att genomföra arbetet är den förstärkning Länsstyrelsen erhåller via sakanslag för tillsyn av förorenade områden helt nödvändig.

Länsstyrelsen har en utarbetad strategi för att bedriva ett effektivt tillsynsarbete och arbetet utgår från länets lista över prioriterade områden. Tillsynsinsatserna riktar sig i huvudsak mot nedlagda verksamheter och under året har flertalet insatser genomförts, se punktlista längre ned. Fokus har varit på nedlagda gruvor där avfallet från våra sulfidmalmsgruvor utgör en av länets allvarligaste miljörisker.

En annan mycket viktig del i efterbehandlingsarbetet är också att arbeta förebyggande och därmed minska det framtida saneringsbehovet. Det förebyggande arbetet sker dels vid pågående verksamheter där krav på utredningar och åtgärder ställs, men också vid prövning av miljöfarliga verksamheter. I Västerbottens län ökar gruvetableringen kraftigt och prövningen av länets mest prioriterade förorenade områden, Rönnskärsverken, pågår. Resurser krävs för att kunna ställa miljömässigt motiverade krav på efterbehandling för gruvor och andra större verksamheter.

En annan aspekt av vikten att ställa efterbehandlingskrav vid pågående verksamheter och vid prövning av nya miljöfarliga verksamheter, är risken för konkurser. Länsstyrelsen Västerbotten har under året prioriterat hanteringen av miljöriskerna efter en tredje konkurs vid Blaikengruvan/Svärtränk som inträffade i februari 2012. Samtliga konkursbon har förelagts om att upprätthålla vattenrening samt efterbehandla området. För tillfället saknas tillgångar att bekosta nödvändiga miljöåtgärder. Kostnader för vattenreningen som uppkommer till följd av Länsstyrelsens beslut om rättelse på felandes bekostnad finansieras därför av statligt bidrag till en summa av drygt 1 miljon kronor i månaden. Om vattenreningen upphör riskerar de mycket höga metallhalterna från området att slå ut närliggande recipienter. Erhållet bidrag är begränsat till 1 år och kostnaden för efterbehandlingen blir sannolikt mycket hög, i storleksordningen 50-100 Mkr.

Vidare har Länsstyrelsen som målsättning att genomföra en effektiv tillsynsvägledning till länets kommuner. Tillsynsvägledningen har under året skett fortlöpande och aktivt i syfte att stärka den regionala samverkan inom arbetsområdet förorenade områden.

Eftersom tillsynsansvaret för flera av våra prioriterade förorenade objekt ligger hos kommunerna är tillsynsvägledningen viktig. Frågor kring förorenade områden är ofta komplexa och tvärvetenskapliga (av teknisk och juridisk karaktär) och länets mindre kommuner har ofta svårt att möta behovet av kunskap och resurser inom ämnesområdet.

Slutligen listas väsentliga aktiviteter som genomförts i länet med syfte att öka privatfinansierade åtgärder under 2012:

- Fördjupade utredningar vid ett av länets mest prioriterade tillsynsobjekt
- Tillsyn av efterbehandlingsfrågor vid Blaikengruvan i samband med konkurs
- Tillsynsbesök vid 8 nedlagda gruvor. Vid en gruva pågår efterbehandling under 2012 och vid ytterligare två har åtgärdsförberedande undersökningar skett under året.
- Granskning och återkoppling av årsrapportering för nedlagda gruvor
- Deltagande i provningsprocessen av länets mest prioriterade objekt Rönnskärsverken
- Deltagande i Miljösamverkansprojekt- inventering av nedlagda deponier
- Tillsynsvägledning för bland annat en av våra mest prioriterade impregneringsanläggningar i länet (Sorsele trävaruhandel)
- Tillsynsvägledning till flertalet kommuner i länet samt kommunbesök vid 3 kommuner (Skellefteå, Umeå, Norsjö)

48. Länsstyrelsernas miljötillsynsarbete ska bidra till att miljökvalitetsmålen nås och att uppkomsten av miljöskador motverkas. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

– hur arbetet med effektivisering för att förbättra tillsyn och provning samt underlag för prioriteringar av tillsynen utvecklas, t.ex. genom förändrade rutiner och arbetsmetoder,

– tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras, samt

– hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional Miljösamverkan i de län där sådana projekt finns/bedrivs.

Hur arbetet med effektivisering för att förbättra tillsyn och provning samt underlag för prioriteringar av tillsynen utvecklas, t.ex. genom förändrade rutiner och arbetsmetoder,

Under året har två större aktiviteter genomförts som redovisas nedan. Därutöver har ett flertal mindre aktiviteter genomförts vara av vissa redovisas under övrigt.

Innovationsrådets projekt

Länsstyrelsen i Västerbotten har som en av huvudparterna deltagit i Innovationsrådets projekt att utveckla och använda metoder, mätningar och samverkansformer för att främja en effektivare miljöprovning. Andra deltagare har varit Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt, Domstolsverket, Umeå och Skellefteå kommuners miljöförvaltningar, Bergsstaten och Naturvårdsverket.

Efter att ha genomfört en översyn av handläggningstiderna valde vi att fördjupa oss i handläggningstiderna för täkter, då Västerbotten har många sådana ärenden och de har en relativt likartad handläggning. Tiden har mätts från samråd, från inkommen handling och från komplett handling. Resultatet har analyserats och redovisats i form av styrdiagram i Innovationsrådets rapport *”Ökad effektivitet i miljötillståndsprocessen”*.

För att öka förståelsen för behoven hos kunderna samt hitta områden att förbättra har en analys av samtliga inkommande samtal och e-post till ett antal handläggare under en bestämd tidsperiod genomförts. Resultatet har dock ännu inte använts till utveckningsarbetet, men det kommer att ske under våren 2013.

Den 13 september genomfördes en seminariedag med utvalda täktbolag i länet, handläggare på Länsstyrelsen och miljöförvaltningarna i länet, Naturvårdsverket och Umeå tingsrätt. Miljöförvaltningarna/nämnderna är viktiga remissinstanser för Miljöprövningsdelegationens arbete med miljötillstånd. 10 representanter från täktverksamheterna deltog och sammanlagt 21 representanter från olika myndigheter och domstolen. Vid seminariedagen genomfördes mindre enkäter bland de närvarande där de fick värdera hur viktiga olika frågor var och hur de anser att deras roll som verksamhetsutövare eller remissmyndighet fungerar i dag. Därefter har en liknande enkät genomförts via internet där alla länets täktinnehavare (exklusive mindre matjordstäkter) har getts möjlighet att svara. Resultatet presenterades vid det fjärde dialogmötet för en ny mineralstrategi den 16 oktober. Syftet med enkäterna är att säkerställa att det förbättringsarbete som Länsstyrelsen utför för att underlätta för andra parter i processen verkligen fokuserar på det som är viktigt för parterna.

12-koncentrationsgruppens arbete

Från och med den 1 juni 2012 har miljöprövningen av B-verksamheter koncentrerats till tolv av landets länsstyrelser, däribland Länsstyrelsen Västerbotten. På uppdrag av regeringen startade därför i början av året ett relativt omfattande arbete vid dessa tolv koncentrationslän med syfte att åstadkomma en kvalificerad och mer effektiv miljöprövning. Två delredovisningar från det pågående arbetet har lämnats till regeringen av Länsstyrelsen i Stockholms län. Arbetsgruppen som bildats, med en kontaktperson från varje koncentrationslän, har bland annat arbetat fram ett antal gemensamma rutiner och mallar för att underlätta och likforma prövningsarbetet över landet. Exempel på detta är en handläggningsrutin för miljöprövningsdelegationen, en mall för arbetsordning i delegationen och gemensamma koder för registrering av tid. Arbetet kommer att fortsätta först och främst fram till mars 2013 men även efter det, då inom ramen för den samverkan mellan miljöprövningsdelegationerna som redan tidigare funnits men som nu kommer att få en tydligare struktur genom en samverkansöverenskommelse mellan de tolv miljöprövningsdelegationerna. Arbetet kommer främst att inriktas på att åstadkomma gemensamma bedömningsgrunder för miljöprövningen för att dels underlätta och effektivisera prövningsarbetet och samtidigt åstadkomma mer likartade bedömningar över hela landet.

Övriga aktiviteter

Under året har processerna för hantering av ekonomiska säkerheter samt ansökan om tillstånd till bearbetningskoncession för energitorv kartlagts i syfte att förenkla hanteringen och minska sårbarheten.

Under året har Länsstyrelsen även varit delaktiga i framtagandet av E-blanketter för 12:6 samråd och artskydd samt tillsynsregister och E-tjänster för vattenverksamhet inom det nationella länsstyrelseprojektet om e-förvaltning kallat P4. En del i att effektivisera handläggningen har varit att förbättra rutinerna för externremisser för vattenärenden genom digital hantering. Men för att på ett betydande sätt kunna förbättra handläggningstiderna för vattenärenden och samtidigt kunna arbeta med egeninitierad tillsyn behövs mer resurser.

Detta avspeglar sig i enhetens behovsutredning där resursunderskottet bedöms vara 147 persondagar, samt det faktum att den egeninitierade tillsynen kunnat ökas under 2012 när extra resurser tillförts verksamheten. Länsstyrelsen Västerbotten har också samverkat med Länsstyrelsen Norrbotten när det gäller rutiner och mallar för hantering av ärenden inom ReMiBar-projektet (Ett EU-projekt om restaureringar).

Tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras

Det finns flera områden där regler och förordningar samt tillämpningen av dessa skulle behöva förändras för att den operativa tillsynen och vägledningen ska utvecklas och förbättras.

Nedan redovisas de viktigaste:

- Det pågår en statlig utredning i syfte att lämna förslag till en reviderad sevesolagstiftning med målsättning att lagstiftningen ska bli mer effektiv, ändamålsenlig och överblickbar. Utredningen fokuserar bland annat att åstadkomma ett mer ändamålsenligt och kostnadseffektivt avgiftssystem för kostnadstäckning av sevesoanläggningarnas tillsynsbehov. Länsstyrelsen ser positivt på denna utveckling eftersom resurser är en avgörande fråga för att kunna bedriva en förbättrad kvalitet på tillsynen.
- I samband med miljörapportering och redovisning av produktion av ballast bör uppgifter kunna tas fram för prövning, tillsyn och produktionsstatistik.
- Förbättrad dialog med miljöpolis och åklagare i samband med misstänkta miljöbrott.
- Mer och tydligare tillsynsvägledning från Naturvårdsverket skulle förbättra och likrikta tillsynen i landet.
- Det finns små möjligheter att via tillsyn enligt miljöbalken förbättra miljösituationen vid vattenkraftverk som saknar tillstånd eller drivs med stöd av tillstånd från före miljöbalken. Detta beror bl.a. på att rättskraften är mycket stark och att det kräver mycket resurser för att driva igenom omprövningar. Det är i många fall inte heller möjligt att nå önskvärt resultat med omprövning eftersom hur långtgående krav som får ställas begränsas av sista stycket i 24 kap. 5 § miljöbalken. Många av dessa frågor ska dock tas upp inom ramen för Vattenverksamhetsutredningen.
- Förbättrad vägledning för tillämpning av miljö kvalitetsnormerna för vatten inom den operativa tillsynen.
- Tillsynen av dammsäkerheten är mycket begränsad. En förbättring lär förutsätta en riktad resursförstärkning.
- Tydligare och enklare fördelning av tillsynsansvar för förorenade områden
- Länsstyrelsen har via skrivelse till Naturvårdsverket (dnr 503-7602-2011) begärt föreskrifter som förtydligar huruvida syrabildande gråberg kan klassas som farligt avfall enligt 3 och 12 §§ avfallsförordningen (2011:929). Länsstyrelsen anser fortfarande att detta behövs.
- En gruvdamm med syfte att innehålla gruvavfall, vanligen anrikningssand, är att se som en avfallsanläggning enligt 5 § förordning (2008:722) om utvinningsavfall. Enligt 31 § samma förordning ska verksamhetsutövaren efter anläggningen avslutat och efterbehandlats underhålla, övervaka och kontrollera anläggningen så länge som tillsynsmyndigheten bestämmer. Gruvdammar är vanligen inte naturliga formationer och problem finns att uppnå underhållsfri långtidsstabilitet vilket innebär att underhållsansvaret kan komma att sträcka sig över lång tid, i vissa fall längre tid än bolagets livslängd. Detta innebär att behov finns för en gemensam ansvarslösning inom branschen förslagsvis en fond eller försäkring, dit underhållsansvaret kan flyttas efter godkänns efterbehandling.

- Korrelationen mellan resurser och faktiskt behov behöver bli bättre inom tillsyns- och provningsområdet. Detta är särskilt påtagligt i Västerbotten där det bland annat finns en pågående expansion av gruvor samt en stor utbyggnad av vindkraft. Detta leder till ett ökat behov av tillsyn och provningsresurser men också ökade intäkter i form av tillsyns- och provningsavgifter. Det ger dock ingen tydlig effekt på tillgängliga resurser hos länsstyrelserna för att arbeta med dessa frågor. I budgeten för 2013 har regeringen avsatt mer resurser till tillsyn vilket är positivt och kommer att leda till bättre och effektivare tillsyn.
- Intresset för energitorv har sedan ett par år ökat i Västerbotten. Energitorvtäkter regleras i Lag (1985:620) om vissa torvfyndigheter (torvlagen) och inte i Miljöbalken som övriga miljöfarliga verksamheter. Detta skapar en mindre effektiv provning och tillsyn av torvtäkter. För att samordna provningen och skapa en effektivare tillsyn borde energitorvtäkter lyftas in i Miljöbalken.

Hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional Miljösamverkan i de län där sådana projekt finns/bedrivs.

Länsstyrelsen Västerbotten har medverkat i Miljösamverkan Sveriges projekt ”Samsyn i hanteringen av 12:6 samråd”, där ett handläggarstöd för länsstyrelsernas hantering av 12 kap 6 § miljöbalken utarbetats. Handläggarstödet kan på sikt bidra till en ökad samsyn och en mer likriktad och effektiv hantering av 12:6 samråd inom länsstyrelserna.

Länsstyrelsen Västerbotten har i slutet av 2012 också deltagit i uppstartandet av projektet ”Samråd enligt 6 kap miljöbalken” som kommer att fortsätta under 2013.

I mars 2011 träffades representanter från 14 kommuner, Länsstyrelsen och Region Västerbotten för överläggningar om formerna och innehållet i miljösamverkan Västerbotten (MSAC). 2012 formaliserades projektet genom att en projektledare anställdes, med syfte att skapa ett forum för samverkan mellan kommuner, Länsstyrelse och näringsliv kring frågor som gäller tillsyn och provning enligt miljöbalken. Initialt är detta ett treårigt projekt men med ambitionen att bli permanent om det visar sig att samverkansformen faller ut väl. Projektet finansieras av, Länsstyrelsen Västerbotten samt kommunerna i Västerbotten.

De övergripande effektmålen handlar om:

- att en mer effektiv miljötillsyn ska åstadkommas,
- att kunskap om miljöfrågor hos verksamhetsutövare ska öka,
- att konkurrenskraften hos företag ska öka så att de kan bidra till miljömålen och länets intentioner om en hållbar utveckling.

Under 2012 har Länsstyrelsen deltagit i ett Miljösamverkansprojekt som syftar till att tillsynsmyndigheterna ska få ökad kunskap om vilka krav som ska ställas på nedlagda deponier och hur genomförda inventeringar ska granskas. Syftet är även att upptäcka vilka deponier som innebär risker för miljö- och hälsa i Västerbottens län och att verksamhetsutövare ska utveckla kunskap kring dessa risker. Projektet ska också leda till en samsyn mellan de kommunala tillsynsmyndigheterna vad gäller granskning och bedömning av verksamhetsutövarnas inventering av och åtgärder kring nedlagda deponier.

Länsstyrelsen har även deltagit i Miljösamverkansprojektet ”Egenkontroll med fokus på riskbedömning” under 2012, projektet kommer att fortgå under 2013. Projektet riktar sig till A-, B- och C-verksamheter men även U-verksamheter kan komma att inkluderas. Projektet syftar till att verksamhetsutövare ska förbättra sitt arbete med egenkontroll och riskbedömning. Det ska även i slutändan bidra till en kommungemensam metodik för tillsyn av företagens egenkontroll inkl. tillsyn av verksamhetens arbete med riskbedömning och riskreducerande åtgärder.

50. Länsstyrelserna ska i sitt arbete med biologisk mångfald och naturvård särskilt:

- skydda och förvalta värdefulla naturområden i syfte att nå Sveriges miljökvalitetsmål samt åtaganden inom EU:s naturvårdsdirektiv och internationella naturvårdskonventioner. Bevarande av skogar är högt prioriterat och ska ske med utgångspunkt i strategierna för formellt skydd av skog,
- fortsätta arbetet med artbevarande, genomförandet av rovdjurspolitiken och främjandet av friluftslivet, samt
- se till att naturvårdsarbetet sker i god dialog med medborgare, brukare och andra berörda aktörer.

Skydda och förvalta värdefulla naturområden i syfte att nå Sveriges miljökvalitetsmål samt åtagande inom EU:s naturvårdsdirektiv och internationella naturvårdskonventioner. Bevarande av skogar är högt prioriterat och ska ske med utgångspunkt i strategierna för formellt skydd av skog,

I december 2005 fastställdes den regionala strategin *Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län*. Strategin utgör styrdokument för det fortlöpande regionala skyddsarbetet för formellt skydd av skog. Idag har ca 77 procent av det regionala målet (34 000 ha) för värdefull skogsmark säkerställts genom köp av mark och avtal om inträngsersättning. Länsstyrelsen deltar även i en markbytesprocess mellan Sveaskog och de stora skogabolagen och kyrkan, det så kallade ESAB-projektet. Länsstyrelsen har en förväntan på att det kommer att innebära att betydande arealer säkerställs för nya naturreservat.

Länsstyrelsen har med utgångspunkt i den regionala strategin under året särskilt:

- Genomfört ett flertal träffar med samtliga större skogsbolag. Här har ansvarsfördelning och skydd av värdefulla skogar samt samordning mellan formellt och frivilligt skydd diskuterats och planerats.
- Fortlöpande haft kontakt med Skogsstyrelsen angående planering och genomförande av det formella skyddet i länet. Detta arbete har under året intensifierats inom ramen för Kometprogrammet där delar av länet utgör ett av fem försöksområden i landet. Även i detta arbete utgör den regionala strategin ett grunddokument.
- Förhandlat och säkrat markåtkomst inom ett stort antal planerade reservat. Totalt har 2356 hektar varav 1054 hektar produktiv skogsmark säkrats till ett värde av 58 miljoner kronor.

Särskilt om arbetet med Naturvårdsavtal:

Under 2012 har Länsstyrelsen träffat 7 överenskommelser om naturvårdsavtal med enskilda markägare. Arbetet med naturvårdsavtal går vidare och för närvarande pågår förhandlingar i olika faser i ytterligare 8 områden.

Fortsätta arbetet med artbevarande, genomförande av rovdjurspolitiken och främjandet av friluftslivet

När det gäller arbetet med artbevarande har Länsstyrelsen i Västerbotten under 2012 särskilt:

- Fortsatt arbetet för att förbättra förutsättningarna för den akut hotade fjällräven. Detta har skett genom stödutfodring och rödrevsjakt i Vindelfjällen och i Borgafjäll/Stekenjokk. Som nationell koordinator för åtgärdsprogrammet för fjällräv så har Länsstyrelsen i Västerbotten hösten 2012 slutredovisat nuvarande programperiod till Naturvårdsverket.

- Genom inventeringsinsatser i fjällsjöar sommaren 2012 hittat tre nya lokaler för den starkt hotade vattenväxten styvnate – en art som i Västerbottens län tidigare bara var känd från ett sjösystem.
- Gett ett fiskevårdsområde i Skellefteå kommun i uppdrag att genomföra provfiske efter flodkräfta och att hålla informationsmöten under 2012.
- För att gynna den starkt hotade flodpärlmusslan arbetat med att ta fram samrådshandlingar och annat material inför biotoprestaurering i ett vattendrag under 2013.
- I samarbete med Skogsstyrelsen påbörjat arbetet med att identifiera områden där det är viktigt att genomföra åtgärder för den akut hotade vitryggiga hackspetten.
- Då det under året upptäckts flera nya lokaler för svampen bombmurkla (sårbar), tillsammans med Skogsstyrelsen ordnat gemensam informationsträff för markägare.
- På uppdrag av Naturvårdsverket tagit fram manus för åtgärdsprogram för hotade låsbräknar i hävdade marker och för vityxne.
- I ett extra uppdrag från Naturvårdsverket arbetat med att färdigställa manus till åtgärdsprogram för hotade arter som andra länsstyrelser har koordineringsansvaret för.

Länsstyrelsen har under ett tiotal år arbetat intensivt med att bygga upp en rovdjursförvaltning som ska klara såväl ökande rovdjursstammar som allt större krav och förväntningar i samhället kring dessa frågor. Rovdjursarbetet omfattar idag ca åtta årsarbetskrafter och involverar ca 25 personer vid flera enheter. Det externa kommunikations- och samverkansarbetet är mycket omfattande mot bland andra samebyar, intresseorganisationer (jakt, naturvård, friluftsliv etc.), kommuner, polis, utbildnings- och forskningsinstitutioner, centrala myndigheter och allmänheten.

Under 2012 har Länsstyrelsen genomfört följande större insatser i rovdjursarbetet:

- Genomfört inventeringar av lo, järv och varg, vilket ger god kunskap av rovdjursstammarna i länet. Inventeringarna är de viktigaste underlagen för beslut om förvaltningen av rovdjursstammarna samt rovdjursersättningar till samebyarna.
- Fortsatt utbildning av länets viltförvaltningsdelegation under de fem delegationsmötena som genomfördes.
- Utbildning av två naturbevakare och en nyanställd rovdjurshandläggare i rovdjurskunskap och inventeringsmetodik.
- Intensifierat arbetet med översynen av de regionala förvaltningsplanerna för stora rovdjur i norra förvaltningsområdet. Västerbotten leder arbete inom 4-länsområdet.
- Länsstyrelsen är ordförande i norra rovdjursförvaltningsområdet och hanterar bland annat informationspengarna för hela området.
- Anordnat två traditionella möten om rovdjur, de nordsvenska rovdjursförvaltarnas "Majmöte" i Umeå och "Stormötet" för rovdjursfrågor i renskötselområdet i Storuman.
- Inbjudits av Det Kungliga Norska Vetenskapssällskapet till björnkonferensen i Trondheim och föreläst om björn och björnförvaltning i Sverige.
- Beslutat om licensjakt på 25 björnar och 20 lodjur inom två förvaltningsområden i länet. Beslutat om skyddsjakt efter ett 20-tal björnar, lodjur och järvar, efter delegering av beslutsrätten från Naturvårdsverket. Bland annat beslutade Länsstyrelsen på eget initiativ om skyddsjakt efter 10 lodjur i två områden i länet.
- Fortsatt försöket med åteljakt efter björn i länet för tredje året i rad. Försöket ska nu utvärderas och ge viktiga resultat för förvaltningen av björn på regional och nationell nivå.
- Genomfört resa tillsammans med Naturvårdsverket till Alaska för att studera björnförvaltningssystemet och utbyta erfarenheter med amerikanska kollegor. Resan öppnar nya vyer, ifrågasätter den svenska synen på närgångna björnar och klargör att systemet i Sverige är relativt bra.
- Författat och varit delaktig i publikationen av fem rapporter och två vetenskapliga uppsatser om rovdjursfrågor.

I Västerbottens län finns 262 naturreservat och en nationalpark. Länsstyrelsen har under 2012 genomfört följande viktigare insatser i arbetet med att främja friluftsliv och förvaltning av skyddade områden och arter:

- Fattat beslut om 12 nya naturreservat.
- Fortsatt översyn av äldre skyddade områden med svagt skogsskydd.
- Implementerat Värna-Vårda-Visa i arbetet. Programmet kommer att vara ett viktigt stöd för skydd och skötsel av biologisk mångfald samt för tillgänglighet av skyddad natur i Västerbotten.
- Kvalitetssäkrat alla Natura 2000-områden i Västerbottens län. Områdena har fått uppdaterade naturtyper utifrån tidigare basinventering.
- Genomfört planering för egen och upphandlad naturvårdsbränning. Genomfört planeringen och fältinventering inför Lifeprojekt om naturvårdsbränning. Den planerade naturvårdsbränningen blev inte av 2012 pga dåligt väder men förberedelsen för 2013 är mycket god då bland annat upphandling redan startat .
- Fortsatt restaureringen av Brånsjön enligt skötselplan och i år har 84 nötkreatur betat strandängarna kring sjön under översyn av sina ägare. Länsstyrelsen har utfört tillsyn på plats vid ca 5 tillfällen, någon gång med djurägare.
- Brånsjöns naturreservat med restaurering och tillgänglighet invigdes av Vännäs kommunalråd. Invigningen var populär med stor uppslutning och alla var nöjda med den specialdesignade bakelsen.
- Under året har arbetet med att följa upp, konkretisera och utvärdera den ekologiska funktionaliteten inom länets skogsskydd, den gröna infrastrukturen fortsatt. Resultaten och utvärderingen av förra årets seminarier har presenterats i en rapport.
- Avverkat det främmande trädslaget klippgran från naturreservatet Vitbergen.
- Tillgängliggjort länets naturreservat för det rörliga friluftslivet genom att bygga nya anläggningar för friluftslivet i bl.a. Umeälvens delta, bro i Ammarnäs, - produktion av reservatsskyltar, - åtgärdat broar och leder i länets reservat.
- Stugan i Tjockola har genomgått en helrenovering. Björnkojan, Mankeforsstugan och nya Vitnjestugan samt en stuga i Vindelkroken är presenterade för både svenskt och norskt friluftsliv inklusive jakt och fiske.
- Stugorna i södra stugområdet i fjällen har fått ny utrustning för ökad tillgänglighet.

Se till att naturvårdsarbetet sker i god dialog med medborgare, brukare och andra berörda aktörer.

Länsstyrelsen arbetar med lokal förankring och deltagande i naturvårdsfrågor. En viktig utgångspunkt för Länsstyrelsens arbete är exempelvis att naturreservaten ska kunna ses som en resurs för bygden. Under 2012 har Länsstyrelsen i detta syfte särskilt genomfört följande viktiga insatser:

- Länsstyrelsen har en samrådsgrupp för naturvård i länet. I rådet ingår 15 ledamöter. Rådet träffas ett par gånger per år, med en exkursion på våren och ett sent höstmöte.
- Fortsatt träffat kommunledningarna i fjällkommuner för att förstärka samverkan i förvaltningsfrågor gällande naturreservat, leder i fjällen, jakt och fiske på statens mark. Intresset från kommunerna har varit stort och dialogen och samverkan kommer att fortsätta under 2013.
- Deltagit i SEVÄRTs styrgrupp för ökad samverkan mellan natur- och kulturinformation.
- Drivit Kometprogrammet för tredje året i följd med ett fortsatt intresse från markägarna. Det regionala arbetet har skett i nära samverkan med markägarorganisationer, LRF och Skogsägarföreningen samt med skogsbolagens virkesköpare. Länsstyrelsen har träffat skogsägare ute på deras fastigheter. Sammantaget har Länsstyrelsen genom aktiviteterna inom projektet på ett positivt sätt ökat kontaktytan mot länets skogsägare.

Dessutom har Länsstyrelsen i samarbete med Skogsstyrelsen skickat ut ett vykort om Komet till alla markägare i Kometområdet som äger mer än 10 hektar. Slutligen har Länsstyrelsen tagit fram och skickat ut en Kometalmanacka för 2013 till samma markägargrupp.

- Länsstyrelsen har i arbetet med områdesskydd fortsatt dialogen med stora markägare angående frivilligt och formellt skogsskydd.
- Länsstyrelsen har också haft en rad löpande kontakter med enskilda markägare i pågående reservatsärenden.
- Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med lövvärdestrakter och branddatabas i dialog med markägare och olika organisationer. Länsstyrelsen har en samordnande uppgift när det gäller detta.
- Deltagit i flera processer kring utnyttjandet av reservat för turism. Projektmöten, fältekursioner, markägarförhandlingar samt många telefonmöten och annan kommunikation har genomförts kring bland annat Vännforsen, Vindelfjällen Holmöarna och Bjuröklubb.
- En omfattande förankringsprocess för att revidera beslut- och skötselplan för Gärdefjärdens naturreservat är påbörjad under hösten med sikte på att röja upp strandängarna och därefter hålla landskapet öppet med hjälp av betesdjur. Åtgärder som kommer att utveckla och förstärka naturreservatets värde för fåglar, besökare och närboende med flera. En inspirationsträff för allmänhet hölls i juni och ett första markägarmöte i november. Skellefteå kommun har varit mycket delaktiga i arbetet. En infoplatz på webben är framtagen.
- Publicerat utredningen "Grundutredning Vindelfjällens naturreservat" som bakgrund för kommande planering i reservatet. Redovisat utredningen på ett mycket välbesökt möte i Ammarnäs.
- Via samråd och fältekursioner tagit fram en remissbar skötselplan för Bjuröklubb.
- Arrangerat "Naturreservatens Dag" den 2 september där verksamhet genomfördes i fem naturreservat och Naturum. Arrangemangen lockade över 300 besökare och fick även stort genomslag i massmedia.
- Naturum Vindelfjällen i Hemavan och Ammarnäs har bl.a. barnaktiviteter inne och ute och guidningar på fjället och i fjällbotaniska trädgården.
- Flera kommuner, byaföreningar, hembygdsföreningar, ideella organisationer m.fl. har visat ett stort intresse att aktivt delta i olika naturvårdsåtgärder i länets skyddade områden. Fyrvaktarbostäderna på Stora Fjäderägg (Holmöarna) och Bjuröklubb är vandrarhem. Länsstyrelsen nyttjar i många fall lokala föreningar eller lokalt boende för tillsyn och underhåll av anläggningar i naturreservat. Detta sker med s.k. skötselavtal, för närvarande 17 avtal men de kommer inom kort uppgå till närmare 30 enligt prognos.
- Under 2012 hade Länsstyrelsen Västerbotten att fördela 1,59 milj kr till lokala naturvårdsprojekt (LONA). Samtliga medel kunde fördelas genom beslut till 14 projekt för 6 av länets kommuner. Eftersom bidragsdelen kan vara högst 50 procent av totalkostanden av beviljade åtgärder kan naturvårdsprojekt överstigande 3 milj kr genomföras i länet. (Totalt ansökte 6 av länets 15 kommuner om bidrag för 2,5 milj kr till 18 projekt för 2012.).

54. Länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands, Skåne, Jönköpings, Östergötlands, Uppsala, Västerbottens län och Västernorrlands län ska, för de kommuner eller områden där det fastställts åtgärdsprogram med syfte att nå miljökvalitetsnormerna för luftkvalitet, redovisa i vilken grad åtgärderna har genomförts, vilken effekt åtgärderna bedöms ha haft på halterna samt om miljökvalitetsnormerna följs.

Umeå kommuns åtgärdsprogram

Umeå kommuns åtgärdsprogram för att klara MKN (miljökvalitetsnorm) för kvävedioxid är indelat i fyra områden och består av totalt 17 åtgärder.

Av dessa har nio genomförts och två följer plan. Tyngdpunkten på de genomförda åtgärderna ligger på åtgärder i gatu- och vägnät samt på styrning av trafikbeteende. Stora delar av den avlastande ringleden (Umeåprojektet 2) är genomförd och därmed kan trafik redan idag ledas utanför centrala staden. Den sista delen av ringleden (Västra länken) kommer att ge ytterligare avlastning av centrum och den beräknas stå klar 2015-2016. Kommunens satsningar på kollektivtrafiken har fått stor genomslagskraft vilket syns i statistik över bussresandet.

Länsstyrelsens bedömning är att åtgärderna får allt större betydelse för luftkvaliteten efterhand som olika aktiviteter genomförs. Flera av åtgärderna ger direkta effekter medan andra får genomslag på längre sikt. Än så länge kan ingen minskning av halterna ses i mätningarna, vilket visar på fortsatt hög föroreningsbelastning, men på sikt bör åtgärderna få effekt. Motverkande faktorer är det ökade antalet dieselfordon och eventuellt det omfattande byggandet i centrum. I övrigt planerar kommunen för ett nytt köpcentrum vid den södra infarten till Umeå. Denna målpunkt kommer att generera mycket trafik och effekten av detta på luftkvaliteten i centrala staden är svår att förutsäga. Umeå kommun har vid 2011 års mätningar längs Västra esplanaden inte klarat MKN för årsmedel, dygn, och timme av kvävedioxid. MKN på timmes- och dygnsnivå överskrids med stor marginal. Mätningar under 2012 (1 jan – 1 okt) visar att MKN för timme kommer att överskridas under året.

Skellefteå kommuns åtgärdsprogram

Skellefteå kommuns åtgärdsprogram är indelat i sju tematiska områden och innehåller totalt 25 åtgärder. Vissa åtgärder överlappar varandra och därför är antalet genomförda åtgärder inte ett helt relevant mått. 19 av de redovisade åtgärderna i programmet är genomförda eller genomförs enligt plan. 6 av åtgärderna är inte påbörjade. Kommunen har främst jobbat med åtgärder som berör beteendepåverkan, gång- och cykelfrämjande åtgärder samt alternativa bränslen. De åtgärder som berör trafikstyrning (trafiksinaler, miljözon, m.m.) har inte genomförts ännu.

De hittills genomförda åtgärderna har sannolikt haft viss effekt på kvävedioxidhalten på platser där miljö kvalitetsnormen överskrids. Kommunens arbete med beteendepåverkan i projektet *Framtidsvägen* har sannolikt gett en viss förbättrande effekt på kort sikt men är framförallt en viktig signal om att det krävs en omställning i det lokala transportsystemet. Eftersom vinterklimatet varierar kraftigt mellan åren är det svårt att avgöra hur stor effekt åtgärderna har haft totalt sett.

I övrigt har Skellefteå kommun beslutat om att lägga E4:an utanför centrala staden och planering pågår för sträckningen som kommer att ligga i ett östligt läge. Denna åtgärd som har betydelse för luftmiljön i centrum, finns dock inte med i åtgärdsprogrammet. Skellefteå kommun har inte redovisat kvävedioxidhalter för 2012. Bedömningen om läget görs därför på 2011 års data. Dessa visar att MKN för kvävedioxid har överskridits under 10 dygn, vilket innebär ett överskridande. Årsmedelhalten samt timmedel ligger under MKN.

Länsstyrelseinstruktion 5§

8. verka för att de av riksdagen fastställda miljö kvalitetsmålen uppnås, och svara för regionalt mål- och uppföljningsarbete, stödja kommunerna med underlag för deras miljömålsarbete, verka för att målen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen samt samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat
Länsstyrelserna ska i fråga om sitt miljömålsarbete enligt första stycket 8 rapportera till det miljömålsråd som finns inom Naturvårdsverket och samråda med rådet om vilken rapportering som behövs. Förordning (2008:1346)

Länsstyrelsen återrappporterar detta arbete under uppdrag 46.

Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar
--

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	5,08	4,12	2,97
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,45	2,49	2,71
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	3,68 %	3,15 %	2,69 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	8 144	7 923	6 189
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	4,13 %	3,80 %	2,97 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	187	181	160
Antal beslutade ärenden	136	177	159
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	0	0	164

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 45*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.
--

Resultat och kommentarer

Antalet årsarbetskrafter har ökat från 2010 till 2012. 2011 beviljades Länsstyrelsen projektmedel från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för 8 olika projekt av vilka 7 var fleråriga. År 2012 beviljades Länsstyrelsen medel för ytterligare ett flerårigt projekt. Det medförde att vi projektanställde personal vilket gör att antalet årsarbetskrafter ökat. Detta förklarar förändringen av årsarbetskrafter och verksamhetskostnader mellan 2011 och 2012. Den minskning i antal beslutade ärenden, förklaras delvis med att en handläggartjänst varit vakant under det 4:e kvartalet 2012.

Under 2012 har Länsstyrelsen:

- utarbetat och fastställt en ny grundplan för krisledning,
- utarbetat en ny plan för räddningstjänst vid kärnteknisk olycka,
- tagit fram en ny stabsinstruktion för Länsstyrelsens krisledningsorganisation,
- utbildat och övat delar av sin organisation utifrån de nya planerna och stabsinstruktionen,
- fastställt rutiner för Regionala rådet för krishantering och skydd mot olyckor vid hantering av förstärkningsresurser.

Under 2013 kommer en ny saneringsplan efter kärnteknisk olycka att fastställas, och hela organisationen kommer att övas i samband med den regionala samverkansövningen Vildälv.

I samverkan med länsstyrelserna i Norrbotten, Västernorrland, Jämtland, Dalarna och Gävleborg har vi (NordSam) fortsatt att utveckla samarbetet inom området krisberedskap och skydd mot olyckor. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har efter förfrågan från NordSam utvärderat verksamheten och lämnat rekommendationer för en fortsatt utveckling. Utvärderingen visar att samverkan inom NordSam ger positiva effekter för länens förmåga.

Som ytterligare en del i samverkan mellan länsstyrelser och i vår roll som stödlän vid kärnteknisk olycka har Länsstyrelsen medverkat som lokala utvärderare vid Länsstyrelsen Kalmars kärnkraftsövning Henning.

Länsstyrelsen har under året startat ett regionalt kriskommunikationsnätverk med informatörer/kommunikatörer från övriga aktörer inom krisberedskapsområdet i länet. Inom ramen för nätverket har arbete påbörjats med att upprätta en regional kriskommunikationsplan. Inom NordSam har ett kriskommunikationsnätverk bildats bestående av informatörer från länsstyrelserna i de sex nordligaste länen. Länsstyrelsen har under 2012 genomfört en stabschefsutbildning för övriga aktörer inom krisberedskapsområdet i länet.

I övrigt har Länsstyrelsen genomfört utbildning och övning i WIS 2.0, deltagit i planering och förberedelser av övningen Barents Rescue 2013, medverkat i samordnad beredskapsplanering för dammbrott i de stora älvarna i länet, medverkat vid kommunala övningar, räddningschefsträffar och deltagit i olika nätverk regionalt och nationellt.

67. Länsstyrelsernas tillsyn av kommunerna inom området skydd mot olyckor syftar till att främja och bedöma kommunernas förmåga att leva upp till nationella mål, verksamhetsmål och särskilda skyldigheter enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Tillsynen ska inriktas så att den kan samordnas med länsstyrelsernas uppföljning av kommunernas tillämpning av lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Länsstyrelserna ska i årsredovisningen för verksamhetsåret 2012 redovisa en sammanfattande bedömning av resultatet av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Sammanfattande bedömning

Flertalet av länets kommuner präglas av en succesiv befolkningsminskning, vilket har inverkan på kommunernas förutsättningar att leva upp till de nationella målen och de särskilda skyldigheterna enligt LSO. Befolkningsminskning och en alltmer åldrande befolkning kan bland annat medföra att det blir svårare för kommunerna att rekrytera deltidsbrandmän. Under året har Länsstyrelsen skriftligt följt upp de tillsynsbesök som genomfördes i länets kommuner mellan 2007 och 2009. Tillsynsbesöken fokuserade på kommunernas preciserade skyldigheter enligt LSO.

Återkommande anmärkningar i tillsynsbesluten var att:

- Kommunen låg efter i sin tillsynsverksamhet avseende fastigheter som klassas som farlig verksamhet enligt LSO 2 kap. 4 §.
- Kommunen hade problem att upprätthålla beredskapen på deltidstationer.
- Kommunen hade brister i sin tillsyn över livräddningsutrusning avsedd för annan olycka än brand.
- Kommunen hade inga rutiner för uppföljning och egenkontroll av den egna verksamheten.
- Kommunen saknade riktlinjer för att bedöma lagens krav på brandskyddet "i skälig omfattning" enligt LSO 2 kap. 2 §.

Något mindre vanligt förekommande:

- Kommunen saknade ett för mandatperioden aktuellt handlingsprogram enligt LSO 3 kap. 3 § och 8 §.

Överlag visar uppföljningen att kommunerna har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med påtalade anmärkningar. Vanliga förbättringsområden som kvarstår är kommunernas arbete med egenkontroll. I de fall då kommunen ej har vidtagit några åtgärder utifrån påtalade anmärkningar beror det på att det har genomförts nyanställningar på kritiska positioner i kommunens räddningstjänstorganisation. Återkommande brister i kommunernas handlingsprogram enligt LSO 3 kap. 3 § och 8 § är att verksamhetsmålen är svåra att mäta och följa upp och att det saknas en koppling till den lokala riskbilden.

68. För uppföljningen av samhällets krisberedskap ska länsstyrelserna göra en översiktlig regional sammanställning med analys och värdering av de risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner som kommuner och landsting sammanställer enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Uppföljningen ska inriktas så att den kan samordnas med uppföljningen av kommunernas användning av utbetalade medel enligt avtal mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem. Länsstyrelserna ska i årsredovisningen för verksamhetsåret 2012 dels redovisa den översiktliga regionala sammanställningen, dels redovisa hur stor andel av länets kommuner och landsting som hittills under mandatperioden har lämnat en risk- och sårbarhetsanalys, varvid länsstyrelserna ska värdera kvalitén på kommunernas analyser. En bedömning ska göras av i vilken utsträckning som enskilda kommuner och landsting analyserat och dokumenterat möjliga extraordinära händelser i fredstid, uppskattat deras konsekvenser för verksamheten och värderat sin förmåga att verka vid en sådan händelse.

Andelen risk- och sårbarhetsanalyser samt planer för hantering av extraordinära händelser

Under 2012 har fyra kommuner lämnat in risk- och sårbarhetsanalys. Tillsammans med Västerbottens läns landsting och de elva kommuner som lämnade in risk- och sårbarhetsanalys under 2011 har samtliga länets kommuner redovisat en risk- och sårbarhetsanalys för mandatperioden.

Västerbottens läns landsting och samtliga kommuner i länet har redovisat en antagen plan för hantering av extraordinära händelser med utgångspunkt i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) till Länsstyrelsen. Sju av de kommunala planerna är antagna för innevarande mandatperiod, sju kommuner har meddelat att revidering pågår och blir färdiga under 2013 och för en kommun saknas uppgift om när planen ska revideras.

Övergripande bedömning av risk- och sårbarhetsanalyser

Jämfört med 2011 har nu samtliga kommuner och landstinget lämnat in en risk- och sårbarhetsanalys för mandatperioden. I år bedöms åtta analyser ha brister och åtta hålla tillräckligt god kvalitet, jämfört med åtta analyser med brister och fyra analyser av tillräckligt god kvalitet 2011. Efter genomförda uppföljningar har sex kommuner påbörjat eller aviserat insatser för att åtgärda påtalade brister i risk- och sårbarhetsanalyserna.

Samtliga risk- och sårbarhetsanalyser omfattar en inventering av händelser som kan föranleda en extraordinär händelse. Tolv av analyserna innehåller en värdering av händelserna genom att bedöma sannolikhet och konsekvens. Fyra av analyserna saknar värdering av identifierade händelser. Fjorton av analyserna omfattar någon form av beskrivning av de konsekvenser som identifierade händelser kan föranleda. Två av analyserna saknar helt konsekvensbeskrivning.

Två kommuner och landstinget har gjort en generell bedömning av den egna förmågan att hantera identifierade händelser. Sex kommuner har bedömt förmågan utifrån specifika händelser. Två kommuner har gjort både en generell och en händelsespecifik bedömning av förmågan. Fem kommuner har inte gjort någon bedömning av förmågan. Det är bara i hälften av risk- och sårbarhetsanalyserna som förmågan bedöms utifrån de av MSB föreskrivna delförmågorna krishanteringsförmåga samt förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar.

Två av länets kommuner och Västerbottens läns landsting redovisar risk- och sårbarhetsanalysen enligt den disposition som anges i Myndigheten för samhällsskydds och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:6). Tio av kommunerna omfattar merparten av punkterna i föreskrifterna även om ordningen inte alltid är enligt dispositionen.

Länsstyrelsens bedömning är att sju av de kommunala risk- och sårbarhetsanalyserna bedöms hålla tillräckligt god kvalitet och att övriga åtta har brister. Västerbottens läns landstings risk- och sårbarhetsanalys bedöms hålla tillräckligt god kvalitet.

Områden där kommunerna generellt sett kan utveckla sitt arbete är främst beskrivningen av konsekvenser för den egna verksamheten samt förmågebedömningen. Även beskrivningen av arbetsprocessen bör utvecklas.

Bedömningsgrund

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2010:6) utgör den huvudsakliga utgångspunkten för bedömningen av risk- och sårbarhetsanalyserna. Nordsamlänens kommentarer till MSBFS 2010:6 samt Länsstyrelsen Västerbottens kompletterande punkter gällande föreskrifterna för risk- och sårbarhetsanalys utgör också underlag i bedömningen. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 januari 2011 och det är naturligt att det tar tid att anpassa arbetet till en ny redovisningsform. Länsstyrelsen finner det förståeligt att kommunerna och landstinget inte till fullo har kunnat leva upp till samtliga krav i föreskrifterna. Vid kvalitetsbedömningen har Länsstyrelsen därför valt att fokusera på vissa av kraven.

Vår bedömning utgår ifrån att en risk- och sårbarhetsanalys som håller tillräckligt god kvalitet omfattar följande aspekter:

- Merparten av de punkter som anges i 6§ när det gäller kommunerna respektive 7§ när det gäller landstinget.
- En inventering av vilka händelser som kan leda till en extraordinär händelse i kommunen eller landstinget.
- En värdering av dessa händelser genom att sannolikhet och konsekvens behandlas.
- En beskrivning av vilka konsekvenser dessa händelser kan förorsaka (generellt beskrivet och/eller kommunspecifikt).
- En bedömning av kommunens eller landstingets förmåga att verka vid dessa händelser.

Länsstyrelsen har enbart utgått från det underlag i form av risk- och sårbarhetsanalyser som lämnats in till oss. Eventuellt arbete som har genomförts i kommuner och landsting som inte finns dokumenterat i detta underlag ingår inte i bedömningen.

Övergripande bedömning av planer för hantering av risk- och sårbarhetsanalyser

Sju kommuner har en för mandatperioden fastställd, aktuell plan. Övriga har fastställda planer men har ännu inte reviderat och antagit dem för innevarande mandatperiod. Samtliga planer har idag sin utgångspunkt i LEH, däremot är det i majoriteteten av planerna svårt att se en tydlig koppling till risk- och sårbarhetsanalyserna. Generellt behandlar planerna förberedande och operativa aspekter men sällan förebyggande uppgifter.

Frånsett att drygt hälften av kommunerna ännu inte reviderat sina planer för mandatperioden har Länsstyrelsen inte bedömt att det finns några allvarliga brister avseende planernas innehåll. De synpunkter som lämnats till kommunerna gäller framförallt att rutiner och former för samverkan med andra aktörer klargörs tillräckligt i planerna. En annan synpunkt är att planerna ofta saknar ett fastställande av de samhällsviktiga verksamheter som kommunen alltid måste upprätthålla. Samtidigt finns oftast ett underlag för detta i risk- och sårbarhetsanalyserna.

Bedömningsgrund

2 kap. 1 § i LEH anger att en plan för hantering av extraordinära händelser ska fastställas för varje ny mandatperiod, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen. Lagen ställer egentligen inga krav på innehållet i planen. Länsstyrelsen Västerbotten har under året genomfört en skriftlig uppföljning av samtliga kommuner i länet samt genomfört sex uppföljningsbesök.

Länsstyrelsen har bedömt att det är rimligt att följande delar behandlas i planen med tillhörande dokumentation:

- Beskrivning av kommunens uppgifter för hantering av extraordinära händelser.
- Fastställande av vilka av kommunens verksamheter som är samhällsviktiga och alltid måste upprätthållas.
- Mål för kommunens krisberedskapsarbete.
- Beskrivning av krisorganisationen.
- Utbildning och övning.

Kulturmiljö

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,94	1,88	1,90
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	3,45	3,39	3,82
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,63 %	2,51 %	2,72 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	6 759	6 258	7 463
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	3,43 %	3,00 %	3,58 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	273	328	371
Antal beslutade ärenden	274	308	349
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	1
Bidragutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	9	0	0
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 431, Fornminnen ⁵⁾		86	

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 43*

⁵⁾ Länsstyrelsen deltog 2011 i brukarundersökning, gällande Fornminne. Inget deltagande 2012.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.
--

Vid jämförelse av sakområdets tabell om prestationer (volymer och kostnader) är det marginella förändringar mellan åren. Viktiga insatser under verksamhetsåret har varit arbetet med en ny kulturmiljöstrategi samt att processbeskriva och förenkla arbetet med bidrag till byggnadsvård.

Övriga prestationer redovisas i återrapporteringskraven nedan.

69. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur man verkar för att förnya och utveckla kulturmiljöarbetet. Länsstyrelsen ska också redovisa exempel på och kommentera hur samverkan, t.ex. med statliga myndigheter och kommuner, sker inom kulturmiljöarbetet samt hur samverkan har utvecklats.
--

Ny kulturmiljöstrategi

Länsstyrelsen har utarbetat en ny kulturmiljöstrategi för åren 2012-2014. Strategidokumentet ger utifrån en tillståndsbeskrivning en lättillgänglig inblick i hur Länsstyrelsen arbetar, vilka problem som finns och hur vi tänker arbeta, prioritera och utveckla kulturmiljöverksamheten.

Strategin sammanfattas i följande punkter:

- Utökad information om våra kulturmiljöer.
- Utvidgad samverkan med andra parter.
- Arkeologiskt handlingsprogram och förnyat fornvårdsprogram.
- Nya byggnadsminnesförklaringar genomförs med inriktning mot 1900-talets bebyggelse, inland- och fjällområdena.
- Förbättrat faktaunderlag för byggnadsminnen, kyrkliga inventarier och begravningsplatser.
- Fortsatt riksintresseöversyn.
- Inrätta ytterligare kulturresevat.
- Förenklad bidragshantering.
- Utökad tillsyn.

Strategin utgår från de nationella målen och har tagits fram i samverkan med Region Västerbotten och länets museer. Länets kulturplan och kulturmiljöstrategin sammanlänkas i två angelägna utvecklingsområden: vidareutveckling av länets kulturhistoriska besöksmål samt ökad tillgänglighet till länets kulturarv och kulturmiljöer.

Samverkan

Samverkansambitionerna utgår i hög grad från rapporten *Samverkan ger styrka!* (2009:9) och den nya samverkansmodellen mellan länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet. Länsstyrelsen har utifrån denna medverkat i utvecklingsarbetet inom länsgrupp norr (samverkansgrupp för de fyra norrlänen). Detta har inneburit gemensamma insatser inom områdena riksintressen, Kalejdoskop och framtagande av gemensamma beslutsmallar för handläggarsystemet Platina. Förutom erfarenhetsutbyte och effektivitetsvinster, kommer detta arbete även att leda till en mer enhetlig och likartad handläggning av ärenden inom sakområdet. Länsgruppen har fungerat som ett viktigt diskussionsforum och även genomfört ett nätverksmöte för arkeologer och byggnadsantikvarier.

Länsstyrelsen har via länsgruppssamordnaren varit företräd i det för Riksantikvarieämbetet och länsstyrelsernas gemensamma programråd. Rådet har under året koncentrerat sina utvecklingsinsatser till riksintressen, tillsyn, IT-frågor och kulturarvslyftet.

Utöver det som redovisas ovan, förekommer daglig samverkan inom Länsstyrelsen gällande planärenden, områdesskydd, vindkraft, vattenverksamhet, gruvetableringar m.m. enligt PBL och miljöbalken. Externt har Länsstyrelsen medverkat vid Region Västerbottens seminarium Kulturforum Norsjö, deltagit i Region Västerbottens workshop Kultur och livsmiljöer i Vilhelmina och medverkat vid Västerbottens läns Hembygdsförbunds seminarium på temat Hus med historia i Medlefors. Länsstyrelsen arrangerade seminariet "Kunskap för kulturmiljövård" om olika kunskapsuppbyggande projekt den 17 april. Länsstyrelsen har under året också utsett kommunansvariga tjänstemän inom kulturmiljöområdet för utökad samverkan med länets kommuner.

Information Tillgänglighet Delaktighet

Omvärldsinformation är högt prioriterad i vår verksamhet. Utöver de primära myndighetsuppgifterna ligger tyngdpunkten i vår strategi på förvaltning och vidareutveckling av tre informationsportaler som byggts upp tillsammans med länets museer. Syftet med informationsportalerna är effektiv informationsspridning mot omvärlden, långsiktigt kunskapsuppbyggande, hållbar utveckling och samverkan. Arbetet finansieras huvudsakligen genom anslag 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* (610 tkr).

Årets utvecklingsarbete inom portalerna har inneburit:

- *Sevärt – en modell för regional kulturarvsturism*: ny organisation och inriktning har genomförts med inriktning mot utökad samverkan med naturvården och Västerbotten turism.
- *Hålla Hus – regional informationscentral för byggnadsvård*: en ny webbplats publicerades under mars månad efter total omarbetning. Stora resurser har lagts på marknadsföring och informationsspridning via sociala medier.
- *Spår från 10 000 år – kunskapsuppbyggnad för det historiska landskapet*: för verksamheten gäller en treårsplan för åren 2012 – 2014 med fokus på tillgänglighetsfrågor, nya kartsnitt, kulturslingor och korta filmer på webbplatsen.

Besöksfrekvensen på webbplatserna ökade i genomsnitt 38 procent under 2012. Mer information finns på webbplatserna: www.hallahus.se, www.sevart.se och www.sparfran10000ar.se.

Länsstyrelsen medverkar i, och medfinansierar också ett flertal projekt inom ramen för 7:2-anslaget. Projekten syftar till att genom dokumentation och information sprida kunskap om det samiska kulturarvet samt om skogarnas kulturarv.

Tre projekt är gränsöverskridande Interreg-projekt och utförs i bred samverkan med bland andra Museiverket (Finland), Södra Österbottens Skogscentral (Finland), Högskolen i Nesna (Norge), Helgelandsmuseum (Norge), Saemien Sijte i Snåsa (Norge), Sijti Jarne, Hattfjelldal (Norge), Länsstyrelserna i Jämtland, Dalarna och Västernorrland samt Skogsstyrelsen Region Nord, Västerbottens museum och Skogsmuseet i Lycksele. Projekten är *Sydsamer – landskap och historia*, *Skogens Kulturarv i Kvarkenregionen* och *Kulturarvet i Nordskandinaviska Gammelskogar*.

På Länsstyrelsens uppdrag har rapporten ”Kyrkstaden Fatmomakke i historisk belysning: platsens betydelse och dess andliga, politiska och kulturella verksamhetsformer från 1700-talets slut till idag” utarbetats av Umeå universitet och levererats under april. Uppdraget var en följd av RAÄ:s särskilda satsning på information och kunskap om de norrländska kyrkstäderna. Även skriften Ammarnäs kyrkstad – Lapplatsen – publicerades i Länsstyrelsens meddelandeserie 2012.

Fornlämningar och arkeologi

Under året har den största arkeologiska undersökningen i länet under de senaste 20 åren påbörjats. Den är föranledd av den nya sträckningen av E12/E4 väster om Umeå. Med tanke på undersökningens omfattning, betonades därför information och kunskapsförmedling till allmänheten och skolungdomar som en viktig ambition i Länsstyrelsens beslut. Undersökningen blev medialt uppmärksammas och ca 275 skolelever (förskola till gymnasium) och ca 150 övriga personer besökte platsen under en treveckorsperiod och vid den särskilda arkeologidag som arrangerades. Information om undersökningen har även funnits tillgänglig via Trafikverkets och Läns museets webbsidor samt genom sociala medier.

Fornvården i länet bedrivs i enlighet med upprättat fornvårdsprogram. En revidering av programmet, bland annat med syfte att tillgängliggöra miljöerna fysiskt, har påbörjats under året. Inom det 5-åriga projektet Kvalitetssäkring Skog och Historia har arbetet intensifierats med att kvalitetssäkra tidigare registrerade lämningar och överföra information till Riksantikvarieämbetets databas Fornsök. Arbetet sker i samarbete mellan Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen och läns museet och finansieras till lika delar av Skogsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet under åren 2012-2016.

Byggnadsminnen

Under året har en analys av befintliga byggnadsminnen genomförts och utifrån denna har en strategi för nya byggnadsminnesförklaringar utarbetats. Bland annat är aspekten social/kulturell mångfald en utpekad brist i det nuvarande beståndet av byggnadsminnen. Som ett resultat av detta har under året en byggnadsminnesförklaring genomförts av en fotografisk dagsljusateljé som tillhört en kvinnlig fotograf. I detta fall ligger tonvikten mer på yrkesrollen, arbetslokalen och det sociala sammanhanget än på själva byggnaden. Länets två skyddade kyrkstäder är administrativt svårhanterliga och handläggningsmässigt mycket tidskrävande. Skellefteå kyrkstad består av 398 kammare och antalet ägare är ännu större. Under hösten utbröt en brand i kyrkstaden. Sexton kyrkstadskammare förstördes helt och intilliggande byggnader skadades, vilket kommer att generera många ärenden i samband med återuppbyggnads- och renoveringsarbetet.

Kyrkliga miljöer

Det karaktäriseringsprojekt av kyrkomiljöer som Länsstyrelsen genomfört i samarbete med länets församlingar slutredovisades 2012. Alla länets skyddade kyrkomiljöer har nu utvärderats.

Värdebeskrivningarna finns, tillsammans med Vård- och underhållsplanerna, hos församlingarna och på Länsstyrelsens webbplats. Faktaunderlaget, tillsammans med det stora bildmaterialet från projektet, har redan effektiviserat och underlättat Länsstyrelsens handläggning av kyrkoärenden. Webbpubliceringen har också inneburit en större samlad informationsinsats till allmänheten om kyrkomiljöernas värde. I kyrkans regionala samrådsgrupp har Länsstyrelsen under året initierat diskussioner om utveckling och kvalitetshöjning av församlingarnas inventarieförteckningar. Detta har genom den årliga tillsynen av kyrkomiljöer samt genom karaktäriseringsprojektet identifierats som ett eftersatt område där församlingarna inte alltid uppfyller lagkraven.

Riksintressen

Översynen av länets riksintressen som påbörjades 2010 har fortsatt och 8 nya områden har analyserats under året. Totalt har därmed 18 av länets 51 områden granskats. Revideringen av riksintressena är exempel på ett mycket angeläget förnyelsearbete. Med relevanta planeringsunderlag ökar förutsättningarna betydligt för att kulturmiljövärden och miljömål ska kunna hävdas. Resultatet från analyserna visar på stora revideringsbehov. I februari arrangerade Länsstyrelsen även en workshop på temat riksintresseöversyn med norrlänen och Riksantikvarieämbetet som deltagare.

Det inkommande ärendeflödet är koncentrerat till riksintresset centrala Umeå, där Länsstyrelsen bland annat upphävt en detaljplan som bedömdes innebära påtaglig skada av riksintressemiljön. Efter överklagan fastställdes slutligen Länsstyrelsens upphävande av regeringen.

Kulturresevat

Arbetet med en kulturresevatbildning av kyrkstaden Fatmomakke har efter två allmänna samrådsmöten under året gått in i slutfasen. Resevatbildningen föranleds till största delen av regeringens skrivelse 2009/10:74 om att Kungl. Maj:ts skrivelser från 1800-talet gällande förvärv och nyttjande av kyrkstugor bör upphävas. Kulturresevatet Atoklimpen är det mest besökta turistmålet i Storumans kommun. En säsongsanställd guide har under 2012 organiserat vandringar och utfört skötsel av byggnader inom resevatet. Vandringarna organiseras i samverkan med turistbyrå i Tärnaby. Kulturresevatet Rörträsk uppmärksammades vid Riksantikvarieämbetets besök under året och nya utvecklingsidéer kommer att omsättas i en omarbetad skötselplan.

Bidragsfördelning

För den byggda miljön tillämpas en hård styrning mot byggnadsminnen och riksintresseområden vid bidragsfördelningen av 7:2-anslaget. Under 2012 har 85 procent av bidragen till byggnadsvård riktats till dessa kategorier. Bidragshanteringen för byggnadsvård är komplicerad och tidskrävande. Under 2012 har ärendegruppen därför genomlysts i en Lean-process som resulterat i att ärendehantering förenklats och rationaliserats. Analysen pekar mot att ytterligare rationaliseringar är angelägna att göra, men dessa ligger mer på det nationella planet. Som ett led i förbättringsarbetet genom Lean-processen arrangerades en workshop med museer och konsulter i februari. Kostnaden för antikvarisk medverkan har ökat, detta är en följd av RAÄ:s nya vägledning för antikvarisk medverkan som inneburit att denna bidragspost numera belastas med moms.

Fornvården bedrivs med medel från 7:2-anslaget. Fornlämningsmiljöer som är representativa för länets förhistoria eller specifika för länets kommuner och som ligger nära befolkningscentra och skolor redovisas i ett fornvårdsprogram. Förutom den praktiska vården har en revidering av programmet påbörjats under året, bland annat för att klargöra vilka av programmets miljöer som bäst kan fungera för fysiskt tillgängliggörande.

Landskapsvården är koncentrerad till slättermarker som sedan länge vårdas genom Länsstyrelsens försorg. Även länets två kulturresevat har prioriterats vid bidragsfördelningen. Några av miljöerna utgör besöksmål inom informationsportalen "Sevärt i Västerbottens län" och inom satsningen Hus med historia har fem objekt beviljats stöd.

Kompetensutveckling och Utvald Miljö

För sakområdet kulturmiljö arbetar en antikvarie med rådgivning och information om natur- och kulturvården inom kompetensutvecklingsprojektet i landsbygdsprogrammet kombinerat med handläggning av kulturmiljöärenden. Detta medför ökat kunskapsutbyte och god samverkan mellan sakområdena lantbruk, naturvård och kulturmiljövård. Rådgivningen har koncentrerats till att stödja och höja kvaliteten på både små och stora restaureringsprojekt som genomförs inom stödet Utvald Miljö. Alla sökande får inledande rådgivning och även fortsatt stöd under processen. Under 2012 har 21 rådgivningar tillhandahållits. Ett av projekten vann utmärkelsen Ullbaggen på Landsbygdsgalan i Stockholm för Årets miljöatsning på landsbygden 2012. Juryns motivering var: "Projektet har genom sin satsning restaurerat naturbete och slättermark i ett viktigt naturområde. Yngre jordbrukare har därmed fått goda förutsättningar att starta lönsamt naturvårdsjordbruk. Största vinsten är miljöns bevarande men genom ett öppet och hävdad område i detta fantastiska landskap ökar trivselen för besökare och turister."

Utvald Miljö både avlastar och kompletterar 7:2-anlaget genom effektiv samordning då samma handläggare kan bereda båda ärendetyperna. Under 2012 har ca 50 byggnader i odlingslandskapet beviljats medel för restaurering genom Utvald Miljö och på så vis avlastat 7:2-anlaget. Detta anslag är betydelsefullt som medfinansiering till större landskapsvårdande projekt. Under 2012 har ett sådant Utvald Miljö-projekt genomförts. Inom verksamheten för kompetensutveckling genomfördes 13 olika utåtriktade aktiviteter. Länsstyrelsen har bland andra träffat Svenska Naturskyddsföreningen för att stödja dem i att öka antalet hävdade slätterängar i länet - en samverkan mellan kulturmiljövård, naturvård och lantbruk.

Under vårvintern fördjupades även samarbetet mellan de fyra nordligaste länsstyrelserna genom en planeringsträff för alla som arbetar med kompetensutveckling av natur- och kulturmiljövården. Andra aktiviteter som genomförts under året är bland annat kursverksamhet i samverkan med t ex Skellefteå kommun, SNF, företag och hembygdsföreningar.

Kunskapsunderlag

Under 2012 har bidrag om totalt 891 tkr lämnats till framtagning av följande kunskapsunderlag:

Riksintresseöversyn etapp 3. Arbetet utförs i samarbete med Skellefteå museum (se under Riksintressen ovan).

Revidering av kulturmiljöprogram för Lycksele kommun. Sedan 2010 pågår en revidering av kommunens kulturmiljöprogram. Länsstyrelsen deltar i arbetet genom att medverka i en referensgrupp för arbetet samt bevilja ekonomiskt stöd via 7:2-anlaget. Målet är dels ett GIS-baserat underlag för den kommunala handläggningen samt ett utvecklingsprogram för ett urval av kommunens mest värdefulla kulturmiljöer.

Skog & Historia, kvalitetssäkring. Se ovan under Fornlämningar och arkeologi.

Utredning av skyddsformer för flottningsmiljöer. I utredningen ingår framtagning av faktaunderlag inför beslut om skyddsform för Laisälvens flottningsmiljöer samt konsekvensanalys av olika skyddsalternativ. Övergripande mål är att på optimalt sätt kunna skydda de mest orörda och kulturhistoriskt värdefulla flottningsmiljöerna längs Laisälven. Arbetet genomförs i samverkan med Länsstyrelsen Norrbotten.

Kulturmiljöer i vatten, åtgärd 20. Miljömålsarbetet och vattenförvaltningen (EU's ramdirektiv för vatten) är exempel på två verksamhetsområden som ställer krav på goda planeringsunderlag för att kulturmiljövärdena framgångsrikt ska kunna hävdas. Syftet är att skapa ett regionalt kunskapsunderlag för att bevara, använda och utveckla vattendrag med höga kulturhistoriska värden. Resultaten redovisas som GIS-baserat material för handläggning på Länsstyrelsen och som en rapport som kan spridas för att uppmärksamma länets vattenanknutna kulturarv.

Miljömålsarbete

Länsstyrelsen Västerbotten har en särskild tjänst som miljömålsantikvarie. Arbetet med att synliggöra och uppmärksamma kulturmiljöarbetet i miljömålssammanhang är därför särskilt prioriterat. Det innebär bl.a. att tillsammans med övriga sakområden arbeta med uppföljning, åtgärder och information om miljö kvalitetsmålen med utgångspunkt i kulturmiljön. Under 2012 har revideringen av länets åtgärdsprogram för hållbar utveckling slutförts. Programmet innehåller nära 200 åtgärder för kommuner, statliga myndigheter, företag, organisationer och privatpersoner. Åtgärderna har tagits fram i en bred process där aktörer från ett 70-tal organisationer deltagit. Miljömålsarbetet innefattar också den årliga uppföljningen av tillståndet i miljön. Bedömningarna, uppföljningen och analystexterna redovisas på miljömålsportalen.

Tillsyn

Årets tillsyn har utförts enligt upprättad tillsynsplan för verksamhetsåret 2012 med följande undantag: inom 431 (avverkningsärenden) har fler tillsynsbesök än planerat genomförts, inom ärendegrupp 433 (kyrkliga kulturminnen) har ingen tillsyn utförts.

Tabell 5.1			
Länsfakta kulturmiljö	2012-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	23 678	23 293	21 078
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	77	76	76
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	69	69	69
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	51	51	51
<i>yta (ha)</i>	153 687	153 687	153 687
Kulturresevat, <i>antal</i>	2	2	2
<i>yta (ha)</i>	972,5	972,5	972,5
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	53	53	53

Källa: Riksantikvarieämbetets system Fornsök samt egna register

Kommentarer Tabell 5.1

En byggnadsminnesförklaring av en fotografisk dagsljusateljé i Burträsk har genomförts under året.

Tabell 5.2			
Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2012	2011	2010
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	8 473	8 024	7 249

Källa: Riksantikvarieämbetes handläggarssystem Källa

Kommentarer Tabell 5.2

Den beslutade och utbetalade summan är helt avhängig nationell fördelning och tillgång på medel.

Folkhälsa

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,39	2,38	2,41
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,07	0,04	0,08
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,20 %	1,15 %	1,18 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	3 418	2 879	3 744
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,73 %	1,38 %	1,80 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	35	32	45
Antal beslutade ärenden	14	34	46
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	3 704	3 311	5 247

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 70*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.
--

Vid jämförelse av sakområdets tabell om prestationer (volymer och kostnader) är det marginella förändringar mellan åren.

Det minskade antalet beslutade ärenden förklaras till viss del av att Länsstyrelsen från och med 2011 löpande granskar kommunernas beslut om serveringstillstånd. 2012 års granskning har ännu inte sammanställts, analyserats och återförts till kommunerna. Det innebär att ärendena fortfarande är öppna i diariesystemet men kommer att avslutas.

Övriga prestationer redovisas i återrapporteringskraven nedan.

Tabell 6.1 Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter		
Kostnader och årsarbetskrafter för Folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)	2 651,5	2,46
<i>varav Allmänt och övergripande inom folkhälsa (700)</i>	1 622,2	1,29
<i>varav Fördelning av statsbidrag (704)</i>	240,9	0,20
<i>varav Alkohol- och tobaksärenden (705)</i>	788,1	0,98
<i>varav alkoholärenden (7051 – 7053)</i>	288,3	0,42
<i>varav tobaksärenden (7054)</i>	14,6	0,02
Totala kostnader (inkl. OH)	3 417,7	

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2012) **Källa:** Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell 6.1

Länsstyrelsens verksamhetskostnader har ökat mellan åren med ca 500 tkr. Detta beror på att Länsstyrelsen under 2012 genomfört fler projekt inom sakområdet.

Länsstyrelseinstruktion 5§

6. verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak

Länsstyrelsen har verkat för att uppnå det nationella folkhälsomålet genom bl.a. insatser inom följande områden:

Alkohol och tobak

Länsstyrelsens insatser inom ANDT- området fokuserar på målområdet *Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.*

ANDT-samordning - Regeringens samlade 5-års strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (Prop.2010/11:47)

- *I propositionen redogör regeringen för en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT-politiken).*
- *Syftet är att ange mål och inriktning för hur samhällets insatser ska genomföras, samordnas och följas upp under åren 2011–2015.*
- *Propositionen innehåller förslag till ett gemensamt övergripande mål för ANDT-politiken.*

Länsstyrelsens ANDT- samordning har under 2012 arbetat med utgångspunkt från den nationella ANDT- strategin med fokus på att stödja den kommunala ANDT-samordningen, BRÅ och folkhälsosamordningen för att skapa ett framgångsrikt preventionsarbete. De kommunala samordnarna inbjuds till regelbundna nätverksträffar med fokus på kompetenshöjande insatser för att utveckla och förstärka samverkan inom och mellan kommunerna i länet. Länsstyrelsens ANDT-samordning har vid fyra tillfällen under året samlat kommunala samordnare och vid ett tillfälle varit ansvarig arrangör för en Norrlandsträff där de fyra nordligaste norrlänen medverkade.

Den kommunala samordningen/ kontaktnätverken inom ANDT –, BRÅ- och Folkhälsoarbetet är nycklar till ett framgångsrikt lokalt förebyggande arbete som även berikats med förebyggande tillsyn där tillsynshandläggare medverkar.

Länsstyrelsens ANDT-samordnare har i ett nätverk bestående av de fyra norrlänen Jämtland, Västernorrland, Norr- och Västerbotten arbetat med länsövergripande strategiskt samarbete och ledarskapsutveckling. Nätverket har genomfört utbildning som syftar till att öka deltagarnas kompetens inom ledarskap för att bättre kunna leda processer inom området ANDT-BRÅ-Folkhälsa.

Länsstyrelsens ANDT-samordnare har minst en gång per år möten med kommunala ledningsgrupper och aktörer med ansvar för preventionsfrågor i syfte att säkra arbetet med implementering av ANDT- strategin. Länsstyrelsen har ansvarat för utbildning i länet kopplat till spetskunskap inom området ANDT, BRÅ eller Folkhälsoarbete samt tillhörande metoder som kopplas till generell- eller riktat föräldrastöd, barn i utsatta miljöer etc. Länsstyrelsen agerar också som sammankallande och ansvarig för det egna organet Länssamrådsgruppen inom ANDT för utveckling av regional samverkan.

Länssamrådsgruppen har utarbetat en regional strategi utifrån den nationella strategin med årliga genomförandeplaner kopplat till uppföljning. I den regionala strategin beskrivs regional samverkan i länet inom ANDT. Länsstyrelsen administrerar en kommunikationsplattform (www.vasterbottenforebygger.se)

Tillsyn

Länsstyrelsen har under 2012 genomfört en löpande granskning av samtliga beslut om serveringstillstånd som kommunerna, enligt bestämmelserna i Alkohollagen (2010:1622), har skickat in till Länsstyrelsen. 185 beslut har granskats och sammanställningen av våra iakttagelser kommer att delges kommunerna när 2012 års granskning är genomförd. Länsstyrelsen har även skickat en tillsynsenkät till samtliga kommuner i länet för att få en uppfattning hur kommunerna fullgör vissa av sina skyldigheter enligt alkohollagen (2010:1622) och tobakslagen (1993:581).

Sammanställningen av tillsynsenkäten visar bl.a. att flera av länets kommuner saknar tillsynsplaner. Många kommuner har inte bedrivit någon tillsyn av tobak eller folköl och ingen kommun har redovisat att man genomfört tillsynsbesök på skolor eller skolgårdar.

Resultatet av tillsynsenkäten kommer att återföras till kommunerna under första halvåret 2013. Resultatet kommer att ligga till grund för Länsstyrelsens fortsatta tillsynsarbete men även för en fortsatt dialog med kommunerna om hur de kan förbättra sitt arbete. Länsstyrelsen har under 2012 genomfört tillsynsbesök i tre av länets kommuner, Sorsele, Åsele och Dorotea.

Ansvarsfull alkoholservering

Länsstyrelsen har under året varit medarrangör i fyra ”krögarutbildningar”. Syftet har varit att utbilda restaurangpersonal i alkohollagen, alkoholens skadeverkan och polisens arbete med nöjesrelaterat våld och konflikthantering. Deltagarna har genomgått ett skriftligt prov för diplomering. Länsstyrelsen har genomfört fyra tillsynsutbildningar i närpolisområdena. Polis och kommunala alkoholhandläggare har utbildats i tillsyn enligt alkohollagen.

Länsstyrelsen har deltagit i ”Tillsynsnätverket” där Folkhälsoinstitutet och länsstyrelserna träffas ca 4 gånger per år angående alkohol- och tobakslagen.

Rapport

I Västerbotten sker implementeringen av metoden Ansvarsfull alkoholservering sedan 2004 genom Länsstyrelsens ANDT-verksamhet. De tre delar metoden baseras på är samverkan mellan kommuner, polis, landsting, Länsstyrelsen och krogbranschen, utbildning av restaurangpersonal och ökad tillsyn. I samband med 2010 års utbildningsdagar i Umeå och Skellefteå, genomfördes i samverkan mellan Länsstyrelsen Västerbotten och Region Västerbotten, en kartläggning av krogpersonalens egna dryckesvanor. Resultatet av studien presenterades som en rapport under 2012. Personalens egna alkoholvanor och inställning till alkohol kan ha betydelse för hur de i sin tur bedömer och bemöter sina gäster. Studien kan användas ur flera olika aspekter. En kan vara att reflektera över den egna konsumtionen och hälsan. En annan kan vara att som arbetsgivare fundera över hur man bäst skapar förutsättningar för personalen för en långsiktig yrkestid. En tredje aspekt kan vara att diskutera attityder, hålla kunskap levande och se över bemötande kopplat till den skyddslagstiftning alkohollagen är.

Projekt

Länsstyrelsen har bedrivit två större projekt och en riktad insats med externa medel:

Cannabisprojektet

Cannabisprojektet syftar till att skapa, utveckla regionala och lokala nätverk som understödjer kommunerna med kunskap samt erfarenhet gällande det förebyggande Cannabisarbetet. Länsstyrelsen har via länets tre största kommuners BRÅ fört dialog om nuläge och utveckling av riktat arbete mot Cannabis samt Spice. De tre nätverk som utvecklats i Umeå, Skellefteå och Lycksele har lyft fram utbildning kopplat till spetskompetens inom droger, i synnerhet Cannabisinformation för vård- och behandlingspersonal, polis och fält/upsökeriverksamhet. Andra nyckelgrupper som erbjuds mer generell utbildning är pedagoger inom grund- och gymnasieskola där även kopplingen med tobak lyfts fram utifrån evidens i länets kartläggningar.

I det fortsatta arbetet mot Cannabis ska nätverken hjälpa och stödja länets små kommuner. Här riktas tidiga tobaksförebyggande insatser till unga inom framförallt skolan och tillsyn på skolgårdar. Andra insatser är generellt opinionsarbete mot Cannabis och här ingår exempelvis att utveckla metoder och stärka negativa attityder mot Cannabis samt tobak bland unga.

Preventionsarbete i småkommuner ACBD-län

Under 2012 har utvecklingsarbetet i småkommunerna inneburit att kommunstyrelserna i de fem kommunerna Malå, Sorsele, Norsjö samt Norrbottenskommunerna Arvidsjaur och Arjeplog beslutat att delta i ett utvecklingsarbete gällande framgångsrikt preventionsarbete i "små kommuner". Länsstyrelsen har via konferenser lyft fram det som kännetecknar ett framgångsrikt och långsiktigt ANDT-förebyggande arbete samt hur detta kan implementeras i de deltagande kommunerna.

Andra vinster som erhållits är en närmare samverkan mellan ANDT och brottsförebyggande arbete i deltagande kommuner kopplat till polisens samverkansöverenskommelser. Här har kartläggning genomförts via bland annat instrumentet preventionsvärdering, och ANDT-undersökningar inom skolorna i Malå, Norsjö och Sorsele. I analysen bedöms kommunens egna förutsättningar för ANDT-förebyggande arbete, kopplat till utfall av preventionsvärdering och tendenser inom ANDT- kartläggning. En dialog har också startats kring hur samverkan kring tillsyn kan utformas i de deltagande kommunerna och vilket stöd de behöver av Länsstyrelsen.

En mindre riktad insats kopplat till föräldrainformation inför risk- och debutkvällar under temat "Tänk Om" har under året förts ut via bland annat bioreklam och lokala insatser mot langning. Samarbeten mot langning med polis och systembolag har det genomförts i våra tre största kommuner samt 5 inlandskommuner.

Länsstyrelsen har därutöver under 2012 bedrivit projektet Handslag för tobaksfri uppväxt, ett samverkansprojekt för att få berörda aktörer att fullfölja sitt ansvar beträffande tobaksfrågan. Projektet har startat i Norsjö, Lycksele och Nordmaling. Projektstart skedde i september p.g.a. sen utbetalning av projektmedel från FHI varför några konkreta resultat ännu inte kunnat redovisas. Projektet är treårigt och slutresultat redovisas efter projektets avslutande.

Övrigt

Vidare har Länsstyrelsen under 2012:

- Inom ramen för kampanjen "Varannan vatten" implementerat och medverkat i 5 stycken "Vattenbarer" (2st i Skellefteå: Trästocksfestivalen och Stadsfesten. 1st i Storuman: Storumandagarna, 1st i Norsjö: beachvolleyboll. 1st i Umeå: Brännbollsyran).
- Genomfört en utbildning i kommunala riktlinjer för kommunala Alkohol och tobakshanläggare. Syftet med utbildningen är att stärka kommunerna i att upprätta och utveckla dokument och riktlinjer i enlighet med alkohol och tobakslagen.
- Medverkat i Tobaksnätverket AC:s träffar. Ett nätverk för att stärka länet i tobaksfrågor.
- Medverkat i "Krögarträffar" i Skellefteå och Umeå där krögare, politiker, tjänstemän, Länsstyrelserepresentant och polis ingår för att skapa en god dialog och samsyn i enlighet med alkohollagen.
- Arrangerat två utbildningsdagar angående tobaksfri skoltid. Deltagare har varit skolpersonal, fritidspersonal och kommunala tobakshandläggare. Länsstyrelsen har dessutom genomfört utbildning i tobakstillsyn för personal inom polis och tullverk.

Krishantering

Länsstyrelsens insatser inom krishantering fokuserar främst på insatser inom målområdena: *Trygga och goda uppväxtvillkor och Sunda och säkra miljöer och produkter.*

I Länsstyrelsens arbete med krisberedskap beaktas folkhälsoperspektivet genom vårt uppdrag att arbeta förebyggande med kriser och olyckor och att säkerställa en god krishanteringsförmåga om en kris inträffar. Länsstyrelsens granskning och sammanställning av kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser och upprättandet av en regional risk- och sårbarhetsanalys bidrar till att identifiera risker och sårbarheter så att dessa kan åtgärdas. Det bidrar till att skapa trygghet och bibehållen folkhälsa för länets medborgare.

Länsstyrelsens uppföljning av kommunernas arbete enligt *lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* bidrar till att det övergripande nationella folkhälsomålet uppnås. Länsstyrelsen identifierar brister i kommunernas planering och beredskap vilket stärker deras beredskap och förmåga att bedriva den egna verksamheten vid extraordinära händelser, t.ex. vård och omsorg, utbildningsverksamhet och kommunal teknisk försörjning. Under 2012 har Länsstyrelsen genomfört uppföljningsbesök i 6 av länets kommuner.

Länsstyrelsen verkar i övrigt för att uppnå det övergripande nationella folkhälsomålet genom att t.ex. besvara internremisser i planärenden ur ett skydds- och säkerhetsperspektiv, fatta beslut om vilka anläggningar som ska omfattas av ägarens eller verksamhetsutövarens skyldigheter vid farlig verksamhet enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, 2 kap 4 §. Vid möten i olika regionala nätverk stödjer Länsstyrelsen aktörer i länet att förbättra sin krisberedskap och krishanteringsförmåga. Sammantaget bidrar detta till att öka tryggheten i länet.

Jämställdhet

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,05	0,06	0,06
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,85	1,71	1,93
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,93 %	0,84 %	0,95 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 236	1 898	2 274
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,13 %	0,91 %	1,09 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	13	34	52
Antal beslutade ärenden	7	12	51
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	0	0
Bidragutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	2 159	2 429	2 165

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 80*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Internt och externt arbete i jämställdhet

För att stärka Länsstyrelsens roll med jämställdhetsarbetet i länet har Länsstyrelsen påbörjat framtagandet av en strategi som ska gälla mellan 2013-2015 som syftar till att tydliggöra det interna och externa arbetet. Fokus är kunskapshöjande insatser, aktiva nätverk, stöd till kommuner och regionala aktörer för att flytta fram positionerna i jämställdhetsarbetet. I ett led att stärka det regionala arbetet har Länsstyrelsen initierat ett erfarenhetsutbyte mellan ett antal jämställdhetsprojekt i regionen för att ta lärdom av pågående och avslutade initiativ. Länsstyrelsen har även påbörjat identifieringen av hur kommunerna i länet arbetar strategiskt med jämställdhet och ska därefter planera hur Länsstyrelsen kan vara ett stöd i det fortsatta arbetet. Syftet är att stärka kommunernas arbete med jämställdhetsintegrering och skapa plattformar för samarbete, diskussion och kunskapsutbyte. Under 2012 har Länsstyrelsen gjort en översyn av syftet och grupp sammansättningen av länsdelegationen i jämställdhet. För att synliggöra delegationens uppdrag och få en bredare regional påverkan kommer delegaternas roll att ändras så att delegationen blir mer aktiv i regionens jämställdhetsarbete.

Länsstyrelsen samverkar med Region Västerbotten i framtagandet av den regionala handlingsplanen för jämställd tillväxt när det gäller att identifiera aktiviteter kopplade till den kommande utvecklingsstrategin för länet. Sakområdet jämställdhet har bistått bland annat med en nulägesanalys kring livsvillkoren för kvinnor och män i regionen och kopplat detta till de åtta prioriterade områdena i utvecklingsarbetet. Vid genomgången presenterades även konsuppladad statistik samt vilka demografiska utmaningar som länet står inför när det gäller kompetensförsörjning och jämställdhetsfrågor. Nulägesanalysen gav en överblick kring de regionala projekt och arbeten som finns kopplade till jämställdhet och vilka vi bör ta lärdom av.

Länsstyrelsen fungerar som ett kunskapsstöd och diskussionspart till kommande handlingsplan och arbetet utgår ifrån att Länsstyrelsen och Region Västerbotten tillsammans ska förankra och utveckla det regionala jämställdhetsarbetet. Länsstyrelsen kommer även att ingå i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin för att handlingsplanen ska bli integrerad på ett tydligt sätt. Länsstyrelsen kommer vara en aktör i flertalet av aktiviteterna tillsammans med Region Västerbotten och andra regionala och kommunala företrädare. I samband med den workshop som Tillväxtverket och Reglab anordnade för aktörer som ansvarar för handlingsplanen,

blev Länsstyrelsen inbjuden för att berätta om vårt senaste jämställdhetsprojekt Innovative North, som har tydliga kopplingar till jämställd tillväxt.

Inom det regionala arbetet kopplat till jämställd skogssektor har arbetet fortskridit i syfte att förändra bilden av branschen. Arbetet med jämställt skogsbruk har intensifierats genom Skogsriket och Länsstyrelseprojektet Skog, klimat och miljö där vi aktivt arbetar med jämställdhetsperspektivet. Under sommaren genomfördes ett Skogskollo i samarbete med Norra Skogsägarna, Skogstekniska klustret och Röbäcks 4H gård. Kollot riktade sig till tjejer i tolvårsåldern och syftade till att ge information och kunskap kring arbeten i och kring skogen och att detta kan vara en kommande karriärmöjlighet. Under två dagar fick de träffa bland annat företrädare från SLU, 4H gård, Komatsu Forrest, träffa skogsmaskinförare samt göra ett studiebesök i SLU försökspark. Utvärderingen av kollot visade att deltagarna fått en djupare kunskap om vad skogen är och kring vilka yrkesmöjligheter som finns. Vidare har Länsstyrelsen presenterat vårt arbete med jämställt skogsbruk på landsbygdsdepartementets workshop om skogsbrukssektorns jämställdhetsintegrering i december. Syftet med vår medverkan var att exemplifiera hur ett konkret jämställdhetsarbete kan genomföras och ge ett inspel till uppfyllandet av jämställdhetsstrategin inom Skogsriket. Ett konkret utfall av arbetet inom skogssektorn är att skogstekniska klustrets företag numera arbetar med att jämställdhetsintegrera sina affärsplaner.

Det nationella projektet ESF Jämt, processtöd i jämställdhetsintegrering för projekt inom Europeiska Socialfonden, har sedan 2009 arbetat i länet för att integrera jämställdhetsperspektivet. ESF Jämt har påvisat tydliga resultat i regionala projekt att stödet påverkar både insatser och bemötande av deltagare. I länet finns ett antal fördjupningsprojekt som även är lärande exempel inom Socialfonden när det gäller jämställdhetsintegrering. Förutom via processtödet har Länsstyrelsen kontakt med dessa projekt för att tillvarata de faktiska resultat de uppvisar för att sprida det i andra sammanhang men även vara ett stöd till det fortsatta arbetet efter projektavslut. Länsstyrelsen har en representant i referensgruppen och har aktivt planerat och genomfört aktiviteter tillsammans med ESF Jämt nationellt.

Under ett antal år har Länsstyrelsen haft besök av utländska delegationer, 2012 kom den internationella delegationen från Serbien som bestod av landets främsta genusexperter. Besöket var till karaktären erfarenhetsutbyte kring jämställdhetsintegrering i respektive länder, där både stora likheter diskuterades men även nya metoder att exempelvis arbeta med mäns våld mot kvinnor. Det internationella utbytet tillför många nya nätverk och även en möjlighet att föra ut svensk jämställdhetspolitik och strategin för jämställdhetsintegrering.

En träff har genomförts med landshövdingens nätverk "Kvinnor på ledande position". Syftet med nätverket är att erbjuda en mötesplats för kvinnor i ledande funktioner så att de kan skapa nya kontaktytor. Nätverket fyller en viktig funktion då det traditionellt har varit svårt för kvinnor i länet att få betydande positioner i näringslivet. En översyn under året har gjorts av nätverkets deltagarantal och nätverkets syfte.

Mäns våld mot kvinnor

Länsstyrelsen Västerbotten har ett nära samarbete med Länsstyrelsen Norrbotten när det gäller arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Arbetet har utgått från kommunernas ansvar att tillgodose skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor och barn samt till våldsutövare. Detta övergripande fokus har varit en röd tråd genom samtliga insatser med syfte att motverka mäns våld mot kvinnor. Genom gemensamma kompetenshöjande insatser och nätverksträffar har det skapats möten och erfarenhetsutbyten mellan verksamheter över de två länen, vilket ger en ökad samsyn kring våld i nära relation. Länsstyrelsen strävar efter att samtliga kommuner ska hålla en god kvalitet när det gäller insatser till våldsutsatta och våldsutövare så att det i förlängningen leder till att dessa får relevant skydd och stöd oavsett vilken kommun individen bor i.

Genom det länsövergripande arbetet underlättas samverkan mellan de kommuner som ligger nära länsgränsen och i deras arbete mot våld i nära relation. Under våren har även en 7,5 poängsutbildning via Umeå universitet genomförts - Mäns våld mot kvinnor och barn i nära relationer - samhällsansvar och samverkan. Ca 30 deltagare från berörda verksamheter som socialtjänst, polis, migrationsverket, psykiatri och kvinnojourer har deltagit. Kursen syftade till att verksamheter i länet ska förvärva sig fördjupad kompetens om mäns våld mot kvinnor samt att inspirera till ökad samverkan.

Våldsutsatta kvinnor

Under 2012 har Länsstyrelsen prioriterat särskilt sårbara grupper och erbjudit berörda verksamheter kompetensutveckling inom följande områden; våldsutsatta kvinnor med beroendeproblematik, våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning, våldsutsatta kvinnor med utländsk bakgrund som fallit offer för tvåårsregeln, prostitution och människohandel, hedersrelaterat våld och förtryck. Förutom kvinnofridsnätverk som fokuserar på samtliga målgrupper, upprätthåller Länsstyrelsen nätverk för länets spetskompetensteam med fokus på arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Ett intensivt arbete har varit kopplat till uppdraget Metod och kompetensstöd. Länsstyrelsen har träffat 13 av länets 15 kommuner för att i dialogform informera och diskutera Socialnämndens ansvar för målgruppen samt utvecklingsmöjligheter i kommunerna. Satsningen har gett en ökad medvetenhet hos beslutsfattare om Socialnämndens ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn samt kunskap om Länsstyrelsens funktion i utvecklingsarbetet. Länsstyrelsen ingår i en myndighetsgemensam arbetsgrupp där det strategiska och nationella arbetet planeras. Arbetet har inneburit ett omfattande samarbete med andra länsstyrelser samt med Socialstyrelsen, vilket har syftat till ett nationellt strategiskt arbete mot våld i nära relation.

Fler aktiviteter redovisas under avsnitt länsstyrelseinstruktion 5§.

Tabell 7.1			
Kostnader/intäkter för Jämställdhet	2012	2011	2010
Verksamhetskostnader inkl. OH¹⁾ (tkr)	2 236,4	1 897,5	2 273,9
varav ramanslag 5:1, netto (tkr)	718,3	910,0	1 046,2
varav övrig finansiering (tkr)	1 516,1	979,1	1 187,6
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	1,13%	0,91%	1,09%
Verksamhetsintäkter	1 206,6	770,8	882,6

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11) **Källa:** Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell 7.1

Det är marginella förändringar mellan åren.

Länsstyrelseinstruktion 5§

1. integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor

Jämställdhetsintegrering är Länsstyrelsens strategi för hållbar utveckling. Länsstyrelsen har omarbetat verksamhetsplanen och infört ett tydligare krav på omvärldsanalyser, statistik och jämställd medborgarservice i ett led att jämställdhetsintegrera myndigheten. Alla chefer på Länsstyrelsen ansvarar för att integrera jämställdhetsperspektivet inom respektive enhet. Den interna analysen av myndigheten visar ett behov av att konkretisera jämställdhetsarbetet och arbeta med ett verksamhetsnära stöd. Länsstyrelsen har arbetat utifrån ett ledningsstyrt jämställdhetsarbete och i linje med detta och för att ge likartade förutsättningar till samtliga chefer kommer en metodutbildning i jämställdhetsintegrering att genomföras under 2013.

Detta ska resultera i att de olika sakområdena får ett tydligare stöd att gå vidare med att implementera jämställdhet i arbetssätt, bemötande och handläggning. Sakområdet jämställdhet deltar i chefsmöten i syfte att dela och erhålla information samt diskutera kommande insatser. Detta forum och tertialuppföljning fungerar som en återrapportering av det interna arbetet med jämställdhetsintegrering.

I handläggningen av lantbruksärenden har Länsstyrelsen kontinuerligt arbetat med kommunikation och sett över statistik, text och bilder ur ett jämställdhetsperspektiv. Till exempel så bearbetas texter inom veterinära frågor så att formuleringar ska rikta sig till både kvinnor och män. Bemötandet kopplat till tillsyn analyseras i termer av hur möten ser ut, vem som tilltalas och ges utrymme och i själva agerandet under tillsynen. Årligen görs jämställdhetsanalyser av de bilder och texter som publiceras i tidningen Norrbruk som ges ut tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten.

Under 2012 har arbetet med projektet Trygg stad- stadsplanering ur ett jämställdhetsperspektiv genomfört ett antal aktiviteter. Länsstyrelsen har producerat en film “ En trygg stad är en levande stad” som syftar till att informera och väcka intresse för stadsplanering ur ett jämställdhetsperspektiv. Filmen kommer att finnas tillgänglig på vår webb och kan användas av andra aktörer. Länsstyrelsen har genomfört ett seminarium tillsammans med Umeå Kommun på temat jämställdhetsintegrering och stadsplanering. Där uppvisades konkreta aktiviteter som genomförts i Umeå kommun där en ny gångtunnel har byggts utifrån ett integrerat jämställdhetsperspektiv. Konkret har ingång/utgång, färg och ljussättning varit en viktig del i upplevelsen av trygghet. I seminariet föreläste även en forskare kring otrygghet i det offentliga rummet samt premiärvisade filmen. Länsstyrelsen anordnade även ett internt seminarium med filmvisning för att diskutera och problematisera hur myndigheten i våra beslut påverkar kvinnor och mäns upplevelse av trygghet. I hanteringen av översiktsplaner har Länsstyrelsen ett internt nätverk för planeringsunderlag där sakområdet jämställdhet beaktas och kommenteras så att det görs en jämställdhetsintegrerad bedömning.

2. genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta

Alla de aktiviteter och insatser som Länsstyrelsen prioriterar baseras utifrån de fakta, forskning och statistik som finns om kvinnors och mäns livsvillkor i länet. I de projekt Länsstyrelsen bedriver redovisas antal deltagare uppdelat på kön. De tidigare publikationerna inom JämLYS används fortfarande i regionen och inom Länsstyrelsen. Under året har den senaste rapporten publicerats och den är kopplad till arbetet med jämställd skogssektor. JämLYS - en jämställdhetsanalys av skogssektorn i Västerbotten, har identifierat och analyserat utvecklingsområden i en bransch som är viktig för länet. I samband med konferensen Skogsriket lanserades jämställdhetsanalysen som problematiserar könssegregeringen inom skogsnäringen utifrån statistik och fakta samt ger konkreta förslag till aktiva åtgärder för ett fortsatt jämställdhetsarbete.

Inom ramen för jämställd skogssektor används den animerade filmen “Hur ser det ut i din skog” flitigt i många regionala och nationella sammanhang och är ett aktuellt verktyg för kunskapshöjande insatser. Filmen visar på ett konkret sätt hur ojämställdheten ser ut och vad jämställdhetsarbete kan tillföra en könssegregerad bransch.

2012 startade länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten projektet “Innovative North” som är en process där fokus är jämställd regional tillväxt. Samhällsutvecklingen är till stora delar ojämställd och en attraktiv region behöver en jämställd utvecklingsstrategi. Projektet kartlägger hur dessa basnäringen (gruvor, skog och stål) samt hur kulturella och kreativa näringar kan samverka för synergieffekter och se vilka gemensamma utmaningar dessa står inför ur ett jämställdhetsperspektiv.

Ett antal nationella och regionala aktörer är involverade i projektet som just avslutat sin förstudiefas. De aktiviteter som gjorts i förstudien visar på att det finns ojämställdheter inom respektive näring som påverkar kvinnors och mäns livsvillkor i regionen och att de reproducerar samma könsmönster. Näringarna i sig är könssegregerade vertikalt och horisontellt, dvs. att kvinnor och män finns i olika branscher och på olika nivåer inom dessa näringar.

Inom handläggningen av företagsstöd och projektstöd tas det fram könsuppdelad statistik och utfallet analyseras utifrån detta. Ärenden kopplade till lantbruk och veterinära frågor hanterar statistik och framförallt tillförs kunskap om könsmönster när det initieras, planeras, genomförande och uppföljning av aktiviteter.

3. vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa

Länsstyrelsen samarrangerade en konferens "Vi trodde vi var bäst" tillsammans med Region Västerbotten, landstinget, SKL, Bris samt Rädda barnen i syfte att inspirera och initiera ett strategiskt arbete för att säkerställa barns rättigheter i vårt län. En effekt av konferensen är att samtliga anställda på Länsstyrelsen ska få utbildning i Barnkonventionen för att få bättre kunskap och verktyg om hur vi införlivar barnperspektivet i all vår verksamhet.

I miljömålsarbetet integreras barnperspektivet i arbetet av överlämningen av ett samhälle där de största miljöproblemen är lösta utan att öka miljö och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Under delmål 4 i jämställdhetspolitiken är barnperspektivet specifikt utpekat som prioriterat. I ett samarrangemang med skola anordnades en föreläsning på ett gymnasium om hedersrelaterat våld och förtryck. Ett annat arrangemang tillsammans med Länsstyrelsen Norrbotten handlade om pojkars och mäns utsatthet. Länsstyrelsen fördelar projektmedel med syfte att arbete förebyggande mot hedersrelaterat våld och förtryck i länet. I beslutsprocessen beaktas projektets effekter för barn utifrån barnets bästa. De beslut och insatser som Länsstyrelsen genomför berör direkt eller indirekt barnens situation, därför genomlyses effekterna av beslutet/insatsen alltid i relation till barnperspektivet. När det gäller beslut/insatser inom det fjärde jämställdhetsmålet är målgruppen barn alltid aktuell. Det gäller även barn som lever i familjer där våld förekommer, eller själva utsätts för brott.

Västerbottens län har i förhållande till sin folkmängd ett relativt omfattande flyktingmottagande. I länet fanns under 2012 boenden för omkring 1 300 asylsökande, och länet tog under året emot drygt 700 nyanlända varav drygt hälften, 357 var barn. Av dessa var 133 barn utan egen vårdnadshavare, de som i dagligt tal kallas ensamkommande barn. I länet fanns vid årets utgång 73 asylplatser för ensamkommande asylsökande barn, och 225 platser för barn som beviljats permanent uppehållstillstånd (PUT-platser).

Länsstyrelsen använder frekvent regionala integrationsfora för att aktualisera frågor gällande mottagande av barn, särskilt ensamkommande barn och håller beslutsfattare i länets kommuner à jour med behovet av platser. Två viktiga sådana fora är Migrationsrådet och ett nyinrättat Partsforum som båda leds av landshövdingen och består av ledande företrädare från bl.a. kommunerna. Under hösten beslutade länets Migrationsråd att en länsstrategi för mottagande av ensamkommande barn ska arbetas fram. Arbetet med strategin har inletts under hösten och beräknas vara klart under första halvan av 2013.

Inom ramen för det nationella projektet "Mottagande av ensamkommande barn - lokalt och regionalt utvecklingsstöd" som drivs i samverkan mellan bl.a. SKL, Migrationsverket och länsstyrelserna har Västerbotten erbjudits en plats som ett av fyra följelän.

Fem nyckelpersoner i länet från kommunerna och Länsstyrelsen utbildas i att bl.a. leda förändringsarbete och kommer på olika sätt att involveras i utvecklingsprocesser i länet.

Som ett viktigt led i uppdraget med att främja beredskap och kapacitet samordnar Länsstyrelsen flera regionala nätverk för verksamhets- och boendechef, HVB-personal, socialsekreterare m.fl. Nätverken för hälsofrågor och SFI/språkintröduktion arbetar övrlappande i frågor som rör både nyanlända och ensamkommande barn. Länsnätverken utgör viktiga stödjande strukturer i arbetet med ensamkommande barn, inte minst för små kommuner i glesbygd och kommuner som har nystartade verksamheter/ska starta verksamhet.

Under året har Länsstyrelsen arrangerat en länskonferens i mars samt en konferens för kommunerna i Norr- och Västerbotten i november i samarbete med Länsstyrelsen i Norrbotten. Konferenserna har bl.a. syftat till att lyfta fram goda regionala och lokala exempel på mottagande och belysa behovet av platser. För att vidare stödja kommunerna i mottagandet av ensamkommande barn har Länsstyrelsen även arrangerat en informationsdag med Socialstyrelsen och Migrationsverket för kommuner i de fyra nordligaste länen samt en informationsdag om statsbidrag och ersättningar från Migrationsverket för kommunerna i Norr- och Västerbotten.

Under våren genomförde Länsstyrelsen en kartläggning av mottagandet av ensamkommande barn i länet. Kartläggningen innehåller både statistiskt underlag och en kvalitativ del byggd på intervjuer med kommunerna.

Ett antal frågor av länsövergripande karaktär har aktualiserats i länet med bäring på kommunernas mottagningskapacitet:

- samarbetet mellan kommunerna och barn- och ungdomspsykiatri,
- beredskap för och ansvarsfördelning när ensamkommande barn återförenas med föräldrar,
- kostnader för skolgång i annan kommun än anvisningskommunen,
- ansvarsfördelning kommuner emellan när ensamkommande barn flyttar till/placeras i annan kommun än anvisningskommunen.

Med anledning av detta har Länsstyrelsen initierat ett samarbete med Region Västerbotten kring en skriftlig länsöverenskommelse som klargör och reglerar ansvar kommuner emellan när ensamkommande barn flyttar till/placeras i annan kommun. Vidare genomfördes under våren en fördjupad länsdialog mellan kommun och landsting i frågor som rör barn- och ungdomspsykiatri. När det gäller familjeåterförening har Länsstyrelsen arrangerat seminarium för kommuner kring familjeåterförening tillsammans med Migrationsverket och Röda Korset, men också initierat lokala överenskommelser för att stödja samordningen av praktisk hantering när familjer anländer till Sverige.

Integration

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,11	0,88	1,03
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,46	1,22	0,55
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,25 %	1,00 %	0,75 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	3 029	2 233	1 685
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,54 %	1,07 %	0,81 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	32	37	24
Antal beslutade ärenden	14	26	13
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 85*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Prestationer

Västerbotten fortsätter att ha ett i relation till sin befolkning högt mottagande. Under 2012 tog Västerbottens län emot 4,0 procent av alla kommunplacerade nyanlända i landet. I länet bor 2,9 procent av landets befolkning.

För sakområdet finns avsatt två årsarbeten, fördelat på tre medarbetare. Det är en bra fördelning, som både gagnar hög kompetens och låg sårbarhet. Antalet ärenden är begränsad och består främst av kommunöverenskommelser med tillhörande förhandlingsarbete samt beredning och prövning av ansökningar ur s.k. § 37-medel. Minst lika viktigt men mindre synligt är arbetet med regional och lokal samverkan, uppbyggnad och underhåll av stödjande strukturer, uppföljning och analys av uppnådda resultat, allmän upplysningsverksamhet för att stärka kommuners beredskap och kapacitet tillsammans med konsultativ verksamhet gentemot främst mindre kommuner.

Andra väsentliga resultat

Uppdraget med nyanländas etablering har under 2012 märkbart komplicerats genom de sammantaget ökande flyktingströmmarna till vårt land. Fler flyktingar innebär mer arbete också för Länsstyrelsen. Alla de människor som söker sig till vårt land behöver någonstans att bo och leva. Samtidigt är den begreppsflora och de system som myndigheter använder för att administrera uppdragen delvis svårtillgängliga och ständiga sammanblandningar sker också mellan olika målgrupper av flyktingar, inte minst bland kommunala företrädare. Kraven växer därför på staten att uppträda mera samlat, att vara väl insatt också i olika kommunala förhållanden och regelsystem, och att med stor pedagogisk förmåga kunna förklara begrepp och sammanhang.

72. Länsstyrelserna ska inom ramen för uppdraget rörande mottagandet av nyanlända invandrare prioritera genomförandet av reformen för etablering av vissa nyanlända invandrare. Länsstyrelsen ska redovisa:

- En bedömning av behovet av insatser från länsstyrelserna,
- genomförda insatser,
- en bedömning av det egna resultatet, samt
- kvarstående utvecklingsbehov.

Länsstyrelserna ska särskilt redogöra för insatser m.m. som rör sfi. Anvisningar för redovisningarna ska lämnas av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Bedömning av behovet av insatser

År 2011 präglades av osäkerhet kring den då nyligen igångsatta etableringsreformen.

Verksamhetsåret 2012 har istället utmärkts av omtag på flera områden. Flera kommuner har ökat sitt mottagande och Arbetsförmedlingen har förstärkt bemanningen på flera kontor. De initiala problemen med roll- och ansvarsfördelning mellan kommun och Arbetsförmedling kvarstår på vissa håll, men framförallt kommunerna har på flera håll omtolkat sitt uppdrag och intagit en mer aktiv hållning i etableringsarbetet (i vissa fall också för att kompensera brist på initiativ och samordning från Arbetsförmedlingen och andra statliga aktörer).

Allmänt sett har arbetet under året i stora delar handlat om bättre fungerande bosättning, bättre fungerande lokal och regional dialog och bättre fungerande samverkan mellan berörda aktörer. I många fall saknar etableringsplanerna ett fullständigt adekvat innehåll, framförallt gäller det praktikmöjligheter. Frågan har uppmärksamats både lokalt och regionalt och är tveklöst en av de mest angelägna utvecklingsfrågorna i etableringsuppdraget.

Generella utmaningar som länet möter i arbetet med nyanländas etablering är stora geografiska avstånd, bostadsbrist i tätorterna och en begränsad arbetsmarknad i framförallt inlandet. Tillgången till etableringslotsar liksom myndighetsnärvaro är fortfarande låg i delar av länet, vilket ställer stora krav på Arbetsförmedlingen och kommuner att vara ställföreträdande. Ett utvecklat regionalt samarbete och ett ökat användande av distanslösningar är nyckelfrågor för att kunna möta många av dessa utmaningar.

Det finns ett behov av ett helhetsperspektiv på mottagande i kommuner som tar emot både nyanlända och ensamkommande barn. Inte minst mot bakgrund av en ökad inströmning av anhöriga till bland annat ensamkommande barn, blir den inomkommunala dialogen mellan de olika verksamheterna allt viktigare. Länet står inför en omfattande utökning av boende för asylsökande, varför det finns behov av att även inkludera denna grupp i de lokala och regionala dialogerna.

Genomförda insatser

Under 2012 har Länsstyrelsen haft särskilt fokus på uppföljning av SFI, samhällsorientering samt mottagandet av ensamkommande barn. Särskilda kartläggningar har genomförts. Syftet med att kartlägga och följa upp insatserna har varit, dels att fånga upp möjligheter, hinder och goda exempel, dels att få ett underlag för vilka utvecklingsinsatser som behöver prioriteras inom respektive område under 2013. Uppföljningsarbetet – som delvis har bedrivits inom ramen för ett projekt i samarbete med länets kommuner – har under 2012 resulterat i tre rapporter om ensamkommande barn, SFI och samhällsorientering. Arbetet kommer att fortsätta under första halvan av 2013 med fokus på övriga aktiviteter i etableringsplanerna.

Insatser som rör SFI har särskilt prioriterats under året. I februari genomfördes två konferensdagar i Lycksele kring SFI och språkinträdning som riktade sig till framförallt lärare och rektorer i kommunerna.

Konferensen innehöll såväl olika kompetenshöjande seminarier om pedagogik för alfabetisering, distansundervisning, svenska för personer med rehabiliteringsbehov m.m. som föreläsningar från Skolinspektionen och Nationellt centrum för svenska som andra språk. I oktober hölls ett rådslag om SFI med länets skolpolitiker och skolchefer. På rådslaget presenterades ovan nämnda rapport om uppföljning av SFI i länet, och utifrån ett antal identifierade utvecklingsområden diskuterades behov av insatser.

Fyra kommuner från Västerbotten och Norrbotten har tillsammans sökt och beviljats medel från länsstyrelserna i respektive län för att ta fram ett koncept med yrkesutbildningar inom ramen för SFI. I Umeåregionen pågår även ett projekt finansierat av nationella § 37-medel kring SFI på webben. Länsstyrelsen i Västerbotten deltar också i det nationella arbetet med SFI som representant i länsstyrelsernas fokusgrupp för SFI. Fokusgruppen har under året genomfört en intern kompetensutvecklingsdag kring SFI för alla integrationshandläggare på länsstyrelserna samt två dialogdagar med SFI-rektorer, SKL, Skolverket och Arbetsförmedlingen.

För att nå framgång i arbetet med nyanländas etablering är regional samverkan avgörande. Små kommuners möjlighet att tillhandahålla etableringsinsatser som samhällsorientering och SFI bygger på samverkan över kommungränserna. För samhällsorienteringen har det regionala arbetet tagit fart under året och utmynnat i två regionsamarbeten – Umeåregionens sex kommuner och Region 8 som utgörs av åtta inlandskommuner. Båda regionsamarbetena har backats upp med § 37-medel. Inom SFI behöver det regionala, operativa samarbetet utvecklas ytterligare, bland annat för att möta den nya Skollagens krav på att SFI-utbildning ska erbjudas året om. Få kommuner klarar det i dagsläget.

Länsstyrelsen är pådrivande i det regionala samarbetet genom att initiera och främja olika läns- och delregionala samarbeten. Länsstyrelsen är också en sammanhållande och samordnande kraft i olika länsnätverk för SFI-rektorer, SO-samordnare, boendechef, flyktingsamordnare m.fl. §37-medel beviljas endast för mellankommunala samarbeten vilket har drivit på den regionala samverkan. I december slutredovisades en förstudie, finansierad av §37-medel, av ett regionalt flyktingmottagande i inlandets åtta kommuner. Umeåregionen har sedan år 2006 en regional organisation för flyktingmottagande.

Under hösten 2012 besökte Länsstyrelsen 14 av 15 kommuner i länet tillsammans med Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. I besöken har dels ingått att följa upp mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn under det senaste året, dels att förhandla fram ytterligare platser för nyanlända och ensamkommande barn. Under besöken har bostadsfrågan prioriterats, liksom Migrationsverkets arbete med boende för asylsökande.

Landshövdingen har varit engagerad i arbetet, vilket är viktigt. Landshövdingens roll är samlande och ger tyngd åt arbetet. Sedan tidigare finns i länet ett *Migrationsråd* som landshövdingen leder. Där ingår ledande företrädare för samtliga länets kommuner. Under 2012 inrättades därutöver *Partsforum* som står till landshövdingens förfogande, med huvudrepresentanter för Umeåregionen, Region 8 och Skellefteå kommun samt sakkunniga från bland annat Migrationsverket och Arbetsförmedlingen.

Ett regionalt asylsamråd har påbörjats mellan Länsstyrelsen, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Polisen och Landstinget Västerbotten. Syftet är att hålla varandra kontinuerligt uppdaterade i det kontinuerliga sökandet efter boenden för asylsökanden, och att i förlängningen hålla ihop dialogen med länets kommuner i mottagande av flyktingar.

Bedömning av det egna resultatet

Strategin – där förhandlingarna med kommunerna samordnats med Migrationsverket om såväl nyanlända, ensamkommande barn som boende för asylsökande – har varit lyckosam.

Kommunerna uppskattar att staten uppträder samordnat, har samma budskap, drar åt samma håll och samordnar sina insatser. Även andra stödjande strukturer som olika nätverk och dialogforum är viktiga för att koordinera alla parallella processer.

Arbetet med uppföljning av ensamkommande barn, SFI och samhällsorientering har resulterat i bra underlag inför kommunbesök, förhandlingar samt planering och prioritering av kommande insatser. Uppföljningarna har belyst såväl goda exempel som utvecklingsområden och till viss del även kunnat jämföras med resultat på nationell nivå i olika frågor. Länsstyrelsen bedömer att arbetet med uppföljningar av delar i etableringsuppdraget är av stor vikt för fortsatt arbete och behöver ske årligen.

Det regionala samarbetet som sker via nätverk, konferenser och samarbeten av mer operativ art har i stora delar varit välfungerande. Nätverk och konferenser utgör de viktiga stödjande strukturer som behövs för att kunna belysa angelägna frågor, utbyta erfarenheter, sprida goda exempel och initiera mellankommunala samarbeten. De operativa samarbeten som bedrivs kring samhällsorientering sedan 2011 har fördjupats och utvecklats i positiv riktning under året.

Kvarstående utvecklingsbehov

Det kvartstår ett flertal viktiga utmaningar för att konsolidera etableringsreformen. De uppföljningar som Länsstyrelsen genomfört under året visar på stora utvecklingsbehov i arbetet, framförallt med aktiviteterna i etableringsplanerna. Knappt en femtedel av eleverna vid SFI i länet har någon gång varit ute på praktik vilket leder till att kopplingen till arbetsmarknaden är svag eller i många fall obefintlig.

En genomgång av lokala överenskommelser mellan kommun och Arbetsförmedling i länet visar också att arbetet med praktik och praktikanskaffning inte alls omnämns i flera av överenskommelserna. Praktik är ett gemensamt ansvar där god samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommunen, eventuella lotsar och andra aktörer behöver säkerställas och effektueras. Att etablera fungerande lokala överenskommelser i alla kommuner är överlag ett utvecklingsområde som kommer ges ny prioritet när det metodstöd kring överenskommelser som centrala parter arbetat fram lanseras under 2013.

Bostadsfrågan är fortsatt central för arbetet med beredskap och kapacitet för mottagning i länet. Det finns ett behov av att komplettera överenskommelser om mottagande av nyanlända med genomförandestrategier i varje kommun för hur arbetet med bosättning och övrig etablering ska verkställas.

Att utveckla det regionala samarbetet kring bland annat SFI är prioriterat och nödvändigt för att bland annat kunna erbjuda flexibel undervisning året om, yrkesinriktad SFI m.m. Även det regionala samarbetet kring samhällsorientering behöver utvecklas vidare för att bland annat korta väntetiderna.

Landstingets roll som en viktig aktör i mottagande av nyanlända behöver poängteras tydligare. Från såväl Länsstyrelsen som från kommunalt håll upplevs landstingets frånvaro i den lokala och regionala dialogen som problematiskt och ett hinder för ett väl fungerande mottagande. Långa väntetider till hälsoundersökningar och låg kapacitet inom framförallt barn- och ungdomspsykiatri är två angelägna frågor att diskutera med Landstinget.

73. Länsstyrelserna ska redovisa till vilka typer av insatser som ersättning enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar lämnats till kommuner och kommunförbund. Av redovisningen ska särskilt framgå insatser för att underlätta kommunal samverkan rörande sfi och samhällsorientering. Ersättningarna finansieras från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande. Anvisningar för redovisningarna lämnas av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Nedanstående sammanställning redovisar sökta och beviljade insatser i Västerbottens län år 2012 (§ 37-medel) enligt Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Kommun	Sökt insats	Sökt belopp, tkr	Beviljat belopp, tkr
Malå	Förstudier om utvecklingsmöjligheter gällande körkortsutbildning (Profil: bosättning)	444	222
Lycksele	Bosättning för direkinresta nyanlända (Profil: bosättning)	577	350
Dorotea	Skogen som integrationsarena (Profil: bosättning)	160	160
Umeå	Kartläggning/uppföljning av etableringsinsatser i Västerbotten (Profil: SFI, SO och etablering)	282	282
Umeå	KUB (Profil: bosättning)	214	214
Umeå	Insatser för ökat IT-stöd SFI (Profil: SFI)	200	200
Sorsele	Behovsstyrda yrkesutbildningar för nyanlända (Profil: SFI)	1 218	252
Vännäs	Sommarstudier för ensamkommande barn (Profil: etablering)	413	319
Robertsfors	Integration genom föreningsliv (Profil: bosättning)	301	0
Vännäs	Ökad effektivitet i SFI genom samverkan (Profil: SFI)	1 350	0
Umeå	Värdfamiljer till ensamkommande barn (Profil: bosättning)	1 104	0
Sorsele	Hållbar bosättning och etablering för nyanlända (Profil: bosättning)	376	0
Vännäs	Ökad flexibilitet i SFI genom samverkan (Profil: SFI)	2 000	0
Summa:		8 642	2 000

Länsstyrelsens kommentarer

I Västerbottens län finns fyra av landets tio minsta kommuner. Ett viktigt villkor vid medelsfördelningen under 2012 har därför varit att sökta insatser sker i samverkan med minst en annan kommun. Inom SFI och samhällsorientering är samverkan för flertalet kommuner i länet närmast att betrakta som ett axiom; det är för många kommuner inte möjligt att bedriva bra anpassad SFI eller samhällsorientering till rimliga kostnader utan samverkan.

Vid beredningen av ansökningarna har särskilt beaktats möjligheterna till effektivare och flexibla SFI-undervisning, och stöd har beviljats till insatser som syftar till att ta fram utbildningsmaterial för SFI och samhällsorientering på webben. Två stora ansökningar med inriktning på SFI måste avslås på grund av bland annat brist på medel.

Ungefär hälften av avsatta medel har avsett insatser som gäller effektivisering av bosättningssystemet eller åtgärder som underlättar nyanländas bosättning. Ett viktigt led i bosättningen är även satsningar som gynnar den enskildes etablering på arbetsmarknaden. Blir den lyckosam ökar det utsikterna till att nyanlända stannar kvar, även i länets mindre kommuner. Det i sin tur uppmuntrar enskilda kommuner att ta emot ytterligare nyanlända

Länsstyrelsen fick under 2012 in i sig ändamålsenliga och genomarbetade ansökningar, men som inte faller inom ramen för de prioriterade områdena, och som därför avslagits. Medlen utgör i sin helhet ett viktigt instrument för att bygga upp ett alltmer kvalitativt mottagande av nyanlända.

För Länsstyrelsen är det även en stor tillgång i förhandlingsarbetet att kunna peka på möjligheten att genom statlig ekonomisk bistånd kunna medverka till att knutar i bosättnings- och etableringsarbetet lösas upp.

85. Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtagande om icke-diskriminering och mänskliga rättigheter belyses, analyseras och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5§ punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion samt bedöma resultatet av detta. Redogörelsen ska innehålla information om bl.a. hur länsstyrelserna samarbetat med andra berörda myndigheter samt vilka åtgärder som vidtagits för att stödja kommunernas arbete med dessa frågor.

-Åtgärder som har vidtagits för att genomföra länsstyrelsernas handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter 2010–2012, samt resultatet av dessa, ska särskilt redovisas.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med en strategi för antidiskrimineringsarbetet har under 2012 fokuserat på ett fortsatt genomförande av handlingsplanen för lika rättigheter och möjligheter. Samtliga länsstyrelser deltar i samordningsarbetet, att genomföra handlingsplanen på den egna Länsstyrelsen. Ansvar för genomförandet ligger på respektive myndighet. Länsrådsgrupp 3 ansvarar för att hålla ihop det gemensamma arbetet och förvalta handlingsplanen. Det sker med stöd av en projektorganisation med ett antal arbetsgrupper och en styrgrupp. En utförligare redovisning av detta arbete redovisas av Länsstyrelsen i Dalarna.

Länsstyrelsens chefer har redan under 2011 deltagit i utbildningar inom område A avseende på mänskliga rättigheter och diskriminering. Utbildning inom kompetensbaserad rekrytering genomfördes under 2012 för alla chefer och för några fackliga representanter.

Inom område B har den enhetsvisa fördjupningen av grundutbildningen som påbörjades vid Länsstyrelsen under 2011 fördröjts på grund av organisatoriska förändringar inom myndigheten. HR-chef och chefsjurist fungerar som handledare och utbildningsinsatserna kommer att fullföljas under 2013.

Inom område C har Länsstyrelsen under året kompletterat den externa webbplatsen med texter på lättläst svenska. Webbplatsen innehåller sedan tidigare texter på minoritetsspråken samiska och finska.

Länsstyrelsen har den 15 november medverkat i konferensen ”Vi trodde vi var bäst” rörande barnets rättigheter tillsammans med Landsting, Region Västerbotten, BRIS m fl. Inbjudan till ett uppföljande seminarium har just kommit ut. Inför 2013 har Länsstyrelsen beslutat genomföra en utbildning i barnkonventionen för samtliga medarbetare.

Rättighetsarbetet med utgångspunkt i kvinnors rättigheter m.m. har kommenterats under jämställdhet. Länsstyrelsens har samverkat med bland annat Umeå kommun i projektet ”Trygg stad”, med perspektiv i första hand på tillgänglighet till det offentliga rummet ur ett trygghetsperspektiv, som bedrivits tillsammans med bland annat Umeå kommun. Projektet har kommenterats utförligare under sakområde jämställdhet, § 5 länsstyrelseinstruktionen punkt 1.

Länsstyrelsen har under året etablerat kontakt med två externa aktörer inom området mänskliga rättigheter, den nationella projektorganisationen MR-dagarna och studieförbundet Sensus. Planen är att fördjupa samarbetet under kommande verksamhetsår.

Länsstyrelseinstruktion 5§

4. vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelsen har sedan ett par år tillbaka arbetat med tillgänglighet och som exempel kan anges följande:

- Klarspråksutbildning för chefer och medarbetare.
- En framtagna handlingsplan för tillgänglighet.
- Information på webbplats på lättläst svenska.
- Lokalanpassningar – Ny hiss till Cafeterian.
- Utsedd samordnare för tillgänglighet.
- Inventerat kommunikationen.

Länsstyrelsen deltar årligen i Handisams uppföljningsundersökning – Öppna jämförelser. Uppföljningen bygger på förordningen (2001:526) som innebär att det ska vara möjligt för alla, oavsett funktionsförmåga, att både arbeta på myndigheten och att besöka den. Länsstyrelsens resultat 2012 var 12 poäng av 13 möjliga.

Länsstyrelsen har medfinansierat projektet "Kartläggning av hur grundläggande betaltjänster i Västerbottens län är tillgodosedda". Djupintervjuer med äldre och funktionsnedsatta genomfördes och resultatet har redovisats i årsrapporten "*Bevakning av grundläggande betaltjänster*" för 2012. Länsstyrelsen har också deltagit i flera betaltjänstkonferenser med andra länsstyrelser men även regionmöten där förutom andra län även Post- och telestyrelsen och Tillväxtverket medverkat. Kommunernas näringslivsansvariga har under året också informerats om uppdraget.

5. integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering

Länsstyrelsen återrappporterar detta under uppdrag 85.

Övrig verksamhet

Övrig förvaltning

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,94	2,66	2,84
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	3,66	3,55	4,03
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,73 %	2,96 %	3,26 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	5 760	5 761	7 425
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	2,92 %	2,76 %	3,56 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	1 436	1 512	1 603
Antal beslutade ärenden	1 462	1 583	1 623
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	1	2
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	47 127	73 119	65 308

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 20* och 21*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

För att nå en högre effektivitet och en mer rationell användning av resurser samt säkerställa en väl fungerande rättssäkerhet har 13 verksamheter under området övrig förvaltning fr.o.m. den 1 juli 2012 koncentrerats till 7 länsstyrelser.

Koncentrationsbeslutet har för Länsstyrelsen Västerbotten inneburit att vissa ärendetyper överförts till Länsstyrelsen i Norrbottens län. Årsarbetskrafter män har minskat p.g.a. en pensionsavgång under senare delen av 2011 och arbetsinsatsen kvinnor har ökat något. Koncentrationen av verksamhet och en något minskad ärendetillströmning har möjliggjort en rationalisering om ca 0,6 aa och en ambitionshöjning framför allt när det gäller tillsyn.

Under hela året har stor fokus legat på den nya älgförvaltningen som trädde i kraft 1 januari 2012. Mycket av årets arbete har varit att förbereda och delta i arbetet med att ställa om till en ny älgförvaltning.

Större insatser har varit:

- Informationsturné runt om i länet för att informera om ny älgförvaltning.
- Omfattande registreringsarbete, avregistreringar av små jaktområden, omregistrering av jaktområden till den nya typen av licensområde samt bildande av älgskötselområden.
- Ett flertal informationsutskick dels kopplat till regeländringar kring älgjakten men även gällande den nya rapporteringsportalen älgdata.se.
- Arbete med de 5 älgförvaltningsområdena, utbildning och samordning men särskilt arbetat med att ta fram älgförvaltningsplaner.
- Länsstyrelserna från hela landet har på sin årliga jaktkonferens avhandlat många viktiga punkter främst kring det nya regelverket och hur det skall implementeras.
- Beslutat om älgjakt på 9384 vuxna älgar och 9483 kalvar till länets jaktområden.
- Länsstyrelsen har initierat och deltar i ett projekt i syfte att undersöka bildande av ett älgskötselområde på en samebys (Vilhelmina norra) marker ovan odlingsgränsen. Denna åtgärd är helt i linje med den nya älgförvaltningen och kan om den lyckas implementeras i hela fjällkedjan.

- Genomfört åtgärder för personer som drabbats av problem med vilt (främst betesskador från älg, bäverdämmen, skador från kronhjort men även tranor och gäss i odlingar). Problemen har hanterats genom skyddsjakt på ett fåtal djur men även genom en hel del diskussioner med lokala jägare.

Länsstyrelseinstruktion 4§

1. De allmänna valen

I Västerbotten har inga allmänna val genomförts under 2012.

Rennäring

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,86	1,00	2,06
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,66	1,57	1,50
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,23 %	1,23 %	1,69 %
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	3 096	2 818	3 938
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,57 %	1,35 %	1,89 %
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	591	586	664
Antal beslutade ärenden	580	600	638
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	13	11	7
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3, 4)}	6 847	9 366	7 499

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 61*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Ärendegruppen tillsyn inom rennäring som består huvudsakligen av strövrenar och har varit vanligt förekommande under 2012. Hit räknas också uppdrag till Sametinget att genomföra renräkning men även skriftliga förfrågningar som inte alltid rör tiden för vinterbeten eller strövremsproblematik. 5 ärenden har varit remisser om vindkraft från Länsstyrelsen Västernorrland (Vilhelmina N och S samebyar), enstaka ärende med koppling till markägarrollen t.ex. förfrågan från Storumans kommun kring renvaktarstuga Abelvattnet och Vaapstensijs deklaration.

Ärendegruppen Ekonomiskt Stöd består av bygdemedelsansökningar. Söktrycket på bygdemedel har varit stort under 2012. Anledningen till detta är sannolikt Sametingets lättnader i riktlinjerna för vad man kan söka medel för. Under året har samtliga ärenden från 2012 omregistrerats efter införandet av ärendehanteringssystemet Platina.

Antalet öppna men ej beslutade ärenden inom 2 år har en svag ökning, men kan inte förklaras med någon särskild faktor. Det handlar ofta om ärenden som på olika sätt har pågående händelser och inte ligger stilla utan åtgärd.

Tabell 2.1			
Länsfakta om rennäring	2012-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Faktiskt antal renar i förhållande till tillåtet antal (%)	109%	100%	102%
Antal slaktade renar/år	16 672	14 046	13 649
Produktion av renkött/år (ton)	426	369	382
Antal renskötsel företag	- ¹⁾	95	99
Antal samebyar	7	7	7

Källa: Sametinget

¹⁾ Avser antalet företag registrerade som kategori F. D v s företagare ansvarig för renskötselgrupp. Länsstyrelsen har inte erhållit dessa uppgifter från Sametinget för år 2012.

Kommentarer Tabell 2.1

Länsstyrelsen beslutade 2003 om högsta renantal, d v s "*det totala antalet renar inom samebyn under april månad, efter slakt och före kalvning*". Kammarrätten återförvisade ärendet till Länsstyrelsen i december 2006.

Faktiskt antal renar i tabellen avser renantal enligt byordningarna från 1946 definierat som 1 § "*...I lappbyn må icke föras på bete mera än X renar, årskalvar däri ej inräknade...*". Enligt dessa får länets samebyar ha 49 800 renar.

Jämförs renantalet med Länsstyrelsens beslut från 2003 som tillåter 57 500 renar blir siffrorna följande: år 2012 - 94 procent , 2011 - 87 procent och 2010 - 91 procent.

Länsstyrelsens beslut om renantal är beroende av att det finns fastställda samebygränser i länets norra delar. I avvaktan på rättslig dom av Sametingets gränsbeslut har Länsstyrelsen återupptagit arbetet med högsta renantal med förhoppningen att kunna besluta i frågan 2013.

Länsstyrelseinstruktion 6§

1. Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län har uppgifter i fråga om rennäring m.m.

Länsstyrelsen har ett flertal uppgifter inom rennäring, till exempel att fastställa högsta renantal, tillsyn av strövrenar, upplåtelser på statens mark, tillsyn vid renräkning, upprätta renlängd, yttrande och administration av rennäringens bygdemedel (Sametinget beslutar).

Länsstyrelsen ska även bevaka rennäringens riksintressen vid handläggning av ärenden enligt t.ex. plan- och bygglagen och miljöbalken. Länsstyrelsens arbete i rennärringsfrågor ska utgå från de mål regering och riksdag satt upp och de föreskrifter och riktlinjer som Sametinget i egenskap av central myndighet för rennäringen meddelar.

Rennärringsdelegationen

I länsstyrelseinstruktionen framgår att det ska finnas en rennärringsdelegation i Jämtland, Västerbotten och Norrbottens län (31 §). Rennärringsdelegationen avgör frågor inom av Länsstyrelsen fastställda ansvarsområden (31 §). Syftet med rennärringsdelegationen är att stimulera ömsesidigt informations- och kunskapsutbyte för att nå en långsiktigt hållbar rennäring i länet. Rennärringsdelegation deltar i behandlingen av viktigare frågor som rör rennäringen.

Under 2012 har rennärringsdelegationen haft 3 möten under året där följande frågor diskuterats:

- riktlinjer för upplåtelse av mark, jakt och fiske,
- fördelning av rennäringens bygdemedel mellan samebyarna,
- plan och metod för genomförande av tillsyn av högsta renantal,
- plan och förutsättningar för nytt beslut om högsta renantal för länets samebyar,
- samt diverse andra frågor som vindkraft, gruvor, rovdjur.

Samebyarnas terrängkörningsplaner

Länsstyrelsen i Västerbotten har ansvarat för ett äldre regeringsuppdrag från 2009 om att ta fram terrängkörningsplaner (TKP) för landets samebyar och genomförande av markförstärkningsinsatser på de ställen, på främst våtmarker i fjällen, där terrängkörningsskador förekommer. Arbetet syftar till att starkt bidra till att uppfylla miljömålet Storslagen fjällmiljö.

I arbetet har följande större insatser genomförts 2012:

- Beslut om markförstärkningsåtgärder till 8 samebyar om sammanlagt drygt 1,6 milj kr.
- Beslut om bidrag till samebyarna att ta fram TKP för 3 samebyar i Jämtlands och Norrbottens län, totalt 75 tkr.
- Införande av system för samordning av TKP i samebyarnas kartsystem (RenGIS).

Genomförande av *regeringsuppdrag 65* (2012) som avser att utreda behovet av markförstärkningsåtgärder i fjällen. Uppdraget syftar till att skapa en sammantagen bild av behovet av skadebegränsade åtgärder genom att kartlägga hur hitintills avsatta medlen (mellan 2009-2012) använts. Här ingick även att analysera kostnader och tidsåtgång för att genomföra de högst prioriterade åtgärderna utifrån samebyarnas TKP. Uppdraget som återrapporterades i oktober 2012 visade bl.a. att drygt 30 milj kr behövs för att genomföra de viktigaste åtgärderna.

Samebyarnas bygdemedel

Länsstyrelsen administrerar löpande samebyarnas bygdemedel. Administrationen innebär att yttra sig till Sametinget som är beslutande, över samebyarnas ansökningar. Länsstyrelsen sköter utbetalningar till byarna efter rekvisitioner och redovisningar från dessa.

I arbetet har följande större insatser genomförts 2012:

- Yttrande till Sametinget över ett 30-tal nya ansökningar som inneburit att drygt 3 milj kr har varit möjliga att fördela på projekt för ansökningsåret 2012.
- I samband med ordförandemötet 29 maj informerades om läget för bygdemedlen samt riktlinjer för ansökningar.

Samefonden

Länsstyrelsen administrerar Samefondsmedel för de anläggningar som finns listade i beslut från 1974. Anläggningar som kan få medel är byskiljande stängsel, stugor, slakterier och vägar. Behovet för underhåll av anläggningar är stort och Samefondsmedlen begränsade, varför bidrag endast kunnat ges till byskiljande stängsel och då långt ifrån samebyarnas redovisade behov.

I arbetet har följande större insatser genomförts 2012:

- Äskat medel från Samefonden för västerbottenbyarnas räkning.
- Fördelat medlen till de olika byarna inom länet och administrerat utbetalningar efter rekvisition.

Övrig rennärning

Länsstyrelsen genomför årligen flera olika verksamhetsfrågor som i olika grad relaterar till rennärning.

Nedan listas de större insatser som genomförts under 2012 kring rennärning, utöver tidigare nämnda större verksamhetsområden:

- Genomfört renräkning i Rans sameby.
- Samverkat och agerat kring renbetning på åkermark för att finna hållbara lösningar i samverkan med SSR, LRF och SLU.
- Beaktat rennärningens riksintressen (MB 3:5) i ärenden som Länsstyrelsen hanterat under året och där rennäringsfrågan varit relevant, t.ex. vindkraft, täkter, gruvor.
- Genomfört samebyordförandeträff den 29 maj med samtliga samebyar som deltagare. Landshövdingen inbjuder och leder mötet.
- Påbörjat arbetet med högsta renantal genom enskilda och gemensamma möten med länets samebyar under sommaren och hösten 2012. Informerat rennäringsdelegationen.
- Deltagit vid möten med byaföreningar, samebyar och föreningar etc i syfte att finna samverkansformer, samförstånd och hållbara lösningar i frågor där renskötseln har varit omdiskuterad.
- Tagit fram och slutfört samebyvisa rovdjursplaner för 2 samebyar (Malå och Vilhelmina norra). Inlett arbetet för 1 sameby (Vapsten).

2. Länsstyrelserna i Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län har uppgifter i fråga om fjällförvaltningen i länen

Fjälldelegationsarbetet

Länsstyrelserna i fjällänen har till uppgift att genom Fjälldelegationen samverka i frågor som särskilt berör fjällområdet. Fjälldelegationens ledamöter är landshövdingarna i respektive län. Landshövdingen i Dalarnas län är ordförande under år 2011 och 2012.

Delegationen har haft två sammanträden under året:

- 9 februari i Stockholm,
- 11 oktober i Stockholm.

Vid sammanträdena har informerats om och diskuterats gemensamma angelägna frågor för fjällområdet.

Nedan följer några exempel på frågor som behandlats:

- Miljömålet "Storslagna fjäll".
- Turism och hållbar utveckling i fjällen.
- Regionalt miljö och hushållningsprogram (RMHP).
- Förvaltning av statens mark och av naturskyddade områden.
- Småviltjakten på statens mark.
- Inventering av statens fjällanläggningar.
- Terrängkörningsfrågor.
- Faunafrågor.
- Planering av fjällkonferens (genomförs 4-5 februari 2013).

Markupplåtelser och förvaltning av statens mark ovan odlingsgränsen

Länsstyrelsen prövar upplåtelser på statens mark enligt Rennäringslagen. Upplåtelseerna rör jakt och fiske samt andra markupplåtelser som vindkraft, stugor, friköp av mark etc.

För markupplåtelseerna har följande större insatser genomförts 2012:

- diskussioner om möjligheten att effektivisera och visualisera arbetet med markarrenden,
- träffar med fjällkommunerna för fortsatt samverkan i fjällfrågor,
- samverkan med de andra fjällänen samt Jordbruksverket i grupperingen "Nordliga fastighetsfrågor".

För jaktupplåtelseerna har följande större insatser genomförts 2012:

- älg-, björn-, lo-, och småviltsjakt har upplåtits enligt delvis nya regelverk,
- rådslag har hållits inför jaktbeslut på björn och småvilt den 21 februari i Lycksele. På rådslaget inbjöds olika aktörer i fjälljaksfrågor som exvis, samebyar, jägarförbundet, polis, jaktentreprenörer,
- småviltjakswebben har utvecklats i samverkan med BD och Z-län,
- ett ripförvaltningsmöte har genomförts tillsammans med de andra fjällänen samt förvaltare från Norge och Finland,
- under hösten genomfördes ca 9800 jaktdagar inom småviltsjakt. Utländska jägare stod för ca 57 procent av jaktdagarna,
- medverkat i ett samordningsmöte mellan fjällänen 18-19 december.

För fiskeupplåtelseerna har följande större insatser genomförts 2012:

- färdigställande av en fiskewebb.
- producerat en fiskekatalog över samtliga tillgängliga sportfiskevatten i fjällen,
- upplåtit ca 40 000 fiskedagar för sportfiskare,
- upplåtit nät och krokfisketillstånd för ca 600 fjällbor,
- förmedlat fisketillstånd i ett trettiotal sjöar för fisketurist- entreprenörer,
- medverkat i ett samordningsmöte mellan fjällänen 18-19 december.

Övrig fjällförvaltning

Nedan listas några större verksamheter som relateras till fjällförvaltning:

Statliga ledsystemet

Länsstyrelsen förvaltar på uppdrag av Naturvårdsverket ca 120 mil sommar-, vinter- och skoterleder i fjällen. Länsstyrelsen har egen personal för tillsyn och underhåll av det statliga ledsystemet. Länsstyrelsen köper också vid behov in tjänster (ex. större byggnationer). Vilka leder Länsstyrelsen förvaltar framgår av Naturvårdsverkets rapport "Det statliga ledsystemet i fjällen" från 1986. Länsstyrelsen har inte gjort några förändringar med avseende på vilka leder som omfattas, utan endast justerat vissa mindre ledsträckningar för att öka säkerheten. Länsstyrelsen har sedan mitten av 1970-talet i enlighet med terrängkörningslagen beslutat om skoterleder inom områden med terrängkörningsförbud i fjällen. Längs lederna finns broar, spänger, parkeringar, vindskydd, övernattningstugor, mm. Länsstyrelsen har nyligen avslutat en utredning om vilka anläggningar som Länsstyrelsen förvaltar i fjällområdet och har därigenom en mycket bra koll på anläggningarna i fjällområdet.

Viktigare insatser under 2012 har varit:

- Säkring av vinterledernas farbarhet genomfördes v 9, inför kommande vintersäsong.
- Säkring av sommarledernas farbarhet genomfördes under maj/juni inför sommarvandringsäsongen
- Översyn och utveckling av närleder i Ammarnäsområdet där ca 10 mil nya närleder har tagits fram och färdigställts. Hela närledsprojektet färdigställs 2013 med invigning i augusti. Arbetet har genomförts i samverkan med Sorsele kommun (projektledare), samebyarna i området samt näringslivet.

Fjällägenheter

Länsstyrelsen förvaltar 14 så kallade fjällägenheter, huvudsakligen belägna inne i fjällområdet, några i väglöst land, och därutöver två enskilda vägar. Ett fjällägenhetsarrende utgör i grunden ett jordbruksarrende med vissa tillkommande särskilda rättigheter och skyldigheter för upplåtare respektive arrendator. Staten har i ett principbeslut, beslutat att så många som möjligt av fjällägenheterna ska avvecklas, dock med beaktande av besittningsskyddet för arrendatorerna samt de särskilda värden som finns på dessa gamla bosättningar. I länet ska enligt Länsstyrelsens prioritering 8 lägenheter avvecklas medan 6 stycken ska kvarstå tills vidare under Länsstyrelsens förvaltning med motiveringen natur- och kulturmiljövärden samt reservatsförvaltningsintressen. Förvaltningen har under 2012 inriktats på planerade nyinvesteringar och uppkommande mera akuta behov samt avvecklingsfrågorna.

De viktigaste insatserna har varit:

- löpande underhåll av fastigheter och vägar,
- färdigställande av en policy för avveckling av fjällägenheterna,
- förhandlingar med fem innehavare om avveckling av arrendeförhållandena och i förekommande fall friköp av mark och hus,
- Planering för bevarad tillgänglighet (vägbyggnad) till fiskevatten i Vilhelminafjällen.

Översyn av bestämmelser för snöskoterkörning inom regleringsområden i fjällen.

Länsstyrelsen har under 2012 genomfört en översyn som ska tydliggöra under vilka förutsättningar snöskoter får framföras inom Västerbottensfjällens regleringsområden.

Arbetet har syftat till att modernisera, slå samman och utföra vissa ändringar av olika beslut som Länsstyrelsen fattat under mer än 35 års tid. Ett nytt beslut som klargör hur skoterkörningen får ske i Västerbottensfjällens regleringsområden förväntas vara klart under tidigare delen av 2013. För arbetet finns bl.a. tre lokala arbetsgrupper för områdena Ammarnäs, Hemavan/Tärnaby och Vilhelminafjällen.

Organisationsstyrning

Intern styrning och kontroll 2012

Länsstyrelsen har under många år arbetat med att utveckla intern styrning och kontroll för att säkerställa att Länsstyrelsens verksamhet bedrivs enligt de krav som ställs på myndigheten genom myndighetsförordningen.

Länsstyrelsen har med anledning av kravet i förordningen om intern styrning och kontroll tagit fram riktlinjer för vårt arbete med riskhantering. I riktlinjerna beskrivs metoden för riskanalys som vi på Länsstyrelsen använder. Utgångspunkten för metoden är att vi ska bemöta alla typer av risker på ett enhetligt och samordnat sätt.

I riktlinjerna ingår: enhetlig riskmall, beskrivning av processen under året och roller och ansvar i processen. Länsstyrelsen följer upp riskanalyserna vid samtliga tertialuppföljningar under året.

Vid Länsstyrelsens helårsuppföljning ska samtliga chefer, enligt våra riktlinjer, till länsrådet kortfattat avrapportera statusen på sin enhets/stabs interna styrning och kontroll för det gångna verksamhetsåret.

Chefernas bedömning är en del av underlaget för landshövdingens bedömning av hela myndighetens interna styrning och kontroll. För verksamhetsåret 2012 har samtliga chefer bedömt att den interna styrningen och kontrollen är tillfredställande inom sin verksamhet.

93. Länsstyrelserna ska kunna använda och samverka med det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel. Länsstyrelserna ska var och en betala 120 000 kr till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangsavgift för detta system. Beloppet ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

För att öva den egna organisationen och andra aktörer i länet i att använda och samverka i Rakel har Länsstyrelsen under 2012 genomfört veckovisa samverkansmöten i Rakel med regionala aktörer i krishanteringssystemet. Deltagare förutom Länsstyrelsen har varit polismyndigheten, Räddningschef i Beredskap, Västerbottens Läns Landsting, SOS Alarm, Trafikverket och Försvarsmakten.

Länsstyrelsen har därutöver genomfört intern utbildning av egen personal vid två tillfällen under hösten.

Inom Länsstyrelsens verksamhet används Rakel bl.a. av krisberedskapshandläggare, djurskyddshandläggare, miljöanalysenheten och naturvårdsenheten.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ ska myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1§ första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (Förordning 2008:747)

Återrapportering

Redovisa en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Länsstyrelsens medarbetare är vår främsta resurs. Att säkra vår kompetensförsörjning med kompetenta medarbetare är viktigt för att klara vårt uppdrag och nå vår vision. Målet för kompetensförsörjningen är att ha relevant kompetens för både dagens och framtidens behov. Att attrahera, bibehålla och utveckla våra medarbetare är därför nyckelord för vår utveckling som myndighet.

Under året har en kompetensförsörjningsgrupp arbetat med syftet att ta fram fokusområden för att säkra den framtida kompetensförsörjningen.

Länsstyrelsens långsiktiga arbete ska ta sikte på:

- Värdegrunder
- Tydligt och aktivt ledar- och medarbetarskap
- Kompetensutveckling

Länsstyrelsen gör bedömningen att vi idag har en betryggande kompetens hos medarbetarna och arbetar för att behålla den under pågående generationsväxling.

Genomförda aktiviteter

Länsstyrelsen har ett mycket väl utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) med årlig extern revision som alltid ska uppfylla kriteriet godkänt enl. ställda krav i AFS 2001:1. Årets revision visade inga avvikelser och ett certifikat överlämnades till myndigheten.

Sedan två år tillbaka så har Länsstyrelsen ett ledarutvecklingsprogram som syftar till att skapa en rekryteringsbas för kommande chefsbefattningar. Parallellt med ledarutvecklingsprogrammet så har vi dessutom utbildat ca 10 personer i fördjupade kunskaper om Lean-filosofin inom Länsstyrelsen. Under året så har en ny landshövding tillträtt och rekrytering pågår för ett nytt länsråd.

Alla chefer och några fackliga företrädare har genomgått den länsstyrelsegemensamma rekryteringsutbildningen Kompetensbaserad rekrytering. Syftet med utbildningen är att säkerställa att rätt kompetens efterfrågas och rekryteras samtidigt som sakligheten i all rekrytering upprätthålls.

Alla rekryteringar provas i särskild ordning och godkänns eller avslås av länsrådet.

En ny rutin har skapats för den interna introduktionen av nyanställda som förstärks med en kontinuerlig kompetenssäkring som riktar sig till alla medarbetare.

Länsstyrelsen deltog vid den årliga arbetsmarknadsdagen Uniaden, som är en mässa för företag och organisationer att marknadsföra sig och knyta kontakter med studenter.

Våra nya riktlinjer för distansarbete började gälla i år och riktlinjer har tagits fram för förtroendearbetstid.

Årlig NMI-kartläggning (nöjd medarbetar index) har genomförts.

Återrapportering från företagshälsovården visar på en klar majoritet av proaktiva insatser som också ökat från föregående år.

Bedömning av vidtagna åtgärder

Vår godkända arbetsmiljörevision visar att Länsstyrelsen har en arbetsmiljö där kompetens kan attraheras, säkerställas och vidareutvecklas. Länsstyrelsen vill vara en föredömlig arbetsgivare som värnar om våra medarbetares hälsa och välmående och certifieringen på godkänd revision är ett bevis på att vi gör ett bra arbete.

Vårt ledarutvecklingsprogram avslutas i år och så här långt så har fyra av de elva deltagarna erhållit chefsuppdrag som effekt av utbildningen. Länsstyrelsen bedömer detta som ett lyckat program. Våra medarbetare som fått fördjupade kunskaper i Lean-filosofin använder sin kompetens till att effektivisera och utveckla arbetsprocesserna på sina enheter.

Inför varje rekrytering så ser vi över dagens kompetens bland medarbetarna och utvärderar vad vi behöver nyrekrytera för kompetens idag och för framtiden. Utbildningen i kompetensbaserad rekrytering skapar en trygghet för våra rekryterande chefer att hitta rätt kompetens för framtiden. Den ger oss också en större säkerhet att vara saklig i motiveringarna för de som inte får den aktuella tjänsten.

En annan effekt av utbildningen är att Länsstyrelsen fått bättre verktyg att utvärdera framtidens kompetensbehov. Detta har gjort att vi finner alternativa sätt att uppfylla våra uppdrag på svårrekryterad kompetens, t.ex. genom bättre omfördelning av befintlig personal, erbjuda pensionerade medarbetare att återkomma på timanställning och prioritera kompetensen till de mest väsentliga delarna av våra uppdrag.

Länsstyrelsen har också kunnat växla kompetens under året genom att erbjuda en avgång i förtid och kommer att använda utrymmet för myndighetens behov av ytterligare kompetens inom upphandling och inköp.

Den nya rutinen för introduktion av nyanställda fångar också upp våra befintliga medarbetare så vi kan hålla en kontinuerlig kompetenssäkring av viktig information för alla anställda. Det är viktigt att kontinuerligt informera om bl.a. anställningsvillkor, förmåner och utvecklingsmöjligheter som är av stor betydelse för att behålla kompetenta medarbetare.

Vid Länsstyrelsens deltagande på Uniaden marknadsförde vi vad Länsstyrelsen arbetar med och vad vi kan erbjuda som arbetsgivare. En strategisk aktivitet som gav oss viktiga kontakter med studenter som kan bli framtidens medarbetare.

Våra nya styrdokument öppnar upp ytterligare för individuella överenskommelser och attraktiva anställningsvillkor för våra medarbetare. Detta ser vi som en framgångsfaktor för att både kunna behålla kompetens och locka nya medarbetare.

NMI-mätningen föregående år visade på större behov av återkoppling (feedback) från närmsta chef. En insats gjordes därför med utbildning i feedback för alla chefer och i årets NMI-mätning så ser vi ett ökat resultat på den punkten. Det ökade resultatet är en viktig faktor för trivseln på arbetsplatsen så att viktig kompetens kan behållas.

Återrapporteringen från företagshälsovården, visar att Länsstyrelsen tidigt tar tag i risker på arbetsplatsen genom att våra proaktiva insatser ökar i relation till våra reaktiva insatser. Genom tidiga proaktiva insatser så håller vi en högre hälsa hos våra medarbetare och undviker sjukfrånvaro.

Tabell över sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3§ FÅB

Kön	Ålder	2012			2011		
		Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	- 29	6	0,1	0	12	0,7	46,0
	30 - 49	67	0,9	0	69	1,2	
	50 -	53	3,8	58,2	55	2,9	
	Alla	126	2,2	58,2	136	1,9	
Kvinnor	- 29	14	1,2	0	14	3,0	38,1
	30 - 49	78	5,5	37,4	74	4,1	
	50 -	52	4,2	18,4	50	1,8	
	Alla	144	4,7	55,8	138	3,1	
Samtliga	- 29	20	0,9	0	26	2,1	41,2
	30 - 49	145	3,3	26,1	143	2,7	
	50 -	105	4,0	30,5	105	2,4	
	Alla	270	3,5	56,5	274	2,5	

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentar

Länsstyrelsens totala sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid, har under åren 2008-2012 varierat mellan 1,9 procent till 3,5 procent. Den totala sjukfrånvaron i samtliga åldersgrupper har 2012 ökat med 1 procent jämfört med 2011 års siffror.

Året i siffror

Tabell A - Verksamhetskostnader 2010 - 2012				
VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2012 Tkr	2011 Tkr	2010 Tkr
20-21	Övrig förvaltning	4 064,8	3 986,6	5 153,7
25	Trafikföreskrifter m.m.	360,7	467,0	474,8
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 473,7	6 098,9	6 695,5
30	Regional tillväxt	21 131,7	22 402,8	22 111,1
34	Infrastrukturplanering	1 060,3	1 688,3	1 780,8
40	Hållbar samhällsplanering och boende	10 498,2	8 842,0	7 704,2
41	Stöd till boende	128,2	331,8	843,6
42	Energi och klimat	2 626,0	16 775,3	11 591,3
43	Kulturmiljö	5 204,2	4 772,7	5 776,4
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	6 010,0	5 880,2	4 415,8
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	22 993,1	22 176,0	22 090,7
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	20 741,9	21 475,3	23 084,9
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 356,9	2 116,7	2 018,3
53	Vattenverksamhet	5 857,3	4 785,6	5 696,9
54	Mineral- och torvfyndigheter	216,0	121,1	99,6
55	Miljöfarlig verksamhet	5 934,7	5 886,8	6 598,1
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	289,1	138,1	163,1
57	Förorenade områden, efterbehandling	2 809,3	2 612,0	2 659,7
58	Restaurering	7 810,9	7 576,4	5 603,6
60	Lantbruk	11 103,8	11 036,9	9 738,7
61	Rennäring m.m.(enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2 405,4	2 152,8	2 959,2
62	Fiske	1 949,7	2 383,4	2 683,9
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)			0,0
70	Folkhälsa	2 651,5	2 140,1	2 942,9
80	Jämställdhet	1 713,8	1 404,2	1 658,7
81	Nationella minoriteter	34,6		
82	Mänskliga rättigheter	0,2		
83	Barnperspektivet	0,6		
85	Integration	2 261,3	1 589,2	1 185,2
	SUMMA PRODUKTION	148 687,8	158 840,2	155 730,6
10	Myndighetsövergripande verksamhet	14 627,6	14 017,6	16 472,5
11	Administration och intern service	34 008,1	35 582,8	36 343,7
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	197 323,5	208 440,7	208 546,9
	Resurssamverkan ¹⁾	85,8	72,7	326,6
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESULTATRÄKNINGEN ²⁾	197 409,3	208 513,3	208 873,5

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod

2. Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Tabell B - Verksamhetskostnader 2012							
VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		OH kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21	Övrig förvaltning	4 064,8	2,06%	1 695,6	3,49%	5 760,4	2,92%
25	Trafikföreskrifter m.m.	360,7	0,18%	166,0	0,34%	526,7	0,27%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 473,7	3,28%	2 688,2	5,53%	9 161,9	4,64%
30	Regional tillväxt	21 131,7	10,71%	5 368,3	11,05%	26 499,9	13,43%
34	Infrastrukturplanering	1 060,3	0,54%	211,8	0,44%	1 272,1	0,64%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	10 498,2	5,32%	2 780,1	5,72%	13 278,3	6,73%
41	Stöd till boende	128,2	0,06%	56,3	0,12%	184,6	0,09%
42	Energi och klimat	2 626,0	1,33%	921,4	1,90%	3 547,4	1,80%
43	Kulturmiljö	5 204,2	2,64%	1 554,9	3,20%	6 759,0	3,43%
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	6 010,0	3,05%	2 134,0	4,39%	8 144,1	4,13%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	22 993,1	11,65%	7 054,3	14,51%	30 047,4	15,23%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	20 741,9	10,51%	6 164,6	12,68%	26 906,5	13,64%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 356,9	1,19%	904,2	1,86%	3 261,0	1,65%
53	Vattenverksamhet	5 857,3	2,97%	2 488,9	5,12%	8 346,3	4,23%
54	Mineral- och torvfyndigheter	216,0	0,11%	98,4	0,20%	314,4	0,16%
55	Miljöfarlig verksamhet	5 934,7	3,01%	2 630,5	5,41%	8 565,1	4,34%
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	289,1	0,15%	131,7	0,27%	420,8	0,21%
57	Förorenade områden, efterbehandling	2 809,3	1,42%	1 237,7	2,55%	4 047,0	2,05%
58	Restaurering	7 810,9	3,96%	2 388,2	4,91%	10 199,1	5,17%
60	Lantbruk	11 103,8	5,63%	4 467,3	9,19%	15 571,2	7,89%
61	Rennäring m.m.(enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2 405,4	1,22%	690,8	1,42%	3 096,2	1,57%
62	Fiske	1 949,7	0,99%	709,2	1,46%	2 658,8	1,35%
70	Folkhälsa	2 651,5	1,34%	766,2	1,58%	3 417,7	1,73%
80	Jämställdhet	1 713,8	0,87%	522,6	1,08%	2 236,4	1,13%
81	Nationella minoriteter	34,6	0,02%	2,8	0,01%	37,4	0,02%
82	Mänskliga rättigheter	0,2	0,00%	0,1	0,00%	0,2	0,00%
83	Barnperspektivet	0,6	0,00%	0,3	0,00%	0,9	0,00%
85	Integration	2 261,3	1,15%	767,7	1,58%	3 029,0	1,54%
	SUMMA PRODUKTION	148 687,8	75,35%	48 601,9	100,00%	197 289,7	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	14 627,6	7,41%				
11	Administration och intern service	34 008,1	17,23%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	197 323,5	100,00%			197 289,7	100,00%
	Resurssamverkan ¹⁾	85,8		33,8		119,6	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	197 409,3				197 409,3	

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

	Nivå 1 (113-115)	25 518,4	24,20%					
	Nivå 2 (110-112, 116-119)	8 489,7	8,05%					
	Nivå 3 (100-109)	14 627,6	13,87%					
	Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	105 447,0						

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).
2. Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.
3. Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Definition av resurssamverkan:

Med offentlig resurssamordning menas att en myndighet har rätt att mot avgift helt eller delvis samordna sitt resursutnyttjande avseende varor och tjänster med en annan myndighet, kommun eller landsting (s.k. sambruk). Skriftliga avtal om samordningen bör träffas mellan de berörda parterna. Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör läggas fast.

Kommentar Tabell A och B

De totala verksamhetskostnaderna för Länsstyrelsens verksamhet enligt resultaträkningen för året är 197 409,3 tkr. Vid jämförelse med föregående år är det en minskning av de totala verksamhetskostnaderna med 11 104 tkr.

Myndighetsövergripande verksamhet samt Administration och intern service (10-11)

Kostnadsandelen för myndighetsövergripande verksamhet samt Administration och service ökar jämfört med 2011. Från 23,8 procent till 24,6 procent.

Energi och klimat (42)

Den stora skillnaden i verksamhetskostnader mellan år 2011 – 2012 finns inom sakområdet Energi och klimat och beror på att projektet – *Bioenergigårdar* – avslutades under 2012.

Nära 50 procent av Länsstyrelsens totala verksamhetskostnader inklusive OH, finansierar sakområde 5 – *Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd*.

Tabell C - Årsarbetskrafter 2010 - 2012 ¹⁾						
VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2012	2012	2012	2011	2010
		totalt	varav kvinnor	varav män	totalt	totalt
20-21	Övrig förvaltning	5,59	3,66	1,94	6,20	6,86
25	Trafikföreskrifter m.m.	0,65	0,53	0,12	0,86	1,01
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9,27	5,02	4,25	9,34	10,21
30	Regional tillväxt	17,39	8,83	8,56	20,47	21,39
34	Infrastrukturplanering	0,66	0,25	0,41	1,21	1,12
40	Hållbar samhällsplanering och boende	8,60	4,91	3,70	10,19	9,97
41	Stöd till boende	0,23	0,17	0,06	0,66	1,59
42	Energi och klimat	2,91	2,30	0,61	3,49	2,21
43	Kulturmiljö	5,40	3,45	1,94	5,27	5,73
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	7,54	2,45	5,08	6,61	5,68
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	25,31	9,76	15,55	26,42	25,58
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	24,81	7,50	17,31	23,54	23,24
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,46	2,34	1,12	3,45	3,30
53	Vattenverksamhet	9,69	5,68	4,01	7,41	8,76
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,37	0,25	0,11	0,22	0,18
55	Miljöfarlig verksamhet	9,87	4,70	5,17	10,47	11,58
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,55	0,38	0,17	0,28	0,32
57	Förorenade områden, efterbehandling	4,74	3,64	1,10	3,91	3,93
58	Restaurering	9,43	2,20	7,23	9,95	6,86
60	Lantbruk	16,87	10,68	6,19	16,70	15,35
61	Rennäring m.m.(enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2,52	1,66	0,86	2,58	3,57
62	Fiske	2,49	0,37	2,12	3,25	3,62
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)					0,00
70	Folkhälsa	2,46	0,07	2,39	2,42	2,49
80	Jämställdhet	1,90	1,85	0,05	1,77	1,99
81	Nationella minoriteter	0,01	0,00	0,01		
82	Mänskliga rättigheter	0,00	0,00	0,00		
83	Barnperspektivet	0,00	0,00	0,00		
85	Integration	2,56	1,46	1,11	2,10	1,58
	SUMMA PRODUKTION	175,28	84,11	91,17	178,76	178,08
10	Myndighetsövergripande verksamhet	14,00	8,35	5,65	13,70	15,87
11	Administration och intern service	15,50	8,12	7,38	17,11	16,41
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	204,79	100,58	104,21	209,57	210,36
	Resurssamverkan ²⁾	0,12	0,00	0,12	0,12	0,40
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	204,91	100,58	104,33	209,69	210,76

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad.

Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffernivå

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell C

Länsstyrelsens totala årsarbetskrafter har minskat med 4,8 årsarbetskrafter. Den största förändringen ligger inom sakområde *Regional Tillväxt*, med ca 3 årsarbetskrafter. *Administration och service* har minskat med ca 1,5 årsarbetskrafter.

Tabell D - Representation

Kostnader för representation	2012	2012	2011	2011	2010	2010
	Totalt tkr	per åa kronor	Totalt tkr	per åa kronor	Totalt tkr	per åa kronor
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	253	1 237	278	1 326	318	1 508
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	455	2 221	542	2 584	691	3 280

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell D

Länsstyrelsens totala kostnader för representation har minskat med 112 tkr 2012 i jämförelse med 2011. Kostnaderna för representation har minskat dels p g a mindre aktiviteter inom intern representation på ramanslaget och dels p g a att tjänsten som landshövding varit vakant under större delen av året. Intern representation avser i huvudsak planeringsdagar och personalaktiviteter. Extern representation avser olika aktiviteter för att inleda och utveckla förbindelser som är väsentliga för länets utveckling.

Tabell E - Lokaler

Lokalkostnader	2012	2011	2010
Residens			
Lokalkostnader (tkr) 103	1 492	1 402	1 387
Lokalyta (m ²)	1 024	1 024	1 024
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 457	1 369	1 354
Lokaler ¹⁾			
Lokalkostnader (tkr) 113	10 856	11 234	11 666
Lokalyta (m ²)	9 052	9 484	9 498
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 199	1 185	1 228
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr)	53	54	55
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	44	45	45
Kontorslokaler ²⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	7 130	7 562	7 576
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	35	36	36
SUMMA LOKALKOSTNADER	12 348	12 636	13 053

¹⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m.

²⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc. **Källa:** Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell E

Den 1 juli 2012 lämnade Länsstyrelsen 432 kvm i förvaltningsbyggnaden och skapade därmed en förtätning i fastigheten samtidigt som hyran minskades med 440 tkr per år. Den översyn av lokalbehov och utformning av lokalerna i ett längre perspektiv som påbörjades 2011 kommer att återupptas under 2013. Lokalvården sker med entreprenad.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2012 (samtliga ärenden oavsett databas)							
A	B	C	D	E	F	G	
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.	
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	32	96	216	301	43	0	
Övrig förvaltning (20-21)	209	998	438	1 462	183	2	
varav stiftelser (206)	0	0	0	0	0	0	
varav allmän kameraövervakning (211)	6	43	1	43	7	0	
varav bevakningsföretag m.m (212)	23	89	0	103	9	0	
Trafikföreskrifter m.m. (25)	27	172	4	190	13	0	
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	97	968	549	1 505	109	1	
varav Livsmedelskontroll (281)	7	27	40	64	10	0	
varav Djurskydd (282)	73	789	445	1 233	74	0	
varav Smittskydd (283)	9	49	15	70	3	0	
varav Allmänna veterinära frågor (284)	3	43	17	50	13	0	
Regional tillväxt (30)	160	406	64	447	183	12	
Infrastrukturplanering (34)	8	50	2	41	19	0	
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	29	545	6	547	33	1	
Stöd till boende (41)	19	31	1	28	23	0	
Energi och klimat (42)	5	3	2	7	3	0	
Kulturmiljö (43)	74	221	52	274	73	0	
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	42	97	90	136	93	0	
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	16	19	30	49	16	0	
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	51	329	62	341	101	2	
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	174	145	129	243	205	77	
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	4	0	4	0	0	
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	113	661	28	701	101	4	
Vattenverksamhet (53)	94	270	53	335	82	2	
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	66	155	42	206	57	2	
Mineral- och torvfyndigheter (54)	7	20	0	19	8	1	
Miljöfarlig verksamhet (55)	123	695	112	787	143	6	
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	57	449	100	549	57	0	
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	12	308	5	306	19	0	
Förorenade områden, efterbehandling (57)	16	38	53	59	48	3	

varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	9	26	3	16	22	2
Restaurering (58)	14	130	7	136	15	1
Lantbruk (60)¹	674	7 097	1 083	8 366	488	11
varav stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	379	6 294	1 037	7 464	253	2
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61))	126	522	69	580	137	13
Fiske (62)	42	468	22	510	22	2
Folkhälsa (70)	11	22	13	14	32	0
Jämställdhet (80)	20	8	5	7	26	3
Nationella minoriteter (81)	0	0	0	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0	0	0	0
Barnperspektivet (83)	0	2	0	1	1	0
Integration (85)	25	18	14	14	43	1
Summa	2 204	14 320	3 079	17 357	2 246	142
Varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0	0	0	0
Varav Miljöprövnings-delegationens ärenden	35	82	1	63	55	4

¹⁾ Lantbruksärenden i Platina och jordbruksstödsärenden inkl. landsbygdsprogrammet i Ararat.

Källor: Diabas, Platina, Ararat (inkluderar jordbruksstöd och stöd enligt landsbygdsprogrammet) och Svanen (Bofinc).

Kommentarer Tabell F

Länsstyrelsens inkomna ärenden, inklusive initiativärenden, har minskat mellan åren 2011 och 2012 med 1 828 ärenden och skillnaden mellan åren förklaras med nedgången inom sakområde Lantbruk som står för minskning med 1 617 ärenden. Det totala antalet initiativärenden har ökat med 359 ärenden och antalet öppna ärenden äldre än 2 år har en marginell ökning med 10 ärenden vid en jämförelse med föregående års siffror.

Kommentar till skillnad mellan utgående balans 2011 jämfört med ingående balans 2012

Årets differens är en ökning med 48 ärenden. Förändringen beror i år till stor del på att jordbruksstödsärenden från SJV:s system tidigare enbart hade uträknade ingående och utgående balanser. I år har statistik för ingående balans tagits fram vilket generade en justering uppåt. Generellt så förändras uppgifterna alltid eftersom diariesystemen inte stängs vid årsskiftet utan är fortsatt öppna för registreringar.

Exempel på registreringar som skapar differenser:

- nytt ärende med inkommet datum på redovisningsåret och registrerats in först efter statistikuttaget
- ärendet flyttas till annan väs-kod efter statistikuttaget
- beslut registreras in först efter statistikuttaget, men har beslutsdatum på redovisningsåret
- ärenden makuleras efter att statistikuttaget är gjort.

Kunden i centrum – en viktig princip i vårt Lean-hus

Regering, medborgare och företag ställer idag allt högre krav på myndigheterna när det gäller service, tillgänglighet och effektivitet.

Länsstyrelsen har därför under året prioriterat följande:

- Se till att information på webben är aktuell och korrekt.
- Förkorta handläggningstiderna.
- Göra mätningar för att fånga kundernas behov.

- Uttrycka oss enkelt och begripligt.
- Följa upp överklagade ärenden där beslut ändrats av högre instans.

Webb

Länsstyrelsen har webbredaktörer inom alla verksamhetsområden. För varje huvudkategori finns en webbredaktör med ett övergripande ansvar för innehåll, uppdatering och nyhetsförmedling. Under året träffas webbredaktörerna regelbundet för genomgång av innehåll och utveckling av webbplatsen samt för egen kompetensutveckling.

Kundundersökningar

Länsstyrelsen har tillsammans med övriga länsstyrelser genomfört en brukarundersökning för ett antal ärendegrupper under 2012. Syftet med den gemensamma brukarundersökningen är att följa upp utvalda verksamheter och få in underlag till förbättringsarbetet. Genom att undersökningen genomförs i samverkan skapas möjligheter till jämförelser mellan länsstyrelserna och ett tillfälle att identifiera goda exempel.

Följande ärendegrupper ingick i undersökningen för Länsstyrelsen Västerbotten 2012:

- Detaljplaner (VÄS 402)
- Överklagande kommuns beslut enligt bygglagen (VÄS 4032)
- Tillstånd och dispenser avseende naturskydd (VÄS 521)
- Prövning av miljöfarlig verksamhet (VÄS 551)
- Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder, företagsstöd (VÄS 602)

Uppföljning av mål på handläggningstider, öppna ärenden och JK-balanser

Länsstyrelsen har under ett par år arbetat systematiskt med uppföljning av vår ärendeproduktion. Vid varje tertiäluppföljning följs ärendeproduktionen upp med fokus på ärenden som är ”öppna”, ärenden som avstannat, överklagade ärenden där beslut ändrats av högre instans och preliminära JK-balanser. I tertiälgångarna följs även upp det urval av ärendegrupper där ett mål på medianvärde tagits fram.

Tabell G – Redovisning av överklagade ärenden 2012 (samtliga ärenden oavsett databas)

A	B	C	D
Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade ärenden¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans²	varav antal ändrade³
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	1	1	0
Övrig förvaltning (20-21)	27	26	8
varav stiftelser (206)	0	0	0
varav allmän kameraövervakning (211)	2	5	3
varav bevakningsföretag m.m (212)	0	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	15	13	2
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	26	45	6
varav Livsmedelskontroll (281)	0	0	0
varav Djurskydd (282)	25	44	6
varav Smittskydd (283)	1	1	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	0	0
Regional tillväxt (30)	3	1	0
Infrastrukturplanering (34)	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	44	37	6
Stöd till boende (41)	0	3	0
Energi och klimat (42)	0	0	0
Kulturmiljö (43)	0	0	0
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	0	0	0
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	0	0	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	16	12	2
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	5	13	7
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	14	10	0
Vattenverksamhet (53)	5	9	1
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	5	9	1
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	20	15	2
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	6	3	0
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	0	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	0	0
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	0	0	0
Restaurering (58)	0	0	0

Lantbruk (60)	28	26	4
varav stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	25	23	4
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	1	2	0
Fiske (62)	0	0	0
Folkhälsa (70)	0	0	0
Jämställdhet (80)	0	0	0
Nationella minoriteter (81)	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0
Barnperspektivet (83)	0	0	0
Integration (85)	0	0	0
Summa	205	213	38
Varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0
Varav Miljöprövnings-delegationens ärenden	14	12	2

¹⁾ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

²⁾ Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2012.

³⁾ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till länsstyrelsens beslut.

Källor: Diabas, Platina

Kommentarer Tabell G

Antalet överklagade ärenden som avgjorts i högre instans har ökat från 183 ärenden 2011 till 213 ärenden 2012. Det är framförallt två ärendegrupper som står för denna ökning och det är verksamheterna *Djurskydd*, 14 ärenden och *Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden* 12 ärenden. Andelen ändrade har sjunkit från 24,5 procent 2011 till 18 procent 2012.

Länsstyrelsen har utarbetat en rutin för att följa upp överklagade ärenden som ändrats i högre instans. Uppföljningen genomförs systematiskt vid varje tertialuppföljning.

Syftet med rutinen är att:

- hitta orsakerna till att ärenden överklagats och att beslutet ändrats i högre instans,
- förbättra handläggningen och minska antalet överklagade ärenden.

Tabell H - Handläggningstider					
VÄS-KOD	Beskrivning	Ärendeslag	Mål 2012 median dagar	Utfall 2012 median dagar	Utfall 2011 median dagar
Ärendegrupper med tresiffrig VÄS-kod					
202	Medborgarskap	Alla	10	6	4
204	Begravningsfrågor	Ansökan om att sprida aska	10	6	6
206	Stiftelser	Alla, e-tjänster			
206	Stiftelser	Ändringsanmälan, e-tjänster			
206	Stiftelser	Nyregistrering, e-tjänster			
211	Allmän kameraövervakning	Anmälan	10	13	12
211	Allmän kameraövervakning	Ansökan	50	51	84
212	Bevakningsföretag m.m.	Anmälan, e-tjänster	1	1	1
212	Bevakningsföretag m.m.	Ansökan om godkännande av personal hos auktoriserat bevakningsföretag, e-tjänster	10	17	17
218	Jakt och viltvård	Tillstånd för skydds jakt	10	6	7
282	Djurskydd	Förprovning av djurstall	35	23	33
282	Djurskydd	16 § (Tillståndsplikt för yrkesmässig djurhållning av sällskapsdjur)	55	70	64
402, 404	Detaljplan, områdesbest, fastighetsplan	Prövning av antagen plan, detaljplaner m.m.	15	4	3
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	Överklagande av beslut om detaljplaner	40	30	21
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	Överklagande av beslut om lovärenden samt förhandsbesked	70	52	36
431	Fornminnen	Avverkningsärenden	30	14	14
505	Överklagande av kommuns beslut enligt miljöbalken m.fl. författningar	Överklagande av kommuns beslut	25	43	24
521	Tillstånd och dispenser avseende naturskydd	Strandskyddsdispenser	_ ¹⁾	_ ¹⁾	_ ¹⁾
525	Samråd enl. 12 kap 6 § miljöbalken	Alla	24	31	27
551	Prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. MB	Samråd o beslut om betydande miljöpåverkan	35	46	29
551	Prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. MB	Prövning vid miljöprövningsdelegationen	160	109	141
555	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	Anmälningsärenden	42	28	11
555	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	Miljörapporter	90	173	85
562	Prövning av avfall- och producentansvar	Alla	20	18	22

VÄS-KOD	Beskrivning	Ärendeslag	Mål 2012 antal dagar	Utfall 2012 mål- uppfyllelse %	Utfall 2011 måluuppfyllelse %
602	Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Ansökan om företagsstöd landsbygdsutveckling	120 ²⁾	65	37
602	Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Utbetalning av företagsstöd landsbygdsutveckling	90 ²⁾	77	87
602	Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Ansökan om projektstöd exkl. miljöinvesteringar	120 ²⁾	50	48
602	Stöd till landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Utbetalning av projektstöd exkl. miljöinvesteringar	90 ²⁾	42	61

Not 1. Länsstyrelsen har för få ärenden (mindre än 10) i denna ärendegrupp för att målsätta och följa upp medianen.

Not 2) För ärenden inom stöd till landsbygdsutveckling gäller mål som överenskommits mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna. Målet är att minst 90 % av ärendena ska avgöras inom uppsatt tid.

Källor: Diabas, Platina och LB.

Kommentarer Tabell H

Länsstyrelsen redovisar följande orsaker till avvikelser från målsättningarna avseende ärendegrupperna:

212 *Bevakningsföretag ansökningsärenden via e-tjänst:*

Länsstyrelsens analys till varför det nationella målet på 10 dagar i median inte uppnås är bland annat att Säkerhetspolisen tagit ett antal dagar på sig för sina yttranden och att om ansökningar gjorts via e-tjänsten så har betalning inte skett i samband med insändandet utan det kan ibland ha tagit upp till fem dagar innan betalning utförts. Länsstyrelsen skulle uppfylla målet om 10 dagar i median om beräkningen av mediantiden skulle utgå ifrån komplett ärende.

282 *Djurskydd, förprovning djurstallar*

Avvikelsen härleds till att de sökande inte skickar in kompletteringar i tid samt att Länsstyrelsen inte avslagit ärendena vid konstaterade brister, utan istället låtit de sökande åtgärda bristerna för att efter kontroll av åtgärden besluta om tillstånd.

525 *Samråd enl. 21 kap 6§ miljöbalken*

Länsstyrelsen har inte uppfyllt målsättningen för ärendegruppen p.g.a. nyckelpersoner slutat och nya handläggare börjat handlägga denna ärendegrupp.

551 *Prövning, samråd och beslut om betydande miljöpåverkan*

Länsstyrelsen har inte uppfyllt målsättningen dels på grund av att andelen vindkraftssamråd (som tar längre tid) har ökat och dels på grund av att det är verksamhetsutövarna som i stor utsträckning styr handläggningstiden för dessa ärenden.

555 *Tillsyn, miljörapporter*

Länsstyrelsen har prioriterat prövningsärenden framför granskning av miljörapporter.

602 *Stöd till landsbygdsutveckling exklusive kompetensutveckling*

Länsstyrelsen har arbetat för att minska handläggningstiderna. En kraftig förbättring har uppnåtts beträffande ansökan om företagsstöd även om målet inte nåtts. Ansökningarna om projektstöd är relativt fåtaliga, 14 stycken, varför särskilda problem i utredningen av ett fåtal ärenden kan påverka måluuppfyllelsen starkt. Länsstyrelsens målsättning är att utbetalningar av företagsstöd ska prioriteras högst. Här är också måluuppfyllelsen högst, även om mer återstår att göra. Utbetalningar av projektstöd har försämrats, vilket hänger samman med att resurser under en period fått överföras till hantering av Leader, enligt nedan.

Ökade krav vad gäller efterlevnad av förordningar, regelverk och detaljerade handlingsrutiner tillsammans med olika revisionsbesök, stickprovskontroller och stoppade utbetalningsbeslut har medfört ökat arbetsbeting och osäkerhet bland handläggarna. Trots ökade resurser inom området har det merarbete som revisionerna och de ökade kraven medfört, påverkat handläggningstiderna väsentligt.

Nedan följer en sammanställning av för länsstyrelsen väsentliga nyckeltal som återfinns i andra tabeller i årsredovisningen.

Tabell I - Nyckeltal	2012	2011	2010
Antal inkomna och initiativärenden	17 399	19 227	18 695
Antal beslutade ärenden	17 357	19 494	18 623
Totalt antal beslutade ärenden/totalt antal inkomna och initiativärenden	1,00	1,01	1,00
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	142	132	138
Utgående ärendebalans	2 246	2 156	2 575
Årsarbetskrafter (åa)	204,91	209,69	210,76
– varav kvinnor	100,58	100,77	100,98
– varav män	104,33	108,92	109,75
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr)	53	54	55
Intern representation (tkr)	253	278	318
Extern representation (tkr)	455	542	691
Total sjukfrånvaro %	3,5	2,5	2,1
– sjukfrånvaro kvinnor %	4,7	3,1	2,1
– sjukfrånvaro män %	2,2	1,9	1,7
Personalomsättning nyanställda, tillsvidareanställda	7,5	7,0	6,3
Personalomsättning avgångna, tillsvidareanställda	8,0	8,0	7,8
Andel OH-kostnad av total kostnad %	24,64%	23,79%	25,29%
Andel förvaltningsanslag av totala intäkter %	52,75%	50,06%	50,72%

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Avgiftsbelagd verksamhet

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelning för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet i regleringsbrevet.

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2012 intäkter	2012 kostnader	2012 nettoutfall	2012 nettobudget	2012 ackumulerat utfall	2011 intäkter	2011 kostnader	2011 nettoutfall	2010 ackumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet									
Registreringsavgift för jaktområden	337	393	-56	-80	-39	515	498	17	0
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	362	370	-8	-10	-293	347	404	-56	-229
Delgivning	17	15	2	0	8	11	5	6	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	5	36	-31	-7	-25	24	6	17	-11
Uppdragsverksamhet									
Resurssamordning	85	85	-1	0	-3	194	200	-7	4
Fjällförvaltning	1 695	753	941	0	1 890	1 621	1 341	279	670
Summa totalt	2 501	1 652	848	-97	1 538	2 711	2 454	256	434
- fördelat på									
Summa offentligrättsligt	721	813	-92	-97	-349	896	913	-16	-240
Summa uppdragsverksamhet	1 780	839	941	0	1 888	1 815	1 541	272	674

Från och med år 2012 så avser Fjällförvaltning Länsstyrelsens andel av upplåtelser. Balanserad kapitalförändring har justerats med 949 tkr och jämförelsetalen för tidigare år har räknats om. (Tidigare år redovisades samtliga projekt på VHT 613* som Fjällförvaltning.)

ESF Jämt (resurssamordning) har överförs från vanligt projekt till avgiftsfinansierad verksamhet, ingående balansen har bokförts mot balanserad kapitalförändring (-2 tkr). Jämförelsetalen för år 2011 har räknats om.

Resurssamordning avser Webbsamordning (2012), ESF Jämt (2011 - 2012) samt EA-samordning (tom 2011).

Befarade förluster har tidigare år redovisats i kapitalförändringen under övriga periodiserade kostnader, det har nu justerats så att det redovisas mot rätt verksamhet. Balanserad kapitalförändring för Djur och lantbruk har justerats med 255 tkr. Jämförelsetalen har räknats om.

Delgivning har i år redovisats på egen rad i tabellen.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

	2012	2011	2010	2009	2008
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	5 400	5 400	9 000	6 500	9 000
Utnyttjad	2 062	2 512	2 456	3 850	6 481
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	6 200	6 200	6 200	6 200	6 200
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	445	336	168	287	2 126
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	5 464	1 090	375	2 390	2 095
Utfall	8 729	6 828	7 502	11 004	17 769
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	7 150	8 270	6 840	15 660	40 795
Utfall	8 033	7 729	11 847	7 572	40 907
Anslagskredit					
<i>Utgiftsområde 01</i>					
<i>Rikets styrelse</i>					
<i>01 05 001 020 Länsstyrelserna m.m.</i>					
Beviljad	4 415	4 349	4 300	5 812	5 300
Utnyttjad	0	0	291	0	0
<i>Utgiftsområde 05</i>					
<i>Internationell samverkan</i>					
<i>05 01 011 005 Barentssamarbete</i>					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
<i>Utgiftsområde 19</i>					
<i>Regional tillväxt</i>					
<i>19 01 001 020 Regionala tillväxtåtgärder</i>					
Beviljad	7 350	7 350	8 350	9 350	11 150
Utnyttjad	8	162	497	0	0
<i>19 33 005 003 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006</i>					
Beviljad	0	0	0	0	0
Utnyttjad	0	0	0	0	0
<i>Utgiftsområde 22</i>					
<i>Kommunikationer</i>					
<i>22 37 07 016 IT Infrastruktur, ort</i>					
Beviljad	-	-	-	-	0
Utnyttjad	-	-	-	-	0

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Anslagssparande

Utgiftsområde 01

Rikets styrelse

01 05 001 020 Länsstyrelserna m.m.

Summa anslagssparande	3 070	986	-291	748	1 358
-----------------------	-------	-----	------	-----	-------

Utgiftsområde 05

Internationell samverkan

05 01 011 005 Barentssamarbete

Summa anslagssparande	36	8	88	91	322
-----------------------	----	---	----	----	-----

Utgiftsområde 19

Regional tillväxt

19 01 001 020 Regionala tillväxtåtgärder

Summa anslagssparande	-8	-162	-497	2 251	1 703
-----------------------	----	------	------	-------	-------

19 33 005 003 Europeiska regionala

utvecklingsfonden perioden 2000-2006

Summa anslagssparande	1 500	4 998	4 998	4 998	4 998
-----------------------	-------	-------	-------	-------	-------

Utgiftsområde 22

Kommunikationer

22 37 07 016 IT Infrastruktur, ort

-	-	-	-	530
---	---	---	---	-----

- Därav in-tecknade åtaganden med stöd av anslagssparande

27	4 844	4 589	7 340	7 553
----	-------	-------	-------	-------

Bemyndiganden

Tilldelat	115 000	125 000	135 000	175 000	200 000
-----------	---------	---------	---------	---------	---------

Åtaganden	62 321	87 040	105 937	121 206	126 949
-----------	--------	--------	---------	---------	---------

Personal

Antal årsarbetskrafter ¹	204,91	209,69	210,76	229,81	229,12
-------------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Medeltal anställda ¹	238	236	240	262	269
---------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Driftkostnad per årsarbetskraft	957	987	980	903	829
---------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Kapitalförändring

Årets kapitalförändring	1 644	3 835	-4 969	1 722	3 223
-------------------------	-------	-------	--------	-------	-------

Balanserad kapitalförändring	-1 009	220	5 189	2 558	-7 528
------------------------------	--------	-----	-------	-------	--------

¹ Mätmetod finns dokumenterad

Räntekonto: summan avseende ränteintäkter år 2008 har justerats från 2 134 tkr till 2 126 tkr.

Avgiftsintäkter som disponeras: budget enligt regleringsbrevet avser endast avgiftsbelagd verksamhet (intäkter enligt budgetunderlaget). Utfallet innehåller totala avgiftsintäkter inklusive övriga projekts intäkter på berörda skoder.

Kapitalförändring: balanserad kapitalförändring har justerats enligt nedanstående:

Övergångseffekten avseende redovisning av uppbörd från 1 januari 2012.	304
--	-----

Upplåtelser (fjällförvaltning) överfört från vanligt projekt till avgiftsfinansierat.	949
---	-----

ESF Jämt (resurssamordning) överfört från vanligt projekt till avgiftsfinansierat.	-2
--	----

Lönegaranti verksamheten har överlämnats till Länsstyrelsen i Norrbottens län.	-6315
--	-------

-5064

Finansiell redovisning

RESULTATRÄKNING (TKR)

	2012	2011	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	107 981	109 442	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	8 729	6 828	2
Intäkter av bidrag	81 267	92 086	3
Finansiella intäkter	475	370	4
Summa	198 453	208 726	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-125 398	-123 887	5
Kostnader för lokaler	-13 666	-13 754	
Övriga driftskostnader	-57 123	-69 350	
Finansiella kostnader	-87	-55	6
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 136	-1 467	15-16
Summa	-197 409	-208 513	
Verksamhetsutfall	1 044	213	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	8 033	7 729	
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-7 633	-6 735	
Saldo	400	994	7
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	74 042	71 751	8
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	136 315	109 251	9
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	50 975	46 215	10
Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	448	601	11
Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringar	84	5 098	12
Lämnade bidrag	-261 664	-230 288	13
Saldo	200	2 628	
Årets kapitalförändring	1 644	3 835	14

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR (TKR)	2012-12-31	2011-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Summa	0	0	15
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	603	612	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 619	2 060	
Summa	2 222	2 672	16
Utlåning			
Utlåning	422	500	
Summa	422	500	17
Varulager m.m.			
Fastigheter	5	5	
Summa	5	5	
Fordringar			
Kundfordringar	734	1 261	18
Fordringar hos andra myndigheter	4 794	7 526	19
Övriga fordringar	580	8 328	20
Summa	6 108	17 115	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	3 194	3 302	
Upplupna bidragsintäkter	27 435	59 977	
Övriga upplupna intäkter	90	117	
Summa	30 720	63 396	21
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	67 895	97 893	
Summa	67 895	97 893	22
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	30 991	12 846	23
Övr tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	16 789	18 397	24
Kassa, plusgiro och bank	109 729	114 247	25
Summa	157 509	145 490	
Summa tillgångar	264 881	327 071	

BALANSRÄKNING

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2012-12-31	2011-12-31	Not
Myndighetskaptal			
Statskapital	582	1 060	26
Balanserad kapitalförändring	-1 009	220	27
Kapitalförändring enl resultaträkningen	1 644	3 835	27
Summa	1 217	5 115	
Fonder			
Fonder	50 282	50 366	
Summa	50 282	50 366	12
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner o likn förpliktelser	52	184	28
Övriga avsättningar	941	753	29
Summa	992	937	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	2 062	2 512	30
Skulder till andra myndigheter	5 838	6 154	31
Leverantörsskulder	4 898	8 415	
Övriga skulder	69 201	72 861	32
Depositioner	16 789	18 493	33
Summa	98 788	108 435	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	12 092	13 001	
Oförbrukade bidrag	101 510	149 217	
Summa	113 602	162 218	34
Summa kapital och skulder	264 881	327 071	

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överförings-belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdis-ponerat anslags-belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings-belopp
Utgiftsområde 01							
Rikets styrelse							
01 05 001 020							
Länsstyrelserna m.m.	986	110 685	-770	0	110 901	-107 831	3 070
Utgiftsområde 05							
Internationell samverkan							
05 01 011 005							
Barentssamarbete	8	1 400	0	-8	1 400	-1 364	36
Utgiftsområde 19							
Regional tillväxt							
19 01 001 020 Regionala tillväxtåtgärder	-162	73 500	0	0	73 338	-73 346	-8
19 33 005 003 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006	4 998	0	0	-3 498	1 500	0	1 500
Summa	5 829	185 585	-770	-3 506	187 139	-182 541	4 598

Anslag 19 33 005 003 avser Interreg IIIA KvarkenMittskandia och programmet är avslutat.

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2394 123 Övriga ränteintäkter	0	9
2511 017 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 100	1 357
2528 017 Avgifter vid Bergsstaten	0	12
2537 117 Miljöskyddsavgift	5 700	5 774
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	40	
2714 115 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	160	110
2811 205 Övriga inkomster	150	-69
4136 016 Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet	0	40
4137 015 Återbetalning av övriga näringslån, Statens Jordbruksverk	0	400
Summa	7 150	7 633

2811 Övriga inkomster består av värdereglering av osäker fordran avseende återkrav av företagsstöd (-101 tkr), återbetalning av medel från spärrat konto (25 tkr), felaktigt utbetalt stöd på momsbelopp (4 tkr) samt ej inlöst utbetalningskort (3 tkr).

Awikelse mot beräknat belopp i regleringsbrev. Återbetalning av lån avseende särskilt skuldyngda jordbrukare har skett med 400 tkr.

Redovisning av bemyndiganden

Belopp i tkr

Anslag	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden 2012	Utestående åtaganden 2012	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2013	2014	2015	2016
19 01 001 020							
Regionala tillväxtåtgärder	115 000	87 040	62 321	52 321	7 500	2 000	500

Länsstyrelsen har från EU erhållit beslut på 11 400 tkr för Ramprogram för regionala företagsstöd i Västerbottens län för år 2012. I förlängningsbeslut den 17 december 2012 får medlen nyttjas tom den 31 mars 2013. Länsstyrelsen bedömer att ca 1 658 tkr av EU-medlen kan utbetalas under denna tid, varför bruttobemyndigandet på 63 980 tkr har minskats med detta belopp.

Åtagandet är väsentligt mindre än tilldelat bemyndigande. Orsaken till detta är bl a det rådande konjunkturläget. Efterfrågan på främst Regionalt Investeringsstöd har varit betydligt lägre än under tidigare år. Som jämförelse kan nämnas att beslut för 8 mkr har i år fattats mot för 18 mkr 2011 och 29 mkr 2010. Vidare har även EU:s ramprogram för företagsstöd påverkat åtagandena, även om det inte räknats in i bemyndigandet, genom att beslutet innefattat utbetalningar oavsett när det preliminära beslutet om stöd fattats. Det har inneburit att det funnits mer medel för att infria åtaganden under året. Det kan också nämnas att 13 mkr har dessutom återförts, dvs investeringarna är antingen i mindre omfattning än planerats eller att de inte genomförts överhuvudtaget. Medel har då frigjorts som gjort det möjligt att infria andra åtaganden under budgetåret.

Åtaganden i fleråriga projekt som beräknas beslutas till ca 8 160 tkr för 2013 och ca 5 143 tkr för 2014. Av de beräknade besluten för 2013 avser 22% Mål 2 Övre Norrland, 37% Interreg, 31% Landsbygdsprogrammet och resterande övrigt. Av de beräknade besluten år 2014 avser 39% Mål 2 Övre Norrland, 22% Interreg och resterande övrigt. Aktuella beslut gäller dock under förutsättning att Länsstyrelsen tilldelas tillräckligt med anslagsmedel samt att projekten uppfyller uppställda resultatkrav.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Finansiella villkor

Belopp i tkr

Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
01 05 001 020 Rikets styrelsen, Länsstyrelserna m.m.	Anslagskredit	4 415	0
	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	3 297	3 070
	Kredit på räntekonto	6 200	0
	Låneram för anläggningstillgångar	5 400	2 062
	Finansiering av förvaltningskostnader hos samverkansorganet i Västerbottens län	3 155	3 155
	Länsstyrelsen i Västerbottens län svarar för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i de territoriella programmen Botnia-Atlantica och Norra Periferin.		
05 01 011 005 Internationell samverkan, Samarbete inom Östersjöregionen, Barentssamarbete	Anslagskredit	0	
	Anslagsbehållning som disponeras	inget	36
19 01 001 020 Regional tillväxt, Regionala tillväxtåtgärder	Anslagskredit	7 350	8
	Anslagsbehållning som disponeras	inget	
	Uppföljning och utvärdering	2 000	1 250
	Bemyndiganderam	115 000	
	Maximala utbetalningar 2013	73 500	
	Maximala utbetalningar 2014	73 500	
	Inbetalningar till inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet avseende återkrav av olika företagsstöd		-101
	Inbetalningar till anslaget avseende återvinning av medel vid bidragsmottagares konkurs		413
	Inbetalningar till anslaget avseende ränta och ammortering av kommersiell service		8
19 33 005 003 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006, Åtgärder inom Interreg IIIA KvarkenMittskandia	Anslagskredit	0	
	Anslagsbehållning som disponeras	1 500	1 500

Tilläggsupplysningar och noter

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen. Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enl 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Regeringen har beslutat att återrapportering ska ske enligt anvisningar som framgår under rubriken Verksamhet i avsnittet Organisationsstyrning och bilaga 2 till regleringsbrevet. Anvisningarna utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § FÅB och i vissa fall undantag från 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 4 januari 2013.

De flesta belopp i de finansiella delarna är framtagna med hjälp av excelerator. Det innebär att talen innehåller decimaler och att varje rad är avrundad med automatik vilket kan ge differenser jämfört med slutsumman.

Fördelningen av kostnader mellan olika sakområden i resultatredovisningen sker dels med direktkonterade kostnader på sakområden och dels med ofördelade lönekostnader som fördelas genom Länsstyrelsens tidredovisning på sakområden.

Föregående års värden anges inom parentes.

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 10 tkr. Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror m.m. för att kostnaden ska belasta rätt period. Beloppsgräns är fastställd till 10 tkr. Skulder till personalen i form av kompladighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras halvårsvis med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis. Följande avskrivningstider tillämpas.

Immateriella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar:

- Förbättringsutgift på annans fastighet
- Maskiner, inventarier m.m.

Bilar och transportmedel

Maskiner

Konst

Övriga inventarier

Avskrivningstid

3 år

5 år (högst 7 år)

4 år

4 år

ingen avskrivning

5 år

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för större gjorda åtgärder (typ skogsplanteringar). Då särskild skuldpost saknas - statskapitalet finns bokfört hos Jordbruksverket - balanseras redovisningen mot statsverkets checkräkning.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar som är mer än tre månader gamla värderas och om de bedöms som osäkra bokförs de som befarade kundförluster och värderas. Fordringar på statliga myndigheter värderas inte. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Redovisning av lönegaranti sker i enlighet med Ekonomistyrningsverkets skrivelse den 6 december 2002. Lönegarantifordran värderas kollektivt enligt genomsnittet av utdelningarna i förhållande till utbetalningarna de sista fyra åren. För år 2011 innebar det 6,85 procen för konkurser och 8,24 procent för företagsrekonstruktion. Under år 2012 har verksamheten överlämnats till Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Olika typer av skulder värderas till nominella värden.

Förändrade redovisningsprinciper

Enligt ändring i 13 § punkt 2 anslagsförordningen ska inkomstitlar redovisas mot statens budget det budgetår som intäkterna hänför sig till. Omföring av övergångseffekten har påverkat "ingående balansen" för avräkning med statsverket och balanserad kapitalförändring.

Upplåtelser (fjällförvaltning) har under året flyttats till avgiftsfinansierad verksamhet.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter, aktiebolag samt övriga uppdrag som de har anmält.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Heister, Chris (t.o.m. 31 jan)	105 604	Styrelseordförande Tillväxtverket Styrelseordförande Södertörns högskola Ledamot i Umeå universitets styrelse Ledamot i Praktikertjänst Geriatrik AB Suppleant i Riksbanksfullmäktige Sakkunnig i Översyn av statlig regional förvaltning
Andersson, Magdalena (från 1 nov)	191 617	Stiftelsen Fri Media
Länsråd		
Heijer, Birgitta (t.o.m. 31 okt, Vik Lh 1 feb - 31 okt)	1 011 605	Ledamot PTS (Post- och Telestyrelsen) Ledamot Folkhälsainstitutets insynsråd
Adolfsson, Lena (Vik. Lr. från 1 nov)	601 208	
Insynsråd		
Eliasson, Hans	6 376	Ordförande i Cranab AB Ordförande i AC invest Ordförande Skogstekniskt kluster Ordförande Fällmyra AB Ledamot i Vimek AB Ledamot i Länsförsäkringar Västerbotten Ledamot i Vinnova Ledamot i Olofsfors AB
Holmlund, Lennart	4 350	Ordförande i Umeå Badhus AB Ordförande i Frakten 1 i Umeå AB Ordförande i Infrastruktur i Umeå AB Ordförande i Umeå Kommunföretag AB Ordförande i Vagnverkstad Umeå AB Ledamot i Svenska Kommun Försäkrings AB
Öhlund, Bert	6 078	Kommunstyrelsens ordförande Skellefteå Ordförande Fastighets AB Polaris Ordförande Skellefteå Stadshus AB Ordförande Skellefteå City Airport Ledamot Flygråd Ledamot Norrbotniabanan AB Ledamot Regionförbundet Västerbottens fullmäktige Ledamot Stiftelsen Skeriefonden Ledamot Stiftelsen Rönnbäret Ledamot Stiftelsen Träenigheten Ombud Expolaris Föreningsstämma Ledamot Kommuninvest ekonomiska förenings styrelse Ombud Kommuninvest ekonomiska förenings styrelse Ombud Skellefteå Kraft AB Representant Stygrupp för tillväxtkontoret, Skellefteå kommun Ledamot Regionförbundet Västerbottens styrelse Ledamot Sammes Stiftelse Ordförande Primärkommunala delegationen Representant Stygrupp för Kollektivtrafikutskottet, Västerbottens län
Gustafsson, Lena	4 350	Styrelseledamot ESS AB (European Spallation Source) Styrelseledamot SUHF:s styrelse

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Bäcklund, Lilly

4 608 Kommunstyrelsens ordförande Lycksele
Ordförande i Stadshus AB Lycksele
Ordförande flygplatsstyrelsen Lycksele
Ersättare Kommuninvest Ekonomiska Förening
Ledamot i styrelsen för Region Västerbotten
Ledamot i Region Västerbottens arbetsutskott
Ledamot Region Västerbottens primärkommunala delegation
Ledamot i Flygrådet
Ledamot Rennäringsdelegationen
Ordinaire ledamot i kollektivtrafikutskottet för Region Västerbotten.
Ordinaire ledamot i SKL beredning Demokratifrågor

Karlsson, Ewa-May

6 088 Kommunstyrelsens ordförande Vindeln
Vice ordförande Styrelsen för Regionförbundet i Västerbotten
Regionkommittén utskottet för Energi och klimat (ENVE)
Ledamot Strukturfondspartnerskapet
Ledamot Styrelsen i Kommuninvest ekonomiska förening/arbetsutskott
Ledamot i skogsstyrelsen region norr sektorsråd
Internationella beredningen SKL

K Nilsson, Viktoria

4 734 Styrelseledamot, Knut Karlssons Snickerifabrik AB
Styrelseledamot (Suppl.), IUC Trä Västerbotten
Styrelseledamot, Hantverksföreningens servicebyrå i Umeå AB

Riedl, Edward

5 800 Riksdagsledamot
Ledamot av polisstyrelsen i Västerbotten
Vigselrätt

Noter till resultaträkningen

Not 1	Intäkter av anslag	2012	2011
	01 05 001 Förvaltningsanslag	104 676	104 497
	Årets minskning av semesterlöneskulden före 2009	-595	-1 062
	01 05 001 Förvaltningsanslag	104 080	103 434
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	3 305	5 610
	05 01 011 Barentssamarbete	596	397
	Summa	107 981	109 442

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2012	2011
	Offentligrättsliga avgifter	3 189	2 738
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	5 084	3 475
	Intäkter av andra ersättningar	456	615
	Summa	8 729	6 828

Intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

<i>Intäkter uthyrning</i>	307	390
<i>Intäkter utbildning/konferenser</i>	631	829
<i>Intäkter konsultuppdrag</i>	4 008	2 048
<i>Intäkter övriga 4 § avgifter</i>	138	207
Summa	5 084	3 475

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not.

Not 3	Intäkter av bidrag	2012	2011
	Bidrag från statliga myndigheter	68 532	72 561
	varav		
	Naturvårdsverket	32 608	32 045
	Havs- och vattenmyndigheten	11 983	10 796
	Statens jordbruksverk	5 258	5 755
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	3 037	3 103
	Regeringskansliet	2 846	1 305
	Statens folkhälsoinstitut	2 238	1 073
	Riksantikvarieämbetet	1 854	1 452
	Kammarkollegiet	1 524	847
	Tillväxtverket	1 313	5 248
	Länsstyrelsen i Uppsala län	957	1 659
	Statens energimyndighet	873	4 007
	Socialstyrelsen	788	215
	Länsstyrelsen i Kronobergs län	759	702
	Arbetsförmedlingen	742	591
	Boverket	569	1 439
	Länsstyrelsen i Västernorrlands län	312	484
	Länsstyrelsen i Norrbottens län	136	949
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	136	474
	Trafikverket	78	2
	Länsstyrelsen i Jämtlands län	57	109
	Sveriges lantbruksuniversitet	48	39
	Post- och telestyrelsen	42	0

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

<i>Länsstyrelsen i Gävleborgs län</i>	32	420
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	16	103
<i>Umeå universitet</i>	15	-5
<i>Rikspolisstyrelsen</i>	10	0
<i>Länsstyrelsen i Kalmar län</i>	0	30
<i>Brottsförmyndigheten</i>	0	15
<i>Fiskeriverket</i>	0	-1 027
<i>Konsumentverket</i>	0	133
<i>Luleå tekniska universitet</i>	0	-9
<i>Länsstyrelsen i Blekinge län</i>	0	114
<i>Länsstyrelsen i Södermanlands län</i>	0	-13
<i>Länsstyrelsen i Västra Götalands län</i>	0	36
<i>Stockholms universitet</i>	0	60
<i>Valmyndigheten</i>	0	0
<i>Vägverket</i>	0	16
<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	-31	12
<i>Övriga motparter (Ersättning för nystartsjobb på skattekontot)</i>	334	378

Bidrag från övriga	12 736	19 525
Summa	81 267	92 086

Not 4 Finansiella intäkter 2012 2011

Räntekonto i Riksgälden	445	336
Övriga finansiella intäkter	30	34
Summa	475	370

Not 5 Kostnader för personal 2012 2011

Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-84 294	-82 479
Övriga kostnader för personal	-41 103	-41 408
Summa	-125 398	-123 887

Not 6 Finansiella kostnader 2012 2011

Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-34	-46
Övriga finansiella kostnader	-53	-9
Summa	-87	-55

Not 7 Uppbördsverksamhet 2012 2011

Uppbördsverksamhet	400	994
Varav		
Återbökning av värdegränsreglering avs. särskilt skuldtunga jordbrukare	400	
Befarade förluster i uppbördsverksamhet		200
Periodisering avs. slutreglering av Interreg IIIA KvarkenMittskandia		794

Enligt ändring i 13 § punkt 2 anslagsförordningen redovisas inkomsttitlar från år 2012 mot statens budget det budgetår som intäkterna hänför sig till. År 2011 redovisades befarade förluster i uppbörden mot kapitalförändringen.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Not 8	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2012	2011
	01 05 001 Förvaltningsanslag	3 155	3 127
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	70 119	67 630
	05 01 011 Barentssamarbete	768	995
	Summa	74 042	71 751

Not 9	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2012	2011
	Från myndighet		
	Naturvårdsverket	73 792	35 504
	Tillväxtverket	23 360	29 155
	Havs- och vattenmyndigheten	18 035	0
	Kammarkollegiet	12 324	33 847
	Socialstyrelsen	4 764	5 714
	Länsstyrelsen i Norrbottens län	3 113	2 202
	Statens folkhälsoinstitut	302	10
	Regeringskansliet	242	23
	Statens energimyndighet	131	0
	Länsstyrelsen i Kronobergs län	108	7
	Statens jordbruksverk	55	391
	Länsstyrelsen i Västernorrlands län	45	0
	Post- och telestyrelsen	34	0
	Riksantikvarieämbetet	9	0
	Boverket	2	1 497
	Fiskeriverket	0	901
	Summa	136 315	109 251

Verksamheten lönegaranti har under året överlämnats till Länsstyrelsen i Norrbottens län. Medel som erhållits från Kammarkollegiet avseende lönegaranti uppgår under år 2012 till 11 427 tkr att jämföra med 33 831 tkr under år 2011.

Not 10	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2012	2011
	Bygdemedel	33 865	32 266
	Övriga periodiserade kostnader SCR (Interreg till statliga mottagare)	7 030	5 142
	Älgvårdsfonden	3 001	2 696
	Privata sektorn	2 883	4 454
	Lönegaranti konkurser	1 385	2 079
	Region Västerbotten	1 028	47
	Kommuner	938	224
	Övriga landsting eller regioner	595	70
	Utländska finansiärer	120	0
	Lönegaranti rekonstruktioner	118	-764
	Västerbottens läns landsting	12	0
	Summa	50 975	46 215

Verksamheten lönegaranti har under året överlämnats till Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Not 11	Finansiella intäkter	2012	2011
	Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	448	601
	<i>Varav</i>		
	<i>Ränta på särskilda bankmedel (Bygde- och villkorsmedel)</i>	<i>440</i>	<i>592</i>
	<i>Ränta på utlåning (Kommersiell service)</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
	Summa	448	601

Not 12	Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2012	2011
	Ingående balans	50 366	55 464
	Årets förändring	-84	-5 098
	Utgående balans	50 282	50 366
	Uppdelat på		
	Älgvårdsfonden		
	Ingående balans	3 682	2 826
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	3 001	2 696
	Lämnade bidrag	-2 231	-1 840
	Utgående balans	4 451	3 682
	Bygdemedel		
	Ingående balans	44 518	47 880
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	33 865	32 266
	Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	410	514
	Lämnade bidrag	-34 995	-36 142
	Utgående balans	43 799	44 518
	Villkorsmedel		
	Ingående balans	2 166	4 759
	Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	30	78
	Lämnade bidrag	-164	-2 671
	Utgående balans	2 032	2 166

I saldoto för Bygdemedel ingår uttag avseende rennärningen för december med 246 tkr som regleras med banken i januari. Motsvarande värde för 2011 var 585 tkr. Se även not 25.

Not 13	Lämnade bidrag	2012	2011
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-149 540	-95 598
	Lämnade bidrag till internationella organisationer	-7 599	-7 354
	Lämnade bidrag till övriga, samt vissa förluster och periodiseringar	-104 524	-127 336
	Summa	-261 664	-230 288
	inom verksamhetsområden		
	Företagsstöd	-66 723	-70 510
	Efterbehandling förorenade områden	-63 611	-7 686
	Deponering, adm o fördeln medel, allm arvsfonden	-31 250	-34 280
	Regional projektsamverkan	-21 350	-26 082
	Kalkning försurade vatten	-15 874	-14 111
	Lönegaranti	-12 930	-36 357
	Ekologiskt hållbar samhällsutveckling	-8 420	-339
	EG:s strukturfonder	-7 190	-5 142
	Stöd Rennäring	-4 258	-4 532
	Fördelning av statsbidrag	-3 694	-3 311
	Tillsyn förorenade omr o miljöriskomr	-3 184	-32
	Allmänna o övergripande inom Regional tillväxt	-3 155	-3 127
	Jakt och viltvård	-2 947	-2 482
	Fjällförvaltning	-2 534	-3 648
	Övr prövning naturskydd	-2 381	-2 168
	Stöd till fisket	-2 283	-2 127
	Jämställdhetsfrågor	-2 159	-2 429
	Miljömål	-2 061	-1 123
	Gränsregionalt samarbete	-1 649	-1 237

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

<i>Biologisk återställning i kalkade vatten</i>	-1 229	-3 770
<i>Fiskevård, fritidsfiske</i>	-832	-901
<i>Förvaltning skötsel skyddade områden</i>	-450	-250
<i>Allmänt o övergripande inom Naturvård och miljöskydd</i>	-405	0
<i>Skydd av områden och arter</i>	-316	-286
<i>Miljöövervakning o uppföljning miljömål</i>	-276	-53
<i>Förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön</i>	-180	-500
<i>Allmänt o övergripande inom Energi och klimat</i>	-131	0
<i>Övriga ärenden inom Restaurering</i>	-83	-235
<i>Anläggningar där staten har underhållsskyldighet</i>	-55	-380
<i>Kommunikationsplanering</i>	-34	0
<i>Allmänt o övergripande inom Folkhälsa</i>	-10	0
<i>Fornminnes- o kulturlandskapsvård</i>	-9	0
<i>Allmänt o övergripande inom Hållbar samhällsplanering och boende</i>	0	-1 497
<i>Tillsyn miljöfarlig verksamhet</i>	0	-50
<i>Utveckling jordbruksnäringen o landsbygden</i>	0	-8
<i>Rennäring</i>	0	-806
<i>Fiskerinäring</i>	0	-828
Summa	-261 664	-230 288

Verksamheten Lönegaranti har under året överlämnats till Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Not 14 Årets kapitalförändring	2012	2011
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	848	59
Semesterlöne- och löneskuld	735	1 311
Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-595	-1 062
Övriga periodiserade kostnader RTA	51	-96
Övriga periodiserade kostnader SCR	5	0
Delsumma verksamhetsutfall	1 044	212
Uppbörd		
Övriga periodiserade kostnader SCR	400	994
Delsumma uppbördsverksamhet	400	994
Transfereringar		
Lönegaranti konkurser	0	-290
Lönegaranti rekonstruktioner	0	-920
Övriga periodiserade kostnader SCR	200	3 839
Delsumma transfereringar	200	2 629
Summa	1 644	3 835

Noter till balansräkningen

Not	15	Immateriella anläggningstillgångar	2012	2011
		Ingående anskaffningsvärde	267	267
		Årets försäljning, utrangering	0	0
		Utgående anskaffningsvärde	267	267
		Ingående avskrivningar	-267	-267
		Årets försäljning, utrangering	0	0
		Utgående avskrivningar	-267	-267
		Bokfört värde	0	0

Avskrivningstid 3 år.

Not	16	Materiella anläggningstillgångar	2012	2011
		Förbättringsutgifter på annans fastighet		
		Ingående anskaffningsvärde	3 958	3 720
		Årets anskaffning	213	237
		Årets försäljning, utrangering	0	0
		Utgående anskaffningsvärde	4 170	3 958
		Ingående avskrivningar	-3 345	-3 079
		Årets avskrivningar	-222	-267
		Årets försäljning, utrangering	0	0
		Utgående avskrivningar	-3 568	-3 345
		Bokfört värde	603	612
		Maskiner, inventarier, installationer mm.		
		Ingående anskaffningsvärde	14 516	14 345
		Årets anskaffning	485	1 125
		Årets försäljning, utrangering	-1 182	-955
		Utgående anskaffningsvärde	13 819	14 516
		Ingående avskrivningar	-12 456	-12 181
		Årets avskrivningar	-913	-1 200
		Årets försäljning, utrangering	1 170	924
		Utgående avskrivningar	-12 200	-12 456
		Bokfört värde	1 619	2 060
		Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	2 222	2 672

Avskrivningstid varierar mellan 4 till 5 år beroende på tillgångstyp.

Under året har försäljning av anläggningstillgångar medfört en reavinst på 12 tkr jämfört med 105 tkr föregående år.

Konstföremål har motkontering mot statskapital utan avskastningskrav, se not 26.

Not	17	Utlåning	2012	2011
		Lånefordringar		
		Kommersiell service		
		Ingående balans, utlåning	300	375
		Årets amortering, utlåning	-78	-75
		Utgående balans Kommersiell service	222	300
		Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet		
		Särskilt skuldtungda jordbrukare		
		Ingående balans, utlåning	200	600
		Årets amortering, utlåning	-400	0
		Värdereglering, utlåning	400	-400
		Utgående balans Särskilt skuldtungda jordbrukare	200	200
		Summa	422	500

Under året har återbetalning skett med 400 tkr och i samband med det har värderegleringen återförts.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Not	18 Kundfordringar	2012	2011
	Kundfordringar	1 102	1 558
	Värdereglerat	-368	-297
	Summa	734	1 261

Not	19 Fordringar hos andra myndigheter	2012	2011
	Diverse fordringar andra myndigheter	2 326	4 382
	Mervärdesskatt	2 468	3 144
	Summa	4 794	7 526

Föregående år ingick fordran på Kammarkollegiet avseende Lönegaranti med 1 790 tkr.

Not	20 Övriga fordringar	2012	2011
	Lönegarantifordringar	0	6 315
	Övriga fordringar	967	2 317
	Värdereglerat	-387	-304
	Summa	580	8 328

Verksamheten Lönegaranti har under året överlämnats till Länsstyrelsen i Norrbottens län.
I övriga fordringar ingick år 2011, 1 226 tkr avseende rekvisition avseende företagsrekonstruktion.

Not	21 Periodavgränsningsposter	2012	2011
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	2 698	2 821
	Övriga förutbetalda kostnader	496	482
	Summa förutbetalda kostnader	3 194	3 302
	Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter varav	15 494	35 625
	Tillväxtverket	11 065	26 272
	Statens jordbruksverk	2 597	1 753
	Länsstyrelsen i Norrbottens län	468	277
	Havs- och vattenmyndigheten	454	0
	Riksantikvarieämbetet	198	47
	Socialstyrelsen	193	0
	Länsstyrelsen i Kronobergs län	165	122
	Statens folkhälsoinstitut	113	179
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	110	608
	Naturvårdsverket	44	3 618
	Trafikverket	32	0
	Boverket	25	0
	Valmyndigheten	13	13
	Kammarkollegiet	10	10
	Regeringskansliet	3	0
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	1	0
	Länsstyrelsen i Jämtlands län	1	39
	Länsstyrelsen i Gävleborgs län	1	39
	Länsstyrelsen i Västernorrlands län	1	39
	Luleå tekniska universitet	0	0
	Länsstyrelsen i Örebro län	0	2
	Fiskeriverket	0	193
	Sveriges lantbruksuniversitet	0	163
	Statens energimyndighet	0	2 252

Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner

	11 941	24 351
Summa upplupna bidragsintäkter	27 435	59 977

Övriga upplupna intäkter **90** **117**

Summa periodavgränsningsposter **30 720** **63 396**

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Not	22	Avräkning med statsverket	2012	2011
		Uppbörd		
		Ingående balans	-764	-1 709
		Redovisat mot inkomstitel (-)	-7 633	-6 735
		Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	7 879	7 377
		Skulder avseende uppbörd	-519	-1 068
		Anslag i icke räntebärande flöde		
		Ingående balans	256	53
		Redovisat mot anslag (+)	74 710	74 557
		Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-74 940	-74 355
		Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	26	256
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	-986	290
		Redovisat mot anslag (+)	107 831	107 624
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-109 915	-108 900
		Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-3 070	-986
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	4 448	5 510
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-595	-1 062
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	3 853	4 448
		Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
		Ingående balans	95 243	46 746
		Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	135 887	188 202
		Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-230 586	-206 684
		Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	67 061	66 978
		Saldo	67 605	95 243
		Övriga fordringar på statens centralkonto	67 605	95 243
		Summa utgående balans avräkning med statsverket	67 895	97 893

Ingående balans avseende uppbörd är justerad med 304 tkr avseende övergångseffekten för inkomstitlar.
Hela beloppet avser inkomstitel 2537 117 Miljöskyddsavgifter.

Not	23	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2012	2011
		Räntekonto i Riksgälden	30 991	12 846
		Länsstyrelsen disponerar enligt regleringsbrevet en räntekontokredit på 6 200 tkr i Riksgäldskontoret. Krediten har inte nyttjats under året.		

Not	24	Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2012	2011
		Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	16 789	18 397
		Deponerade medel enligt 1927 års lag har överförts till Länsstyrelsen i Norrbottens län.		

Not	25	Kassa och bank	2012	2011
		Nordea, Bygdemedel och Villkorsmedel	46 077	47 269
		Nordea, Valutakonto (Norra Periferin och Creator)	53 694	56 305
		Nordea, Valutakonto (Botnia-Atlantica)	9 958	10 673
		Summa	109 729	114 247

Uttag av Bygdemedel avseende rennärningen för december, 246 tkr, regleras med banken i januari. Motsvarande värde för år 2011 var 585 tkr. Se även not 12.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Not 26	Statskapital	2012	2011
	Ingående balans	1 060	1 135
	Årets förändring	-478	-75
	Summa	582	1 060
	<i>Varav</i>		
	<i>Lån till särskilt skuldyngda jordbrukare</i>	200	600
	<i>Lån till kommersiell service</i>	222	300
	<i>Konstföremål</i>	160	160
	Summa	582	1060
Not 27	Balanserad Kapitalförändring	2012	2011
	Balanserad kapitalförändring	-1 009	220
	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	1 644	3 835
	Summa	634	4 055
	Specifikation balanserad kapitalförändring		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	690	-60
	Semesterlöne- och löneskuld	-1 044	-1 293
	Övriga periodiserade kostnader RTA	-51	-211
	Övriga periodiserade kostnader SCR	-605	1 783
	Summa	-1 009	220
	Specifikation kapitalförändring enligt resultaträkningen		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	848	59
	Semesterlöne- och löneskuld	140	249
	Övriga periodiserade kostnader RTA	51	-96
	Lönegaranti konkurser	0	-290
	Lönegaranti rekonstruktioner	0	-920
	Övriga periodiserade kostnader SCR	605	4 833
	Summa	1 644	3 835
	Specifikation total kapitalförändring		
	Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	1 538	-1
	Semesterlöne- och löneskuld	-904	-1 044
	Övriga periodiserade kostnader RTA	0	-306
	Lönegaranti konkurser	0	5 447
	Lönegaranti rekonstruktioner	0	868
	Övriga periodiserade kostnader SCR	0	-909
	Summa	634	4 055
	Skillnaden mellan 2011 års totala kapitalförändring och 2012 års balanserad kapitalförändring utgörs av:		
	Övergångseffekten avseende redovisning av uppbörd från 1 januari 2012, avser miljöskyddsavg.		304
	Upplåtelser (fjällförvaltning) överfört från vanligt projekt till avgiftsfinansierat.		949
	ESF Jämt (resurssamordning) överfört från vanligt projekt till avgiftsfinansierat.		-2
	Lönegaranti verksamheten har överlämnats till Länsstyrelsen i Norrbottens län.		-6 315
			-5 064

Not 28	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2012	2011
	Ingående avsättningar	184	424
	Årets pensionskostnader	4	10
	Årets pensionsutbetalningar	-137	-249
	Utgående avsättning	52	184

Vid årets slut har en person delpension jämfört med tre personer föregående år.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

Not	29	Övriga avsättningar	2012	2011
		Kompetensväxlingsåtgärder		
		Ingående avsättning	753	746
		Årets förändring - avsättning	249	248
		Årets förändring - uttag	-62	-241
		Utgående balans	941	753
Not	30	Lån i Riksgäldskontoret	2012	2011
		Ingående balans	2 512	2 456
		Under året upptagna lån	698	1 584
		Årets amorteringar	-1 147	-1 528
		Utgående balans	2 062	2 512
		Beviljad låneram	5 400	5 400
Not	31	Skulder till andra myndigheter	2012	2011
		Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	2 993	3 343
		Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 566	2 517
		Premier avtalsförsäkringar	0	4
		Mervärdesskatt	279	290
		Summa	5 838	6 154
Not	32	Övriga skulder	2012	2011
		Personalens källskatt	2 448	1 922
		Övriga skulder - utomstatliga	66 753	70 939
		Summa	69 201	72 861
		Övriga skulder består till största delen av EU-medel för vidarebefordran (Interreg), 63 652 tkr. Motsvarande värde föregående år, 66 991 tkr.		
Not	33	Depositioner	2012	2011
		Depositioner	16 789	18 493
		Deponerade medel enligt 1927 års lag har överförts till Länsstyrelsen i Norrbottens län.		
Not	34	Periodavgränsningsposter	2012	2011
		Upplupna kostnader		
		Upplupna löner, arvoden inkl social avg	756	758
		Upplupna semesterlöner inkl social avg	10 237	10 203
		Övriga upplupna kostnader	1 100	2 040
		Totalt upplupna kostnader	12 092	13 001
		Oförbrukade bidrag från annan myndighet	97 903	143 354
		varav		
		Naturvårdsverket	65 951	113 964
		Tillväxtverket	5 673	3 506
		Havs- och vattenmyndigheten	5 545	0
		Post- och telestyrelsen	4 686	4 685
		Regeringskansliet	3 462	6 947
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 964	2 318
		Länsstyrelsen i Örebro län	1 713	9
		Statens jordbruksverk	1 407	788
		Socialstyrelsen	1 296	2 586
		Länsstyrelsen i Norrbottens län	1 228	2 309

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN 2012

<i>Kammarkollegiet</i>	959	1 084
<i>Länsstyrelsen i Uppsala län</i>	888	666
<i>Länsstyrelsen i Kronobergs län</i>	572	572
<i>Statens energimyndighet</i>	570	204
<i>Statens folkhälsoinstitut</i>	566	1 176
<i>Boverket</i>	437	887
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	309	234
<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	296	135
<i>Länsstyrelsen i Dalarnas län</i>	234	233
<i>Länsstyrelsen i Västernorrlands län</i>	131	147
<i>Länsstyrelsen i Gävleborgs län</i>	12	0
<i>Länsstyrelsen i Kalmar län</i>	4	4
<i>Fiskeriverket</i>	0	854
<i>Trafikverket</i>	0	45
Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	3 607	5 864
Totalt oförbrukade bidrag	101 510	149 217
Summa periodavgränsningsposter	113 602	162 218

Länsstyrelsen Västerbotten

Storgatan 71 B, 901 86 Umeå

www.lansstyrelsen.se/vasterbotten

vasterbotten@lansstyrelsen.se

090 - 10 70 00

ISSN 0348 - 0291